

Jaarstukken 2020

Colofon

Uitgever: gemeente Middelburg

Redactie: gemeente Middelburg

Eindredactie: gemeente Middelburg

Fotografie: gemeente Middelburg

Vormgeving: gemeente Middelburg

Productie: gemeente Middelburg

Inhoudsopgave

4	Inleiding	158	JAARREKENING
7	JAARVERSLAG	159	<i>Overzicht van lasten en baten</i>
8	Programma's	161	<i>Toelichting op lasten en baten</i>
9	<i>Bestuur en ondersteuning</i>	166	<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>
21	<i>Veiligheid</i>	167	<i>Overzicht onvoorziene uitgaven</i>
29	<i>Verkeer, vervoer en waterstaat</i>	168	<i>Overzicht incidentele baten en lasten</i>
37	<i>Economie</i>	170	<i>Overzicht toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves</i>
42	<i>Onderwijs</i>	172	<i>Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen (WNT)</i>
49	<i>Sport, cultuur en recreatie</i>	174	<i>Analyse begrotingsrechtmatigheid</i>
57	<i>Sociaal Domein</i>	176	<i>Balans</i>
72	<i>Volksgesondheid en milieu</i>	178	<i>Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling</i>
86	<i>Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</i>	182	<i>Toelichting op de balans</i>
94	Paragrafen	199	<i>Overzicht kredieten</i>
95	<i>Weerstandsvermogen en Risicobeheersing</i>	205	<i>Overzicht lasten en baten per taakveld</i>
104	<i>Lokale heffingen</i>	212	<i>SISA tabel</i>
111	<i>Onderhoud kapitaalgoederen</i>	217	OVERIG
120	<i>Financiering</i>	217	<i>Bijlage Europese Projecten</i>
123	<i>Bedrijfsvoering</i>		
131	<i>Verbonden partijen</i>		
141	<i>Grondbeleid</i>		
152	<i>COVID-19</i>		

Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken 2020 van de gemeente Middelburg. Het jaar 2020 wordt voor een belangrijk deel gekenmerkt door de uitbraak van de wereldwijde COVID-19 pandemie. Deze had uiteraard gevolgen voor de gezondheid van onze inwoners, de zorg en de economie. De pandemie had ook directe gevolgen voor ons als bestuurders én de gemeentelijke organisatie. Thuis werken, digitaal vergaderen, bijeenkomsten die niet door konden gaan. Het zijn maar een paar voorbeelden van de veranderingen sinds medio maart 2020. Het bleek in sommige situaties best lastig te zijn, zeker toen bleek dat de crisis zich na de zomervakantie van dat jaar doorzette.

Vanaf het begin af aan hebben we gekeken naar de volksgezondheid en de economie in onze gemeente. Los van mensen die ziek werden, in het ziekenhuis terecht kwamen of zelfs overleden, hadden alle maatregelen effect op ons allemaal. Iedere inwoner, ondernemer, organisatie, instelling kreeg in meer of mindere mate te maken met de maatregelen die door het Kabinet werden opgelegd. De effecten waren erg divers. Ons handelen dus ook. Enkele voorbeelden daarvan waren mensen extra hulp bieden omdat hun kinderen niet naar school mochten, bedrijven attenderen op de financiële ondersteuning die ze konden aanvragen, inwoners helpen die in de (financiële) problemen kwamen doordat zij thuis kwamen te zitten, sportverenigingen die hun deuren tijdelijk moesten sluiten en coulant zijn met het incasseren van gemeentelijke belastingen.

De hele coronacrisis bracht ook vernieuwing en samenwerkingen tot stand. Er ontstonden nieuwe initiatieven om elkaar te helpen. Telefonische hulplijnen werden opgezet. Evenementen werden digitaal georganiseerd waardoor mensen elders uit het land vanuit hun huis konden meekijken of luisteren. Musea werden digitaal toegankelijk en daarmee gemakkelijk te bezoeken door mensen vanuit de hele wereld. Er werd veel lokaal gekocht en besteld. Ondernemers werden inventief in het opzetten van een webshop en / of bezorgdienst.

We hadden ook de zorg voor de bezoekers aan onze stad. Onze buitenruimte moesten aangepast worden om zoveel mogelijk ruimte te creëren. De Regiegroep Openbare ruimte Binnenstad, met daarin Gemeente, VOM en Koninklijke Horeca, zag het levenslicht. Zeer frequent was er overleg om te bespreken waar (horeca)ondernemers tegen aan liepen. En hoe we daar naar

konden handelen om ook in deze vreemde tijd een stad te zijn waar inwoners en bezoekers van harte welkom zijn.

Al snel na het bekend worden van de eerste coronagevallen in Nederland hebben we een interne projectgroep ingesteld. Deze projectgroep volgde de landelijke ontwikkelingen en adviezen en vertaalde die naar onze organisatie. Bijvoorbeeld over het thuis werken, aanpassingen in het stadskantoor, het veranderen van een aantal werkprocessen waardoor het werk door kon gaan (bijvoorbeeld voor medewerkers van TIM die niet op huisbezoek konden), etc.

Er moest het afgelopen jaar door de gewijzigde omstandigheden voortdurend bijgestuurd worden. Ook in de wijze waarop de dienstverlening al dan niet doorgang kon vinden. Bijvoorbeeld omdat informatiebijeenkomsten niet door konden gaan. Of doordat we overstapten op werken op afspraak om het aantal bezoekers aan het stadskantoor te reguleren. Commissie- en raadsvergaderingen die digitaal gehouden werden. Maar ook doordat onze medewerkers andere taken opgelegd kregen door bijvoorbeeld te handhaven op de coronamaatregelen of de inzet voor Veiligheidsregio Zeeland.

Vanuit de interne projectgroep, de regiegroep binnenstad en de lijnorganisatie zijn op meerdere momenten voorstellen aan het college voorgelegd. Verschillende keren resulteerde dat in een raadsvoorstel. Maar veelal werden de gemeenteraad door middel van een nieuwsbrief geïnformeerd over besluit die genomen waren, informatie die we vanuit het Rijk ontvingen, de extra kosten en minder opbrengsten die we hadden vanwege de coronamaatregelen of projecten en werkzaamheden die vertraging op liepen.

In de afzonderlijke programma's die onderdeel uitmaken van de jaarstukken wordt nader ingegaan op de gevolgen van deze epidemie voor de uitvoering van de taken door de gemeente. Ook is een afzonderlijke paragraaf over COVID-19 in de jaarstukken opgenomen.

Uit de jaarrekening blijkt dat uiteindelijk het financieel tekort over 2020 lager is uitgevallen dan aanvankelijk gedacht. In de toelichting bij de jaarrekening en bij de programma's wordt ingegaan op de oorzaken van dit lagere tekort. Met het indienen

van de begroting 2021 valt de gemeente niet langer onder het preventief toezicht van de Provincie Zeeland. Dat wil niet zeggen dat er geen financiële uitdagingen meer zijn. Het weerstandsvermogen en de schuldpositie van de gemeente moeten verbeterd worden. Van groot belang hiervoor is het slagen van de door de gemeenteraad vastgestelde maatregelen in het sociaal domein. Daarnaast zullen ook besluiten van het nieuwe kabinet in 2021 omtrent de herverdeling en hopelijk ook vergroting van het gemeentefonds van invloed zijn op de toekomstige financiële positie en de financiële slagkracht van onze gemeente.

Het college van burgemeester en wethouders spreekt zijn waardering uit voor de inzet en betrokkenheid van de medewerkers in het afgelopen jaar. Zeker onder de COVID-19 maatregelen was het voor de medewerkers lastig om (veelal thuis) de taken uit te blijven voeren. Desondanks is veel van wat voorgenomen was om in 2020 uit te voeren toch gerealiseerd. De COVID-19 situatie zet zich ook in 2021 door waardoor opnieuw een bijzonder beroep op de inzet van de medewerkers wordt gedaan. Hopelijk slaan we ons gezond en vitaal door deze crisis heen en kunnen we na de inentingen onze taken weer als voorheen uitvoeren.

Het jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit:

- Programmaverantwoording
- Paragrafen

Programmaverantwoording

De programmaverantwoording gaat per programma in op de beoogde maatschappelijke effecten en de wijze waarop getracht is deze effecten te realiseren. Dit wordt gedaan aan de hand van de volgende vragen:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we bereikt?
- Wat hebben we ervoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Aan de speerpunten zijn prestaties en activiteiten gekoppeld. Deze staan in de tabellen onder "Wat hebben we er voor gedaan?" Daarin geven we aan of de doelstellingen zijn 'gerealiseerd', 'deels gerealiseerd' of 'niet gerealiseerd'. Bij de twee vragen "Wat hebben we bereikt?" en "Wat hebben we ervoor gedaan?" geven we een verklaring waarom het (nog) niet gehaald is. Bij "Wat heeft het gekost?" staat een gedetailleerde toelichting op de afwijkingen

tussen de begroting na wijzigingen en de realisatie voor bedragen groter dan € 25.000.

Paragrafen

In het jaarverslag zijn de verplichte paragrafen opgenomen, die zijn voorgeschreven in het besluit begroting en verantwoording gemeentes en provincie (BBV). In de afzonderlijke paragrafen zijn de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede tot de lokale heffingen.

De jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit:

- Een overzicht van lasten en baten
- De balans met een toelichting

Overzicht van lasten en baten

In de staat van baten en lasten wordt op hoofdlijnen het resultaat van de jaarrekening toegelicht. In de programma's bij "Wat heeft het gekost?" staan per taakveld de lasten en baten opgenomen. En wordt een toelichting gegeven over de afwijkingen tussen de realisatie en begroting na wijziging. In een apart overzicht Kredieten zijn de (restant) kredieten per programma vermeld. Daarnaast zijn in een overzicht de incidentele baten en lasten, de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves inzichtelijk gemaakt.

Op grond van de Wet normering topfunctionarissen is het verplicht om de bezoldiging van de topfunctionarissen te vermelden.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet bij lastenoverschrijdingen een inhoudelijke analyse plaatsvinden. Dit is in de jaarrekening opgenomen bij de analyse begrotingsrechtmatigheid.

Balans

De uiteenzetting van de financiële positie van de gemeente wordt inzichtelijk gemaakt middels de balans.

De balans geeft inzicht in de bezittingen en vorderingen (activa). En bestaan uit de vaste en vlottende activa. Aan andere kant van de balans staan het eigen vermogen en de schulden (passiva). Deze zijn uit te splitsen in vaste en vlottende schulden.

SISA

In de SISA- bijlage (Single Information Single Audit) is verantwoording over de besteding van specifieke uitkeringen opgenomen.

Overig

Dit jaar is er op verzoek van de raad een bijlage met de Europese projecten toegevoegd.

Namens het college van burgemeester en wethouders,

Johan Aalberts,
wethouder Financiën Gemeente Middelburg

JAARVERSLAG

Programma's

Bestuur en ondersteuning

Inleiding

De gemeente stelt de burger centraal. Dit doen we door steeds onze dienstverlening te controleren en te verbeteren. We betrekken inwoners bij plannen en besluiten en geven ruimte voor

initiatieven. Ook zoeken we samenwerking met andere overheden en partijen in de regio. 2020 was een bijzonder jaar waarin de gemeente op het gebied van dienstverlening niet stil kón zitten en dit ook op de gebieden van participatie en samenwerking allerminst heeft gedaan. In het programma Bestuur leest u over deze overkoepelende taakvelden van raad en college en de ondersteuning daarvan door de gemeentelijke organisatie.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Kwaliteitsatlas 2030
- Communicatiebeleidsplan 2019
- Visie op dienstverlening 2017-2020
- 'Participeren: Doen en leren!' 2017
- Notitie verbonden partijen 2016

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

Het vergroten van de betrokkenheid bij de gemeente en het vertrouwen in het bestuur.

Doelstellingen

1. Het vergroten van het draagvlak en de legitimatie voor besluiten, en voldoende mogelijkheden bieden aan burgers om betrokken te kunnen zijn bij de besluitvorming in de gemeente

2. Burgers worden in een vroegtijdig stadium (juist en volledig) geïnformeerd over plannen
3. Ruimte geven aan initiatieven in de samenleving. De gemeente faciliteert en stimuleert
4. Het verbeteren van de dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen, gemeten aan de tevredenheid van de gebruiker
5. Door op beleidsterreinen samen te werken met andere overheden, worden de beschikbare middelen op die velden effectiever en efficiënter ingezet
6. Het vergroten van het vertrouwen bij de burgers in de gemeente. Burgers moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente efficiënt en effectief omgaat met de financiën, en dat de middelen op een rechtmatige manier worden ingezet
7. Middelburg draagt bij aan de Zeeuwse opgaven

Wat hebben we bereikt?

Prestatie	Status
Onderzoek naar wijkteams nieuwe stijl afgerond	Volgens plan
Participatiecode geborgd in organisatie	Volgens plan
Evaluatie en monitoringprogramma opgesteld	Gedeeltelijk volgens plan
Methoden en middelen om jongeren te betrekken in beeld	Volgens plan
Uitbreiden meting klanttevredenheid naar kanaal telefonie.	Niet volgens plan
Waardering dienstverlening aan balie en telefoon is goed	Volgens plan
Informatie op website is vindbaar, duidelijk en geeft antwoord op de vragen van burgers	Gedeeltelijk volgens plan

Doelstelling 1: Het vergroten van het draagvlak en de legitimatie voor besluiten, en voldoende mogelijkheden bieden aan burgers om betrokken te kunnen zijn bij de besluitvorming in de gemeente

De betrokkenheid bij de besluitvorming en de voorbereiding daarop zijn vergroot. In 2020 is de manier van participeren geëvalueerd in opdracht van de gemeenteraad. Er zijn drie trajecten geëvalueerd. Tijdens deze opdracht hebben we ook geleerd om participatietrajecten zelf te evalueren.

Doelstelling 2: Burgers worden in een vroegtijdig stadium (juist en volledig) geïnformeerd over plannen

Informeren is de eerste stap van participeren. Doordat wij daaraan op basis van "Participeren: Doen en leren!" uitvoering geven blijven wij ons positief ontwikkelen.

Doelstelling 3: Ruimte geven aan initiatieven in de samenleving. De gemeente faciliteert en stimuleert

In 2020 zijn weer verschillende initiatieven gefaciliteerd en ondersteund vanuit de groencheques en wijktafelbudgetten. Dit blijft verder een punt van aandacht, want het vraagt om voldoende menskracht en budgetten. Door de financiële situatie van de gemeente is het participatiefonds waarover gesproken wordt in het coalitieakkoord nog niet gerealiseerd.

Doelstelling 4: Het verbeteren van de dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen, gemeten aan de tevredenheid van de gebruiker

De tevredenheid aan de balies is onverminderd hoog geweest in 2020, ondanks de maatregelen die we hebben moeten treffen in verband met COVID-19. De tevredenheid over de website ligt ook in 2020 lager dan die van de balies. Dit verschil is landelijk gelijk. Eind 2020 hebben we een nieuwe website geïntroduceerd, die

moet zorgen voor een hogere klanttevredenheid. Het meten van klanttevredenheid over telefonie heeft vertraging opgelopen in 2020. Wij zullen dit in 2021 starten.

Doelstelling 5: Door op beleidsterreinen samen te werken met andere overheden, worden de beschikbare middelen op die velden effectiever en efficiënter ingezet

In 2020 werden de bestaande (grotere) samenwerkingen op het gebied van belastingen, informatisering en automatisering, werk, inkomen en schulden en archeologische dienst voortgezet. In het sociaal domein werkten wij samen in/met GI's als Intervence en GGD Zeeland en werd de inkoop WMO samen met Vlissingen georganiseerd. Jeugdzorg werd door de 13 Zeeuwse gemeentes gezamenlijk ingekocht. De nieuwe verordening WMO & Jeugd 2021 is samen met Vlissingen opgezet en de kosten zijn gedeeld. Ook op andere beleidsterreinen werkt Middelburg o.m. uit efficiëntie-overwegingen samen, zoals ten behoeve van de Omgevingswet in het Samenwerkingsplatform Omgevingswet Zeeland (SPOZ) en in het Walchers Overleg Omgevingswet (WOOW).

Doelstelling 6: Het vergroten van het vertrouwen bij de burgers in de gemeente. Burgers moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente efficiënt en effectief omgaat met de financiën, en dat de middelen op een rechtmatige manier worden ingezet

In 2020 stond de gemeente aanvankelijk weer onder preventief financieel toezicht van Gedeputeerde Staten. Dit omdat wij net als veel andere gemeenten te kampen hadden met oplopende kosten in het Sociaal Domein. Om tot een oplossing te komen voor het begrotingstekort en te zorgen voor verdere verbetering van de financiële positie heeft de gemeenteraad in september 2020 het Financieel Herstelplan 2020-2024 vastgesteld; een herstel van

het evenwicht tussen uitgaven en inkomsten. Door het plan worden de financiën van de gemeente toekomstbestendig en ontstaat op termijn weer ruimte voor investeringen. Ook is door het herstelplan het preventief toezicht door de provincie opgeheven. De accountant heeft over de afgelopen jaren steeds een goedkeurende verklaring afgegeven.

Doelstelling 7: Middelburg draagt bij aan de Zeeuwse opgaven

Middelburg heeft via de diverse organisaties en samenwerkingsverbanden een groeiende rol gehad in de bijdrage aan de Zeeuwse opgaven. Dit deden wij onder meer via actieve deelname aan OZO, Z4, Economic Board en overleg over de uitvoering van het pakket maatregelen voortvloeiende uit het rapport Wind in de Zeilen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Wijkgericht werken, bewonersparticipatie en overheidsparticipatie

Tot op heden hebben we onze participatie op redelijk klassieke wijze ingericht; op locatie in gesprek met (groepen) inwoners en betrokken organisaties. Door corona is online participatie in een versnelling gekomen. Door digitale middelen in te zetten, ontstaat er een andere dynamiek in participatie en wijkgericht werken. We kunnen meer en andere mensen bereiken, waaronder ook de stille minderheid én meerderheid kan meepraten. In september van 2020 zijn we gestart met een online participatieplatform ter aanvulling op de klassieke werkwijze. In oktober 2020 hebben we proef gedraaid met een digitale wijktafel. Dit geeft een andere dynamiek, waarbij nieuwe mensen zich aansluiten.

Nieuwe rollen en verantwoordelijkheden, zowel voor bewoners als voor de gemeentelijke organisatie, komen ook tot uitdrukking in de participatiecode. Deze is in 2018 door de raad vastgesteld. Van belang is om bij participatieprocessen te zoeken naar optimale partners om een project te laten dragen en slagen. Betrokkenen creëren maximale kansen voor ontmoeting en overleg, toegankelijk voor alle belanghebbenden. Hierbij zoeken we ook naar methoden en middelen om jongeren te betrekken. De implementatie van de Omgevingswet, met name het opstellen van de Omgevingsvisie, biedt ons een leertuin: doen en leren! Bij het proces van het opstellen van de Omgevingsvisie zijn veel verschillende stakeholders betrokken en is extra ingezet op

participatie vanuit jongeren. Hierbij merken we op dat het lastig blijft jongeren te (ver)binden.

Van het uitvoeringsprogramma van "Participeren: Doen en leren!" is in 2018 een aantal punten gestart. Inmiddels is Middelburgers.nl en doemee.middelburg.nl in de lucht en hebben enkele wijkteams geëxperimenteerd met het beheer van een eigen budget. De participatiecode wordt steeds meer ingezet bij participatievraagstukken. De focus ligt op doen en leren, waarbij evalueren en tussentijds monitoren ons kans biedt, om leerpunten direct in de praktijk te brengen. In 2020 heeft Berenschot op verzoek van de gemeenteraad 3 gelopen participatieprocessen geëvalueerd. De uitkomst hiervan met aanbeveling wordt in april 2021 aan de gemeenteraad aangeboden.

Samen met Welzijn Middelburg zijn de zogenaamde wijknetwerken ingericht. Het uitgangspunt van deze netwerken is dat wijkgebonden professionals elkaar kennen. Dat de lijnen kort zijn. En dat de verbinding naar algemene voorzieningen en vrijwillige inzet makkelijk gemaakt wordt. Vroegsignalering en preventieve inzet worden zo gestimuleerd. De sociale netwerkkaart (staat op Middelburgers.nl) is daarbij noodzakelijk om de mogelijkheden binnen een wijk te kennen en de verbinding te maken. Welzijn Middelburg heeft een aanjagende en intermediaire rol in de wijknetwerken. Door te investeren in wijknetwerken, worden initiatieven vanuit de samenleving sneller zichtbaar. In het kader van overheidsparticipatie is het devies om aan te haken bij kansrijke initiatieven die aansluiten bij onze welzijnsdoelstellingen: faciliteren en stimuleren. Dit vraagt om flexibele ruimte, zowel in budgetten als menskracht. Dit blijft een blijvend aandachtspunt.

Tot slot wordt de participatiecode opgenomen in de interne ontwikkeling, het trainen en opleiden van medewerkers. Het was de bedoeling dit te koppelen aan het vervoltraject 'Op zoek naar de ja!' en te borgen binnen de organisatieontwikkeling (thema: van buiten naar binnen). Mede door corona en werkbelasting is een training / opleiding niet van de grond gekomen. Wel is de participatiecode - met name bij een aantal ruimtelijke participatietrajecten - ter hand genomen, waardoor een aantal medewerkers heeft kunnen doen en leren.

Dienstverlening

De Visie op Dienstverlening 2017-2020 met bijbehorende meerjarige uitvoeringsagenda wordt stapsgewijs uitgevoerd. In het vierde kwartaal van 2020 heeft de Raad een tussentijdse

evaluatie ontvangen. De raad heeft op 10 december 2020 een geamendeerd raadsvoorstel aangenomen voor het verlengen van de visie op dienstverlening. De raad heeft besloten de huidige visie te verlengen tot en met 2023 met het bijbehorende budget.

In 2020 hebben we een nieuw midoffice systeem (onder andere een zaakstroom en een content management systeem) uitgerold.

Het onlineteam heeft daarnaast voor verdere verbetering van onze dienstverlening via de website en social media-kanalen gezorgd. Eind 2020 ging onze nieuwe website in de lucht.

Metten waardering dienstverlening

Balie We hebben niet gedurende heel 2020 kunnen meten. Eind maart 2020 hebben we maatregelen ingevoerd voor bezoek aan ons stadskantoor in verband met COVID-19. We hebben de zuil,

vanuit het oogpunt van volksgezondheid, uit gezet. De meting tot eind maart 2020 liet een zeer positief beeld zien over de behandeling en afhandeling aan de balie. 95% van de bezoekers gaf ons een groene smiley. 3% van de bezoekers gaf ons een neutrale score en 2% gaf ons een negatieve score. Vanaf juni 2020 hebben we weer kunnen meten. De meting van juni tot eind december 2020 liet het volgende beeld zien: 89% van de bezoekers gaf ons een groene smiley. 4% van de bezoekers een neutrale score en 7% gaf ons een negatieve score.

Website De scores over de website waren lager dan aan de balie. Dat is ook landelijk zo. In 2020 gaf 47% van de bezoekers van onze website een 'groene score'. 20% van de bezoekers van onze website gaf ons een neutrale score. En 33% van de bezoekers gaf ons een negatieve score.

Meetpunt	2019 werkelijk	2020 werkelijk	2021 streefwaarde
Balie			
Website			
Telefonie*	-	-	
* vanaf 2021			

Samenwerken

In 2020 hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan in de samenwerking met andere overheden in de provincie.

Ook in 2020 zijn er diverse gesprekken geweest met diverse Ministeries, de Europese Commissie en de Zeeuwse lobbysten. Ook zijn er Europese subsidies aangevraagd en toegekend.

Economische structuurversterking in Zeeland

Naast het voortzetten van de bestaande samenwerkingsverbanden (zie onder meer de paragraaf Verbonden partijen) heeft de gemeente actief een bijdrage geleverd aan Economic Board Zeeland. De wethouder economische zaken is lid geworden van dit adviesorgaan. Hier trekken ondernemingen, onderwijsinstellingen en overheden samen op in de opgaven van de economische structuurversterking van de provincie. De Economic Board heeft in 2020 een strategische agenda opgesteld ten behoeve van de leefbaarheid, economische structuurversterking en regionale samenwerking in Zeeland.

OZO

In 2020 heeft de gemeente Middelburg actief deelgenomen aan het Overleg Zeeuwse Overheden (OZO). In de loop van 2020 is besloten binnen dit overleg te gaan werken volgens de nationale opgaven van het Interbestuurlijk programma (IBP). Onlangs heeft de tussenevaluatie van het OZO plaatsgevonden en zijn er aanbevelingen gedaan voor het vervolg van dit overleg. Vanuit het OZO is in 2020 actie ondernomen richting het Ministerie van BZK met betrekking tot de tekorten in het sociaal domein. Inmiddels wordt vanuit het OZO gewerkt aan een Zeeuwse strategische agenda die als basis gaat dienen voor de uitvoeringsagenda voor de komende jaren en de inzet van middelen en capaciteit. Op basis van deze strategische agenda worden de prioriteiten bepaald voor de lobbysten in Den Haag en Brussel.

De Provincies Zeeland en Friesland zijn gestart met het verkennen van de mogelijkheden om elkaar te helpen en te versterken onder meer in de lobby richting Den Haag. De gemeente Middelburg heeft hierbij op verzoek van de Provincie Zeeland een bijdrage geleverd aan de verkenning met betrekking tot het onderwijsveld en de volkshuisvesting.

Z4

In 2020 is samen met Terneuzen, Goes en Vlissingen in Z4 verband verder gewerkt aan de versterking van het stedelijk gebied. De regionale omgevingsvisie is hierbij een belangrijk uitgangspunt. Daarnaast is in gezamenlijkheid verder gewerkt aan de versterking van de mobiliteit en de bereikbaarheid van de steden, het stimuleren van de arbeidsmarkt en de versterking van het onderwijs. Deze onderwerpen kunnen niet los worden gezien van het rapport Wind in de Zeilen. Dit rapport werd halverwege 2020 vastgesteld. Hierin worden door de Rijksoverheid middelen beschikbaar gesteld om de economische gevolgen van het niet doorgaan van de vestiging van de marinierskazerne te compenseren. Op dit moment is, behalve de aangekondigde verbetering van de treinverbinding met de Randstad, nog niet duidelijk wat dit project voor de gemeente Middelburg zal betekenen.

In 2020 hebben de vier steden samen met de Provincie Zeeland diverse keren overleg gevoerd over de versterking van de culturele infrastructuur. Daarbij is specifiek ook aandacht gegeven aan hulp voor de culturele instellingen in de steden bij het opvangen van de gevolgen van de coronacrisis. Ook is in gezamenlijkheid gestart met het aanvragen van een Europese subsidie voor de versterking van het culturele profiel van de binnensteden.

Omgevingswet

Het jaar 2020 was vooral een jaar van voorbereiding. Het leek er op dat de Omgevingswet van kracht zou worden per 1 januari

2021. Tot opluchting van veel gemeenten is de invoering verschoven naar 1 januari 2022. Vooral in relatie tot het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) was dat een belangrijk besluit. Op dat gebied lag de grootste uitdaging, vanwege het belang van het DSO voor de toepassing van de Omgevingswet. In samenspraak met de raadswerkgroep Omgevingswet is de lijn uitgezet voor de Omgevingsvisie en voor de participatie van inwoners. Ook is de scope van de visie bepaald: Middelburg 2050.

Het DSO wordt hét platform voor het indienen van een omgevingsvergunning. De aanbestedingsprocedures voor het DSO-traject zijn in gang gezet. Is het DSO niet op orde, dan is dat voor initiatiefnemers een barrière. 2020 is gebruikt om alle procedures, ook de interne, goed in beeld te brengen en te starten met de implementatie van het DSO. Hieronder valt ook de beschrijving van de toepasbare regels voor een aantal vergunningtrajecten.

Voor de periode 2018-2021 is via de Kadernota een jaarlijks bedrag van € 300.000 beschikbaar voor de invoering van de Omgevingswet. Totaal dus € 1,2 miljoen. Vooralsnog zorgen de uitgaven niet voor een overschrijding van dit bedrag. Een belangrijke factor daarin is dat we de implementatie zoveel mogelijk met eigen medewerkers uitvoeren.

Middelburg nam in 2020 deel aan het Samenwerkingsplatform Omgevingswet Zeeland (SPOZ), een brede kenniskring met Provincie Zeeland, de dertien gemeenten, RUD, Veiligheidsdienst, GGD, Rijkswaterstaat, Ministerie van BZK en Waterschap Scheldestromen. Aanvullend was er het Walchers Overleg Omgevingswet (WOOW). Doel is om efficiëntiewinst te behalen en thema's – zoals landschap en mobiliteit – zoveel mogelijk op Walchers niveau uit te werken.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren		2018	2019	2020
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	Middelburg	7,2	7,2	7,8
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	Middelburg	6,9	6,9	7,3
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	Middelburg	€ 581	€ 600	€ 625
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	Middelburg	7,5%	7,8%	9,8%
Overhead (% van de totale lasten)	Middelburg	6,4%	6,2%	6,0%

Overhead

Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces vormen overhead. In de tabel hieronder is aangegeven hoe deze kosten zijn opgebouwd:

Subactiviteit (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 na wijziging			Rekening 2020		
	Totale lasten	Totale baten	saldo	Totale lasten	Totale baten	saldo
Leidinggevenden	4.319	-63	4.256	3.853	-130	3.723
Financiën en AO/IC	439	-88	351	398	-98	300
P&O / HRM	596	-18	578	499	-38	461
Inkoop	84	0	84	88	0	88
Interne en externe communicatie	608	0	608	648	0	648
Juridische zaken	311	0	311	325	0	325
Bestuurszaken en bestuursondersteuning	755	0	755	751	0	751
Informatievoorziening en automatisering (ICT)	2.560	-34	2.526	2.394	-31	2.363
Huisvesting en Facilitaire zaken	3.121	-33	3.088	2.912	-54	2.858
DIV	519	0	519	420	0	420
Managementondersteuning	82	0	82	82	0	82
Totaal	13.394	-236	13.158	12.370	-351	12.019
dekking toerekening overhead GB, GBP en investeringen ¹	-750	0	-750	-589	0	-589
dekking overheadvergoeding samenwerkingsverbanden ²	125	-736	-611	0	-650	-650
Totaal	12.769	-972	11.797	11.781	-1.001	10.780

1 Overhead mag nog wel worden toegerekend aan grondexploitaties, investeringen en andere (subsidie)projecten. In de praktijk zal dit gebeuren door op het taakveld 0.4 onder de lasten een negatief bedrag op te nemen en dit bedrag op het betreffende taakveld met de weer als last te verantwoorden. Hierdoor wordt de exploitatie niet onnodig opgevoerd.

2 Overheadvergoeding binnen de samenwerkingsverbanden waarbij Gemeente Middelburg als gastgemeente opereert worden als baten verantwoord binnen het taakveld overhead.

Wat heeft het gekost?

Bestuur en Ondersteuning	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
0.01.0 Bestuur	2.397	2.423	2.414	9
0.02.0 Burgerzaken	1.871	1.801	1.764	37
0.03.0 Beheer ov gebouwen en gronden	978	921	937	-16
0.06.3 Parkeerbelasting	95	95	48	47
Totale Lasten	5.341	5.240	5.163	78
Baten				
0.01.0 Bestuur	-189	-196	-202	6
0.02.0 Burgerzaken	-766	-766	-734	-32
0.03.0 Beheer ov gebouwen en gronden	-596	-510	-486	-24
0.06.3 Parkeerbelasting	-5.825	-4.455	-4.580	125
Totale Baten	-7.376	-5.926	-6.002	76
Totaal Bestuur en Ondersteuning	-2.035	-686	-839	153

Toelichting financiële afwijkingen (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 25.000 of hoger toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 25.000.

Een positief getal in de kolom afwijking lasten betekent dat er minder lasten zijn dan begroot. Een negatief bedrag in de kolom lasten geeft aan dat de lasten hoger uitvallen dan begroot. Een positief getal in de kolom afwijking baten geeft aan dat er meer baten zijn dan begroot. Een negatief getal dat er minder baten zijn dan begroot.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
0.02.0 Burgerzaken		
Geobasisinformatie		
Er zijn verschillende oorzaken van dit overschot. 1. De doorverdeling software naar andere afdelingen is gewijzigd.		
2. De kosten voor (luchtfoto's) zijn lager. 3. Er is een eenmalige bijdrage voor licentiekosten Cyclorama.	30	
Baten burgerlijke stand		
Er zijn in 2020 minder huwelijken gesloten als gevolg van corona. Hierdoor minder legesopbrengsten.		-22
0.06.3 Parkeerbelasting		
Parkeerbelasting		
Door Corona zijn er minder naheffingsaanslagen parkeren opgelegd. Daardoor zijn er minder kosten van heffing en invordering. De verdeling gaat op basis van het aantal aanslagen.	47	
Parkeren		
Voor 2020 was rekening gehouden met een lagere parkeeropbrengst a.g.v. corona en was een bedrag van € 1.370.000 afgeraamd. De werkelijke opbrengst valt nu toch hoger uit dan verwacht.		92
Baten dagvergunning parkeren		
De ontvangsten van bezoekerskaarten zijn hoger dan in de begroting is opgenomen.		33
Overig	1	6

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
Totaal Bestuur en Ondersteuning	78	76

Overhead	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
0.04.0 Overhead	12.079	12.769	11.778	991
Totale Lasten	12.079	12.769	11.778	991
Baten				
0.04.0 Overhead	-1.019	-970	-1.001	31
Totale Baten	-1.019	-970	-1.001	31
Totaal Overhead	11.060	11.799	10.777	1.022

Toelichting financiële afwijkingen (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 25.000 of hoger

toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 25.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
0.04.0 Overhead		
subactiviteit Leidinggevenden		
afdelingskosten		
De kosten voor inhuur van personeel en de ontvangsten van Loyalis voor bepaalde afdelingen zijn begroot op taakveld 0.04.0 Overhead, maar de uitgaven zijn geboekt op taakveld 0.08.0 overige baten en lasten. Per saldo is dit budgetneutraal.	438	64
afdelingskosten		
Met de bestuursrapportage 2020 is een budget gereserveerd voor personeel van derden. Dat is achteraf gezien niet helemaal nodig geweest (voordeel € 30.000). Er zijn artikelen aangeschaft in verband met Corona (kuchschermen incl Stadskantoor, desinfectiemateriaal, mondkapjes, hout, fietsbeugels, verkeersborden). Ook is meer uitgegeven aan bedrijfskleding (met een eenmalige aanschaf donkerblauwe shirts, nadeel € 59.000)).	-29	
subactiviteit Financiën en OA/IC		
bedrijfsvoering financien		
Bij de bestuursrapportage 2020 is budget gereserveerd voor inhuur van personeel van derden. Dit blijkt achteraf niet meer nodig.	50	
debiteurenadministratie		
Er zijn minder kosten gemaakt voor invordering, omdat uitstel van betaling was verleend vanwege corona.	36	
subactiviteit P&O/HRM		
bedrijfsvoering personeelszaken		
Er was 0,3 fte adviseur 1 als vacatureruimte opgenomen in de begroting, maar die ruimte is niet gebruikt.	39	
vacaturevoorziening, arbobeleid en ouderschapsverlof arbeidsvw		
Vacatures worden nu meer dan in het verleden digitaal opengesteld (voordeel € 21.000). Er is een bedrag van € 5.000 bijgeraamd omdat we verwachten dat er door het thuiswerken agv Corona meer kosten zouden hebben, maar de uitgaves zijn ongeveer even hoog als in 2019 (voordeel € 17.000). Op de post ouderschapsverlof is geen aanspraak gemaakt in 2020 (€ 22.000).	60	
subactiviteit Interne en externe communicatie		

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
visie op dienstverlening 2017-2020		
Dit zijn de kosten van inzet van een onderzoeker voor de verbetering van de website. Dit bedrag is niet begroot.	-36	
subactiviteit informatievoorziening en automatisering (ICT)		
bedrijfsvoering informatievoorziening		
Bij de bestuursrapportage 2020 is budget gereserveerd voor inhuur van personeel van derden. Doordat er onder andere personeel moest worden ingehuurd wegens de uitval van Gouw is dit budget overschreden.	-17	
samenwerking belastingen overhead		
De last had als mindere baat begroot moeten worden. De gemeente Veere betaalt vanaf 2020 minder aan de overhead van het samenwerkingsverband belastingen. Dit omdat het samenwerkingsverband Phorthos welke bij de gemeente Veere ondergebracht was met ingang van 2020 is opgeheven.	100	-68
i & a samenwerking/ICT Middelburg		
De kosten van de samenwerking I&A zijn € 101.000 lager dan begroot. Bij de bestuursrapportage 2020 is het budget verhoogd met € 29.000 agv een nieuwe verdeling van de accounts over de deelnemende gemeenten. Het positieve saldo wordt veroorzaakt door problemen bij de personeelsbezetting, waardoor minder activiteiten zijn verricht. Daarnaast is vanwege Corona een project uitgesteld tot 2021 en zijn de kosten van contracten met een langere looptijd ten laste gebracht van de betreffende jaren.		
Bij de bestuursrapportage is het budget van ICT Middelburg verhoogd met € 39.000 zijnde de te verwachten extra kosten agv het thuiswerken door Corona. Dit budget blijkt achteraf niet nodig, voordeel € 54.000.	155	
subactiviteit Huisvesting en Facilitaire Zaken		
verzekeringen concern en postverzorging		
Met ingang van 01-01-2020 heeft de gemeente een nieuw goedkoper verzekeringscontract (aansprakelijkheid) voor twee jaar afgesloten (€ 33.000 voordeel). En bij de postverzorging is er een voordeel van € 46.000 omdat is besloten om terughoudend om te gaan met de invordering van de opgelegde aanslagen. Daardoor zijn er aanzienlijk minder herinneringen, aanmaningen en dwangbevelen gestuurd dan gebruikelijk.	79	
huisvesting gemeente-ambtenaren		
Het contract voor de huur van de centrale hal van het Stadskantoor aan de Kamer van Koophandel liep in eerste instantie tot april 2020. Daar zijn de begrote cijfers op gebaseerd.		17
huisvesting schoonmaakonderhoud en catering		
Het budget voor schoonmaak is m.i.v. 2020 verhoogd (€ 40.000) met de komst van het cluster Tim. Dit blijkt achteraf niet nodig omdat het schoonmaakcontract voor het hele gebouw geldt (bezet of onbezet).		
Door de coronamaatregelen is de personele bezetting op het stadskantoor beperkt, de kosten van de catering (€ 33.000) en de kosten van de warme drankenautomaat (€ 23.000) zijn hierdoor lager.	118	
subactiviteit DIV		
opslag zeeuws archief en bibliotheekbeheer		
Voor de kosten van een E-depot bij het Zeeuws Archief is vanaf 2020 met de kadernota een bedrag van € 82.000 beschikbaar gesteld. De eerste factuur wordt verwacht in 2021.		
De kosten van abonnementen van kranten en tijdschriften zijn € 18.000 lager, nu steeds meer abonnementen digitaal zijn.	100	
subactiviteit dekking toerekening overhead GB, GBP en investeringen		
overhead		
In de begroting is er een vergoeding opgenomen voor de overheadkosten op basis van de begrote aantal uren op de (investerings)projecten. Aangezien er in werkelijkheid minder uren zijn toegerekend aan de (investerings)projecten betekent dit een lagere vergoeding van overheadkosten.	-161	
subactiviteit dekking overheadvergoeding samenwerkingsverbanden		
tim overhead		
Dit budget is begroot omdat de afdeling Samenleving groter is geworden miv 1-1-2020. Namelijk met een nieuw cluster TIM. De eerste jaarrekeningcontrole van TIM vindt echter voor het eerst plaats in 2021.	25	

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
Overig	34	18
Totaal Overhead	991	31

Overige baten en lasten	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
0.08.0 Overige baten en lasten	2.183	-115	372	-488
Totale Lasten	2.183	-115	372	-488
Baten				
0.08.0 Overige baten en lasten	0	-39	-98	59
Totale Baten	0	-39	-98	59
Totaal Overige baten en lasten	2.183	-154	274	-428

Toelichting financiële afwijkingen (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 25.000 of hoger

toelichten. De post “overig” gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 25.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
-----------------------------------	------------------	-----------------

0.08.0 | Overige baten en lasten

onvoorziene uitgaven

Met de primitieve begroting 2020 is een post aan onvoorziene uitgaven opgenomen waarvan de Raad de budgethouder is. Op dit resterende bedrag is geen aanspraak gemaakt in 2020.

29

stelpost rapportages

Na de aanmelding als overheveling bij de Najaarsbrief 2020 is nog aanpraak gemaakt op deze stelpost. Daarom wordt eenzelfde bedrag minder toegevoegd aan de reserve transitoria. Per saldo budgetneutraal.

-200

onvoorzien ombuigingen 2015-2018

Lasten zijn geraamd voor vervanging bollards door cameratoezicht. De kredieten zijn in sept 2019 door de raad toegekend hiervoor. De kapitaallasten zijn per 2021 in de begroting opgenomen. Het bedrag is nodig voor hogere kosten ivm extra onderhoud bollards agv uitstel investeringen.

70

stelpost boeteheffing werkkostenregeling

Minder verschuldigde belasting omdat het vanwege corona niet mogelijk was om recepties, afdelingsuitjes, eindejaarsbijeenkomst te houden.

62

coronacrisis budgetafwijkingen

Er moet nog worden vastgesteld in welke mate op deze gelden aanspraak kan worden gemaakt in 2021. Voor nu kan dit bedrag in het jaarrekeningsaldo vloeien. De raad moet bij de resultaatbestemming beslissen welk deel van het saldo bestemd is voor relevante zaken.

474

verkoop, aankoop activa

Begeidingskosten die zijn gemaakt ten behoeve van de verkoop van diverse auto's ter dekking van het wagenpark en kosten van bodemonderzoeken. Deze lasten zijn niet begroot, want deze ontwikkelingen vormen zich gedurende het jaar. Verkoop van diverse auto's ter dekking voor de aanbesteding van het wagenpark en opbrengst van verkoop van percelen grond. Deze baten zijn niet begroot, want deze ontwikkelingen vormen zich gedurende het jaar.

-32

59

saldi kostenplaatsen/Lagere doorbelasting van interne uren naar de (investerings)projecten

Er is bij het opstellen van de resourceplanning een inschatting gemaakt van het aantal uren op (investerings)projecten. In werkelijkheid zijn er minder uren toegerekend op de (investerings)projecten, dit leidt tot een hogere personeelslast op de exploitatie. -309

saldi kostenplaatsen/verantwoording op ander taakveld

De kosten voor inhuur van personeel en de ontvangsten van Loyalis voor bepaalde afdelingen zijn begroot op taakveld 0.04.0 Overhead, maar de uitgaven zijn geboekt op taakveld 0.08.0 overige baten en lasten. Per saldo is dit budgetneutraal. -502

Overig	-80	0
Totaal Overige baten en lasten	-488	59

Veiligheid

Inleiding

Het programma veiligheid richt zich op het verbeteren van de veiligheid in de gemeente Middelburg en het vergroten van het

gevoel van veiligheid van de inwoners en bezoekers van de gemeente. De gemeentelijke organisatie heeft daarbij een regiefunctie en kan zelf ook instrumenten inzetten om dit te bereiken. Voorbeelden hiervan zijn preventie, vergunningverlening en handhaving en specifieke bevoegdheden van de burgemeester.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Middelburg 2019-2022 (2020)
- Prostitutiebeleid (beleidsnota) (2000)
- Prostitutiebeleid (beleidsregels) (2000)
- Integriteitsbeoordeling (Wet BIBOB) (2006)
- Regionaal Zeeuws Crisisplan 2018-2021 (2017)
- Victoriabeleid gemeente Middelburg (2000)
- Beleidsregel Victoriabeleid (2017)
- Beleidsregel Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast (Wet MBVEO) (2013)

- Beleidsregel Wet Aanpak Woonoverlast (2018)
- Beleidsregel Veiligheid bij evenementen (2017)
- Nota omgaan met conventionele explosieven (2011)
- Bestuurlijke handhaving van artikel 13b Opiumwet (2014/2016)
- Regionaal Beleidsplan Politie Zeeland-West Brabant 2019-2022

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

De burgers en bezoekers van Middelburg moeten zich veilig voelen en moeten veilig zijn. Dan gaat het enerzijds om veiligheid in en

rond het huis en in de buurt, anderzijds in het grotere verband van stad en regio.

Doelstellingen

1. Een veilige woon- en leefomgeving

2. Het effectief aanpakken van ondermijnende criminaliteit
3. Het voeren van een actief beleid op gebied van met name signalering en preventie in de aanpak van radicalisering
4. Actief participeren in de voorbereiding en uitvoering van het regionaal crisisplan

Wat hebben we bereikt?

Prestatie	Status
Uitvoeringsprogramma van het Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022	
Uitvoering geven aan de activiteiten die zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma 2020.	Niet volgens plan
Een veilige woon-en leefomgeving	
In 70% van de in behandeling genomen casussen wordt de overlast verminderd of volledig weggenomen.	Volgens plan
Het team aanpak woonoverlast komt minimaal 10 keer per jaar bijeen voor de bespreking van de casussen.	Gedeeltelijk volgens plan
Eind 2019 is, in samenwerking met de afdeling Samenleving, het nieuwe convenant gegevensuitwisseling OGGZ netwerk gereed.	Gedeeltelijk volgens plan
Ondermijningsbeeld en bestuurlijke weerbaarheid	
Het coördineren van integrale controles.	Gedeeltelijk volgens plan
Uitvoering geven aan het Damocles-beleid.	Volgens plan
Uitvoering geven aan het BIBOB-beleid.	Volgens plan
In 2020 zijn trainingen bestuurlijke weerbaarheid aan de betrokken medewerkers gegeven	Niet volgens plan
Het coördineren van ondermijningscasussen of bijdrage leveren aan casussen	Volgens plan
Radicalisering	
Actief optreden bij signalering en implementatie preventiemaatregelen.	Volgens plan
Namens de Walcherse gemeenten is deelgenomen aan het overleg van de weegploeg	Volgens plan
Bepalen of er nieuwe trainingen moeten worden gegeven en indien dit noodzakelijk is, het organiseren van deze trainingen	Niet volgens plan
Ontwikkeling cybercrime	
Uitvoering geven aan acties uit het actieplan Cybercrime	Niet volgens plan

Inzet rondom COVID-19-pandemie

Wereldwijd is 2020 gekenmerkt door de COVID-pandemie. Dit heeft ook zeer zeker zijn weerslag gehad op de werkzaamheden. Het instellen van de landelijke maatregelen had een vertaling nodig naar de Zeeuwse noodverordeningen en soms ook lokale kaders. Deze werkzaamheden waren niet opgenomen in de programmabegroting van 2020. Het bleek wel nodig hiernaar te handelen en een bijdrage te leveren. Door deze inzet zijn andere werkzaamheden die wel opgenomen waren in de programmabegroting deels niet volledig uitgevoerd. Keuzes zijn gemaakt op basis van noodzakelijkheid, crisisbeheersing en capaciteit waarbij de openbare orde en veiligheid in de gemeente Middelburg niet in het geding is geweest.

Doelstelling 1: Een veilige woon- en leefomgeving

Op vele vlakken is geacteerd op het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving. Denk dan aan het oppakken en afhandelen

van meldingen met betrekking tot overlast. Of dreigende maatschappelijke onrust onder regie van de gemeente. En het Zorg- en Veiligheidshuis Zeeland. Het aanpakken van overlast van personen met verward gedrag, extreme gevallen van woonoverlast en ook het mee werken aan de voorwaarden voor een stabiele terugkeer van ex-gedetineerden (bijvoorbeeld van zware misdrijven en zedenzaken) in wijken en buurten zijn hier voorbeelden van. Ook is zijn er weer een aantal tijdelijke huisverboden aan daders van huiselijk geweld opgelegd. En is er actief geparticipeerd in casuïstiek die als "hoog-risico" zijn ingeschat. Dit is casuïstiek waarbij het risico op een gewelddadige escalatie van de situatie als reëel wordt ingeschaald. Samen met verschillende partners als politie, OM, Zorg- en Veiligheidshuis, zorginstanties, reclassering en jeugdhulpverleners wordt deze casuïstiek aangepakt. Dit om er voor te zorgen dat de risico's verminderen of zelfs weg gehaald worden.

In samenwerking met de andere Walcherse gemeenten en de politie is er pro-actief, preventief en ook preparatief gewerkt aan het tegengaan van woninginbraken, overvallen en straatroven. In de eerste maanden van 2020 zijn nog enkele zogenaamde voetjesacties gehouden. Een ander voorbeeld is het geven van voorlichting aan senioren over babbeltrucs. Ook is er inzet geweest bij de manifestaties die in Middelburg zijn gehouden. Samen met de politie, onze eigen handhavers en de betreffende organiserende partij is gewerkt aan een ordelijk verloop van de manifestaties waarbij de boodschap van de demonstranten op een veilige manier uitgedragen kon worden.

Naast bovenstaande is er actief uitvoering gegeven aan het Damoclesbeleid door het sluiten van woningen bij drugshandel. En is er ook weer gewerkt aan een zo veilig mogelijke jaarwisseling. In 2020 is er een aandachtsfunctionaris mensenhandel aangewezen die de signalen omtrent dit fenomeen oppakt en uitzet bij de relevante betrokken partijen.

In 2020 is een onderzoek verricht en een ontwikkelplan opgeleverd door 'bureau Veiligheid en Handhaving', naar aanleiding van de bestuurlijke wens om de taken en bevoegdheden van de boa's te onderzoeken. Dit externe adviesbureau heeft een duidelijk advies gegeven over de uitbreiding van taken en formatie van de boa's en hun bevoegdheden en middelen. Er is een start gemaakt met uitvoering van de aanbevelingen uit dit ontwikkelplan. Zo is het aantal fte's uitgebreid in de tweede helft van 2020.

Doelstelling 2: Het effectief aanpakken van ondermijnende criminaliteit

Samen met diverse ketenpartners als de politie, Orionis, Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) en Belastingdienst zijn er verschillende integrale controles in het kader van ondermijning gehouden op bedrijventerrein Arnestein. Daarnaast is er uitvoering gegeven aan het BIBOB-beleid en is er gewerkt aan het tegengaan van ondermijnende zorgfraude samen met het CZW-bureau. Ook op casusniveau is er samengewerkt in de aanpak van ondermijnende criminaliteit.

Doelstelling 3: Het voeren van een actief beleid op gebied van met name signalering en preventie in de aanpak van radicalisering

Op verschillende wijzen is uitvoering gegeven aan de diverse activiteiten uit het plan van aanpak. Dit zowel op het gebied van

signalering, preventie als uitvoering. Het "Convenant persoonsgerichte aanpak voorkoming radicalisering en extremisme Zeeland" ondertekend door de Zeeuwse gemeenten, politie, Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming en Reclassivering Nederland is hiervoor de onderlegger.

Doelstelling 4: Actief participeren in de voorbereiding en uitvoering van het regionaal crisisplan

In 2020 is actief geparticipeerd in de voorbereiding en uitvoering van het regionaal crisisplan. Begin 2020 is vervolgens het Regionaal Crisisprofiel Zeeland 2019-2023 richting de gemeenteraad verzonden ter behandeling en vaststelling in de raadsvergadering van januari 2020.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Uitvoering geven aan het Uitvoeringsprogramma 2020 en het Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022

Het Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022 is eind 2019 goedgekeurd door het college. Vervolgens is het beleidsstuk in de raadsvergadering van januari 2020 daadwerkelijk aangenomen. Voortvloeiend uit dit Veiligheidsbeleid dient er elk jaar een uitvoeringsprogramma opgesteld te worden waarin de activiteiten voor het betreffende kalenderjaar worden opgenomen. Na goedkeuring van het Integrale Veiligheidsbeleid is gestart met de opmaak van het Uitvoeringsplan 2020. Helaas is het Uitvoeringsplan 2020 door een noodzakelijke verschuiving van prioriteiten en capaciteit (mede door de coronacrisis) niet gereed gemaakt. Dit betekent niet dat er geen uitvoering wordt gegeven aan de prioriteiten die verband hebben met het Integrale Veiligheidsbeleid. In sommige gevallen is dit echter wel beperkt.

Een veilige woon- en leefomgeving

Buurtgericht

In Middelburg zijn in het afgelopen jaar 148 zaken aangemeld bij Buurtbemiddeling. Ten opzichte van 2019 zijn er 24 casussen meer aangemeld wat neerkomt op een stijging van ruim 16%. In 2019 was er nog sprake van een daling van 38% in de aanmeldingen ten opzichte van 2018. Op 31 december 2020 waren 118 van de 148 zaken afgehandeld. Bij deze zaken was er helaas in 29 casussen sprake van "geen commitment". Buurtbemiddeling is een vrijblijvende vorm van bemiddeling waarbij commitment moet zijn bij de betrokkenen om mee te werken aan het traject. De resultaten van de 89 zaken (118-29) :
– 7 zaken niet opgelost

- 15 zaken met een toelichting
- 67 zaken opgelost

Van de 89 zaken zijn er dus 67 opgelost. Een slagingspercentage van 75% dus. In 2019 was nog 81% succesvol afgerond en in 2018 was 59% succesvol afgerond. De 15 zaken met een toelichting zijn zaken waar iets bijzonders aan de hand is, bijvoorbeeld een doorverwijzing naar hulpverlening of na de intake alleen een advies en geen bemiddeling.

Volgens Buurtbemiddeling was de stijging in het aantal casussen t.o.v. 2019 grotendeels toe te wijzen aan corona. Mensen leven dichter en meer op elkaar en de grootste ergernis blijft altijd "geluidsoverlast". Ook wordt een toename van het aantal "meervoudige klachten" opgemerkt. Het gaat hierbij dan niet om één soort overlast, maar een combinatie van factoren. Dat er nog 30 zaken "in behandeling" zijn en overgeheveld zijn naar 2021, is volgens Buurtbemiddeling vooral te wijten aan de lockdown. Buurtbemiddeling heeft noodgedwongen face-to-face gesprekken moeten uitstellen. Om op een veilige manier contact te leggen en te onderhouden met partijen zijn de bemiddelaars getraind in het houden van telefonische intakes en zijn de contactmomenten via telefoontjes, brieven en e-mails geïntensiveerd.

Overlast

In 2020 heeft er 7 keer een casusoverleg extreme woonoverlast plaats gevonden. Het doel is om in totaal 10 keer per jaar in het casusoverleg zaken met betrekking tot overlast af te stemmen, maar gezien eerder genoemde prioriteitenstelling i.v.m. corona is dit niet gelukt. In 2019 hebben respectievelijk 11 overleggen plaats gevonden en in 2018 10. Er zijn in totaal 11 nieuwe casussen/adressen besproken (2019: 9 casussen en 2018: 13 casussen). Er liepen op 31 december 2020 nog 7 zaken door naar het kalenderjaar 2021 en er zijn er 7 succesvol afgerond (3 zaken liepen nog door vanuit 2019). Bij sommige casussen is sprake van een lastig en langdurig traject. Redenen hiervoor zijn onder andere het feit dat de meldingsbereidheid van de personen die overlast ervaren laag is. Het is dan lastig om een goed dossier op te bouwen en door te kunnen pakken met betrokken instanties. Daarnaast is in verschillende casussen sprake van personen met verward gedrag wat zorgt voor een multidisciplinaire aanpak van deze casussen en een goede afstemming met andere overlegtafels waar personen met verward gedrag besproken worden. Net zoals bij Buurtbemiddeling is het totaal aantal

casussen iets toe genomen ten opzichte van 2019. Onder regie van de privacy officer wordt gewerkt aan het nieuwe (AVG-proof) convenant als onderlegger voor dit overleg.

In 2018 is er in de gemeente Middelburg een beleidsregel in werking getreden die de mogelijkheid aan de burgemeester biedt om notoire overlastveroorzakers een gedragsaanwijzing op te leggen. Van deze bevoegdheid heeft de burgemeester tot heden nog geen gebruik moeten maken. Tot heden blijken andere interventies meer passend in het oplossen van de verschillende overlastsituaties. De genoemde gedragsaanwijzing geldt dan ook als een laatste redmiddel (ultimum remedium).

Een medewerker van het cluster openbare orde en veiligheid (oov) heeft in de eerste maanden van 2020 deel genomen aan het maandelijks OGGz-overleg. Dit overleg richt zich op de zorgwekkende én zorgmijdende doelgroep binnen de gemeente Middelburg. Deze doelgroep is door de ervaren problematiek vaak niet in staat zelf een hulpvraag te stellen.

Ter voorbereiding op de jaarwisseling 2020-2021 is de aanpak van vuurwerkoverlast gedurende het jaar onderwerp van gesprek geweest binnen de gemeenteraad. Na een evaluatievoorstel over de aanpak werd door de raad besloten om niet over te gaan tot een algeheel vuurwerkverbod in de gemeente Middelburg maar om het aantal aangewezen vuurwerkvrije zones uit te breiden. In de aanloop naar de jaarwisseling werd duidelijk dat er een landelijk vuurwerkverbod zou worden uitgevaardigd. Dit alles heeft gezorgd voor een gewijzigde aanpak van de jaarwisseling dat verder uitgewerkt is in overleg met de andere Walcherse gemeenten, de politie en brandweer.

In 2020 is er in Middelburg flinke overlast ondervonden voornamelijk van een (jeugd)groep wat zich concentreerde in de wijk Dauwendaele. Hiervoor is vanuit een multidisciplinaire aanpak het plan van aanpak Nieuw Perspectief opgesteld. Dit wordt in 2021 ten uitvoer gebracht.

(Dreigende) maatschappelijke onrust

In 2020 is er diverse malen inzet en/of coördinatie gevraagd bij zaken waar mogelijk maatschappelijke onrust kon ontstaan. Voorbeelden hiervan zijn zaken waar extreme woonoverlast bestaat en waarbij eventueel sprake is van eigenrichting door de omgeving of bijvoorbeeld (mogelijke) zedenzaken. Ook is de gemeente betrokken bij het re-integreren in de samenleving van

personen die langere tijd in detentie hebben gezeten. Het Zorg- en Veiligheidshuis Zeeland speelde bij een aantal zaken een belangrijke rol door integraal regie te voeren op deze specifieke casuïstiek.

In 2020 zijn er in Middelburg een toenemend aantal demonstraties geweest. Denk dan aan demonstraties rondom de coronamaatregelen, maar ook aan de demonstratie rondom de opheffing van Intervence en de manifestatie voor het gebruik van kernenergie. Het houden van demonstraties is een zeer gerespecteerd grondrecht, waarbij het maken van goede afspraken met de verschillende organisaties ervoor zorgen dat er geen maatschappelijke onrust ontstaat.

Veilig verloop evenementen

Het aantal georganiseerde evenementen in 2020 is door corona zeer gering geweest. Vanaf 1 juni 2020 waren alle evenementen verboden. Het proces van vergunningverlening en het opstellen van veiligheidsplannen bij grotere evenementen heeft in 2020 dan ook geen vervolg gekregen. De structuur in de plannen, waardoor verantwoordelijkheden tussen gemeente en organisatie duidelijker zijn, wordt uiteraard geborgd. Het proces geeft nog steeds handvatten om verder te optimaliseren en als de evenementen weer opstarten wordt dit proces vervolgd door bijvoorbeeld gesprekken tussen de verschillende evenementenorganisaties en gemeente. In de afgelopen jaren is er daarnaast extra aandacht geweest voor maatregelen die moeten voorkomen dat voertuigen zich op het evenemententerrein kunnen begeven. Dit zijn de zogenaamde maatregelen in het kader van inrijdbeveiliging. Deze maatregelen brengen extra kosten met zich mee. Ook al was er tijdens de jaarwisseling geen evenement in de binnenstad, de inrijdbeveiliging is wel ingezet om er voor te zorgen dat er geen ongewenste situaties met voertuigen kon plaatsvinden.

Ondermijningsbeeld en bestuurlijke weerbaarheid

Het coördineren van integrale controles

In 2020 is één integrale controle op bedrijventerrein Arnestein gehouden. Deelnemers waren onder andere de Belastingdienst, Orionis, RUD Zeeland, politie, Inspectie Sociale Zaken en werkgelegenheid (ISZW) en de gemeente. Daarnaast is er een controle geweest van de gemeente in samenwerking met de politie. Er stonden nog meer controles gepland, maar ook die moesten door corona worden uitgesteld. Samen met de Taskforce Regionale Informatie en Expertise Centrum (RIEC) zijn de eerste stappen gezet in het meer aan de voorkant komen van de

ondermijnende criminaliteit in plaats van steeds achteraf controleren. Hierbij worden maatregelen genomen om Arnestein minder aantrekkelijk te maken voor personen/bedrijven met verkeerde bedoelingen.

Uitvoering geven aan het Damocles-beleid

Vanwege het aantreffen van drugs in woningen of lokalen zijn ook in 2020 diverse woningen en lokalen gesloten. In totaal zijn twee woningen en één berging (lokaal) gesloten en zijn er vijf waarschuwingen in het kader van het Damocles-beleid uitgevaardigd. Enkele van deze waarschuwingen zijn van een besluit tot sluiting van de woning of het lokaal omgezet naar een waarschuwing omdat de huurovereenkomst van de woning of het lokaal ontbonden of opgezegd was. Vanuit 2020 lopen er nog twee dossiers door in 2021 waarbij de woning mogelijk gesloten wordt.

Uitvoering geven aan het BIBOB-beleid

Afgelopen jaar zijn 24 vergunningsaanvragen die onder het BIBOB beleid vallen, getoetst. Het beleid van de gemeente Middelburg t.a.v. de BIBOB-toetsing is om alle aanvragen voor een horeca- en/of exploitatievergunningen en vergunningen voor coffeeshops, seksinrichtingen, automatenhallen en smart- of growshops te toetsen. In de praktijk heeft de toetsing zich uitsluitend beperkt tot de horeca-inrichtingen. Voor de andere inrichtingen zijn geen aanvragen ontvangen, zodat ook geen toetsing heeft plaatsgevonden. Met name in het begin van 2020 zijn er aanvragen ontvangen die getoetst zijn. In de loop van 2020 zijn de aanvragen begrijpelijkerwijs afgenomen en gestopt.

Trainingen bestuurlijke weerbaarheid aan de betrokken medewerkers

Door de COVID-19 situatie zijn we niet toe gekomen aan het (laten) organiseren van trainingen die betrekking hebben op bestuurlijke weerbaarheid voor de betreffende medewerkers van de gemeente Middelburg.

Het coördineren van ondermijningscasussen of bijdrage leveren aan casussen

Casuïstiek op het gebied van ondermijning heeft continu de aandacht. De intensiteit en uitwerking van de casuïstiek is per casus verschillend. Daarnaast is er, mede gezien de landelijke trend, aandacht voor de aanpak van zorgfraude. Ook zorgt de coronacrisis weer voor nieuwe vormen van ondermijnende criminaliteit. Vanuit de Taskforce Regionale Informatie en Expertise Centrum (RIEC) worden handvatten aan gemeenten gegeven om

hier actie op te ondernemen. Voorbeelden die door de coronacrisis nu naar boven komen, zijn ondernemers met financiële problemen (door de maatregelen die opgelegd zijn ter bestrijding de crisis) die benaderd worden door malafide financierders. Vanuit de gemeente wordt geprobeerd de ondernemers van Middelburg hierover te informeren en hiervoor te waarschuwen.

Naast bovenstaande onderwerpen is sinds 2020 een medewerker aangemerkt als aandachtsfunctionaris mensenhandel. Dit is een voortvloeisel uit het Zeeuwse beleid rondom de aanpak van mensenhandel. Verdere uitvoering en werkzaamheden voor dit onderwerp worden in 2021 opgepakt.

Radicalisering

In 2020 is, namens de Walcherse gemeenten, opnieuw deelgenomen aan het overleg m.b.t. radicalisering vanuit het Zorg- en Veiligheidshuis Zeeland. Opnieuw zijn er, net als voorgaande jaren, in 2020 van verschillende partners signalen ontvangen van personen die mogelijk radicaliseren. Veranderende trends hierin zijn radicalisering vanuit geloof naar radicalisering vanuit extreem linkse of rechtse ideeën. De meesten bleken bij nadere bestudering en bespreking in het overleg in het Zorg- en Veiligheidshuis niet zodanig concreet dat er daadwerkelijk ook sprake was van radicalisering.

Landelijk zijn er zorgen dat door de coronamaatregelen radicalisering minder zichtbaar is voor alle partijen die hier mee gemoeid zijn. Zodoende heeft dit onderwerp zeker de aandacht.

Ontwikkeling cybercrime

De burgemeester van de gemeente Middelburg is voor de politie eenheid Zeeland - West-Brabant de bestuurlijk trekker op dit dossier. Cybercrime is hierbij één van de prioriteiten in het Regionaal Beleidsplan. Ook in het eigen Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) is de aanpak van cybercrime één van de prioriteiten. Landelijk, regionaal en zeker ook lokaal is er nog steeds een zoektocht gaande naar de meest optimale aanpak van cybercrime. Wat hierbij komt kijken, welke bevoegdheden de burgemeester heeft, of nodig heeft, en wat de juiste preventieve maatregelen zijn, zijn onderdeel van deze zoektocht. De medewerkers zijn door de wijziging van prioriteiten gedurende het jaar, niet toe gekomen aan mogelijke werkzaamheden die betrekking hebben op de aanpak van cybercrime.

Binnen onze gemeentelijke organisatie is in 2019 een Chief Information Security Officer (CISO) aangesteld. De CISO is dé spin in het web als het gaat om de beveiliging van informatie binnen de gemeente. Hij is verantwoordelijk voor het implementeren van, en toezicht houden op het informatiebeveiligingsbeleid binnen de gemeente.

Rampenbestrijding en brandweer

Veiligheidsregio Zeeland

De Veiligheidsregio Zeeland (VRZ) heeft in 2019 een nieuw Regionaal Risicoprofiel Zeeland 2019-2023 opgesteld. In 2020 is aan de hand van dit beleidsdocument uitvoering gegeven aan de werkzaamheden. Op basis van de Wet Veiligheidsregio's stelt het bestuur van de Veiligheidsregio eens per vier jaar een regionaal risicoprofiel vast. Een risicoprofiel bestaat uit een inventarisatie en analyse van de risico's die aanwezig zijn in een veiligheidsregio en de aangrenzende gebieden. Dit risicoprofiel vormt de basis van het beleidsplan dat eveneens eens per vier jaar wordt opgesteld.

Een belangrijke ontwikkeling is de toekomstverwachting dat de streefwaarde voor het aantal betrouwbare en toekomstbestendige brandweerposten, zoals verwacht in het door alle deelnemende gemeenten vastgestelde plan "Maatwerk in brandweezorg", niet gehaald zal worden. Sterker, met voornoemde trends en voorspelde verdere maatschappelijke en demografische ontwikkelingen ziet de VRZ dat het aantal toekomstbestendige brandweerposten verder zal afnemen. De druk op vrijwilligheid neemt toe en de paraatheid van de posten neemt af. Het plan "Maatwerk in brandweezorg" is dan ook beëindigd en in 2021 zal de VRZ in gezamenlijkheid met de gemeenten verder invulling geven aan dit vraagstuk.

Verder is besloten om de beleidsplanperiode 2016-2019 met twee jaar te verlengen tot en met de begroting van 2021. Hiermee heeft VRZ de mogelijkheid om samen met de gemeenten een zorgvuldig traject te doorlopen met het nieuwe meerjarenbeleidsplan 2022-2025. Dit meerjarenbeleidsplan wordt dan samen met de begroting 2022 aangeboden aan het Algemeen Bestuur VRZ en voor zienswijze aan de gemeenten.

Specifiek in 2020 heeft de VRZ, net als alle andere Veiligheidsregio's in Nederland, een belangrijke taak gehad in de aanpak van de coronacrisis. Vanaf begin maart is er dan ook veel tijd en energie gestopt in de aanpak van deze crisis. De gemeenteraad is op verschillende momenten geïnformeerd over

de aanpak en voortgang van de crisis vanuit VRZ. Met de overgang van de maatregelen rondom corona in de vastgestelde noodverordeningen naar de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 is een deel van de verantwoordelijkheden rondom deze pandemie terug overgeheveld van de voorzitter van de Veiligheidsregio naar de burgemeesters. Een evaluatie van de VRZ aanpak van de corona situatie is in december 2020 aangeboden aan de Zeeuwse gemeenteraden.

Rampenbestrijding en bevolkingszorg

Vanaf het uitbreken van de crisis tot half mei is extra capaciteit ingezet voor Bevolkingszorg. Dit had gevolgen voor het uitvoeren van de overige werkzaamheden.

Beleidsindicatoren

nb= deze indicatoren zijn nog niet beschikbaar bij het CBS

Beleidsindicatoren		2017	2018	2019	2020
Verwijzingen Halt (aantal per 1000 inwoners (jongeren van 12 tot 18 jaar))	Middelburg	22	25	19	20
	Nederland	13	12	13	11
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)	Middelburg	2,8	2,5	3,9	nb
	Nederland	2,2	2,2	2,3	nb
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	Middelburg	5,2	5,2	4,9	5,2
	Nederland	5	4,8	4,8	4,6
Diefstallen uit woningen (aantal per 1.000 inwoners)	Middelburg	1,5	1,2	1,6	nb
	Nederland	2,9	2,5	2,3	nb
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)	Middelburg	6,4	5,8	6,7	6,9
	Nederland	5,9	5,4	5,9	6,3

Wat heeft het gekost?

Veiligheid	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Verschil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
1.01.0 Crisisbeheersing en brandweer	3.455	3.375	3.379	-4
1.02.0 Openbare orde en veiligheid	2.053	2.064	2.057	8
Totale Lasten	5.508	5.439	5.435	4
Baten				
1.01.0 Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	0
1.02.0 Openbare orde en veiligheid	-55	-55	-66	11
Totale Baten	-55	-55	-66	11
Totaal Veiligheid	5.453	5.384	5.370	15

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel/- nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen tussen de begroting 2020 na wijzigingen en de realisatie 2020 van € 25.000 of hoger toelichten. Bij het programma Veiligheid zijn geen verschillen boven de € 25.000.

Verkeer, vervoer en waterstaat

Inleiding

Het programma verkeer, vervoer en waterstaat richt zich op het verantwoord en veilig maken van het verplaatsen van mensen en goederen. Deze verplaatsingen vinden plaats op verschillende manieren van vervoer. De gemeente Middelburg is verantwoordelijk voor het aanleggen en beheren van infrastructuur, het faciliteren van diverse vervoersvormen, het

realiseren van parkeervoorzieningen en het reguleren van verkeer- en vervoerstromen binnen de grenzen van de bebouwde kom. In 2016 is een nieuw Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan Middelburg vastgesteld. Dit plan heeft een planhorizon tot 2030.

Het jaar 2020 werd gekenmerkt door de coronacrisis. Op het gebied van verkeer en vervoer heeft dat geleid tot een grote hoeveelheid tijdelijke verkeersmaatregelen. Hierover wordt in dit programmaonderdeel apart verslag gedaan. Voorts kan gesteld worden dat vanwege COVID-19 de verkeerssituatie niet representatief was. Een en ander heeft geleid tot minder autobewegingen, minder reizigers in het openbaar vervoer en meer thuiswerken.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Kwaliteitsatlas Middelburg 2030
- Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan Middelburg 2030 (GVP), Beleidsdeel

- Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan Middelburg, Uitvoeringsdeel

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

Het verbeteren van de bereikbaarheid van Middelburg voor alle mensen. Inwoners en bezoekers van Middelburg moeten zich veilig en vlot kunnen verplaatsen door en rond de stad, zonder al te veel oponthoud en het veroorzaken van overlast (milieuhinder). Daarnaast moet er voldoende parkeergelegenheid zijn.

Doelstellingen

1. Het verduurzamen van mobiliteit

2. Het behoud van een hoog aandeel fietsverkeer in het totale verkeer
3. Het verhogen van de verkeersveiligheid binnen de bebouwde kom, het verbeteren van de bereikbaarheid in Middelburg en een autoluwe binnenstad
4. Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners en bezoekers met behoud van een hoog bezettingspercentage van de parkeerconcentraties
5. Een toegankelijke stad voor iedereen

Wat hebben we bereikt?

doelstelling 1: Het verduurzamen van mobiliteit

Het grootste deel van de afgelegde reiskilometers gebeurt met de auto. Hier is dan ook de meeste winst op het gebied van verduurzaming te behalen door toepassing van de volgende strategieën:

- Voorkom, verkort of verminder autoverplaatsingen
- Verander van vervoerswijze: te voet, per fiets en/of met openbaar vervoer

- Verschoon: zorg dat verplaatsingen die toch met de auto worden gemaakt, met schone auto's worden gemaakt.

Vanwege COVID-19 zijn er beduidend minder autokilometers gemaakt in 2020. Dit komt vooral door de lockdown en het toegenomen thuiswerken. Helaas is ook het reizigersaantal in het OV substantieel afgenomen. De verwachting bij Connexion is dat het herstel van het aantal reizigers meerdere jaren gaat duren. Verkeerskundig gezien is het uitermate interessant in welke mate de oude situatie vóór corona weer terugkeert.

In het kader van verschonen van mobiliteit kan gemeld worden dat de gemeente het gebruik van elektrische auto's heeft gefaciliteerd en gestimuleerd door gestaag het aantal oplaadpunten uit te breiden.

doelstelling 2: Het verhogen van het aandeel fietsverkeer in het totale verkeer

Middelburg heeft sinds jaar en dag een bovengemiddeld hoog fietsgebruik. Het aandeel fietsverkeer in het totale verkeer wordt

Meetpunt	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
-Stationsbrug	7.680	7.013	7.265	8.116	5.439	7.737	
-Schroebrug TOTAAL	13.842	11.785	11.158	13.346	9.961	12.246	
Totaal	21.522	18.798	18.423	21.462	15.400	19.983	0

Vanwege COVID-19 was de verkeerssituatie in Middelburg niet representatief. Om die reden hebben we in 2020 geen tellingen op de twee kanaalbruggen gedaan.

doelstelling 3: Het verhogen van de verkeersveiligheid binnen de bebouwde kom, het verbeteren van de bereikbaarheid in Middelburg en een autoluwe binnenstad

Samen met de verkeerswerkgroepen, de fietsersbond, politie, de Stichting Werkgroep Gehandicapten en overige relevante organisaties wordt gewerkt aan een verdere verbetering van de verkeersveiligheid. Op basis van de registratiegegevens kan gesteld worden dat de dalende trend in ongevallen binnen de gemeente zich heeft doorgezet.

We hebben ook ingezet op het verder optimaliseren van het bestaande verkeer- en vervoersysteem op verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid. Dit zijn veelal de wat kleinere projecten. Uit de monitoringsgegevens van de diverse autoverkeersstromen blijkt dat de ontwikkeling van dit verkeer overeenkomt met hetgeen geprognoseerd is in het verkeersmodel 2030. Deze gegevens werden geregeld besproken met de verkeerswerkgroepen.

Uit de burgerparticipatie activiteiten rondom de ontwikkeling van het GVVP Middelburg 2030 kwam naar voren dat de binnenstad inmiddels voldoende autoluw is geworden. Geconcludeerd kan worden dat de opgave zich nu meer richt op het in stand houden van hetgeen bereikt is. Op basis van monitoringsgegevens blijkt dat de bereikte afname aan verkeersintensiteiten in de binnenstad onveranderd is gebleven.

gemeten aan de hand van de kanaalpassages (Stationsbrug en Schroebrug). Kijkend naar beide kanaalpassages (bij elkaar opgeteld) schommelt het aantal fietsers gedurende een aantal jaren tussen de 18.000 en 21.000 fietsers per dag.

Voor dit alles geldt natuurlijk ook hier de aantekening dat de verkeerssituatie in een groot deel van 2020 niet representatief was vanwege COVID-19.

doelstelling 4: Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners en bezoekers met behoud van een hoog bezettingspercentage van de parkeerconcentraties

De afgelopen jaren laten een voorzichtig stijgend beeld zien ten aanzien van het gebruik van de parkeergarages. In 2019 was een bovengemiddelde bezetting van de parkeergarages geconstateerd. Deze ontwikkeling heeft zich in 2020 niet doorgezet. De inkomsten van de parkeergarages zijn gemonitord en vanaf week 14 van 2020 (intrede coronacrisis) zijn de inkomsten vergeleken met die van 2019. Hieruit blijkt dat in 2020 een duidelijke afname is te zien van het parkeren. Dit geldt zowel voor het parkeren in de parkeergarages als op straat.

doelstelling 5: Een toegankelijke stad voor iedereen

Met de opstelling van de "leidraad toegankelijkheid openbare ruimte en gebouwen" is aan het gemeentelijke toegankelijkheidsbeleid concrete invulling gegeven.

Wat hebben we ervoor gedaan?

doelstelling 1: Het verduurzamen van mobiliteit

De groei van de batterij-elektrische auto's is terug te vinden in het aantal aanvragen voor oplaadpunten binnen de gemeente. Deze is in 2020 t.o.v. 2019 verdubbeld. Om het proces van plaatsing van laadpalen te versnellen, heeft de gemeente op basis van laadprognoses op buurtniveau een zgn. "laadpalenkaart" samengesteld. Dit wordt in 2021 meegenomen in een

verzamelverkeersbesluit. Op basis van deze laadpalenkaart en verzamelverkeersbesluit kan in overleg met de leverancier bij een aanvraag sneller gestart worden met de plaatsing van de laadpaal. Onderdeel van deze versnelling is ook de toevoeging van een tweede laadpaalleverancier op de Middelburgse markt. Hiervoor zijn de voorbereidingen in 2020 gestart.

Grotendeels in 2020 (en deels in 2021) is gewerkt aan de uitbreiding van parkeerterrein Oude Veerseweg met onder meer 12 laadpunten voor elektrische auto's. De officiële ingebruikname van het laadplein was begin maart 2021. Deze locatie is gekozen omdat we hier bezig zijn met de verdere ontwikkeling van de mobiliteitshub Oude Veerseweg. Hier zijn ruim 200 autoparkeerplaatsen. Het ligt aan de rand van de stad en dicht bij toegangswegen en bij de binnenstad. Deze parkeerplaats is de ideale plaats voor dit laadplein. Dit komt ook door de combinatie de zgn. cycle hub, waar gebruik gemaakt kan worden van fietsen. Als er meer behoefte komt aan oplaadmogelijkheden is het aantal op deze locatie op te schalen. Dit project valt binnen het Europese project MOVE. In het programma volksgezondheid en milieu wordt verder aandacht gegeven aan de ontwikkeling rondom de laadpalen.

doelstelling 2: Het behoud van een hoog aandeel fietsverkeer in het totale verkeer

Al jaren wordt aan de hand van een integraal programma een fietsgebruik stimulerend beleid gevoerd (Zie: GVVP Middelburg 2030). Dit programma met projecten richt zich op verbetering van de omstandigheden van fietsers op fietsroutes in de binnenstad. En ook vanuit de wijken naar het buitengebied én verbetering van het fiets parkeren in de binnenstad. Vooral projecten/maatregelen gericht op het verhogen van de verkeersveiligheid, optimaliseren en verbeteren van 30 km/u wegen etc. draagt bij aan het in stand houden van het hoge aandeel fietsverkeer in het totale verkeer. Of zelfs het verder verhogen hiervan. Dit is in feite een permanent lopende activiteit welke in samenspraak met de verkeerswerkgroepen, fietsersbond, politie etc. wordt uitgevoerd.

In 2020 is een update van het in het GVVP opgenomen integrale fietsplan gedaan. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd. De belangrijkste componenten hierin zijn:

Zusterplein

De rol en positie van de fietsenstalling op het Zusterplein is een belangrijke pijler in de aanpak van het fiets parkeren in het

kernwinkelgebied. In 2019 is er een pilot geweest waarbij het Zusterpleincomplex (toiletten en toezicht fietsenstalling) nieuw leven was ingeblazen. Op basis van die pilot kan gesteld worden dat deze een wezenlijke bijdrage leverde in het accommoderen van het fiets parkeren. De gemeente heeft eind 2019 gelet op het belang van deze voorziening besloten de financiële bijdrage voor de instandhouding van dit complex te continueren. Mede met het oog op het verlichten van de fiets parkeerdruk op Plein 1940 behoort een eventuele uitbreiding van het fiets parkeren op het Zusterplein tot de mogelijkheden.

Gravenstraat

In de Gravenstraat (gedeelte tussen Zusterstraat en Markt) is het fietsverbod opgeheven. Dit ter verbetering van de bereikbaarheid van de Markt en de aanwezige witte fiets parkeervakken. Dit is in eerste instantie een pilot en zou eind 2020 worden geëvalueerd. Ook is er de wens om de Gravenstraat (gedeelte tussen Zusterstraat en Varkensmarkt) qua fietsbaarheid te verbeteren. Het gaat hier om het aanbrengen van een meer comfortabele verharding voor fietsers dan de huidige kinderkopjes. Met deze maatregel wordt beoogd het bereiken van de rijwielstalling op het Zusterplein te vereenvoudigen en daarmee het gebruik te verhogen. Helaas is door de tijdelijke verkeersmaatregelen vanwege COVID-19 deze pilot al ná één week stopgezet. Wanneer de proef wel gedaan kan worden is nog onduidelijk.

Fietsring

Een andere update van het GVVP betreffende de fietsstructuren betreft de fietsring. De fietsring blijft nog wel als verbinding aanwezig is; maar er worden geen investeringen meer gepleegd om dit concept verder te versterken. Ook zullen de voorrangssituaties voor de fietsring worden opgeheven. Hierover is de raad per memo geïnformeerd.

Korte Geere

Ter compensatie van het niet verder opwaarderen van de fietsring is de route voor de fiets door het Geeregebied versterkt. Concreet betekent dit dat de Korte Geere gedurende de hele dag fiets toegankelijk is. Dit was ook een pilot. Ook hier geldt dat de pilot ná één week is stopgezet vanwege de COVID-19 verkeersmaatregelen.

doelstelling 3: Het verhogen van de verkeersveiligheid binnen de bebouwde kom, het verbeteren van de bereikbaarheid in Middelburg en een autoluwe binnenstad.

Ook in 2020 werkte Middelburg gestaag verder aan zijn bereikbaarheid en aan verkeersveiligheid op het wegennet. In het gemeentelijk verkeer- en vervoerplan is het accent in het mobiliteitsbeleid vooral komen te liggen op het verder optimaliseren van het bestaande wegennet op basis van de wegencategorisering. Het betreft de afstemming van de functie van de weg in overeenstemming met de inrichting en het gebruik (verkeersintensiteiten). Hieronder staan de belangrijkste projecten beschreven.

Gerealiseerde projecten, of in 2020 in uitvoering genomen:

- Vervangen verkeersregelinstallatie en reconstructie kruispunt Poelendaeleweg – Vlissingesingel – Poelendaelesingel – Nieuwe Vlissingeweg
- Poelendaeleweg afwaardering en herinrichting van gebiedsontsluitingsweg 50 km/u naar erftoegangsweg 30 km/u
- Start met de reconstructie van traject Hoogstraat – Nieuwe Haven – Turfkaai. Hier is de weg ingericht als een erftoegangsweg (30 km/u)
- Uitbreiding parkeerterrein Oude Veerseweg met onder meer 12 laadpunten voor elektrische auto's. De officiële ingebruikname was begin maart 2021

Een groot deel van de activiteiten binnen het aandachtsveld verkeer staan in het teken van het leveren van verkeerskundige inbreng in ontwikkelingslocaties. In 2020 waren dit de ontwikkellocaties zoals rapportages toegankelijkheid Waterpark Veerse Meer en Gebiedsontsluitingsvisie Veerse Meer Zuidgebied 1^e fase opstelling structuurvisie gered, Churchillaan, De Meker en Mortiere.

In 2020 is de gerenoveerde Stationsbrug teruggeplaatst. De wegindeling van de brug voor voetgangers, fietsers en gemotoriseerd verkeer is aangepast.

Monitoring ontwikkeling verkeersintensiteiten

De ontwikkeling van het (auto)verkeer wordt gemonitord (verkeerstellingen) en vergeleken met de verkeersmodelberekeningen van het in 2015 geactualiseerde en vastgestelde verkeersmodel. Op basis van de tot nu toe verkregen monitoringsresultaten kunnen we stellen dat gedurende een aantal

jaar het verkeersbeeld geen onvoorziene negatieve ontwikkelingen laat zien als het gaat om bereikbaarheid en doorstroming. In zijn algemeenheid geldt dat door de N57 de autoverkeerintensiteiten op het Middelburgse wegennet zijn afgenomen. En daardoor is er meer ruimte ontstaan voor andere verkeerssoorten. Dit levert een positieve bijdrage aan de verkeersveiligheid en fietsvriendelijkheid op het Middelburgse wegennet.

Autoluwe binnenstad

Een autoluwe binnenstad is een binnenstad waarbij het niet-noodzakelijke autoverkeer zoveel als mogelijk wordt geweerd. Een autoluwe binnenstad draagt bij aan een verhoging van de verkeersveiligheid, het streven naar een meer fietsvriendelijke stad en een verhoging van de beeldkwaliteit. Het doorgaand verkeer (met herkomst en bestemming buiten de binnenstad) wordt afgeleid naar het rondwegstelsel. Bezoekers van de binnenstad worden – via het parkeerverwijssysteem – verwezen naar de parkeergarages aan de rand van de binnenstad, zodat daarmee het zoekverkeer naar parkeerplaatsen wordt verminderd. Maatregelen gericht op het faciliteren van parkeren, stimuleren van fietsverkeer en openbaar vervoer, evenals de inrichting van de wegenstructuur in en rondom de stad dragen bij aan het bereiken van een meer verkeersluwe binnenstad.

Ook hier geldt dat in een groot deel van 2020 vanwege COVID-19 de verkeerssituatie anders was dan normaal. Dit heeft er toe geleid dat de verkeersintensiteiten niet of nauwelijks gemonitord is. Een ander gevolg van corona is dat de contacten met de verkeerswerkgroepen, waarin de ontwikkeling van de verkeerscijfers worden besproken, slechts in beperkte mate zijn doorgegaan.

In 2020 zou tevens een update van het Walcherse verkeersmodel plaatsvinden. Deze activiteit is doorgeschoven naar 2021 en hiervoor zijn de voorbereidingen inmiddels gestart. Met het verkeersmodel kunnen verkeersintensiteiten geprognoseerd worden. Dit is noodzakelijk voor beleidsbeslissingen over bijvoorbeeld een verandering in het wegennet of de ontwikkeling van een woon- of bedrijfslocatie.

Aanpassing NS lijnvoering

In 2020 is besloten dat de spitsrein vanaf december 2021 de hele dag rijdt. Deze rijdt nu alleen 's ochtends en 's avonds en stopt in Vlissingen, Middelburg en Goes. Dit geldt dan ook richting

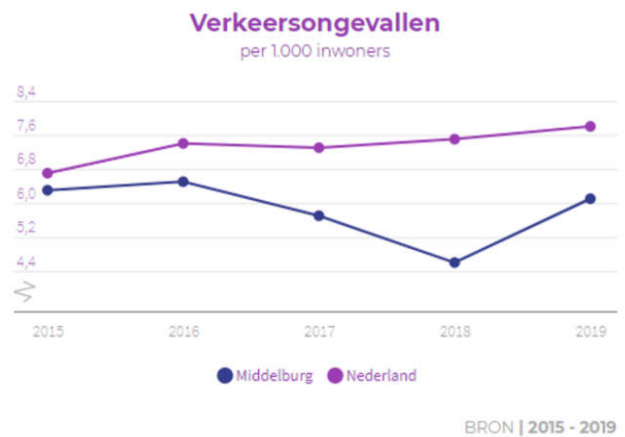
Vlissingen. Dat levert Zeeuwen tijdwinst op. Overdag komt er dan een extra trein bij. Dit om alle Zeeuwse stations twee keer per uur aan te blijven doen. Dat betekent dat er in Vlissingen, Middelburg en Goes overdag vanaf december 2021 drie keer per uur een trein stopt. De verbeteringen zijn onderdeel van het compensatiepakket "Wind in de Zeilen".

COVID-19 en tijdelijke verkeersmaatregelen

In december 2020 hebben wij een besluit genomen over verlenging van de in juni 2020 genomen tijdelijke verkeersmaatregelen in verband met corona. Dit besluit is in overleg met de verkeerswerkgroep binnenstad, het wijkteam, fietsersbond, de VOM en Horeca tot stand gekomen. De verkeersmaatregelen betreffen grotendeels een continuering van de tijdelijke verkeersmaatregelen die vanaf 1 juni 2020 voor de binnenstad/kernwinkelgebied waren ingesteld. Deze worden in stand gelaten zolang de anderhalvemetermaatregel ter bestrijding van de epidemie van COVID-19 noodzakelijk is. De verkeersmaatregelen zijn erop gericht ruimte te maken voor (winkelend) publiek in het kernwinkelgebied zodat het beter mogelijk wordt 1,5 m afstand van elkaar te houden. Ruimte wordt vooral gecreëerd door het aantal geparkeerde fietsen en bromfietsen in de winkelstraten te ontmoedigen en te verbieden.

Verkeersveiligheid

Binnen de gemeente Middelburg was al jaren een dalende trend in het aantal ongevallen zichtbaar. De ambitie is om deze dalende trend vast te houden. In onderstaande tabel is een overzicht van aantallen ongevallen in de gemeente Middelburg (periode 2014 t/m 2019) opgenomen. Op basis van bovenstaande registraties van de ongevallen kan voorzichtig geconcludeerd worden dat de gewenste dalende trend in ongevallen nog steeds voortzet. Ook in een vergelijking tussen Middelburg en Nederland scoort Middelburg gunstig.

Jaar	Middelburg	Nederland
2015	6,3	6,7
2016	6,5	7,4
2017	5,7	7,3
2018	5,7	7,5
2019	6,1	7,8
2020		

Tabel verkeersongevallen per 1000 inwoners (verschil Middelburg, Nederland)

De cijfers over 2020 met betrekking tot het aantal verkeersongevallen zijn niet goed vergelijkbaar met die van voorgaande jaren vanwege het afwijkende verkeersbeeld als gevolg van de Covid-19 epidemie. Om deze reden zijn over 2020 geen gegevens opgenomen.

doelstelling 4: Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners en bezoekers met behoud van een hoog bezettingspercentage van de parkeerconcentraties

De werkzaamheden voor het vervangen van de parkeerinstallaties hebben door capaciteitsgebrek op het gebied van automatisering geen doorgang kunnen vinden in 2020. Deze staan nu gepland voor 2021.

doelstelling 5: Een toegankelijke stad voor iedereen

De raad heeft in november het prioriteitenplan vastgesteld. In het plan wordt beschreven hoe in samenwerking met de belangenvertegenwoordigers de toegankelijkheid van de gemeente Middelburg wordt verbeterd.

Op basis van het in 2016 vastgestelde kaders voor het wegbeheer wordt getracht om in vier jaar te groeien naar een toereikend structureel budget voor wegonderhoud. Een deel van het beschikbare budget is ingezet voor het repareren van schades en onvolkomenheden. Het overige deel van het budget is gebruikt voor integraal groot onderhoud samen met andere beleidsvelden, als rioolonderhoud, klimaatmaatregelen. In ieder project zijn samen met bewoners, afhankelijk van de situatie en mogelijkheden, in meer of mindere mate, omvormings- en verbeteringsmaatregelen gerealiseerd om de leefbaarheid af te

stemmen op het huidig en toekomstig gebruik. De maatregelen waren er steeds op gericht om de hoeveelheid verharding daar waar mogelijk te verminderen, en om te vormen naar gecombineerd groen- en waterbergings- c.q. infiltratieoppervlak.

Beleidsindicatoren

Op dit programma zijn geen wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren van toepassing

Wat heeft het gekost?

Verkeer, vervoer en waterstaat	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
2.01.0 Verkeer en vervoer	9.504	9.532	10.297	-764
2.02.0 Parkeren	2.711	2.601	2.519	82
2.03.0 Recreatieve havens	0	0	0	0
2.04.0 Econ havens en waterwegen	396	300	292	8
Totale Lasten	12.611	12.433	13.108	-675
Baten				
2.01.0 Verkeer en vervoer	-1.458	-1.758	-1.615	-143
2.02.0 Parkeren	0	-5	-8	3
2.03.0 Recreatieve havens	-62	-62	-60	-1
2.04.0 Econ havens en waterwegen	-127	-57	-54	-3
Totale Baten	-1.646	-1.881	-1.737	-144
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	10.965	10.552	11.371	-819

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 25.000 of hoger

toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 25.000.

Toelichting afwijking exploitatie	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
-----------------------------------	------------------	-----------------

2.01.0 verkeer en vervoer

Reconstructies

In 2020 is er een inhaalslag van eerder uitgestelde projecten geweest. Het budget daarvoor is in voorgaande jaren gereserveerd in de reserve Reconstructie wegen.

-707

Straatwerk voor derden

Betreft het resultaat voor het herstel van het straatwerk. De netwerkbeheerder voert werkzaamheden uit voor de aanleg, instandhouding en opruiming van kabels en leidingen in de openbare grond van de gemeente Middelburg.

-161

223

Toelichting afwijking exploitatie	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
Van de netwerkbeheerder (DNWB/Volker Wessels) wordt voor het straatwerk een schadevergoeding ontvangen, conform de afgesproken tarieven. Projecten: start aanleg glasvezelkabel en vervanging gasleidingen.		
Openbare verlichting		
De vervanging van lichtmasten gaat vanaf dit jaar per wijk in plaats van per straat, zoals Klarenbeek en Reijershove. Dit heeft eenmalig geleid tot hogere kosten.	-147	
Lichtmastreclame		
Door de coronacrisis is er minder reclame gemaakt en was er een lagere opbrengst. Het college heeft besloten om op verzoek van de exploitant de huurvergoeding voor deze lichtmastreclame over 2020 met de helft te verlagen.		-33
Electronisch verzinkbare palen		
Omdat vervanging van de bollards door cameratoezicht nog niet heeft plaatsgevonden zijn er in 2020 kosten voor beheer en onderhoud geweest.	-39	
Verkeersmaatregelen		
De uitbreiding van het parkeerterrein Sportpark Veersepoort is in 2020 uitgevoerd, dit stond voor 2021 ingepland. Ook de coronamaatregelen zorgen voor een overschrijding van het budget, dit wordt gecompenseerd door het Rijk via de algemene uitkering.	-41	
Er is subsidie toegekend door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat voor verkeersmaatregelen aan de kruising Poeladalesingel. Daar was vooraf geen rekening mee gehouden.		26
Verkeersinstallaties		
Er zijn nieuwe installaties geplaatst, die minder onderhoud nodig hebben (voordeel € 23.000,-) Voor energie zijn er in 2020 afrekeningen ontvangen, waarbij het betaalde voorschot hoger was dan het verbruik. Dit leidt tot een teruggave en daarmee tot een eenmalig voordeel van € 21.000.	44	
Verkeersadviezen		
Vanwege de werkdruk om de gebiedsontsluitingsvisie Veerse Meer te maken is een verkeersdeskundige ingehuurd om de reguliere werkzaamheden uit te voeren.	-87	
Europese projecten		
Het Europese project Move loopt achter op de planning. Voor Move waren er in 2020 investeringen geraamd, maar die zijn doorgeschoven naar 2021. Daardoor wordt ook de subsidie later ontvangen en zijn er lagere baten.	113	-113
Mutatie voorziening GBP		
In de begroting was er rekening gehouden met een onttrekking uit de voorziening, in werkelijkheid betreft het een lagere dotatie aan de voorziening en is per saldo budgetneutraal.	223	-223
2.02.0 parkeren		
Parkeren		
Voor het parkeerwijssysteem zijn de kosten voor telecom lager dan begroot, ook zijn er in 2020 geen parkeerwijssborden vervangen. Ook is er minder onderhoud aan de parkeergarages nodig geweest. Door de toename van belparkeren zijn er lagere uitgaven voor het ledigen van parkeerapparatuur.	82	
Overig	45	-24
Totaal	-675	-144

Economie

Inleiding

Het programma economie heeft als doel de economische groei te stimuleren. De gemeente heeft hierop vooral invloed door het

scheppen van een goed vestigingsklimaat voor bedrijven en instellingen en door het bieden van locaties waar bedrijven zich kunnen vestigen en ontwikkelen. Daarnaast kan de gemeente bijdragen aan de versterking van de economie door het aantrekken van toeristen.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Kwaliteitsatlas 2030 (herzien)
- Masterplan Mortiere 1998
- Masterplan Stationsgebied 1998
- Actieplan Binnenstad Middelburg 2018

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

Het behouden en waar mogelijk versterken van de economische positie van Middelburg en het behouden van de werkgelegenheid

in overeenstemming met de aanwas van de beroepsbevolking en het bewerkstelligen van voldoende differentiatie in de werkgelegenheid.

Doelstellingen

1. Voldoende ruimte voor bedrijvigheid
2. De binnenstad handhaaft zich als regionaal en toeristisch koopcentrum
3. Vergroten van het recreatief bezoek aan Middelburg

Wat hebben we bereikt?

Prestatie	Status
Ruimte scheppen voor bedrijvigheid	Gedeeltelijk volgens plan
Uitvoeren plan van aanpak voor de binnenstad	Volgens plan
Participatie TrekdiJK	Volgens plan
herstructurering Arnestein	Volgens plan
Winkelcentrum Dauwendaele	Niet volgens plan

Wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling 1: Voldoende ruimte voor bedrijvigheid

Voor Kleverskerkseweg 53 is een plan uitgewerkt voor circulaire herstructurering. Om zoveel mogelijk van de bestaande gebouwen en materialen te kunnen hergebruiken, is een aangepast plan gemaakt waarbij alle nieuwe loodsen goed bereikbaar worden en waarbij zo min mogelijk wordt gesloopt. Om dit mogelijk te maken is diepgaand bouwkundig onderzoek uitgevoerd. Start uitvoering is voorzien na de zomer van 2021. Er wordt ca. 1,5 bedrijventerrein met loodsen toekomstbestendig gemaakt. De

oude huurders hebben elders op Arnestein een locatie moeten zoeken.

In Middelburg is sinds eind 2019 geen traditioneel bedrijventerrein meer beschikbaar. Daarvoor wordt verwezen naar Vlissingen. Er is nog een paar hectare modern bedrijventerrein met lichte milieucategorie beschikbaar op Mortiere. Veel productiebedrijven en bedrijven met buitenopslag passen hier niet. Op bedrijventerrein Mortiere is in 2020 ca. 2 ha. terrein verkocht (politie, Allsafe).

In 2020 zijn onderzoeken uitgevoerd ter onderbouwing van het ontwerp-bestemmingsplan Trekdiijk.

Tussendoelen voor het behalen van de prestaties

Meetpunt	2018	2019	2020
	werkelijk	streefwaarde	streefwaarde
Participatie Trekdiijk	start participatietraject	gemeenteraad neemt besluit over advies participatieteam	opstellen bestemmingsplan
Herstructurering Winkelcentrum	plan afgewezen door WARK	Financieel uitvoerbaar bouwplan goedgekeurd door WARK en overeenstemming met alle ondernemers	Bouwvoorbereiding gestart, start sloop
Herstructurering Arnestein Kleverskerkseweg	subsidie aangevraagd	Subsidie toegekend, bouwvoorbereiding gestart	Sloop en verbouwing loodsen in uitvoering

Doelstelling 2: De binnenstad handhaaft zich als regionaal en toeristisch koopcentrum

De leegstand van winkels in de binnenstad is ondanks corona niet noemenswaardig toegenomen. Zeker in vergelijking met andere Zeeuwse gemeenten (bron: onderzoek impact binnensteden Locatus). De ondernemingen die door COVID-19 het eerste halfjaar veel omzetverlies hebben geleden, hebben in de zomermaanden veel van dit verlies kunnen compenseren.

Doelstelling 3: Vergroten van het recreatief bezoek aan Middelburg

De overnachtingscapaciteit in Middelburg is in 2020 verder uitgebreid door uitbreiding van bestaande en nieuwe hotels. Het aantal bezoekers aan de binnenstad was in de zomermaanden hoog en in voor- en najaar door de COVID-19 daarentegen erg laag. Voor de ontwikkelingen rondom recreatie en toerisme wordt verder naar het programma sport, cultuur en recreatie verwezen.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren		2017	2018	2019	2020
Functiemenging (%)	Middelburg	50,9	50,6	50,6	nb
	Nederland	52,4	52,8	53,2	nb
Vestigingen (van bedrijven) (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)	Middelburg	140,6	120,5	126,2	nb
	Nederland	139,7	124,6	129,6	nb

Wat heeft het gekost?

Economie	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
3.01.0 Economische ontwikkeling	314	314	159	155
3.02.0 Fysieke bedrijfsinfrastruct	960	-357	996	-1.353
3.03.0 Bedrijvenloket en bedrijfsreg	102	102	106	-4
3.04.0 Economische promotie	695	763	636	126
Totale Lasten	2.072	822	1.898	-1.075
Baten				
3.01.0 Economische ontwikkeling	-141	-141	-59	-82
3.02.0 Fysieke bedrijfsinfrastruct	-903	900	-1.296	2.196
3.03.0 Bedrijvenloket en bedrijfsreg	-69	-69	-54	-14
3.04.0 Economische promotie	-1.109	-612	-1.146	534
Totale Baten	-2.221	78	-2.555	2.633
Totaal Economie	-150	901	-657	1.558

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 25.000 of hoger

toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 25.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
3.01.0 Economische ontwikkelingen		
Cupido		
Het Europese project Cupido betreft toeristische promotie en loopt achter op de planning. De uitgaven vinden in 2021 plaats. Daardoor wordt ook de subsidie later ontvangen.	155	-82
3.02.0 Fysieke bedrijfsinfrastructuren		
Bedrijfsgronden		
Grondbedrijf exploitaties kennen een lange doorlooptijd. Bij de begroting wordt per afzonderlijk project altijd voor het betreffende begrotingsjaar een inschatting gemaakt van de te verwachten kosten en baten voor dit specifieke begrotingsjaar. De afwijkingen worden hier dus veroorzaakt door vertraging dan wel versnelling in de fasering van de grondcomplexen. Per saldo zijn deze afwijkingen nihil omdat deze wordt opgevangen door de mutaties van de boekwaarde van het grondbedrijf. Vertraging in de ontwikkeling van Mortiere Zuid en Ramsburg zijn de grootste mutaties.	-1.395	2.196
Trekdijsk Participatieteam		
Dit bedrag was bij de jaarrekening 2019 gereserveerd voor de evaluatie participatie. De evaluatie is uit een ander budget betaald. Voor 2021 dient er € 25.000, beschikbaar te blijven, dit is aan de reserve transitoria toegevoegd.	43	

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
3.03.0 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		
Marktgelden		
Als gevolg van Corona is er een periode geweest waarin er geen non-food op de markt mocht staan, daarnaast zijn een aantal marktkoopliden weggebleven.		-15
3.04.0 Economische promotie		
Kloveniersdoelen		
Het contract met de Kloveniersdoelen B.V. is van dien aard dat de huurprijs is gekoppeld aan de gerealiseerde omzet. Dit kan uitsluitend achteraf worden vastgesteld op basis van de door de accountant opgestelde jaarrekening. De werkelijke omzet van 2019 is hoger dan de basis van het voorschot. Hierdoor wijken de werkelijke inkomsten af van de begroting.		28
Promotie		
De promotie van evenementen om extra bezoekers te werven naar de binnenstad is "on hold" gezet vanwege het Coronavirus.	26	
Toeristenbelasting		
I.v.m. de coronamaatregelen is de primitieve begroting € 450.000 naar beneden bijgesteld. Deze bijstelling is te voorzichtig geweest		560
Acquisitie & promotie		
De bijdrage voor het Fonds Zeeland in Stroomversnelling is lager dan verwacht en geraamd (2 euro per inwoner geraamd, er is 1 euro per inwoner gefactureerd).	48	
Cherish		
Het Europese project Cherish loopt achter op de planning. De uitgaven vinden in 2021 plaats. Daardoor wordt ook de subsidie later ontvangen.	55	-57
Overige		
	-7	3
Totaal	-1.075	2.633

Onderwijs

Inleiding

Goed onderwijs draagt bij aan participatie van jongeren in de samenleving. Onderwijs draagt er mede aan bij dat jongeren

kennis vergaren, weerbaar zijn en zelfstandig worden. Wij streven daarom naar een gevarieerd aanbod van onderwijs op verschillende niveaus. Een speerpunt is het bestrijden van schoolverzuim. Daartoe is onder andere een verzuimkaart ontwikkeld en hebben scholen een vaste RBL (Regionaal Bureau Leerlingzaken)-consulent.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's

– De brede school groeit door 2009-2012 (april 2009)

- Onderwijshuisvestingsbeleid 2015-2030 (maart 2015, aanvulling maart 2017)
- Sportnota gemeente Middelburg "Middelburg in Beweging 2013 – 2016" (oktober 2013)
- Speelruimtebeleid (2006)

- Onderwijsachterstandenbeleidsplan Middelburg 2017
- Walcherse onderwijsvisie (januari 2014)

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

Kinderen en jongeren groeien op tot meedenkende en meehelpende burgers en zijn voorbereid op deelname in een maatschappij waar een steeds groter beroep wordt gedaan op ieders zelfredzaamheid en de eigen verantwoordelijkheid.

Doelstellingen

1. Verbeteren onderwijshuisvesting
2. Het bieden van extra (tijdelijke) ondersteuning aan peuters en kleuters met een taal- en/of spraakachterstand
3. Vroeg signaleren van problemen bij kinderen en jeugd
4. Het terugdringen van het schoolverzuim en begeleiding bij leer- en kwalificatieplichtige leerlingen
5. Het laten dalen van het aantal 18 tot 23-jarigen zonder startkwalificatie
6. Faciliteren vestiging en financiering uitbreiding middelbaar- hoger- en academisch onderwijs

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: Verbeteren onderwijshuisvesting

In 2020 is geïnvesteerd in het verbeteren van onderwijsvoorzieningen in het primair-, speciaal- en voortgezet onderwijs. Er zijn de nodige investeringen gedaan, zodat we voldoen aan onze wettelijke verplichtingen indien leerlingenaantallen toenemen.

In 2020 zijn de volgende voorzieningen gerealiseerd:

- De afronding van de aanpassingen van het gebouw aan de Korczakstraat voor het VSO IKC 12+ Walcheren (Asteriacollege VSO afdeling Klimopschool en zorg-/arbeids-/beroepsgerichte voorzieningen);
- Het verbeteren van de tweede verdieping van het gebouw aan de Molenwater 4a voor de Algemene Basisschool Middelburg.

Doelstelling 2: Het bieden van extra (tijdelijke) ondersteuning aan peuters en kleuters met een taal- en/of spraakachterstand door middel van inzet van Voorschoolse- en Vroegschoolse Educatie (VVE)

De uitvoering van het onderwijsachterstandenbeleid is gestart in 2020. Het beleid bestaat uit twee onderdelen:

1. Een voorschools aanbod voor peuters in de leeftijd van 2-4 jaar. Hiervoor is een nieuwe subsidieregeling vastgesteld die alle kinderopvangorganisaties in Middelburg de gelegenheid geeft een subsidieaanvraag in te dienen, zodat de subsidie voor alle peuters beschikbaar is. In 2020 hebben Kinderopvang Walcheren en Stichting Kindcentrum Vrije School Zeeland een aanvraag ingediend. Daarmee wordt op 13 plaatsen, verspreid over Middelburg, in een peuteraanbod voorzien.
2. Uitvoering van kansenbeleid. In het beleidsplan is de verantwoordelijkheid voor de aanpak van de achterstanden heel nadrukkelijk bij de locaties (school en kinderopvang) gelegd. In de wijken met de meeste achterstanden zijn locatieplannen ontwikkeld door kinderopvang en onderwijs, waarin een schets gemaakt is van de heersende problematiek op de betreffende locatie. Vervolgens hebben de locaties een budget van de gemeente ontvangen om deze problemen op te lossen. Op alle locaties in de wijken Dauwendaele, Zuid en Stromenwijk is hiervan gebruik gemaakt. Er is veel enthousiasme over dit concept. In de wijken waar minder sprake is van achterstanden kunnen onderwijs en opvang wijkplannen indienen. Deze zijn in 2020 nog niet opgestart. De verwachting is dat de wijkplannen in 2021 van start gaan.

Doelstelling 3: Vroeg signaleren van problemen bij kinderen en jeugd

Het verbeteren van de toeleiding van peuters (met een taalachterstand) naar een voorschools aanbod is in 2020 niet van de grond gekomen. Dit heeft alles met corona te maken. Het voorschoolse aanbod was met name gericht op noodopvang. Daarnaast hebben de consultatiebureaus de peuters en hun ouders een tijd niet kunnen ontvangen. En is vooral een inhaalslag gemaakt op het indiceren van kinderen met een taalachterstand.

Doelstelling 4: Het terugdringen van het schoolverzuim en begeleiding bij leer- en kwalificatie plichtige leerlingen

Inmiddels is er een concept Thuiszitterspact opgesteld. Dit is gedaan in samenspraak met de Samenwerkingsverbanden PO en VO, de GGD, Berseba en de Toegangen. In verband met komende veranderende wetgeving moeten er nog wat aanpassingen

plaatsvinden. Met dat plan wordt door middel van preventieve inzet bereikt dat de zorgleerlingen snel in beeld komen. Daardoor kan escalatie van problemen worden voorkomen. Het aantal meldingen varieert tussen de 850 en 900 per jaar.

Doelstellingen 5: Het laten dalen van het aantal 18 tot 23-jarigen zonder startkwalificatie

De tijdelijke RMC middelen zijn voor vier jaar (2021-2024) verlengd zodat de focus gericht kan blijven op de kwetsbare jongeren. Ook is er 2020 een nieuw VSV tranche vastgesteld. Onderwijs en Gemeenten zijn het eens geworden over de financiering van regionale- en plusmiddelen voor de jaren 2021-2024. De plannen die vastgesteld zijn moeten ervoor zorgen dat meer jongeren met een startkwalificatie op de arbeidsmarkt terecht komen. Getracht wordt om het percentage voortijdig schoolverlaters (VSV) van 2,6% naar 2% te laten dalen.

Doelstelling 6: Faciliteren vestiging en financiering uitbreiding middelbaar- hoger- en academisch onderwijs

De facilitering in 2020 betreft onder meer de ondersteuning bij de ontwikkelingen rondom JRCZ, studentenhuysvesting en -voorzieningen. In 2018 heeft de gemeenteraad een bedrag van in totaal € 2 miljoen beschikbaar gesteld voor de UCR. Enerzijds als bijdrage in de exploitatie van het JRCZ (is nog in de bouwfase) en anderzijds voor de ontwikkeling van het Engineering department (er is nog niet voldaan aan de voorwaarde voor uitbetaling).

Wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling 1: Onderwijshuisvesting

In 2020 is geïnvesteerd in het verbeteren van onderwijsvoorzieningen in het primair-, speciaal- en voortgezet onderwijs:

- De afronding van de aanpassingen van het gebouw aan de Korczakstraat voor het VSO IKC 12+ Walcheren (Asteriacollege VSO afdeling Klimopschool en zorg-/arbeids-/beroepsgerichte voorzieningen);
- Het verbeteren tweede verdieping van het gebouw aan de Molenwater 4a voor de Algemene Basisschool Middelburg.

Samen met de gemeente Vlissingen en de verantwoordelijke schoolbesturen voor primair en voortgezet (speciaal) onderwijs is er een begin gemaakt om te komen tot een Meerjaren Strategisch Huisvestingsplan (SHP). De afronding hiervan is in 2021.

Doelstelling 2: Het bieden van extra (tijdelijke) ondersteuning aan peuters en kleuters met een taal- en/of spraakachterstand door middel van inzet van Voorschoolse- en Vroegschoolse Educatie (VVE)

In 2019 is het onderwijsachterstandenbeleid vastgesteld. Uitvoering heeft plaatsgevonden in 2020. Op de schoollocaties hebben kinderopvang en onderwijs plannen opgesteld om de taalachterstanden van kinderen weg te werken. Naast deze onderwerpen hebben kinderopvang en onderwijs de problemen op taalachterstand in kaart gebracht en daar acties op ontwikkeld. Ook deze acties worden in 2020 e.v. uitgevoerd.

Toeleiding

Het verbeteren van de toeleiding van peuters (met een taalachterstand) naar een voorschools aanbod is in 2020 niet echt van de grond gekomen. Dit heeft alles met corona te maken.

Doelstelling 3: Vroeg signaleren van problemen bij kinderen en jeugd

In verband met de COVID-19 situatie konden we in 2020 aan deze doelstelling geen aandacht geven.

Doelstelling 4: Terugdringen schoolverzuim en begeleiding bij leer- en kwalificatie plichtige leerlingen

Spijbelen is vaak een voorbode van uitval. Gelukkig zijn spijbelende jongeren nog bereikbaar voor preventie. Door verbeterde registratie en melding bij het verzuimloket is er meer zicht gekomen op het werkelijk aantal meldingen. Het RBL Walcheren zette in op het preventieve werken. We bleven ons ook inzetten om het meldgedrag te verbeteren.

Doelstelling 5: Het laten dalen van het aantal 18 tot 23-jarigen zonder startkwalificatie

Ook in 2020 is voorkomen van schooluitval geen gemakkelijke opgave geweest. Het begint met goede kwaliteit van onderwijs. Kwalitatief goed en uitdagend onderwijs zorgt ervoor dat jongeren geboeid worden en blijven gedurende hun hele onderwijsloopbaan. Bij de meeste jongeren lukt dat, maar niet bij alle. Leerlingen

hebben moeite met de studiekeuze of zitten niet lekker in hun vel waardoor het moeilijk is de aandacht bij de les te houden. De docent/mentor heeft dan de sleutel in handen om uitval te voorkomen: door tijdig te signaleren dat er problemen zijn en door te verwijzen naar een studieloopbaanbegeleider of (externe) zorg- en hulpverleners. Zij kunnen met de jongeren werken aan het oplossen van hun problemen.

Doelstelling 6: Faciliteren vestiging en financiering uitbreiding middelbaar- hoger- en academisch onderwijs

HZ University of Applied Sciences is gesetteld aan het Groene Woud. In 2020 zijn de voorbereidingen afgerond voor de bouw van het Joint Research Center Zeeland (JRCZ). Daarnaast zijn op de locatie Poelendaelesingel 81 studentenkamers gerealiseerd en zijn de voorbereidingen voor de bouw van studentenhuisvesting aan de Kanaalweg afgerond. Op deze locatie kunnen straks 236 studenten wonen.

In september 2020 is het tweede studiejaar Engineering bij UCR van start gegaan en zijn de verbouwactiviteiten in de Stadhuisstraat voor dat department gestart. We zijn blij met alle activiteiten die in 2020 zijn doorontwikkeld of afgerond.

In 2020 is ook gestart met de nieuwe locatie voor studentenhuisvesting c.s. op het PZEM terrein aan de Poelendaelesingel.

De gemeente heeft Scalda ondersteund bij het realiseren van internationale samenwerkingsverbanden met andere beroepsopleidingen.

Voor HZ University of Applied Scienc, UCR, Scalda en studentenhuisvesting en –voorzieningen heeft de gemeente Middelburg een faciliterende rol. Na 2018 zijn geen financiële bijdragen meer geleverd. Wel is de ontwikkeling van de kennisinstellingen van groot belang voor Middelburg en daarmee ook voor Zeeland. Om die reden zet de gemeente Middelburg zich ook in voor Campus Zeeland.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren		2017	2018	2019	2020
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen) (2014-2015)	Middelburg	0,69	nb	n nb	n nb
	Nederland	1,82	nb	n nb	n nb
Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen) (2014-2015)	Middelburg	27,02	nb	n nb	n nb
	Nederland	26,58	nb	n nb	n nb
Voertijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs) (2014-2015)	Middelburg	nb	nb	n nb	n nb
	Nederland	nb	nb	n nb	n nb

nb= gegevens zijn niet bekend c.q. zijn **16/17** **17/18** **18/19**
nog niet bekend (n nb) . Cijfers over
relatief verzuim en voertijdig
schoolverlaters zijn over 19/20 c.q.
18/19 en 19/20 (nog) niet bekend bij
DUO of Ingrado

Totaal aantal onderwijsdeelnemers en aantal nieuwe voertijdig schoolverlaters per schooljaar

Schooljaar	deelnemers	vsv'ers	%vsv
14/15	9006	158	1,75
15/16	8850	197	2,23
16/17	8772	168	1,92
17/18	8697	191	2,2

Relatiefverzuim

MBO	528	404	427
VO	327	281	274
PO	89	89	62
SO/PRO	0	35	51
Totaal	944	809	814

Wat heeft het gekost?

Onderwijs	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
4.01.0 Openbaar basisonderwijs	728	722	713	9
4.02.0 Onderwijshuisvesting	3.440	3.376	3.421	-45
4.03.0 Onderwijsbel en leerlingzaken	3.494	3.052	3.000	52
Totale Lasten	7.663	7.151	7.135	16
Baten				
4.01.0 Openbaar basisonderwijs	-115	-115	-86	-28
4.02.0 Onderwijshuisvesting	-40	-40	-92	51
4.03.0 Onderwijsbel en leerlingzaken	-2.269	-1.779	-1.782	3
Totale Baten	-2.423	-1.933	-1.960	26
Totaal Onderwijs	5.239	5.217	5.175	42

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 25.000 of hoger

toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 25.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
4.01.0 Openbaar onderwijs		
Lesgeld en zwemmen		
Minder uitgaven voor zwemlesgeld speciaal onderwijs. Als gevolg van corona was het zwembad gesloten.	21	
Vergoeding bewegingsonderwijs		
Door minder gebruik van de gymlokalen is de vergoeding voor bewegingsonderwijs ook lager uitgevallen dan begroot.	17	
Gebouwen bewegingsonderwijs		
Lagere huuropbrengsten dan begroot door minder gebruik van de gymlokalen.		-28
MRT (Motorische Remedial Teaching)		
De declaratie voor MRT over 2019 is, in verband met de late ontvangst, niet in 2019 verwerkt maar in 2020.	-22	
4.02.0 Onderwijshuisvesting		
Onderwijshuisvesting algemeen		
In 2020 zijn meer schades geweest aan de onderwijshuisvesting, hierdoor €10.000 meer kosten. Daarnaast zijn de kosten voor verzekering €12.000 hoger dan begroot.	-22	
De lasten zijn lager door minder huur van tijdelijke units voor Nehalennia. De baten zijn lager doordat de verbouwing aan Grevelingenstraat nog niet gereed is en daardoor nog geen verhuur aan derden (kinderopvang etc.) kon plaatsvinden.	52	-34

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
Locatie Churchillaan		
Door verhuur van de locatie Chruchillaan zijn er meer kosten voor energie, water, onderhoud en reparatie. Deze extra kosten worden gedekt door de extra huuropbrengsten	-60	86
4.03.0 Onderwijsbeleid en leerlingzaken		
Leerlingenvervoer		
Scholen zijn, als gevolg van corona, enige tijd gesloten geweest. De gemeente heeft voor die periode 80% van de kosten betaald aan de vervoerder. Hierdoor zijn de totale kosten voor leerlingenvervoer lager uitgekomen. De bijdrage die we ontvangen van de scholen is ook lager door de sluiting van de scholen a.g.v. corona.	30	-16
Overig	0	18
Totaal	16	26

Sport, cultuur en recreatie

Inleiding

Middelburg is een stad met ambitie. In de Kwaliteitsatlas Middelburg 2030 is een visie geformuleerd op de ontwikkeling van onze gemeente. Om deze visie te realiseren, is het noodzakelijk de aantrekkingskracht van de Zeeuwse hoofdstad te vergroten. Vooral door zoveel mogelijk nieuwe bedrijven te werven, het

toerisme nieuwe impulsen te geven en gevarieerde en hoogwaardige activiteiten aan te bieden op het gebied van sport, cultuur en recreatie. Het is van belang dat Middelburg zich in positieve zin onderscheidt van de overige gemeenten in Zeeland.

Binnen het programma Sport, cultuur en recreatie worden activiteiten ontplooid die bijdragen aan het gewenste imago en aan de promotie van de stad en activiteiten gericht op een recreatieve, sportieve, gezonde en educatieve tijdbesteding van inwoners en bezoekers van de stad.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Kwaliteitsatlas Middelburg 2030
- Sportnota “Middelburg in Beweging 2013 – 2016”
- Evenementenbeleid 2002
- DNA Middelburg 2013
- Actieplan binnenstad 2015
- Nota Archeologische monumentenzorg Walcheren 2016-2022

- Cultuurvisie Middelburg 2028, “op Kunst&Cultuur kun je bouwen”, december 2017

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

Middelburg moet een vitale stad zijn waarin het prettig wonen, werken en recreëren is. En een stad die een aantrekkingskracht heeft die tot ver buiten de regio reikt.

Doelstellingen

1. Realisering van een onderscheidend podiumaanbod ten opzichte van de overige podia in Zeeland
2. Bevorderen van de deelname aan en de kwaliteit van het sportieve en culturele aanbod in Middelburg
3. Middelburg behoudt/versterkt haar positie van aantrekkelijke woon-, werk-, en verblijfsgemeente
4. Meer sfeer in de binnenstad en seizoenverlenging
5. Een ecologisch verantwoord groenbeheer van de woonomgeving

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: Realisering van een onderscheidend podiumaanbod ten opzichte van de overige podia in Zeeland

De podiumkunsten zijn door de coronacrisis hard geraakt. De programmering is in 2020 voor een groot deel afgelast of verplaatst, met financiële tegenslag als gevolg. Via het Fonds Podiumkunsten en de provincie Zeeland heeft de Schouwburg steun ontvangen om deze eerste tegenslagen op te vangen. Men toonde zich echter ook weerbaar. Zo is het mogelijk geworden om via 'Zeelandtheaters bij je thuis' vanuit de huiskamer van theatervoorstellingen te kunnen genieten.

Doelstelling 2: Bevorderen van de deelname aan en de kwaliteit van het sportieve en culturele aanbod in Middelburg

Ondank de coronacrisis en de bijbehorende beperkingen als gesloten sportcomplexen, een verbod op binnensporten, gesloten theaters en afgelaste activiteiten en evenementen zijn er toch in totaal nog 351 kinderen uit gezinnen met weinig geld aan een lidmaatschap van een sportclub geholpen. Of hebben ze deelgenomen aan dans, muziek, beeldende kunst, theater of iets anders creatiefs. Kortom, minder dan dat we vooraf als doel hadden gesteld, maar gezien alle beperkingen toch een hele prestatie.

Tevens is het team van combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches uitgebreid van 9,6 naar 10,1 fte. Zij hebben zich allemaal ingezet, ondanks alle beperkingen door COVID-19,

om zo veel mogelijk sportieve en culturele activiteiten aan te bieden in Middelburg.

Prestatie	Status
Aantal kinderen Jeugdsportfonds	Niet volgens plan
Aantal kinderen Jeugdcultuurfonds	Niet volgens plan

Doelstelling 3: Middelburg behoudt/versterkt haar positie van aantrekkelijke woon-, werk-, en verblijfsgemeente

Het jaar 2020 was ook voor het toerisme en de ondernemers een moeilijk jaar. Tijdens het voorseizoen zijn er, door de toen geldende lockdown, weinig toeristen op Walcheren geweest. Gelukkig hebben de zomermaanden (juli en augustus) veel goedgemaakt. In die maanden was het soms zelfs extreem druk in Middelburg. Tijdens het naseizoen was, vanwege nieuwe aangescherpte COVID-19 maatregelen, het toeristisch bezoek aan

en verblijf in Middelburg sterk afgenomen. Vanaf maart zijn alle beurzen afgelast en ook de groepsbezoeken, waaronder de riviercruises, zijn vanaf maart volledig stil komen te liggen.

Doelstelling 4: Meer sfeer in de binnenstad en seizoen verlenging

Ook voor de evenementen van Middelburg heeft corona in 2020 grote impact gehad. Het doel om 20 evenementen te organiseren is door de coronacrisis dan ook niet gehaald.

Prestatie	Status
Georganiseerde evenementen	Niet volgens plan

Doelstelling 5: Een ecologisch verantwoord groenbeheer van de woonomgeving

Gewijzigde wet- en regelgeving, met een verbod op chemische onkruidbestrijding en een nieuwe wet natuurbescherming die in werking is getreden, leidden er toe dat ons groenbeleidsplan ecologisch verantwoord geactualiseerd is.

De samenwerking tussen de Zeeuwse gemeenten en provincie heeft geleid tot een stimuleringsregeling, waarbij alle gemeenten en de provincie middelen beschikbaar hebben gesteld. Middelburg draagt 50 ct per inwoner bij vanuit de coronamiddelen die van het rijk ontvangen zijn. De regeling wordt in 2021 van kracht.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling 1 : Realisering van een onderscheidend podiumaanbod ten opzichte van de overige podia in Zeeland

Cultureel Profiel

Vanwege de coronacrisis zijn de culturele instellingen een groot deel van het jaar gesloten of voor een beperkt publiek toegankelijk geweest. Voor 2020 is daarom besloten om maatwerk toe te passen bij de afrekening van de subsidies en coulant om te gaan met de gemaakte prestatieafspraken.

Het rijk heeft coronasteun aan alle gemeenten ter beschikking gesteld, ook ten behoeve van cultuur. Eind 2020 is besloten de middelen die in 2020 hiervoor ontvangen zijn via een regeling Steunfonds cultuur aan de cultuursector ter beschikking te stellen. Deze middelen worden in het eerste kwartaal van 2021 besteed.

Podiumkunsten

De renovatie van de Schouwburg is weliswaar afgerond, maar in 2020 speelden er nog enkele zaken in de afronding van de werkzaamheden. Het restant van de middelen die de gemeente voor de renovatie gereserveerd had is wegbezuinigd.

Een deel van de rijkssteun aan de culturele sector is via het Fonds Podiumkunsten bij Zeeland Theaters, de Spot en de Cinema terecht gekomen. Matching van deze steun kwam van de provincie Zeeland die hieraan wel een opdracht verbonden heeft. Zo zal Zeelandtheaters een grotere rol vervullen in de regio Zeeland, o.a. door zich nog meer als gastheer op te stellen voor culturele initiatieven.

Beeldende kunst

Middelburg ontvangt sinds 2009 een decentralisatie-uitkering Beeldende Kunst en Vormgeving van € 150.000. Deze uitkering wordt gebruikt ter dekking van onze uitgaven op dit gebied. Middelburg draagt minimaal een zelfde bedrag bij in de vorm van

een budgetsubsidie aan Stichting Beeldende Kunst Middelburg. Dit is een prestatiesubsidie ter voorbereiding van de buitenmanifestatie Façade in 2022 en een waarderingssubsidie aan Stichting Caesuur.

Bibliotheek

De ZB heeft gewerkt aan de realisatie van het nieuwe dienstverleningsconcept. Het concept richt zich op het ter beschikking stellen van kennis en informatie. Onder andere via een (fysieke) Infoplaza, waar de uitleenservice, het Taalhuis, het Fondsen en Subsidieloket en diensten van andere organisaties verenigd zijn.

De prestatieafspraken bestaan uit vijf categorieën, gekoppeld aan de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen: beschikbaarstelling van fysieke en digitale kennis en informatie, educatie, leesbevordering, vrijwilligers en ZB als knooppunt voor kennis, ontmoeting en cultuur. Ook de Zeeuwse Bibliotheek heeft te maken gehad met de gevolgen van de maatregelen ter indamming van de corona-epidemie en vele activiteiten moeten annuleren.

Doelstelling 2. Bevorderen van de deelname aan en de kwaliteit van het sportieve en culturele aanbod in Middelburg

Sportaccommodaties

In 2020 hebben de Middelburgse veldsportverenigingen, ondanks dat ze in tijden van corona grotendeels gesloten waren voor publiek, opnieuw vergoedingen voor het klein en groot onderhoud van kleedaccommodaties en het klein onderhoud van de sportvelden ontvangen. Deze periode bood voor verschillende verenigingen de gelegenheid om achterstallig onderhoud uit te (laten) voeren.

Op sportcomplex De Veerse Poort is een einde gekomen aan de samenwerking tussen de Stichting Sportpark de Veerse Poort en de gemeente Middelburg. Per 1 januari 2021 wordt het eigendom van de kleedaccommodaties en tribune weer overgedragen aan de gemeente. Er worden dan nieuwe gebruiksovereenkomsten tussen de beide voetbalverenigingen en de gemeente gesloten worden.

Binnensportcomplexen, buitensportcomplexen, zwembaden en kantines moesten een groot deel van 2020 hun deuren gesloten houden. Hierdoor was het een lastig jaar voor de clubs, met name

op financieel gebied. Sponsors en leden namen afscheid, geen inkomsten vanuit de kantines en nieuwe lidmaatschappen en de vaste lasten liepen gewoon door. Om de sport tegemoed te komen heeft het Kabinet in het voorjaar van 2020 diverse maatregelen ingevoerd. Deze hebben in veel sectoren impact gehad, waaronder voor de verhuurders van sportaccommodaties. Voor deze partijen is de 'tegemoetkoming verhuurders sportaccommodaties COVID-19' opgezet. De regeling was voor gemeenten, sportbedrijven of particuliere verhuurders die vanaf 1 maart tot 1 juni 2020 huurinkomsten zijn misgelopen door de coronacrisis. Dankzij deze regeling en de financiële steun die de gemeente Middelburg hiervoor heeft ontvangen, zijn we in staat geweest om de kosten voor de verhuur van onze sportaccommodaties in het tweede kwartaal richting onze sportverenigingen kwijt te schelden. De verwachting is dat de regeling in 2021 een vervolg krijgt

Sportbeleid en activering

In 2019 is een start gemaakt om middels een participatieve aanpak nieuwe kaders op het gebied van sporten en bewegen in Middelburg te ontwikkelen. Dit is o.a. gebeurd middels een succesvolle kick off in de Schouwburg waar meer dan 100 vertegenwoordigers van sportverenigingen, sportaanbieders, scholen, kinderopvangorganisaties en tal van andere organisaties aanwezig waren om over verschillende thema's van gedachten te wisselen. Toen nog fysiek, maar na de komst van corona met name digitaal en op afstand. Uiteindelijk heeft deze gezamenlijke inspanning geresulteerd in een Lokaal Sportakkoord voor Middelburg.

Voor dit sportakkoord is € 30.000 rijksbijdrage ontvangen om initiatieven te ondersteunen die bijdragen aan de thema's in het sportakkoord voor 2020. In totaal zijn zo 6 samenwerkingsverbanden ondersteund. Voor 2021 is er vervolgens ook een rijkssubsidie aangevraagd en inmiddels ook toegekend, nu voor € 60.000.

Brede Impuls Combinatiefuncties

Het afgelopen jaar is het team van combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches van 9,6 fte uitgebreid naar 10,1 fte. De uitbreiding heeft plaatsgevonden bij Welzijn Middelburg met als doel het uitvoeren van de MQ scan. De MQ Scan is 1 van de projecten die ondersteund worden met het lokaal sportakkoord. Het is een gedigitaliseerde tool waarmee het motorisch niveau en de ontwikkeling van de motoriek in kaart worden gebracht. Uit

onderzoek blijkt dat de MQ Scan een betrouwbare en valide bekwaamheidstest is voor motorische vaardigheden die kan worden gebruikt om de competentie van de motoriek van 4- tot 12 jarige kinderen in een primair onderwijsomgeving te beoordelen. In het kader van de "Brede impuls combinatiefuncties" heeft Middelburg nog de mogelijkheid om in 2021 dit team uit te breiden naar maximaal 11,69 fte die hoofdzakelijk zullen worden ingezet om uitvoering te geven aan de ambities in de gemeente Middelburg op het gebied van sporten en bewegen. De rijksbijdrage bedraagt jaarlijks € 20.000 per fte. De Combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches hebben de opdracht om sport-, beweeg- en cultuuraanbod in de buurt te organiseren door verbindingen te leggen tussen de verschillende aanbieders en andere sectoren als zorg, welzijn, jeugdzorg, kinderopvang en onderwijs. Ondanks perioden waarin scholen, schoolpleinen, sportaccommodaties en welzijnscentra door corona grote delen gesloten waren, zijn ze er binnen de mogelijkheden die er waren toch in geslaagd activiteiten te organiseren voor jong en oud in de verschillende wijken en buurten van Middelburg.

Jeugdfonds Sport en Cultuur

In 2020 hebben minder kinderen gebruik gemaakt van het Jeugdfonds Sport en Cultuur Zeeland dan voorheen, namelijk 351 kinderen in totaal ten opzichte van 517 kinderen het jaar er voor in 2019. Belangrijkste redenen hiervoor zijn uiteraard de gesloten sportaccommodaties en sportverenigingen, gesloten fitnesscentra, podia, zwembaden, muziekscholen etc.

Zwembad Arnemuiden

Na het raadsbesluit van 12 en 13 november 2018 is er veel gebeurd om het zwembad in Arnemuiden uiteindelijk zwemklaar te kunnen maken. Zo is het afgelopen jaar de samenstelling van het bestuur van de Stichting Behoud Julianabad Arnemuiden (SBJA) gewijzigd en uitgebreid, is de looptijd van POP-3 subsidie verlengd en is er gestart met het onderhoud aan het zwembad en het omliggende terrein. Daarnaast is er samen met de gemeente gewerkt aan de eerste concepten van de koopovereenkomst, de erfpachtovereenkomst, een geldleningsovereenkomst, een beleidsplan en de structurele exploitatiesubsidie.

De verwachting is dat in het eerste kwartaal van 2021 bovengenoemde concepten definitief worden en het Julianabad nog in de zomer van 2021 haar deuren kan openen.

Doelstelling 3: Middelburg behoudt/versterkt haar positie van aantrekkelijke woon-, werk-, en verblijfsgemeente

Rereatie en toerisme

Het jaar 2020 was, vanwege COVID-19, een bijzonder jaar. Tijdens het voorseizoen zijn er, door de toen geldende lockdown, weinig toeristen op Walcheren geweest. Gelukkig hebben de zomermaanden (juli en augustus) veel goedgemaakt. In die maanden was het soms zelfs extreem druk in Middelburg. De gemeente en Tourist Info hebben (buitenlandse) toeristen gewezen op de geldende regels met betrekking tot COVID-19. De leefbaarheid stond in die periode regelmatig onder druk mede vanwege de 1,5 meter afstandsregel waar we mee te maken hadden in combinatie met het grote aantal toeristen dat onze binnenstad bezocht. Tijdens het naseizoen was, vanwege nieuwe aangescherpte COVID-19 maatregelen, het toeristisch bezoek aan en verblijf in Middelburg sterk afgenomen. In de eerste maanden van 2020 hebben een aantal business-to-business- en consumentenbeurzen nog doorgang gehad. Vanaf maart zijn alle reguliere beurzen afgelast. Vanaf juni waren diverse business-to-business beurzen online. Ook de groepsbezoeken, waaronder de riviercruises, zijn vanaf maart volledig stil komen te liggen. Het is onzeker wanneer en hoe groepsbezoeken weer kunnen gaan plaatsvinden.

Het college heeft in 2020 besloten tot het opstellen van een toeristisch uitvoeringsplan. Hiertoe heeft in oktober 2020 een eerste online sessie met stakeholders plaatsgevonden. Hieruit is onder andere gebleken dat er veel waarde wordt gehecht aan een virtueel platform. In 2021 wordt dit verder opgepakt in het kader van het Europees project Cupido en bij het opstellen van de Omgevingsvisie Middelburg. Ter voorbereiding op die omgevingsvisie is in 2020 een Bouwsteen Toerisme opgesteld. In 2020 is een start gemaakt met een beleidsplan voor toeristische verhuur (Airbnb-beleid). Er heeft reeds een discussiebijeenkomst met raadsleden plaatsgevonden.

Vooruitlopend op het toeristisch uitvoeringsplan is in 2020 de aanbestedingsprocedure voor de toeristische informatievoorziening (fysieke informatiebalie/frontoffice) gestart. Naar aanleiding van signalen uit de gemeenteraad zijn aanvullende eisen gesteld aan herkenbaarheid van het informatiepunt en aan het beheer van uitinmiddelfburg.nl. Tot op heden wordt dit uitgevoerd door De Drvkkery met Tourist Info. In het voorjaar van 2021 wordt de aanbesteding afgerond.

Doelstelling 4: Meer sfeer in de binnenstad en seizoenverlenging

Evenementen

Ook voor de evenementen van Middelburg heeft corona in 2020 grote impact gehad. Veel grotere evenementen zijn afgelast, zoals Koningsdag, Jazzfestival, Middelburg Winterstad en City of Dance. Sommige organisatoren konden hun programma aanpassen, zoals Kunst en Cultuurroute.

Doelstelling 5 Een ecologisch verantwoord groenbeheer van de woonomgeving

Milieueducatie

Natuur- en milieueducatie (NME) draagt bij aan gemeentelijke doelstellingen zoals het voorkomen van zwerfafval, het beperken van vandalisme, bewust omgaan met energie, water, groen en gezondheid.

In coronatijd is het volgende gedaan: Er zijn 11 moestuin filmpjes en een aantal imker-filmpjes gemaakt en naar de scholen verzonden. Gezamenlijk met de andere NME-centra in Zeeland is er een enquête uitgezet onder de scholen. Daaruit kwam naar voren dat scholen zich vooral willen oriënteren voor het schooljaar na corona. Eén van de reacties was bijvoorbeeld om buitenlesideeën aan te leveren.

De Dag van de Duurzaamheid, Warme truiendag, Wintergroentenpakket en het Groentezadenpakket zijn in 2020 doorgegaan, soms in een andere vorm.

Daarnaast zijn er op Walcheren in totaal 58 leskisten in het kalenderjaar 2020 uitgeleend. De nieuwe Bijenleskist is voor Walcheren verder uitgebreid. Het totale leskist-aanbod is op inhoud geëvalueerd. Door corona was er bijvoorbeeld tijd beschikbaar om de Vlinderleskist te actualiseren. Deze leskist, die vaak uitgeleend wordt, is nu weer up to date. Er hebben 50 schoolgroepen een NME-activiteit bij Terra Maris gereserveerd, waarvan er 29 vanwege corona zijn geannuleerd.

Groen in de Woonomgeving

In 2020 zijn de beleidsregels voor vergunningsvrij aanleggen van geveltuinen, plantenbakken en plantenpotten in de gemeente Middelburg vastgesteld. Tevens is de beleidsnotitie bescherming bomen door de gemeenteraad vastgesteld. Met inspraak is een

geactualiseerde lijst particuliere waardevolle / monumentale bomen opgesteld.

Belangrijke thema's zijn klimaatadaptatie (wateropvang en hitte stress) en klimaatbestendig groen in de woonomgeving (wateropvang en hitte stress) maar ook participatie. Dit alles heeft invloed op de organisatie van inrichting en beheer van de groene openbare ruimte.

Exploitatie cultureel erfgoed, archeologie

Middelburg participeert in de Walcherse Archeologische Dienst (WAD). Veel tijd in 2020 is besteed aan het meedenken in workshops over hoe cultureel erfgoed / archeologie in de verschillende omgevingsvisies van provincie en gemeenten opgenomen moet worden

In 2020 was de WAD voor Middelburg betrokken bij de voorbereiding, aanbesteding en directievoering van archeologische onderzoeken in het kader van het in ontwikkeling brengen van de volgende gebieden: Rittenburg III, bedrijventerrein Trekdiijk, Sint-Laurens uitbreiding West fase 1. Met perspublicaties houdt de WAD de inwoners op de hoogte van de onderzoeken.

Ook voerde de WAD in 2020 enkele onderzoeken in eigen beheer uit. Dit gebeurt uitsluitend bij projecten waar de gemeente opdrachtgever is. Voor Middelburg was dat bijvoorbeeld de opgraving van vindplaats 2 bij Sint Laurens. Voor de uitvoering van dit onderzoek heeft de WAD zich in lijn met de Erfgoedwet in 2017 moeten certificeren. Voor de instandhouding van het certificaat vinden jaarlijks interne en externe audits plaats.

De WAD heeft in 2020 slechts in beperkte mate aan publiekswerking kunnen doen. Tussen de lockdowns konden een les aan een basisschoolklas gegeven worden en aan een kindergroep via het MuZeeum te Vlissingen. Andere lessen die jaarlijks terugkeren zijn vanwege corona afgezegd. Dit geldt ook voor het geven van presentaties en lezingen.

Beleidsindicatoren

nb=deze cijfers zijn niet bekend op basis van de gezondheidsenquêtes van het CBS c.q. RIVM

Beleidsindicatoren		2017	2018	2019	2020
Niet sporters (%)	Middelburg	55,2	nb	nb	nb
	Nederland	48,7	nb	nb	nb

Wat heeft het gekost?

Sport, cultuur en recreatie	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
5.01.0 Sportbeleid en activering	168	188	165	23
5.02.0 Sportaccommodaties	3.907	3.727	3.751	-24
5.03.0 Cultuurpresentatie,-prod-part	3.613	3.634	3.529	106
5.04.0 Musea	1.165	1.163	1.129	34
5.05.0 Cultureel erfgoed	817	1.830	836	995
5.06.0 Media	1.744	1.744	1.744	-0
5.07.0 Openbaar groen en (openl)recr	3.371	3.353	3.451	-98
Totale Lasten	14.786	15.639	14.605	1.034
Baten				
5.01.0 Sportbeleid en activering	0	-30	-30	-0
5.02.0 Sportaccommodaties	-649	-704	-794	89
5.03.0 Cultuurpresentatie,-prod-part	-572	-572	-590	18
5.04.0 Musea	-225	-225	-241	16
5.05.0 Cultureel erfgoed	-231	-231	-265	34
5.06.0 Media	0	0	0	0
5.07.0 Openbaar groen en (openl)recr	-64	-64	-92	28
Totale Baten	-1.742	-1.827	-2.011	184
Totaal Sport, cultuur en recreatie	13.044	13.812	12.594	1.218

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 25.000 of hoger

toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 25.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
-----------------------------------	------------------	-----------------

5.02.0 Sportaccommodaties

Specifieke uitkering sport

Dit is een compensatieregeling in verband met het wegvallen van de mogelijkheid tot het terugvragen van de btw ter bevordering van de beoefening van sport. Ten opzichte van vorig jaar is de begroting met € 100.000 bijgesteld door het vaststellen van het financieel herstelplan. Hierin is geen rekening gehouden met de btw van het zwembad. Deze bijstelling is achteraf te voorzichtig geweest.

83

5.03.0 Cultuurpresentatie, -prod-part

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
Beeldende kunst		
De middelen voor de Cultuurvisie (€ 65.000) moet beschikbaar blijven voor 2021. Dit geldt ook (€46.000) voor het kunstfestival Façade 2022, die eens in de 4 jaar plaatsvindt. Voor beide activiteiten heeft de raad besloten dat de middelen hiervoor ingezet worden.	111	
5.04.0 Musea		
Zeeuws Archief		
Het Zeeuws Archief kan niet zelfstandig btw compenseren en daarom passen ze de transparantiemethode toe. Dat wil zeggen dat ze de te compenseren btw doorschuiven naar de deelnemende gemeenten. De gemeente kan deze btw via het btw-compensatiefonds terugvragen. In 2020 was deze teruggaaf hoger dan gebruikelijk.	28	
5.05.0 Cultureel Erfgoed		
UCR doorontwikkeling		
Dit betreft een aan de UCR toegezegde bijdrage voor uitbreiding met een departement Engineering and Innovation. Het bedrag kon in 2020 niet uitbetaald worden omdat met de URC nog overlegd wordt of voldaan is aan de gestelde voorwaarden. Dit bedrag zou worden gedekt door de afschrijvingsreserve en is budgetneutraal.	1000	
Roosevelt Academy		
Er zijn kosten voor beheer en onderhoud in rekening gebracht voor de Lange Noordstraat en voor de Stadhuisstraat, maar deze opbrengst was niet voorzien en daarom niet begroot.		15
Project Violet		
Dit is een Europees project dat eigenaren helpt om hun monumentale panden energiezuinig te maken. Omdat in de voorgaande jaren van het project de werkelijke kosten achter liepen bij de planning is de achterstand nu is ingelopen. De ontvangen subsidie is hierdoor hoger dan begroot.		21
5.07.0 Openbaar groen en (open)recreatie		
Beheer Molenwaterpark		
In de eindfase van de jaarrekening 2019 bleek dat de investering t.b.v. het Molenwaterpark meerjarig moet worden afgeschreven. Afschrijving 2019 kon toen niet meer plaatsvinden, daarom is nu de afschrijving voor zowel 2019 als 2020 verwerkt. De lasten worden gedekt uit de Reserve Molenwaterpark.	-70	
Openbaar groen		
Met ingang van 2020 wordt nieuwe aanplant van bomen in de herfst gedaan. Aanplant in de lente heeft namelijk meer water nodig door droogte in het voorjaar en zomer (water geven brengt extra kosten met zich mee). Daarom zijn er dit jaar eenmalig extra uitgaven.	-23	
Afwateringssloten-maaien		
Er is een bedrag in rekening gebracht bij het Waterschap Scheldestromen voor oeverherstel wat niet was begroot.		15
Overig	-12	50
Totaal	1034	184

Sociaal Domein

Inleiding

Samen met zorgpartners, zorgaanbieders en inwoners voert de gemeente Middelburg haar zorgtaken uit. Wat in voorgaande jaren al zichtbaar was, werd in 2019 al heel snel definitief bevestigd: "De huidige situatie en werkwijze binnen het sociaal domein is niet houdbaar". Er is in 2019 een Actieplan Sociaal Domein opgesteld om de noodzakelijke veranderingen te initiëren. In 2020 zijn er diverse maatregelen genomen binnen het actieplan, waaronder een nieuwe verordening Jeugd & Wmo. Daarnaast is per 1-1-2020 de toegang (TIM) gestart als afdeling binnen de gemeente Middelburg. Deze taken lagen voorheen bij Porthos. Hierbij wordt de inwoner centraal gesteld. De gemeente wil het gesprek weer met de inwoner (en zijn gezin) zelf voeren, en niet alleen met de

zorgaanbieder. Dit houdt in het kort in dat eerst gekeken wordt wat een inwoner zelf kan, dan naar het netwerk, dan naar algemeen toegankelijke voorzieningen en andere wetten en wanneer er dan iets overblijft pas naar voorzieningen binnen de Jeugdwet en Wmo.

Ook bij het sociaal domein had corona een groot effect. Zorg werd soms minder of op een andere manier geleverd. Maar de zorgvraag steeg soms ook als gevolg van de lockdowns. Daarnaast heeft het ook effect gehad op diverse plannings en samenwerkingen. Ook is het lastiger conclusies te trekken uit de jaarcijfers omdat de corona-effecten moeilijk financieel te duiden zijn. Gegeven deze disclaimer zien we wel een trendbreuk in de tekorten binnen het sociaal domein. De grote stijging in kosten is eruit, en de financiële resultaten zijn ongeveer gelijk aan die van 2019.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- 2018: Walcherse visie en ambitie op het sociaal domein (n.a.v. evaluatie pentekening)
- Beleidsnotitie 'Doelgroepenvervoer op Walcheren' 2014
- Beleidsplan Zorg voor jeugd 2015 - 2017
- Regiovisie Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang, Veilige Opvang 2018
- Kadernota Orionis Walcheren 2020 - 2022
- Beleidsplan Integrale Schuldhulpverlening 2016 - 2020
- Beleidsplan Armoedebeleid Walcheren 2015 - 2018
- Beleidsplan integratie en huisvesting vergunninghouders
- Actieplan sociaal domein - 2019
- Financieel herstelplan 2020-2024 Middelburg - 2020

Preventie

De afgelopen jaren lag de prioriteit bij het organiseren van de toegang en uitvoering van Jeugdwet en Wmo. De ontwikkeling van de preventieve kant bleef achter. De decentralisaties geven echter ook opdracht om te transformeren.

Het Rijk stelt dat gemeenten voorzieningen efficiënter kunnen organiseren en het beroep op dure vormen van zorg kunnen voorkomen of uitstellen door meer in te zetten op preventie. De oplopende tekorten vergroten de urgentie om hier nu werk van te maken.

Kenmerkend aan het zorgstelsel in Nederland is dat de aandacht en middelen vooral naar de behandeling van zorg gaan: het bieden

van zorg om verergering te voorkomen, situaties te stabiliseren of verbeteren. We noemen dit tertiaire preventie. Er is minder aandacht voor het creëren van condities om zorg te helpen voorkomen (primaire preventie) en voor het opsporen van problemen in een vroeg stadium om tijdig te kunnen bijsturen (secundaire preventie).

Dit creëert een steeds grotere zorgvraag. In vergelijking met andere landen doet Nederland het slecht. Zo staat Nederland bijvoorbeeld in de top drie van de wereld in het aantal van uithuisgeplaatste kinderen.

Het vraagt een cultuuromslag om met elkaar meer preventief en ontwikkelingsgericht te gaan werken. De gemeente heeft daar een sturende rol in door de opdrachtverlening en bijhorende budgetten daar op te richten.

Middelburg wil meer inzetten op primaire en secundaire preventie. Daarbij zullen we onze inwoners, vrijwilligers en mantelzorgers meer als partner beschouwen en hen meer faciliteren. We zullen inzetten op het versterken van het voorliggende veld: de initiatieven en organisaties die bijdragen aan primaire en secundaire preventie. Opbrengsten van het project De Vitale Revolutie Dauwendaele worden waar mogelijk benut in de hieronder benoemde maatschappelijke doelen.

Wat wilden we bereiken?

Doelstelling

1: Versterken van het voorliggend veld

2: Ontwikkelen van een externe ingang

Wat hebben we bereikt?

Prestatie	Toelichting	Status
Wijknetwerken	In 2020 is de eerste aanzet gegeven tot het uitbreiden van de wijknetwerken van 2 naar 6.	Er zijn 6 functionerende wijknetwerken met daaraan gekoppeld 6 integrale wijkaanpakken.
Vrij toegankelijke voorzieningen	Toename gebruik / toename aanbod, afgezet tegen vergelijkbare geïndiceerde zorg	Vanwege Corona is de zorglevering zo anders geweest dat een vergelijking weinig zin heeft. Veel algemene voorzieningen waren (deels en tijdelijk) gesloten. We werken aan een uitbreiding van het aanbod van algemene voorzieningen
Externe ingang	Volgt uit nog op te stellen plan van aanpak	in het najaar van 2020 besloten tot een bestuursopdracht, waarin specifiek de organisatie van de externe ingang vorm en invulling moet krijgen. Besluitvorming op de bestuursopdracht vindt plaats in het 2 ^e kwartaal van 2021.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Maatschappelijke doelen

In 2020 hebben we ons concreet gericht op:

1. Versterken van het voorliggend veld

In het voorliggend veld vinden we de voorzieningen die toegankelijk zijn zonder dat daar toestemming van de gemeentelijke toegang voor nodig is. We zetten in op versterking van dit voorliggend veld, omdat we dat zien als strategie om de uitgaven in de zorg te beperken. Een sterk voorliggend veld heeft een preventieve en normaliserende werking omdat het bijdraagt aan sneller signaleren en klein houden van ondersteuningsvragen, en meer inzet op eigen oplossingsvermogen. De beoogde versterking zien we op twee manieren:

1. ontwikkelen van wijknetwerken
2. ontwikkelen van vrij toegankelijke ondersteunende voorzieningen

Een wijknetwerk bestaat uit actieve bewoners, vrijwilligersorganisaties, medewerkers van scholen, dagverblijven, verenigingen, kerken, speeltuinen en specifieke professionals zoals wijkagent, huisarts, maatschappelijk werker, welzijnswerker etc. Binnen het wijknetwerk is ook een kern van medewerkers actief. Dit zijn alle mensen die beroepsmatig (gesubsidieerd of gecontracteerd) betrokken zijn bij ondersteuning en zorg. Zij zijn zoveel mogelijk op wijkniveau georganiseerd. De partners binnen het wijknetwerk leren elkaar persoonlijk kennen en weten elkaar gemakkelijk te vinden. Er wordt kennis gedeeld over elkaars expertise en men leert door elkaars ervaringen de wijk kennen. Dat gaat over risico's maar ook over krachten en mogelijkheden.

Een vrij toegankelijke ondersteunende voorzieningen biedt een vorm van hulp, zonder dat daar een gemeentelijke beschikking voor nodig is. Dat betekent dat die hulp sneller ingezet kan worden, met minder bureaucratie. We gaan er van uit dat dit voor onze inwoners aantrekkelijk is.

We zien deze vrij toegankelijke voorzieningen als voorliggend op geïndiceerde zorg. Daarmee willen we bereiken dat er minder toestroom is naar geïndiceerde zorg. In het voorliggend veld willen we werken met lumpsum financiering om zo het open einde karakter van de geïndiceerde zorg in te dammen. We blijven wel de mogelijkheid bieden om een aanvraag te doen voor een individuele voorziening. Dat is wettelijk verplicht.

De sociale netwerkkaart van Middelburgers.nl is een actueel instrument dat inwoners én professionals faciliteert om eenvoudig en toegankelijk de mogelijkheden aan informele ondersteuning en hulp te overzien. Deze informatie kan per wijk of per thema opgezocht worden.

2. Ontwikkelen van een externe ingang

Conform de beleidskaders voor de toegang tot het sociaal domein, zetten we in op het inrichten van een externe ingang. Deze wordt gevormd door de professionals uit de wijknetwerken die van nature aanspreekpunt zijn in de wijk. Zij zijn beroepsmatig (gesubsidieerd of gecontracteerd) betrokken zijn bij ondersteuning en zorg. Het gaat daarbij om (school-)maatschappelijk werk, Welzijn Middelburg, de JGZ van de GGD op scholen en de wijkverpleegkundigen bij mensen "achter de voordeur". Zij spreken met inwoners, brengen hun ondersteuningsvraag in beeld en zoeken, met elkaar, naar de best passende oplossing. In het voorliggend veld als het kan, met een beschikking als het moet.

Zorg & Veiligheid

Het hart van dit deel van het sociaal domein is de uitvoering van de Jeugdwet en Wmo.

Jeugdhulp gaat over het ondersteunen bij opgroeioproblemen en opvoedingsproblemen, en bij problemen bij deelnemen aan de samenleving en zelfstandig functioneren. Wordt de ontwikkeling van kinderen bedreigd, dan krijgt de hulp een dringend of zelfs dwingend karakter.

Maatschappelijke ondersteuning gaat over het ondersteunen bij problemen met zelfredzaamheid en deelname aan de samenleving als gevolg van een beperking. Dat ondersteunen kan door individuele voorzieningen te verstrekken, maar ook door in te zetten op algemene voorzieningen zoals mantelzorg en vrijwilligerswerk en door in te zetten op de leefbaarheid van wijken. In Middelburg lag de afgelopen jaren het accent sterk op het verstrekken van individuele voorzieningen.

Veiligheid is zowel in de Jeugdwet als Wmo een groot punt. De opdracht is om te organiseren dat er gesignaleerd wordt, en dat er maatregelen genomen worden om veiligheid te herstellen wanneer dat nodig is. Dat is niet voorbehouden aan specifieke organisaties zoals het Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (Veilig Thuis) - dat de gemeenten moeten inrichten op grond van de Wmo. Alle professionals moeten de meldcode huiselijk geweld toepassen en het gesprek aangaan met inwoners als daar aanleiding voor is. De gezamenlijke Inspecties zien hier op toe.

De gemeente heeft op grond van deze twee wetten een breed pakket aan taken. In essentie komt het er op neer dat inwoners zich moeten kunnen melden wanneer zij vragen hebben, zich zorgen maken over iemand, hulp nodig hebben, in nood zijn. Het college zorgt er voor dat er een plek is waar mensen daarvoor terecht kunnen, dat er deskundig advies is, dat zorg ingezet wordt, dat er maatregelen genomen worden om de veiligheid te herstellen.

Wat wilden we bereiken?

doelstelling 3. Vroeg en dichtbij

Het toegangsproces voor jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning volgt een aantal stappen: wat is er aan de hand, wat willen we bereiken, wat is daarvoor nodig. Welke

ondersteuning wordt beschikbaar gesteld, wie gaat leveren, halen we de resultaten die bedoeld waren. We zien dat er ook winst te behalen is door veel consequenter op te volgen of de hulp helpt: draagt de ingezette ondersteuning bij aan het oplossen van de problemen?

We zien dat er ook winst te boeken is in het tempo waarin dit proces op gang komt of verloopt. Soms duurt het te lang om de vraag bij het loket te krijgen. Soms verloopt het proces te traag. Daarnaast zien we dat de klant nog meer dan nodig naar de zorg moet komen in plaats van andersom.

We zetten in op het behalen van deze winst. We willen daarmee zowel verspilling tegengaan als kwalitatieve winst boeken. We zoeken naar delen in de zorg waar we die winst kunnen boeken en bespreken met inwoners en partners en toegang hoe we mogelijke winst gaan verzilveren.

doelstelling 4. Gezamenlijk en begrenzend

Verschillende partijen hebben een rol bij een hulpvraag: denk bijvoorbeeld aan de gemeentelijke toegang, de gecontracteerde zorgaanbieders, algemeen toegankelijke organisaties als Manteling en Stichting Welzijn Middelburg, vrijwilligers. Elke partij heeft zijn eigen rol, verantwoordelijkheid en deskundigheid.

Waar we op inzetten is dat de inwoner ervaart dat zijn situatie centraal staat, dat hij een gelijkwaardige positie heeft ten opzichte van de professionele partijen. Als een inwoner een hulpvraag heeft, dan hoort die inwoner met zijn netwerk en mantelzorgers centraal te staan. We verwachten dat partijen de inzet afstemmen op elkaar en op de inwoner en zijn netwerk en mantelzorgers. We zien dat het een traject van lange adem is om dat te realiseren.

De inwoner centraal stellen betekent dat creativiteit gewenst is - doen wat werkt in die specifieke situatie - maar betekent niet dat alles kan. We vinden het logisch dat de inwoner zijn aandeel heeft, zowel in het zoeken naar wat in zijn situatie werkt als in het realiseren van de oplossing. Dat geldt ook voor de omgeving. Uitgangspunt is dat de gemeentelijke inzet aanvullend is. We gaan duidelijker bepalen wat we beschouwen als dat eigen aandeel, én daar op toetsen.

doelstelling 5. Direct reagerend op onveiligheid

Het is een taak van de gemeente om maatregelen te treffen om huiselijk geweld en kindermishandeling te voorkomen en te

bestrijden. Wat we cruciaal vinden is dat als er een ernstig vermoeden is, of we weten dat er huiselijk geweld is of kindermishandeling, er direct gehandeld wordt. Het mag niet zo zijn dat onder de gemeente verantwoordelijkheid iemand in een situatie van geweld achtergelaten wordt zonder te reageren. Het zal niet altijd lukken om de situatie direct op te lossen. We verwachten wel dat mensen ervaren dat er direct gereageerd wordt en dat getracht wordt de situatie te verbeteren.

De voorgaande jaren hebben we ingezet op bewustwording: de moreel gevoelde handelingsplicht dát er gehandeld moet worden.

De komende jaren gaan we inzetten op sterker samenwerken. Dat doen we via de contractafspraken, maar ook via de nieuwe functie van procesregisseur.

Wat hebben we bereikt?

Prestatie	Toelichting	Status
vroeg en dichtbij	verloop van het proces: <ul style="list-style-type: none"> - het aantal stappen dat gezet werd van eerste signaal tot contact met het loket - het aantal werkdagen van contact met het loket tot een beslissing over inzet van hulp - het aantal werkdagen van beslissing tot start van hulp 	In 2020 heeft het wegwerken van de grote achterstand bij TiM de volle aandacht gehad. Het wegwerken van deze achterstanden is nog niet afgerond. Daarnaast is in 2020 een project gestart om de informatievoorziening op orde te krijgen. Dit is nog niet afgerond.
gezamenlijk en begrenzend	begrenzen, focus op eigen aandeel: <ul style="list-style-type: none"> - aantallen bezwaar - aantalen beroep - aantallen afwijzingen (zonder bezwaar) cliëntervaringen: <ul style="list-style-type: none"> - mate waarin mensen zich erkend voelen als gelijkwaardig partner ervaringen zorgaanbieders: <ul style="list-style-type: none"> - is de samenwerking snel? - is de samenwerking constructief? 	Het aantal bezwaren in 2020 bij de Toegang is 9. het aantal beroepen in 2020 bij de Toegang is 1 Dit wordt momenteel niet geregistreerd bij de Toegang In 2020 is gestart met het uitgangspunt dat de communicatie zoveel mogelijk met de inwoner zelf plaats vindt. Hierbij is geïnvesteerd d.m.v. scholing in het goede kwalitatieve gesprek voeren met de klant. Deze doorontwikkeling zet zich door naar volgend jaar. In het derde kwartaal is het contractmanagement opgestart in 2020 en zijn in het vierde kwartaal de eerste kwartaalgesprekken gevoerd met zorgaanbieders, voor de Wmo.
reageren op onveiligheid	meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld	

Prestatie	Toelichting	Status
	- het aantal meldingen bij Veilig Thuis	253 meldingen(23 meer dan 2019 en 310 adviesaanvragen (15 meer dan 2019)
	- een monitor, uit te voeren door Veilig Thuis, naar de bekendheid met en ervaringen met de meldcode	
	Zeeuwse regiekaart	
	- mate van bekendheid	De bekendheid van de regiekaart is niet onderzocht.
	- ervaringen	

Wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling 3: Vroeg en dichtbij

Cliëntervaringen en ervaringen zorgaanbieders

Voor het meten van klanttevredenheid door TIM is in 2020 een plan opgesteld. In het vierde kwartaal is gestart met kwartaalgesprekken met Wmo- zorgaanbieders. Voor de aanbieders van Jeugdhulp loopt het contractmanagement via de Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland.

Doelstelling 4 : Gezamenlijk en begrenzend

Intervence

Na een zorgvuldig proces heeft in het vierde kwartaal de Bestuurscommissie Jeugd besloten om het contract met GI Intervence niet te verlengen. Op 31 december 2020 zou het contract aflopen met Intervence. Het besluit van de Bestuurscommissie had als gevolg dat de GI Intervence geen mogelijkheden meer zag om voort te bestaan. Zonder ingrijpen van de Zeeuwse gemeenten zou dat betekenen dat zij haar faillissement aan moest vragen. Omdat dit risicovol is voor de continuïteit van zorg, werd besloten dat Intervence de tijd kreeg om haar maatregelen over te dragen aan de 3 andere gecontracteerde GI's waarna zij haar onderneming kon liquideren. Eind het vierde kwartaal hebben de Zeeuwse gemeenten in overleg met minister Dekker (Rechtsbescherming) afgesproken dat nog geen onomkeerbare stappen genomen werden.

Consequenties als gevolg van de coronacrisis

Met inachtneming van de maatregelen van het RIVM waren zorgaanbieders genooddaakt om begeleiding en dagbesteding op een andere wijze in te vullen. In de meeste gevallen werd via beeldbellen, online hulpverlening of 1 op 1 begeleiding op 1,5 meter voor een belangrijk deel de ondersteuning zoveel mogelijk voortgezet. In sommige gevallen was dit noodzakelijk om escalatie te voorkomen. Klanten met een Wmo-indicatie voor Huishoudelijke Hulp annuleerden veelal op eigen initiatief de ondersteuning. In het tweede kwartaal verschenen landelijke richtlijnen om de

dagbesteding op een veilige wijze te openen vanuit het Rijk. Hierbij was het algemene uitgangspunt dat de dagbesteding zoveel mogelijk voortgezet moest worden.

Daarnaast werd het vraagafhankelijk Wmo- vervoer alleen ingezet voor medisch noodzakelijke ritten, na de intelligente lockdown bleven minder mensen een beroep op het Wmo- vervoer te doen. Door de sluiting van de scholen heeft het leerlingenvervoer op meerdere momenten stil gelegen gedurende het jaar. Voor de leerlingen in het primair onderwijs zijn beschermingsmiddelen niet verplicht en hoeft de 1,5 meter afstand niet in acht worden genomen. Het dragen van beschermingsmiddelen (niet-medisch mondkapje) is verplicht vanaf 13 jaar. Dat betekende dat de leerlingen in het Voortgezet Speciaal Onderwijs die met OV of met de taxi reizen per 1 juni een niet-medisch mondkapje moeten dragen.

De coronacrisis heeft financiële consequenties voor gemeenten. Op 25 maart 2020 heeft de VNG met het kabinet afgesproken dat tot 1 juni de omzet van zorgaanbieders onverminderd wordt vergoed. Later is dit verlengd tot 1 juli. De achterliggende reden voor deze afspraken is het intact houden van de zorginfrastructuur. Het college besloot om deze landelijke lijn te volgen. Daarnaast kwam er in 2020 een landelijke regeling voor de meerkosten die aanbieders maakten als gevolg van de coronacrisis. Denk aan beschermingsmiddelen zoals mondkapjes en handschoenen. Alle gecontracteerde zorgaanbieders hebben hierover afzonderlijk een brief ontvangen en velen hebben een beroep gedaan op de meerkostenregeling. Eind 2020 verschenen rapporten van de commissie Halsema en het Sociaal Cultureel Planbureau over de gevolgen van de coronacrisis. Daaruit blijkt dat hulpverleners verwachten dat in een later stadium een golf aan (uitgestelde) zorgvragen zal ontstaan.

Doelstelling 5: Direct reagerend op onveiligheid

Voor Middelburg gaat het concreet om 253 meldingen van de 1745 meldingen in 2020. Ten opzichte van 2019 zijn dit 23 meldingen meer. Ook de adviesaanvragen zijn ten opzichte van 2019 gestegen voor Middelburg. Van de 2515 adviezen waren 310 adviezen voor de gemeente Middelburg. In 2019 waren er Zeeuws 2460 adviesaanvragen en 295 voor Middelburg.

In 2019 is door de verbeterde meldcode en door het inzetten van publiekscampagnes het aantal meldingen en adviezen in 2019 fors toegenomen. Het aantal meldingen in 2019 is ten opzichte van 2017 gestegen met 70%. Vanaf het derde kwartaal in 2019 leek de instroom van meldingen en van adviesaanvragen af te vlakken. In Q2 en Q3 van 2020 is er weer een stijging te zien van de instroom van de meldingen en adviezen. In Q4 zien wij een lichte daling t.o.v. Q3. Daarbij is het belangrijk om op te merken dat de aantallen in 2020 nog steeds hoger zijn dan in 2017 en 2018, maar tot op heden lager zijn dan in 2019.

De mate van bekendheid van de Zeeuwse regiekaart is in 2020 niet gemeten.

Participatiewet

De kern van dit deel van het sociaal domein is de Participatiewet. Iedereen die kan werken, maar het op de arbeidsmarkt zonder ondersteuning niet redt en is aangewezen op een financiële ondersteuning, valt onder de Participatiewet. Het doel van de participatiewet is om meer mensen, ook mensen met een arbeidsbeperking, aan de slag te krijgen.

Als mensen niet genoeg geld hebben om in eigen levensonderhoud te voorzien en er geen sprake van een voorliggende voorziening is, ontvangen zij financiële bijstand op grond van de Participatiewet. Bij kosten die uit bijzondere omstandigheden voortkomen en bovendien ook noodzakelijk en onvoorzien zijn, kan individuele bijzondere bijstand verstrekt worden.

Om zoveel mogelijk inwoners te ondersteunen en te laten participeren in de samenleving heeft de gemeente instrumenten om inwoners een financiële ondersteuning te bieden. Dit is geregeld in het gemeentelijk armoedebeleid.

Een belemmering bij arbeidsparticipatie zijn (problematische) schulden. Daarom is het van belang om (problematische) schulden te voorkomen of op te lossen. Mensen zijn zelf verantwoordelijk voor het oplossen van de schulden, maar als dat niet lukt, kunnen ze bij de gemeente terecht (Wet gemeentelijke schuldhulpverlening). De gemeente zet met haar partners in op integrale schuldhulpverlening om daarmee de duurzame effectiviteit te vergroten. Vroegsignalering van schulden is een belangrijk instrument om te voorkomen dat de financiële problemen van mensen groter of zelfs onbeheersbaar worden. De uitvoering van het aan het werk helpen van mensen, het (tijdelijk) financieel ondersteunen van mensen en het helpen bij het oplossen van schulden ligt primair bij Orionis Walcheren (enkel de wettelijke taken). Daarbij wordt met andere partijen samengewerkt.

Wat wilden we bereiken?

Doelstellingen

6: Jongeren tot 27 jaar

7: Statushouders

8: Volwassenen met grote afstand tot de arbeidsmarkt

9: Armoede en schulden

Wat hebben we bereikt?

Prestatie	Toelichting	Status
Jongeren tot 27 jaar	Het aantal keer dat jongeren en partners zich melden.	In 2020 602 bijstandsuitkeringen voor jongeren toegekend (Walchers).
	Het aantal jongeren uit die groep dat werk vindt, een opleiding start of ondersteuning krijgt.	Eind 2020 zitten 360 jongeren in de bijstand. Hiervan krijgen 195 intensieve ondersteuning (Walchers).
Statushouders	Het aantal jongeren uitgestroomd naar werk en 23 naar school (Walchers).	In 2020 48 jongeren uitgestroomd naar werk en 23 naar school (Walchers).
	Het aantal statushouders waarvan de inburgering in beeld is gebracht.	33 statushouders gesproken en van 15 een PIP opgesteld.
	Het aantal bijeenkomsten en workshops binnen project SIREE.	12 LC's zijn afgerond. 6 worden nog digitaal verzorgd, ivm Covid-19 maatregelen. ER zijn ook 12 workshops verzorgd voor aankomende ondernemers.
	Het aantal deelnemers bijeenkomsten en workshops binnen project SIREE.	Ongeveer 40 deelnemers hebben daadwerkelijk deelgenomen aan de activiteiten.
	Het aantal ondernemingsplannen en de ondernemers die daadwerkelijk zijn gestart.	Er zijn 20 ondernemingsplannen opgesteld. 4 van de deelnemers zijn startend.
	Het aantal statushouders die vanuit bijstand werk vinden.	53 statushouders zijn vanuit de bijstand aan werk geholpen (Walchers)
Volwassenen met grote afstand tot de arbeidsmarkt	De omvang van de doelgroep.	Omvang circa 2.200 klanten in de bijstand met grote afstand tot de arbeidsmarkt van 27 jaar en ouder. Vanuit deze groep hebben 8 klanten werk gevonden (Walchers).
	Het aantal mensen dat een plek vindt op de arbeidsmarkt.	Een deel van deze klanten nemen actief deel aan re-integratie of zitten in een schuldbemiddelingstraject. In bijna alle gevallen is dan contact met zorgpartijen en/of maatschappelijk werk. Deze gegevens worden niet geregistreerd, dus zijn geen aantallen van bekend,.
	Het aantal klanten gestart met een zorgtraject op indicatie van Orionis.	
Armoede en schulden	Het aantal mensen dat n.a.v. vroegsignalering in een schuldhulptraject terecht is gekomen of wiens problemen zonder traject zijn opgelost.	Er zijn 50 mensen door Woongoed via vroegsignalering doorgegeven en ondersteund.

Prestatie	Toelichting	Status
	Concrete maatregelen die leiden tot de uitbreiding van de vindplaatsen.	-Uitbreiding met vindplaats werkgevers via pilot Meldpunt Geldzorgen Walcheren. Kwartiermaker Walcherse Dialogo legt contacten. -Uitbreiding met vindplaats gemeentelijke belastingen. Verdere samenwerking om mensen te ondersteunen in aanvragen kwijtschelding etc

Wat hebben we ervoor gedaan?

doelstelling 6. Jongeren tot 27 jaar

In het jaar 2020 is er gewerkt aan het versterken van de samenwerking tussen Orionis en RBL. Door de COVID-19 maatregelen zijn er veel jongeren werkloos geworden. Om deze reden zijn er veel jongeren in de WW of bijstand ingestroomd. Om deze jongeren richting onderwijs en/of werk te bemiddelen zijn er vanuit het Rijk extra middelen beschikbaar gesteld in het steun- en herstellepakket. Orionis Walcheren gaat samen met de arbeidsmarktregio en de RBL kijken hoe deze middelen het beste ingezet kunnen worden.

doelstelling 7. Statushouders

De pilot "Ondertussengroep" is beëindigd. In deze pilot hebben we 33 statushouders gesproken en voor ongeveer de helft is een PIP (persoonlijk inburgeringsplan) opgesteld. Helaas hebben we veel minder deelnemers kunnen spreken. Hier zijn de COVID-19-maatregelen de oorzaak van.

Om de lijn van de pilot en ons integratiebeleid door te kunnen trekken tot de invoering van de nieuwe inburgeringswet (1-1-2022), gaan we in 2021 een samenwerking tot stand brengen tussen Vluchtelingenwerk, Welzijn Middelburg en Orionis Walcheren. In 2020 zijn hiervoor de voorbereidingen gedaan.

Europees project SIREE zou gaan eindigen op 1-6-2021. Om die reden waren bijna alle activiteiten zo goed als afgelopen in 2020. Het project is i.v.m. de COVID-19 pandemie verlengd en eindigt 31-12-2021.

doelstelling 8. Volwassenen met grote afstand tot de arbeidsmarkt

De klanten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, zoals het Sociaal en Cultureel Planbureau ook heeft vastgesteld in haar evaluatie van de Participatiewet, hebben de afgelopen jaren te weinig kansen op werk gekregen. Door de COVID-19 maatregelen zijn naast de jongeren deze groep klanten het zwaarst getroffen

op de arbeidsmarkt. Ook voor deze klanten gaan we in 2021 actief aan de slag om de kansen op de arbeidsmarkt te behouden en mogelijk te vergroten. De concurrentie van mensen met een kleinere afstand tot de arbeidsmarkt neemt immers toe.

doelstelling 9. Armoede en schulden

We gaan meer inzetten op vroegsignalering van schulden, zodat we inwoners met geldzorgen eerder vinden, sneller bereiken en effectiever kunnen begeleiden naar de juiste hulp. Hier hebben we in 2020 veel voorbereidingen voor getroffen:

1. We zijn hiervoor in samenwerking met de gemeente Veere op 1 juli 2020 gestart met de pilot Meldpunt Geldzorgen Walcheren. In de pilot richtte het meldpunt zich op aanmeldingen van werknemers met beginnende schulden vanuit werkgevers. Het meldpunt is daarnaast gestart met het oppakken van dossiers van inwoners met een bijstandsuitkering die ondersteuning nodig hebben. Daarnaast is ook het voornemen om als signaal gemeentelijke belastingsschulden te gebruiken bij vroegsignalering. Dit vraagt een andere benadering, omdat gemeentelijke belastingsschulden niet zonder toestemming van de burger mogen worden gebruikt door schuldhulpverleners. Daarom wordt gewerkt aan een manier van samenwerken waarop de inwoners die hun belasting nog niet hebben betaald vanuit de gemeentelijke belastingen de weg naar hulp te wijzen. Door de beperkingen die de coronacrisis ons oplegt, zijn er op dit moment nog geen signalen vanuit werkgevers. Wel zijn er al veel stappen gezet in bijvoorbeeld samenwerking met (vrijwilligers)organisaties, vindplaatsen, vergroten van kennis welke ook allemaal belangrijk zijn voor de uitvoering van de wettelijke vroegsignalering. De lancering van de website is uitgesteld naar het eerste kwartaal van 2021. Op het moment van live gaan van de website zal er ook publiciteit aan gegeven worden.
2. We hebben alle voorbereidingen getroffen om te kunnen starten met de wettelijke vroegsignalering volgens de wijziging in de Wgs die op 1 januari 2021 van kracht is. Er zijn convenanten

afgesloten met vaste lasten partners (huur, energie, water en zorgverzekering) om signalen van betalingsachterstanden aan te leveren. Na ontvangst van een signaal zijn we verplicht binnen vier weken hulp aan te bieden.

Deze wettelijke vroegsignalering is ondergebracht bij het Meldpunt Geldzorgen Walcheren.

Ketenaanpak

We zijn doorlopend bezig met het versterken van de ketenaanpak met de vrijwilligersorganisaties. Hoe kunnen we samen met deze organisaties zorgen voor goede voorliggende (preventieve) voorzieningen.

Schuldhelpverlening aan ondernemers

Ondernemers in de schuldhelpverlening vormen een specifieke groep met specifieke aandachtspunten. We willen hier passende hulp bieden. Tot nu toe is dit nog een beperkte groep. Vanwege de benodigde specifieke expertise en geringe groepsomvang, besteedden we deze groep tot nu toe uit. Door corona wordt het aantal ondernemers dat in de schuldhelpverlening terechtkomt waarschijnlijk substantieel groter. Daarom zijn we bezig te bepalen hoe we de hulpverlening efficiënter kunnen organiseren en aanpalend beleid ontwikkelen. We richten ons hierbij op ondernemers met een levensvatbaar bedrijf, die tijdelijk steun nodig hebben. Om de dienstverlening aan ondernemers beter in te richten, zijn bij Orionis alle diensten voor ondernemers samengevoegd binnen één team. Dit team bestaat in ieder geval uit: Bijstand voor zelfstandigen, TOZO en schuldhelpverlening. Zo wordt de kennis breder ingezet en kan de capaciteit ingezet worden waar dat nodig is.

Kinderopvangtoeslagaffaire

Er is een meldpunt opgericht met daarin één contactpersoon voor gedupeerden van de kinderopvangtoeslagaffaire. Gedupeerden kunnen zich bij de contactpersoon melden voor hulp rondom huisvesting, schulden, inkomen, zorg en opvoeding van kinderen. Coördinatie en ondersteuning wordt vanuit het meldpunt gedaan. Hier is publiciteit aan gegeven, omdat de Belastingdienst in het kader van de AVG de gegevens van de gezinnen niet mocht delen. Hierdoor was het voor ons niet mogelijk om de betreffende gedupeerden rechtstreeks te benaderen. In de tussentijd is door de Belastingdienst/Toeslagen aan gemeenten een machtiging gegeven om namens de Belastingdienst/Toeslagen contact op te nemen met de gedupeerden in de gemeente Middelburg. We

ondernemen zo spoedig mogelijk de processtappen die nog nodig zijn om de gegevens te verkrijgen. Zodat onze contactpersoon van MGW snel zelf contact kan leggen met de gedupeerden die zich nog niet gemeld hebben. Ook wordt samengewerkt met de Gemeentelijke Belastingen in verband met eventuele schulden van de gedupeerden bij de gemeenten en de oplossing daarvoor. Inmiddels zijn bij de Belastingdienst 23 gezinnen bekend waarvan op dit moment 7 gezinnen zich hebben gemeld.

Naast alle reguliere werkzaamheden is ook volop gewerkt aan de uitvoering van de door het Rijk vastgestelde coronaregelingen. De tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo 1+2+3) aanvragen en de aanvragen bedrijfskredieten zijn snel opgepakt, afgehandeld of worden nog afgehandeld (Tozo 3). De Tozo-3 regeling loopt tot 1 april. Dan start Tozo-4 die loopt tot eind juni. In Tozo-4 gaat ook de toets op vermogen een rol spelen. Met alle ondernemers die een lopende Tozo-regeling hebben, wordt het gesprek aangegaan over hun toekomstplannen. Hierbij wordt gekeken naar de levensvatbaarheid van de onderneming en eventueel benodigde hulp.

Tozo-1 en Tozo-2

Deze aanvragen zijn inmiddels afgesloten. Tozo-1 kende ruim 676 toekenningen, waarbij dit, door de partnertoets op inkomen en door de oplevende economische activiteiten bij Tozo-2 veel lager waren. Tozo-2 kent daarom dan ook 184 toekenningen. Tot op heden zijn er zo'n 81 leningen bedrijfskapitaal verstrekt.

Economische Steun- en herstelpakketten

In de laatste communicatie over de omvangrijk steun- en herstelpakket ter ondersteuning van de economie heeft het kabinet een aantal maatregelen verlengt, waaronder de NOW-subsidie voor werkgevers om banen en expertise te behouden. Daarnaast is een nieuwe regeling in het leven geroepen: de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK). Deze regeling is bedoeld om de betaling van de noodzakelijke kosten te kunnen doen, hierbij valt te denken aan woonlasten.

In het aanvullend sociaal pakket zijn vier bouwstenen benoemd:

1. Intensieve ondersteuning en begeleiding naar nieuw werk
2. Scholing en ontwikkeling voor behoud van werk
3. Bestrijding van jeugdwerkloosheid
4. Aanpak van armoede en schulden

De steun- en herstelpakket middelen worden arbeidsmarktregio breed en lokaal in kaart gebracht. In gezamenlijkheid wordt de mogelijke inzet van deze middelen vormgegeven.

Verdiepend onderzoek Werkleerbedrijf

In het traject van het verdiepend onderzoek op het werkleerbedrijf zijn de eerste stappen gezet. In december is aan 4 onderzoeksbureaus een offerte gevraagd. De beoogde

startdatum van het verdiepend onderzoek is 1 februari. Het doel is om het onderzoek eind april afgerond te hebben, zodat er per 1 mei een eindrapport beschikbaar is.

Beleidsindicatoren

nbn= indicator nog niet bekend bij de database van LISA c.q. Verwey Jongker Instituut

Beleidsindicatoren		2018	2019	2020
Banen [per 1.000 inwoners van 15-64 jaar]	Middelburg	783,8	800,1	nbn
	Nederland	775,8	792,1	nbn
Jongeren met een delict voor de rechter [%]	Middelburg	1%	1%	nbn
	Nederland	1%	1%	nbn
Kinderen in uitkeringsgezin [%]	Middelburg	8%	7%	nbn
	Nederland	7%	6%	nbn
Netto arbeidsparticipatie [%]	Middelburg	67,6%	68,2%	nbn
	Nederland	67,8%	68,8%	68,4%
Werkloze jongeren [%]	Middelburg	2%	2%	nbn
	Nederland	2%	2%	nbn
Personen met een bijstandsuitkering [per 10.000 inwoners]	Middelburg	439,2	409,7	481
	Nederland	401,1	381,7	459,7
Lopende re-integratievoorzieningen [per 10.000 inwoners van 15-64 jaar]	Middelburg	162,7	117,8	89,5
	Nederland	305,2	207	202,1
Jongeren met jeugdhulp (aandeel jongeren tot 18 jaar) [%]	Middelburg	11,5%	11,6%	12%
	Nederland	11,8%	12,3%	11,9%
Jongeren met jeugdbescherming (aandeel jongeren tot 18 jaar) [%]	Middelburg	1,4%	1,5%	1,5%
	Nederland	1,2%	1,2%	1,2%
Jongeren met jeugdreclassering (aandeel jongeren van 12 tot 23 jaar) [%]	Middelburg	0,5%	0,5%	0,6%
	Nederland	0,4%	0,4%	0,4%
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo [per 10.000 inwoners]	Middelburg		790	760
	Nederland	640	680	700

Wat heeft het gekost?

Sociaal domein	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
6.01.0 Samenkracht en burgerpart	5.349	5.693	5.435	258
6.02.0 Wijkteams	3.838	3.936	3.962	-25
6.03.0 Inkomensregelingen	28.052	35.098	35.282	-184
6.04.0 Begeleide participatie	5.362	5.722	6.039	-317
6.05.0 Arbeidsparticipatie	2.249	2.373	2.162	211
6.06.0 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.295	1.583	1.343	240
6.07.1 Maatwerkdienstverlening 18+	11.032	15.407	13.935	1.473
6.07.2 Maatwerkdienstverlening 18-	150	14.211	14.222	-11
6.08.1 Geescaleerde zorg 18+	383	460	438	22
6.08.2 Geescaleerde zorg 18-	17.496	4.124	4.106	18
Totale Lasten	75.208	88.608	86.923	1.685
Baten				
6.01.0 Samenkracht en burgerpart	-1.059	-1.240	-1.044	-195
6.02.0 Wijkteams	0	0	-32	32
6.03.0 Inkomensregelingen	-17.897	-25.297	-26.071	774
6.04.0 Begeleide participatie	0	0	0	0
6.05.0 Arbeidsparticipatie	0	0	0	0
6.06.0 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	-8	8
6.07.1 Maatwerkdienstverlening 18+	-58	-51	-313	261
6.07.2 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0
6.08.1 Geescaleerde zorg 18+	0	0	0	0
6.08.2 Geescaleerde zorg 18-	0	0	0	0
Totale Baten	-19.014	-26.588	-27.468	880
Totaal Sociaal domein	56.194	62.020	59.454	2.565

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 25.000 of hoger toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 25.000.

Met betrekking tot de kosten en baten in het sociaal domein en de analyse er van, wordt verwezen naar de kwartaalrapportages omtrent de WMO en Jeugdhulp en de rapportages van Orionis die aan de gemeenteraad zijn toegezonden. Opgemerkt wordt dat het moment waarop de 4e kwartaalrapportage is opgesteld afwijkt van het moment waarop de financiële administratie over 2020 is afgesloten. Mede hierdoor sluiten de cijfers in deze jaarrekening

niet exact aan op de cijfers in de 4e kwartaalrapportage opgenomen cijfers.

Het bureau Significant heeft in 2020 een analyse gemaakt van de kostenontwikkeling bij de Zeeuwse gemeenten tussen 2017 en 2019. Tevens zijn de kosten per gemeente vergeleken met die van andere Zeeuwse gemeenten, landelijke referentiegemeenten en het landelijk gemiddelde.

Het bureau Significant heeft begin 2021 een analyse gemaakt van de gevolgen van de herverdeling van het gemeentefonds voor de Zeeuwse gemeenten. Daaruit blijkt dat alle Zeeuwse gemeenten door de herverdeling nog minder rijksmiddelen zullen gaan ontvangen. Inmiddels is hierop een lobbytraject vanuit OZO

ingezet om tot een aanpassing van de herverdeling van het gemeentefonds vanaf 2023 te komen.

De gemeente Middelburg heeft zoals bijna alle gemeenten te maken met een structureel dekkingstekort op met name de kosten

van Jeugdhulp. Samen met de VNG is hier medio 2020 aandacht voor gevraagd bij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Tot nu toe echter zonder enig resultaat. Inmiddels is de hoop op extra geld voor de jeugdhulp gevestigd op het nieuwe kabinet.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
6.01.0 Samenkracht en burgerparticipatie		
Siree		
Dit betreft een meerjarig project. Er zijn werkzaamheden doorgeschoven naar 2021, daardoor minder kosten in 2020.	93	
Minder subsidie ontvangen, omdat werkzaamheden zijn doorgeschoven naar 2021.		-81
Wijkcentra		
Deze bijdrage vanuit het gebouwenbeheerplan was begroot als (gedeeltelijke) dekking voor het Europese project Terts (Transitie Energie Rol Tertiare Sector) bij het wijkcentrum 'Het Palet'. De investeringen voor dit project zijn uitgesteld tot 2021		-164
Controles kinderopvang		
Toezicht op kinderopvang is een wettelijke taak die de gemeente moet uitvoeren. Bij het financieel herstelplan is dit budget structureel met € 30.000 verlaagd. Bij de jaarrekening blijkt dat dit een voorzichtige inschatting is geweest.	51	
Verhuurde panden		
Het pand aan de Ravensteinweg 1 zou in 2020 worden verkocht, de begrote huur was hierop aangepast. De verkoop is uitgesteld en zal waarschijnlijk in 2021 plaatsvinden. Daarom is de volledige huur in 2020 ontvangen.		110
Combinatiefuncties		
De uitbreiding van het aantal fte's is in 2020 niet volledig gerealiseerd. Reden hiervoor is dat de scholen en sportaccommodaties een deel van het jaar dicht zijn geweest. Mogelijk dat de sluiting in 2021 ook nog invloed heeft op de planning van het sportakkoord in 2021.	38	
Eigen bijdrage wmo-vervoer		
Als gevolg van corona is er minder gebruik gemaakt van het wmo-vervoer. Daardoor is minder eigen bijdrage ontvangen.		-72
6.03.0 Inkomensregelingen		
Minimabeleid		
Extra kosten minimabeleid van €40.000 in verband met open einde regeling.	-40	
Orionis GR		
De voorlopige jaarcijfers van Orionis laten een positief resultaat zien. Hiervan is een deel toe te rekenen aan de bedrijfsvoering. De kosten zijn onder andere door corona lager dan verwacht.	186	
Orionis Inkomensregelingen		
Door een gunstige ontwikkeling van het klantenbestand zijn (met name in het laatste kwartaal) de uitkeringslasten lager dan verwacht.	460	-74

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
De ontvangen termijn TOZO-regeling (tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers) die in december is ontvangen is niet meer in de najaarsbrief verwerkt.	-830	830
Jeugdsportfonds		
Vanwege onder ander corona zien we in 2020 een lagere realisatie, omdat verschillende activiteiten niet (volledig) hebben plaatsgevonden.	54	
6.04.0 Begeleide participatie		
Wet sociale werkvoorziening		
De rijksvergoeding wsw is onderdeel van de algemene uitkering. Deze laatste mutatie is niet meer als begrotingswijziging verwerkt.	-317	
6.05.0 Arbeidsparticipatie		
Re-integratie		
Als gevolg van corona zijn minder re-integratietrajecten ingezet en hierdoor minder kosten gemaakt.	211	
6.06.0 Maatwerkvoorzieningen (WMO)		
Woningaanpassingen		
Dit budget wordt ingezet voor huur- en koopvoorzieningen woningaanpassingen, de kosten hiervan kennen een constant verloop. Daarnaast kunnen er eenmalig duurdere woningaanpassingen worden betaald, deze kosten zijn moeilijker voorspelbaar. Dit jaar zijn er op het laatste onderdeel minder kosten gemaakt.	238	
6.07.1 Maatwerkdienstverlening 18+		
Eigen bijdrage wmo		
Met de eigen bijdrage betaalt een burger een deel van de kosten van de hulp of ondersteuning vanuit de Wmo. We noemen dit ook wel het 'abonnementstarief'. Vanaf 1 januari zijn de voorwaarden door de toegang strikt gehanteerd maar met name het niet meer van toepassing verklaren van het minimeleid heeft een effect op het innen van het abonnementstarief.		261
WMO zorg		
In de 4de kwartaalrapportage Sociaal Domein is gemeld dat op de onderdelen die via het berichtenverkeer (huishoudelijke hulp en zorg, dagbesteding, begeleiding) verlopen, de harde groei van de kosten van de Wmo zich niet in 2020 heeft doorgezet. Er is hier sprake van een trendbreuk. Corona speelt hier wel een grote rol in. N.B. De tussentijdse wijzigingen op het budget zijn gebaseerd op de 2de kwartaalrapportage Sociaal Domein waarbij een groter tekort werd verwacht dan de uitkomsten die nu in de jaarrekening zijn verantwoord. De afwijking WMO coronasteunmaatregelen is hier tweeledig: In overleg met de VNG en de landelijke overheid hebben gemeenten de omzet van zorgaanbieders in maart, april en mei gefinancierd, op het niveau van voor de coronacrisis. Hierdoor zijn aanbieders niet gedwongen personeel te ontslaan en blijven personeel en expertise behouden. Het ging om 'onverminderd doorbetalen' van de berekende omzet, ook al kon de zorg en ondersteuning vanwege de coronamaatregelen niet worden geboden. Deze omzetgarantie is, onder inhouding van de vergoeding voor wel geleverde zorg, uitbetaald. Hiermee is de zorginfrastructuur overeind blijven staan. De reguliere financiering vanuit het Rijk is blijven bestaan waardoor gemeenten geen nadeel ondervinden van deze omzetgarantie.		

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
In de 'junibrief' en de 'decembercirculaire' hebben wij een vergoeding ontvangen voor meerkosten en Inhaalzorg WMO en Jeugd. Deze zijn op provinciaal niveau ingezet.		
- Huishoudelijke hulp	216	
- Huishoudelijke zorg	220	
- Begeleiding	723	
- Dagbesteding	343	
- WMO Coronasteunmaatregelen	-409	
WMO vervoer		
De gevolgen van corona op het vervoer zijn groot, vervoer is afgeschaald en alleen voor noodzakelijke ritten ingezet.	155	
Sociaal domein actieplan uitvoeringsbudget		
Dit budget is bedoeld voor de uitvoering van het actieplan sociaal domein. De budgetten worden in de komende 4 jaren ingezet om grip te krijgen op de zorgbudgetten en in te vullen binnen de verschillende actielijnen. De minder bestede middelen worden niet onttrokken uit de reserve decentralisatie maar in de volgende jaren ingezet.	241	
Overig	52	70
Totaal	1.685	880

Volksgezondheid en milieu

Inleiding

Volksgezondheid

De gemeente wilt de gezondheid van de inwoners beschermen en bevorderen. Elke burger moet een gelijke kans hebben op een gezond leven, ook als burgers daar zelf niet toe in staat zijn (door

sociaal en/of economische status). De Walcherse gemeenten hebben daarom de Nota gezondheidsbeleid Walcheren opgesteld.

Milieu

Een duurzame en energieneutrale maatschappij is één van de grootste uitdagingen van de komende decennia. Ook de gemeente Middelburg levert haar bijdrage hieraan. Sterker nog, de gemeente heeft een voorbeeldfunctie.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Gezondheidsbeleid Walcheren 2018–2021
- Preventie- en handhavingsplan Jeugd en alcohol 2015-2018
- Middelburgse Visie Milieu 2019-2025
- Beleid “Op weg naar energieneutraal Middelburg” (vastgesteld in 2012)
- Klimaatbestendige Middelburgse samenleving 2018-2050

- Afvalbeleidsplan Middelburg 2015-2020 met een doorkijk naar 2030
- Groenbeleidsplan Gemeente Middelburg 2016–2026

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect - Volksgezondheid

Een gezonde keuze is een makkelijke keuze, waarbij alle inwoners waar mogelijk kiezen voor gezond gedrag en een gezonde leefstijl.

Doelstellingen

1. Gezond gewicht:
  - a. Het aantal kinderen en jongeren met overgewicht laten dalen en het aantal volwassenen en ouderen met overgewicht niet verder laten stijgen.
2. Verslavingspreventie:
  - a. Het aantal jongeren onder de 18 jaar dat alcohol drinkt terugdringen en het alcoholgebruik onder ouderen niet verder laten stijgen.
  - b. Het aantal jongeren dat hard- en softdrugs gebruikt terugdringen.
3. Gelukkig en Vitaal wonen
  - a. Het aantal jongeren, volwassenen en ouderen dat depressief is niet verder laten stijgen.
  - b. Het aantal ouderen dat eenzaam is niet verder laten stijgen.

Maatschappelijk effect - Milieu

Een gezonde, duurzame, veilige samenleving en leefomgeving en een duurzame ontwikkeling van de gemeente. Daarbij voorzien in de behoeften van de huidige generaties, zonder de mogelijkheden van toekomstige generaties te beperken om gezond en goed te kunnen leven.

Doelstellingen

1. Voorzien in de behoeften van de huidige generaties, zonder de mogelijkheden van toekomstige generaties te beperken om gezond en goed te kunnen leven
2. Energieneutraal in 2050
3. Verhogen van het scheidingspercentage van het afval

Wat hebben we bereikt?

Volksgezondheid

Doelstellingen Volksgezondheid – Gezond gewicht, Verslavingspreventie, Gelukkig en Vitaal wonen:

1. De afgesproken activiteiten zijn gedeeltelijk volgens afspraak uitgevoerd door onze partners. In het kader van het gezondheidsbeleid Walcheren zijn met uitvoerende partijen

afspraken gemaakt over de uitvoering in 2020. De coronacrisis heeft geleid tot aanpassing van activiteiten.

2. De wettelijke (Wet publieke gezondheid- WPG) taken die de gemeente belegd heeft bij de GGD zijn deels binnen de afgesproken kaders uit de kadernota/programmabegroting van de GGD Zeeland uitgevoerd. De GGD is tijdens de corona uitbraak een crisisorganisatie geworden, waardoor werkzaamheden anders vorm zijn gegeven.

Prestatie	Status
Bevorderen gezonde leefstijl	
In de omgevingsvisie wordt uitgewerkt dat de openbare ruimte aanzet tot elkaar ontmoeten/bewegen / gezond eten	Volgens plan
Informatie over gezondheid is laagdrempelig beschikbaar. Via gemeentelijk kanalen en die van lokale partners	Volgens plan
Informatie over gezondheid thema's en de gezonde school wordt onder de aandacht gebracht en gehouden bij scholen	Volgens plan
Informatie over gezondheid thema's wordt in ieder geval 2x per jaar onder de aandacht gebracht en gehouden bij sportverenigingen. Daarnaast via campagnes en reguliere contacten met Sportverenigingen	Volgens plan
Onderzoek doen en een Plan van aanpak opstellen om aan te sluiten bij de campagne rookvrije generatie	Volgens plan
Uitvoeren van het uitvoeringsplan JOGG(Jongeren Op Gezonde Gewicht, onderdeel van de Vitale Revolutie) in Dauwendaele	Volgens plan
Vergroten weerbaarheid	
In prestatieafspraken met uitvoerende organisatie opnemen dat er laagdrempelig aanbod beschikbaar is voor kwetsbare kinderen/jongeren/gezinnen	Volgens plan
Er is via de scholen voorlichting en educatie over de risico's van alcohol en drugsgebruik	Volgens plan
De gemeente ondersteunt waar mogelijk het project kwetsbaaronline en neemt dit op als onderdeel van de prestatieafspraken met uitvoerende organisaties	Volgens plan
Gemeente neemt deel aan coalitie erbij (landelijk en regionaal platform eenzaamheid)	Volgens plan
Gemeente neemt deel aan het project Zeeland zonder Zelfmoord (suicidepreventie)	Volgens plan
Gemeenten in Zeeland stellen een JOOP aan (Onderdeel van de transformatie agenda Jeugd - Zeeuws)	Volgens plan
Vroegsignaleren	
Er zijn binnen het BTP-JGZ richtlijnen en afspraken over het vroegsignaleren van (fysieke) problemen	Volgens plan
Wijknetwerken waarin lokale spelers zowel professionals als vrijwilligers elkaar kennen en signalen worden doorontwikkeld.(onderdeel van ontwikkelen wijknetwerken)	Volgens plan
Binnen het project Zeeland Zonder Zelfmoord is aandacht voor vroegsignalering door professionals rondom risicogroepen	Volgens plan
De crisiskaart voor personen met verward gedrag wordt ingezet als onderdeel van de aanpak personen met verward gedrag	Volgens plan
Versterking acute zorg	
De gemeente Middelburg zorgt voor aansluiting op het systeem voor burgerhulpverlening bij reanimatie	Volgens plan
De aanbevelingen van de inwoner werkgroep Hartveilig Middelburg worden uitgewerkt	Volgens plan
Inwoners worden via de gemeentelijke media kanalen geïnformeerd over het burgerhulpverleningssysteem bij reanimatie en worden opgeroepen om zich aan te melden	Volgens plan

Prestatie	Status
Sportverenigingen, wijkteams, huisartsen en scholen worden benaderd om het burgerhulpverlenerssysteem te ondersteunen, door informatie hierover te delen	Volgens plan
Periodiek wordt het aantal vrijwilligers gecontroleerd en afgestemd welke acties nodig zijn om dit op peil te houden	Gedeeltelijk volgens plan
Periodiek worden aangemelde AED's in kaart gebracht en voor de witte vlekken wordt onderzocht we of er mogelijkheden zijn voor verbetering	Gedeeltelijk volgens plan
Zoveel mogelijk bestaande gemeentelijke AED's zijn of worden 24/7 beschikbaar voor de wijk/buurt en aangemeld bij het burgerhulpverleningssysteem	Volgens plan

Regelgeving en handhaving

Alcoholverstrekkers worden door de gemeente periodiek geïnformeerd over de (lokale)wet- en regelgeving rondom alcohol	Volgens plan
Preventie en handavingsplan up-to-date houden	Gedeeltelijk volgens plan
Er wordt gehandhaafd volgens de in het P- en H-plan beschreven methode	Volgens plan

Uitvoeren wettelijke taken uit de Wet Publieke Gezondheid (Wpg)

De GGD Zeeland voert de wettelijke taken uit de Wpg voor de gemeenten uit op een kwalitatief goed niveau, in aansluiting op de Walcherse werkwijze en binnen de gestelde (financiële) kaders	Gedeeltelijk volgens plan
Er is uitvoering gegeven aan de reguliere wettelijke taken in het kader van infectieziekten bestrijding, medische milieukunde, technische hygiëne zorg, binnen de door de gemeenten vastgestelde (financiële)kaders in de kadernota/programmabegroting 2019 GGD Zeeland	Volgens plan
Er is uitvoering geven aan het basistaken pakket jeugdgezondheidszorg, binnen de door de gemeenten vastgestelde (financiële)kaders in de kadernota/programmabegroting 2020 GGD Zeeland	Gedeeltelijk volgens plan
In 2020 is binnen het programma Publieke Gezondheid aandacht voor: <ul style="list-style-type: none"> - Doorontwikkeling - Programmabegroting GGD Zeeland - Doorontwikkeling Veilig Thuis - Doorontwikkeling Basistaken pakket JGZ - Rijksvaccinatie Programma(RVP) - Verwijs Index Regio Zeeland VIRZ 	Gedeeltelijk volgens plan

Milieu

Doelstelling - Milieu

1. Op nagenoeg alle 14 thema's uit de Middelburgse Visie Milieu 2019-2025 zijn activiteiten uitgevoerd, met een nadruk op de thema's energie, afval en klimaatadaptatie.
2. De Regionale Energiestrategie (RES 1.0) is vastgesteld.

3. De hoeveelheid huis-aan-huis ingezameld restafval is in 2020 gedaald. De hoeveelheid afval dat in 2020 naar de milieustraten is gebracht is echter als gevolg van corona enorm gestegen. We concluderen dat we op de goede weg zijn, maar dat we nog grote stappen moeten zetten. Met de invoering van Diftar in 2021 gaan we dit doen.

Prestatie	Status
Duurzaamheidsbeleid "Op weg naar energieneutraal Middelburg"	
Uitvoering geven aan Klimaatakkoord en concept RES	Volgens plan
Deelnemen aan op te stellen Regionale Energiestrategie (RES)	Volgens plan
Duurzame gemeentelijke organisatie	
Streven naar 100% duurzame inkoop en optimaliseren duurzaam inkopen stroom	Volgens plan
Uitvoering Middelburgse visie Milieu	
Toename energiebesparing Openbare verlichting (op weg naar 50% in 2030)	Volgens plan
Vorbereiden op Omgevingswet onderdeel Bodem.	Gedeeltelijk volgens plan
Start uitvoering Visie Klimaatadaptatie	Volgens plan
Start uitvoering Europees project Cool Towns	Volgens plan
Klimaatbestendig maken van het openbaar groen	Volgens plan
Uitvoeren afvalbeleidsplan - bevorderen afvalscheiding	Gedeeltelijk volgens plan
Indien landelijke financiën beschikbaar komen uitvoeren project Schoon Walcheren 2019	Volgens plan
Geluidsaneringen uitvoeren/afroden.	Gedeeltelijk volgens plan
Milieuhandhaving	
Vergunningverlening en handhaving door Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) conform het Zeeuwse kwaliteitsniveau	Volgens plan
Uitvoeren handavingsprogramma 2020	Volgens plan

Wat hebben we ervoor gedaan?

Volksgezondheid

Uitvoeren werkagenda gezondheidsbeleid

De gevolgen van de huidige coronacrisis zijn op allerlei fronten merkbaar. Het is lastig in te schatten wat de gevolgen precies gaan zijn, zeker nu de tweede golf zo dicht op de eerste golf zit. Vanwege de crisis zijn er veel ad hoc werkzaamheden met hoge prioriteit om acute problemen op te lossen of te voorkomen.

Bevorderen gezonde leefstijl

In 2020 is het driejarige project de Vitale Revolutie Dauwendaele afgerond. Dit was een pilot project met meer dan 40 interventies. Door de HZ University of Applied Sciences (HZ) is een nulmeting, tussenmetingen een eindmeting uitgevoerd. Hieruit bleek dat deze integrale aanpak in de wijk effectief was op alle domeinen van vitaliteit. De gemeenteraad heeft unaniem bij motie het college opgeroepen om de ervaringen vanuit deze pilot mee te nemen in een vitaliteitsprogramma voor alle wijken. De aandacht voor vitaliteit van de inwoners vindt ondermeer plaats vanuit het project Lokaal Preventieakkoord en het programma Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG, een van de interventies uit de pilot in Dauwendaele).

Het doel van JOGG is om een gezonde leefstijl bij kinderen de nieuwe norm te laten worden. Dit wordt beoogd middels het aantrekkelijk maken van gezond eten, voldoende bewegen en zo ook voldoende water drinken. Jongeren op gezond gewicht is het doel, met als eerste stap het drinken van water in plaats van suikerhoudende dranken. We zitten nu op 22 watertappunten. Mede door input van een samenwerking met het lectoraat Healthy Region van de HZ, waardoor het project "Water tappen, net zo makkelijk" is ontstaan. Ook het "fruit eten" heeft een enorme boost gekregen. Momenteel zijn er 16 basisscholen aangesloten bij het EU-schoolfruitproject. Hierdoor eten 4200 leerlingen structureel fruit. Dit is een stijging van 50% t.o.v. 2017. Het aantal gezinnen wat deelneemt aan Cool2BeFit is gestegen naar 14 gezinnen. Cool2BeFit betreft een gezinsgerichte aanpak voor kinderen met ernstig overgewicht in een traject van ongeveer 8 maanden.

De gezonde School-aanpak helpt scholen te werken aan een gezonde leefstijl. Het aantal Gezonde scholen binnen Middelburg bedraagt inmiddels 6.

Vergroten weerbaarheid

Er zijn meerdere prestatieafspraken met uitvoerende organisaties die een laagdrempelig aanbod bieden voor kwetsbare kinderen/jongeren en gezinnen. Vanwege de coronacrisis hebben zij hun activiteiten gedeeltelijk aangepast. Zo is Emergis Preventie met een coronaplan gekomen voor de GGZ en Verslavingszorg. Zij hebben afgelopen periode veel online diensten aangeboden en telefonische hulplijnen ingezet. Belangrijkste taak was het contact behouden met de jongeren die in een 'COVID-vakantie' terecht kwamen. Normaal gesproken is er een directe lijn op school. De preventiemedewerker is nu veelal op straat bezig geweest. Er is veel contact met mentoren van scholen en ketenpartners geweest om in contact te komen met kwetsbare leerlingen.

Er is ingezet op preventie van middelengebruik met het thema 'helder op school'. Daarnaast was er aandacht voor verstandig gebruik van internet en social media. Samen met de andere 12 gemeenten is ingezet om het alcohol gebruik terug te dringen met de aanpak "Laat ze niet verzuipen". Vanwege het niet doorgaan van festivals en andere evenementen door corona zijn de preventiemedewerkers te vinden op plekken waar jeugd zich nu wel verzamelt. Sinds 1 december 2020 is de website 1NUL1 in de lucht. Een extra laagdrempelig service en informatiepunt. Ook voor het stellen van vragen.

De preventie-activiteiten zijn niet alleen gericht op jeugd, ook op ouderen. Zo zijn er campagnes gericht op het voorkomen van alcoholmisbruik onder de oudere doelgroep.

Daarnaast zijn we met betrekking tot het thema 'eenzaamheid' aangesloten bij het landelijke actieprogramma Eén tegen Eenzaamheid. De gemeente heeft het initiatief voor de aanpak van eenzaamheid expliciet bij het Platform Eenzaamheid Walcheren (PEW) neergelegd en zijn vooral op afstand betrokken.

Vroegsignalering

Vanuit het actieplan Sociaal Domein ligt de focus op de "beweging naar voren". Dit vraagt versterken van de inzet op preventie en dus vroegsignalering.

Daarnaast is gewerkt aan een lokaal preventie akkoord wat aansluit bij ons gezondheidsbeleid en onder kapstok van 'positieve gezondheid' zal hangen. De impuls 'kansrijke start' is één van de thema's, evenals Middelburg rookvrij. Het verbinden van het sociale met het medische domein is hierbij essentieel, vandaar

inzet op samenwerking binnen de keten met huisartsen en Praktijkondersteuners.

Preventief versterken acute keten zorg

Sinds 2017 is de gemeente Middelburg aangesloten bij STAN/HartslagNu (voorheen Hartveilig Wonen). Eind 2017, begin 2018 is een werkgroep van inwoners van start gegaan met als opdracht om mee te denken en werken aan het werven van nieuwe vrijwilligers en eigenaren van AED's te stimuleren om deze op een plaats te hangen waar deze 24/7 beschikbaar is en aan te melden bij STAN/HartslagNu. De inzet van deze werkgroep heeft resultaat gehad, want het minimum aantal benodigde vrijwilligers voor het burgerhulpverleningssysteem is behaald en het aantal aangemelde AED's is flink toegenomen. De werkgroep heeft haar taken inmiddels afgerond met een aantal aanbevelingen. Het gefaseerd verplaatsen van AED kasten (van binnen naar buiten, zodat ze 24/7 beschikbaar zijn) heeft plaatsgevonden. We hebben inmiddels een dekkend aanbod van AED's binnen de gemeente Middelburg.

Regelgeving en handhaving

Er komt een nieuw Preventie- en Handhavingsplan 2022-2025, een werkgroep vanuit Laat Ze Niet Verzuipen (LZNV) is bezig met een Zeeuws format, welke vertaald zal worden naar onze gemeente waarin de nieuwe alcoholwet zal worden meegenomen. Het huidige plan is verlopen. Het naleefonderzoek wat normaal gesproken elke twee jaar wordt uitgevoerd is nog niet gepland, gezien de sluiting van cafés, sportkantine e.d. door COVID-19

Uitvoeren wettelijke taken uit de Wet Publieke Gezondheidszorg

De wettelijke taken heeft de gemeente belegd bij de GGD Zeeland. De GGD Zeeland houdt zich bezig met preventieve taken in het kader van Publieke gezondheid & Veiligheid, welke tijdens de corona uitbraak een crisisorganisatie geworden. De GGD richtte zich samen met partnerorganisaties, VRZ in het bijzonder, op het zo goed mogelijk bijdragen aan het beteugelen van de coronacrisis. De organisatie is opgeschaald. Tevens is de Psychosociale hulpverlening (PSH) opgeschaald. Als gevolg van de coronacrisis kunnen veel afdelingen hun werk beperkt uitvoeren.

Zo heeft de coronacrisis o.a. de uitvoering van de Aanvullende Diensten JGZ (AVD-en) beïnvloed door de beperkende maatregelen. Hierdoor zijn vanuit de ontstane over-machtssituatie

verschillen ontstaan tussen de gemaakte afspraken en de manier waarop (telefonisch i.p.v. fysiek) en/of mate waarin (aantallen/tijdsduur) deze diensten geleverd zijn. Indien geen fysieke diensten geleverd konden worden (18 maanden huisbezoeken) is door de GGD/JGZ gezocht naar alternatieve wijze voor het uitvoeren van de AVD-en, waarbij de kwaliteit van de dienstverlening binnen de mogelijkheden van de Covid-19 maatregelen zoveel mogelijk behouden is gebleven.

Naast het uitvoeren van de reguliere taken zijn voor 2020 een aantal extra thema's benoemd, zoals de Programmabegroting GGD Zeeland, de doorontwikkeling Veilig Thuis en het Rijksvaccinatieprogramma:

1. De programmabegroting 2021-2024 is vastgesteld.
2. M.b.t. de doorontwikkeling van Veilig Thuis Zeeland zijn er reeds projecten/maatregelen in gang zijn gezet om efficiency in de keten te bereiken/vergroten. Centraal staat het doel dat inwoners in Zeeland minder in aanraking komen met huiselijk geweld of mishandeling. Er is een projectplan "Vaart in Veiligheid". De Zeeuwse jeugdregio richt zich primair op het herstellen van de veiligheid van kinderen door processen binnen de keten op elkaar af te stemmen, integraal te werken ('van wijkteam tot en met rechtbank') en daardoor de doorlooptijd substantieel te verkorten.

Veilig Thuis heeft door corona de werkzaamheden uitgebreid/aangepast, zo is er extra ingezet op samenwerking en communicatie naar burgers en professionals over de bereikbaarheid en de uitvoering van het werk. Er is afstemming inzake de crisisorganisatie met zowel Juvent als de Raad voor de Kinderbescherming omtrent het oppakken van crisissen en de samenwerking daaromtrent. Verder heeft Veilig Thuis Zeeland sociale media berichten alsmede een nieuwsbrief voor scholen ontwikkeld die praktische links en tips omvatten omtrent het herkennen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling en het bieden van veiligheid en structuur in de thuissituatie.

3. Rijksvaccinatie Programma

Mede door het coronavirus is vaccinatie momenteel een actueel thema. Voor veel infectieziekten is sprake van groepsimmunitet. Om deze groepsimmunitet te creëren en te behouden is het belangrijk dat zo veel mogelijk kinderen ingeënt zijn. Afgelopen jaren was er een daling in de vaccinatiegraad. Naar aanleiding van de cijfers van 2019 concludeert het RIVM dat er een einde is gekomen aan de daling in het aandeel kinderen dat de vaccinaties uit het Rijksvaccinatieprogramma

krijgt. Middelburg heeft een gemiddelde vaccinatiegraad van 89,1 % in 2019.

Milieu

Uitvoering geven aan de Middelburgse Visie Milieu 2019-2025

Thema - Klimaat en Energie

Regionale Energie Strategie (RES)

De gemeenteraad heeft in april de door de Zeeuwse overheden gezamenlijk gemaakte RES 1.0 vastgesteld. De startprojecten uit de RES zijn verdeeld onder de verschillende gemeenten.

Programma aardgasvrije wijken (PAW)

Voor het aardgasvrij maken van een deel van de woningen in Dauwendaele met restwarmte zijn diverse onderzoeken uitgevoerd. Het project is nog steeds in onderzoek. Een haalbare businesscase is erg lastig. Een Biomassacentrale als back-upvoorziening is als gevolg van landelijke (SDE ++) subsidie financieel gezien een van de meest haalbare oplossingen, maar valt af in verband met twijfel over duurzaamheid en draagkracht. Nader onderzoek wordt uitgevoerd om te kijken of het project haalbaar is met publieke en private middelen, uitgaande van een duurzame back-up installatie en een verlaagd jaarlijks rendement.

Regeling Reductie Energie (RRE)

Door een gezamenlijke aanpak met de Zeeuwse gemeenten is er een groot bedrag voor RRE subsidie beschikbaar. De gemeente Middelburg is trekker van enkele onderdelen van deze subsidie. De uitwerking vindt plaats via de Vereniging van Zeeuwse Gemeenten. Vanwege corona heeft dit enige vertraging opgelopen. Na de zomer konden eigenaren van bestaande woningen van deze regeling gebruik maken. Voor kleine energiebesparende acties zijn er vouchers van ca. € 90 beschikbaar. Er is veel reclame voor deze regeling gemaakt middels social media, maar het meeste effect lijken toch de huis-aan-huis flyers te hebben. De regeling loopt t/m 31-12-2021. Inmiddels hebben we – in samenspraak met Woongoed en Woningbouwvereniging Arnemuiden – een vergelijkbare subsidie (RREW) aangevraagd voor de huurwoningen. Die is door een grote overtekening helaas niet toegekend.

Warmtetransitie Visie

Samen met de andere Zeeuwse gemeenten is opdracht gegeven voor het opstellen van een Warmte Transitievisie. Dit sluit aan op het Europese project SHIFFT. Eerst is gekeken naar de

gezamenlijke uitgangspunten en de (reeds) beschikbare aardgasvrije oplossingen. Vervolgens wordt vanaf 2021 per gemeente gekeken naar wijkfasering en prioritering. Dit wordt participatief aangepakt. Vanwege Corona is dit in 2020 digitaal gedaan middels, online meetings, een animatiefilm, een infographic en een online enquête onder de samenleving en raadsleden. Communicatie- en duurzaamheidsprofielen van de verschillende buurten zijn in beeld gebracht en er wordt een communicatie- en participatieplan gemaakt.

Platform Energiek Zeeland en Duurzaam Bouwloket

Het Duurzaam bouwloket is al jaren de plek voor inwoners uit Middelburg voor het verkrijgen van informatie om hun woning te verduurzamen. In 2020 is dit voortgezet en heeft het loket ook de RRE regeling voor de Zeeuwse gemeenten uitgevoerd. Platform Energiek Zeeland wil eigenaren maatwerk advies gaan geven middels vrijwilligers. Deze moesten voor een groot deel nog opgeleid worden. Helaas is dit door corona vertraagd. In 2020 zijn er wel maatwerk adviezen gegeven (ook met RRE subsidie), maar minder dan gepland vanwege corona.

Opwekken duurzame energie

- Het beleid voor zon op land is uitgesteld tot de Omgevingsvisie.
- Voor zon op het dak is er in 2020 in Zeeuwse samenwerking gestart met de voorbereidingen van een loket met financieringsregeling.
- Europese projecten in het kader van Energie

Europees project SHIFFT

Naast de Warmte Transitievisie is in het kader van SHIFFT gewerkt aan:

- De realisatie van het voormalig Siloterrein (in Arnestein), in het bijzonder met een haalbaarheidsstudie voor “sustainable heating system” voor de voedsel-kledingbank waarbij oog is voor de ontwikkeling van het volledige terrein.
- Het opstarten van een co-creatieproces. Dit is in 2020 gecombineerd met het communicatie- en participatie onderdeel van de TVW.

Europees project Solarise

Voor het project Solarise is een proefopstelling gemaakt op een aanbouw van het oude stadhuis. Het gaat om warmteopwekking onder de leien dakbedekking. Deze zal komende tijd gemonitord worden in een “living lab” omgeving in samenwerking met de HZ, Avans, UCR en de leverancier.

De aanbesteding van zonnepanelen in de historische omgeving van de binnenstad voor het project Solarise is tegengevallen. Er was maar één inschrijver die bovendien zich niet hield aan de aanbestedingseisen. Een nieuw aanbestedingsproces is inmiddels succesvol verlopen voor pv panelen voor het Zeeuws Archief en de Zeeuwse Concertzaal. Voorbereidingen voor de opdrachtverstrekking worden op dit moment getroffen. De oplevering is gepland in september 2021.

Europees project VIOLET en VNG innovatieve aanpak Energiebesparing bij monumenten

Beiden projecten hebben als onderwerp het verduurzamen van monumenten. Het VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) project is inmiddels succesvol afgerond. Het VIOLET project loopt nog 1 jaar. Rond het verduurzamen van monumenten is er al veel gebeurd afgelopen jaren. In 2020 heeft de Duurzame Monumenten Coach diverse eigenaren begeleid met het daadwerkelijk nemen van duurzame maatregelen. Verder heeft het college een eenvoudige en gratis vergunningsregeling voor isolatieglas in historische gebouwen vastgesteld.

Europees project TERTS

Voor het project TERTS kunnen horeca of middenstand ondernemers subsidie krijgen voor het nemen van (innovatieve) maatregelen. Het gaat om drie sectoren: horeca, detailhandel en dienstverlening (bijv. kappers). De gebouwen hoeven niet monumentaal te zijn, de verduurzamingstechnieken moeten innovatief zijn. Studenten van de HZ hebben voor een aantal bedrijven een maatwerkadvies gemaakt waarin de mogelijkheden in beeld zijn gebracht. Door corona hebben veel ondernemers momenteel geen geld beschikbaar voor het doen van investeringen op duurzaamheidsgebied. Een duurzaamheidscoach is in 2020 ingezet om ondernemers in het traject te begeleiden. Enkele ondernemers zien kansen in een vervolgetraject.

De gemeentelijke panden Koepoort en Palet worden verduurzaamd vanuit TERTS. De financiële middelen van TERTS worden ook ingezet in combinatie met Solarise om de Schouwburg (Koepoort restaurant) van innovatieve (verticale) zonnepanelen te voorzien. Het plan voor de verticale panelen is in 2020 geaccordeerd door het WARK.

Thema - Duurzame gemeentelijke organisatie

Het doel is om de milieubelasting van de eigen organisatie zo laag mogelijk te houden en het goede voorbeeld te geven aan inwoners, bedrijven en instellingen via inkoopbeleid en bedrijfsvoering.

Openbare Verlichting

De energiebesparingsdoelstelling 2020 van het Openbare Verlichtingbeleidsplan (met een besparing van minimaal 35% ten opzichte van 1994) is inmiddels ruim bereikt. In het eerste kwartaal van 2021 is de besparing over 2020 berekend, namelijk 54,8%. De landelijke doelstelling is een besparing van 50% in 2030 ten opzichte van 2013 (Het is niet duidelijk of een gemeente die eerder is begonnen, gehouden is aan het jaartal 2013).

In 2020 waren de volgende straten aan de beurt om het verbruik van de Openbare Verlichting terug te dringen:

- Arie van Driellaan e.o.
- Buitenhovelaan
- Reijershove
- Zilvermeeuwstraat e.o.
- Noordpoortplein/Molenwater
- Edelstenenbuurt

Gebouwbeheer

De gemeente kan naast het faciliteren en stimuleren vooral een rol spelen door het goede voorbeeld te zijn. Bij uitvoering werkzaamheden vanuit gebouwbeheerplan zijn energiebesparende maatregelen zoveel mogelijk meegenomen. Waar van toepassing is onderzocht of bij de uitvoering een combinatie mogelijk is met Europese projecten. De verduurzaming van het Pallet (Europees Project TERTS) is in voorbereiding.

Thema - Bodem

Historische bodemverontreiniging (onder andere met lood) in relatie tot volksgezondheid.

In Middelburg komt vooral binnen de stadsveste in het centrum, in de oude dorpskernen en langs de oude doorgaande wegen zoals de Noordweg historische bodemverontreiniging voor. In 2020 zijn de voorbereidingen voor een nieuwe bodemkwaliteitskaart uitgevoerd. Hierin wordt weer aangegeven hoe met historische (diffuse) bodemverontreiniging moet worden omgegaan. Vooruitlopend hierop is in de eerste maanden van 2020 een bodemkwaliteitskaart Essenvelt opgesteld waarbij de bodemfunctieklasse en toepassingsklasse Wonen toegekend is aan Essenvelt.

Omgevingswet - onderdeel bodem

De wettelijke bevoegd gezag taken die nu nog bij de Provincie liggen komen met de ingang van de Omgevingswet bij de gemeente te liggen. Vanuit de VZG (Vereniging Zeeuwse Gemeenten) zijn in samenwerking met het Zeeuws Platform Bodembeheer (samenwerking tussen de 13 Zeeuwse gemeenten, het Waterschap en Provincie Zeeland) de financiële consequenties hiervan aangegeven bij de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) als input voor hun onderhandelingen met het ministerie.

Thema - Water en Klimaatadaptatie

Stedelijk Water Programma

Het Stedelijk Water Programma SWP is gereed en gaat begin 2021 naar de Raad. In het SWP is er naast riool- oppervlaktewater en grondwaterbeheer veel aandacht voor klimaatadaptatie waaronder een maatregelenpakket voor het oplossen van wateroverlast door extreme neerslag.

Enkele concrete voorbeelden van projecten waar wateroverlast door extreme neerslag wordt voorkomen, zijn:*

- In de omgeving van de Zusterstraat;
- De herinrichting van Prinsenhove;
- De ontwikkeling van Veerse Poort fase V;
- De ontwikkeling van de uitbreidingswijk van Sint Laurens;
- De (her)inrichting van De Overloper en Park Molenwater (Europees project Water Resilient Cities);
- De ontwikkeling van de nieuwe woonwijk Essenvelt (Europees project SCAPE).

*in voorbereiding of uitgevoerd

Grondwater

De realisatie van een grondwatermeetnet in de bebouwde omgeving is gereed. Het meetnet wordt in het voorjaar van 2021 in gebruik genomen. Het doel hiervan is inzicht krijgen in grondwaterstanden en grondwaterstroming met het oog op de klimaatverandering (met name grondwateronderlast (droge zomers) en grondwateroverlast (natte winters)). Het Grondwaterbeleid wordt geformuleerd in het Stedelijk Water Programma (SWP).

Klimaatadaptatie Strategie Zeeland (KaSZ)

In samenwerking met de 13 Zeeuwse gemeenten, het Waterschap en Provincie Zeeland wordt een Klimaatadaptatie Strategie Zeeland opgesteld. Het opstellen van de KaSZ komt voort uit het Nationale Deltaprogramma.

De notitie Zeeuwse risico's in beeld is in de eerste helft in Middelburg en alle andere overheden in Zeeland behandeld. De notitie is een tussenresultaat om te komen tot een regionale Klimaatadaptatiestrategie Zeeland. In verband met de coronacrisis is de beoogde datum van eind 2020 verlegd naar 2021.

Middelburg is één van de deelnemers van het Zeeuws Kernteam Klimaatadaptatie. Het Kernteam is trekker voor de klimaatadaptatiestrategie. Wij waren zowel ambtelijk als bestuurlijk trekker voor het onderdeel hitte. De bestuurlijke verantwoordelijkheid is begin 2020 omgewisseld met de gemeente Goes. Omdat wethouder Dekker voorzitter is geworden van de Samenwerking Afvalwaterketen Zeeland (SAZ+) in plaats van Goes werd hij in het kernteam trekker voor het onderdeel extreme neerslag.

Europees project Cool Towns

In het kader van het Europese project Cool Towns worden maatregelen onderzocht en het effect ervan. Dit gaat plaatsvinden in het Stationsgebied/Kanaalweg en in/nabij het Zusterplein. In 2020 is een ontwerp gemaakt voor het vergroenen van het Stationsgebied/Kanaalweg en zijn voorbereidingen getroffen voor de uitvoering.

Thema - Klimaatbestendig groen in de Woonomgeving

Een klimaatbestendig openbaar groen draagt bij aan de volksgezondheid door o.a. het verminderen of voorkomen van hittestress. Daarnaast kan dit openbaar groen (extra) regenwater opvangen dat niet via het riool kan worden afgevoerd. Daarmee wordt overlast voorkomen of verminderd. Tevens maken biodiversiteit en ecologie onderdeel uit van het groenbeleidsplan. Bij de (her)inrichting van het groen aan De Overloper en Park Molenwater (Europees project Water Resilient Cities) en bij de ontwikkeling van de nieuwe woonwijk Essenvelt (Europees project SCAPE) is rekening gehouden met de klimaatbestendige inrichting en hiermee ook de beplanting. Beide Europese projecten zijn in de afrondende fase.

Thema - Geluid

In de Middelburgse Visie Milieu is als doel gesteld dat de kwaliteit op het gebied van geluidshinder en luchtverontreiniging niet verslechterd en waar mogelijk verbeterend gericht op een duurzame samenleving en leefomgeving. Op een landelijke lijst staan woningen die aan hoge geluidsniveaus door weg- en/of railverkeer worden blootgesteld. Al jaren wordt aan deze lijst

gewerkt door middel van het uitvoeren van geluidssaneringen. Gepland stond om de projecten vanuit 2019 voor het saneren van geluid van woningen in 2020 zo veel mogelijk af te ronden. Sanering wegverkeer heeft wel wat vertraging opgelopen door corona. Er moesten bijvoorbeeld nog bij twee woningen aan de Nieuwe Vlissingeweg gemeten worden en dit is uitgesteld. Inmiddels zijn ook deze metingen uitgevoerd en kan ook de Nieuwe Vlissingeweg gereed worden gemeld. Er lopen nog een aantal saneringsprogramma's. Deze worden als alles meezit in 2021 afgerond.

Thema - Afval

Uitvoering afvalbeleidsplan

Voor 2025 is 30 kilo restafval per inwoner per jaar het doel. Restafval is de som van fijn huishoudelijk restafval dat huis aan huis wordt ingezameld, grof huishoudelijk afval en verbouwingsrestafval dat door OLAZ op de milieustraat wordt ingenomen. In 2020 is de hoeveelheid restafval in Middelburg gestegen naar 225 kg restafval per inwoner per jaar.

In 2018 werd 218 kg restafval per inwoner per jaar ingezameld en in 2019 was dit 222 kg restafval per inwoner. (In eerdere rapportages stond 208 kg restafval per inwoner in 2019. Dit is gecorrigeerd. De hoeveelheid afval die wordt aangeboden op de milieustraten is nu verdeeld per inwoner, omdat de milieustraten regionaal beschikbaar zijn en inwoners van de ene gemeente soms gebruik maken van een milieustraat in een andere gemeente.)

De hoeveelheid afval die in 2020 naar de milieustraten is gebracht is als gevolg van corona enorm gestegen. De hoeveelheid huis-aan-huis ingezameld restafval is in 2020 wel verder gedaald naar 178 kg restafval per inwoner. We concluderen dat we op de goede weg zijn, maar dat we nog grote stappen moeten zetten. Met de invoering van Diftar in 2021 gaan we dit doen.

Extra aanpak zwerfafval

Project Schoon Zeeland

De uitvoering is gericht op Natuur- en Milieueducatie van (basis)scholieren. Het blijkt namelijk dat er een verband is tussen gerichte educatie op school en kennis, houding en gedrag op latere leeftijd. Vanuit de extra aanpak zwerfafval vragen we jaarlijks scholen aandacht te schenken aan educatie. Jaarlijks draagt de gemeente, vanuit de landelijke overeenkomst verpakkingen, € 0,19 per inwoner af aan Schoon Zeeland. Hiervan wordt de educatie betaald, die Natuur-, Milieu- en Educatiecentrum Terra Maris voor de gemeente Middelburg uitvoert. In het najaar 2020

is in samenwerking met Terra Maris een breder project opgezet bij de basisscholen over zwerfafval en afvalscheiding.

Thema – Verkeer en Vervoer

Energieneutraal Middelburg – Mobiliteit

Voor het stimuleren en faciliteren van elektrisch worden steeds meer laadpalen geplaatst. Ten opzichte van 2019 is het aantal laadpaalaanvragen in 2020 min of meer verdubbeld. Onderdeel hiervan is een laadplein op parkeerterrein Oude Veerseweg. Op basis van een prognose van de behoefte aan laadpalen tot 2025 is voor Middelburg een kaart gemaakt met de gewenste posities van deze laadpalen. Hiervoor wordt tevens een verzamel verkeersbesluit procedure gevoerd.

Thema – Externe Veiligheid

Externe veiligheid richt zich op de risico's in de leefomgeving. Voor de transitie van de mobiliteit is waterstof één van de alternatieven. Er zijn plannen om een bestaand tankstation op de Mortiere uit te breiden met waterstof en aardgas. Externe veiligheid is hier ook van toepassing.

Thema - Bedrijven Milieuhandhaving 2020

Milieuhandhaving 2020

Bevoegd gezagtaken gemeente Middelburg

Middelburg heeft ongeveer 1.000 inrichtingen (bedrijven) in de zin van de Wet milieubeheer (Wm). De gemeente is voor deze inrichtingen het bevoegd gezag en heeft onder andere als taak de naleving van de milieuvoorschriften te controleren. De uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) van de hoogste categorie inrichtingen (totaal zo'n 150 bedrijven) is ondergebracht bij de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD). Voor de 850 resterende milieubedrijven worden de VTH-taken door de gemeente zelf uitgevoerd.

Milieucontroles en corona

De Coronamaatregelen in 2020 hebben tot gevolg gehad dat de gemeente het milieutoezicht anders heeft uitgevoerd dan was voorzien. Er zijn andere toezichtmethoden toegepast en de prioritering is aangepast:

- In plaats van fysieke milieucontroles op locatie bij de bedrijven, zijn er administratieve controles en aspectcontroles uitgevoerd.
- Het project ondermijning Arnestein is 'on hold' gezet en er is volop ingezet op het project informatieplicht energiebesparing, en:
- Er zijn voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd voor straks als er weer fysieke controles kunnen worden gedaan.

Alleen bij klachten/spoedeisende zaken zijn er controles ter plaatse uitgevoerd en in die gevallen dat de coronamaatregelen zich hier niet tegen verzetten.

Project informatieplicht energiebesparing

Vanaf 1 juli 2019 geldt voor Wm-inrichtingen, die vanaf 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgas (of een equivalent daarvan) per jaar verbruiken, een informatieplicht energiebesparing. Het college moet er onder andere op toezien dat bedrijven die hieronder vallen, een rapport met energiebesparende maatregelen aanleveren bij het RVO. Er is gebleken dat zo'n 330 bedrijven in de gemeente Middelburg onder de informatieplicht vallen: ongeveer 285 bedrijven moeten door de gemeente worden gecontroleerd en de RUD Zeeland controleert de andere 45 inrichtingen.

Begin 2021 hebben alle bedrijven waar de gemeente het milieutoezicht uitvoert ook daadwerkelijk een rapport energiebesparing bij het RVO ingediend. Een 100% score, dat is uniek in Nederland.

De gemeente heeft volop ingestoken op communicatie (informereren/overleg) met de ondernemers. Dit heeft aan de voorkant veel extra tijd gekost, maar heeft in het vervolg – naast begrip bij de ondernemers - ook veel tijd opgeleverd. De gemeente heeft uiteindelijk geen besluit om te handhaven hoeven nemen. Wel heeft de gemeente:

- 259 aspectcontroles informatieplicht energiebesparing uitgevoerd;
- 21 brieven met het voornemen tot het opleggen van een last onder dwangsom verstuurd.

In overleg met de collega's regio Walcheren Schouwen-Duiveland en de RUD Zeeland worden de volgende fases van dit project (inhoudelijke controle rapport en controle op locatie) voorbereid.

Uitvoering fysieke milieucontroles

Het college heeft ook de fysieke milieucontroles voor 2021 (als de coronamaatregelen niet meer gelden) voorbereid. Zo zijn de inrichtingen verzocht om documenten die normaal tijdens de inspectie worden beoordeeld, vooraf in te dienen zodat de fysieke controles in 2021 sneller afgewerkt kan worden. Ook zijn er administratieve milieucontroles uitgevoerd. In 2020 zijn er:

- 10 administratieve controles uitgevoerd
- 27 reguliere integrale milieucontroles voorbereid

In die periode dat er geen coronamaatregelen golden zijn nog wel 29 integrale milieucontroles (waarvan een aantal hercontroles) op locatie bij bedrijven uitgevoerd. Voor 2020 waren er 120 fysieke integrale milieucontroles gepland.

Beleidsindicatoren

Volksgezondheid

In de begroting 2020 is een tabel met prestatie indicatoren op het gebied van volksgezondheid opgenomen. Deze indicatoren worden gebaseerd op de gegevens uit de zogenaamde Zeelandscan. Omdat deze scan de afgelopen jaren niet is opgesteld ontbreken gegevens over de jaren 2018 tot en met 2020 zodat geen overzicht beschikbaar is van de indicatoren over 2020.

Milieu

nmb= nog niet bekend via "Waar staat je gemeente.nl"

Beleidsindicatoren		2017	2018	2019	2020
Omvang huishoudelijk restafval totaal(kg/inwoner)	Middelburg	224	218	222*	225*
Omvang huishoudelijk restafval exclusief milieustraten (kg/inwoner)	Middelburg	198	195	179	178
Hernieuwbare elektriciteit (%)	Middelburg	8,3	13,4	23	nmb
	Nederland	16,3	17,6	nmb	nmb

* Berekend (in eerdere rapportage stond 208 kg/inwoner in 2019):

Restafval via de milieustraten is nu verdeeld per inwoner, omdat milieustraten regionaal beschikbaar zijn en inwoners soms gebruik maken van de milieustraat in een andere gemeente.

nmb= nog niet bekend via "Waar staat je gemeente.nl"

* Berekend (in eerdere rapportage stond 208 kg/inwoner in 2019):

Restafval via de milieustraten is nu verdeeld per inwoner, omdat

milieustraten regionaal beschikbaar zijn en inwoners soms gebruik maken van de milieustraat in een andere gemeente.

Wat heeft het gekost?

Volksgesondheid en milieu	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
7.01.0 Volksgezondheid	2.034	1.947	1.859	88
7.02.0 Riolering	3.840	4.026	4.253	-227
7.03.0 Afval	5.484	5.629	5.606	23
7.04.0 Milieubeheer	1.074	1.744	1.680	64
7.05.0 Begraafplaatsen en crematoria	1.379	1.465	1.495	-31
Totale Lasten	13.812	14.810	14.894	-83
Baten				
7.01.0 Volksgezondheid	0	0	0	0
7.02.0 Riolering	-5.175	-5.315	-5.428	112
7.03.0 Afval	-7.492	-7.629	-7.648	18
7.04.0 Milieubeheer	-91	-460	-734	274
7.05.0 Begraafplaatsen en crematoria	-1.888	-1.583	-1.709	125
Totale Baten	-14.647	-14.988	-15.518	530
Totaal Volksgesondheid en milieu	-835	-178	-624	447

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 25.000 of hoger

toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 25.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
7.01.0 Volksgezondheid		
GGD		
Dit betreft de afrekening 2019 GGD als gevolg van de reservepositie van de GGD.	86	
7.02.0 Riolering		
Algemene lasten riolering		
Er zijn meer uren besteed aan de investeringen ten behoeve van riolering. Dit wordt gedekt door de voorziening rioolbeheer.	-168	
Rioolafvoerrecht		
Er is sprake van een toename van het aantal objecten waarover deze belasting wordt opgelegd.		69
Rioolvergunningen		
Er is sprake van een groter aantal verstrekte vergunningen voor aansluiting van nieuwe woningen op de riolering.		35
Europees project Water Resilient Cities		
Door vertraging in de uitvoering van het project zijn er nog kosten gemaakt in 2020. Dit is per eind 2020 afgesloten.	-39	

7.04.0 Milieubeheer

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
Europese projecten		
De werkzaamheden van het project Scape hebben vertraging opgelopen door eerder gevoerde juridisch procedures. Daarom zijn er in 2020 nog kosten gemaakt, maar die vallen binnen het totale projectbudget. Het project is nu grotendeels afgerond. Het niet door subsidies gedekte deel wordt gefinancierd met een bijdrage vanuit de exploitatieopzet Essenvelt.	-267	267
Meerdere Europese projecten zoals Terts, Shiftt en Cooltowns zijn later gestart dan gepland. Daardoor vinden de uitgaven later plaats dan waarmee bij het opstellen van de begroting rekening is gehouden. Hierdoor wordt ook de subsidie later ontvangen. De kosten vallen wel binnen het totale projectbudget.	596	-180
Middelburgs Milieu Visie		
Samen met de provincie en het waterschap wordt het project UP-bodem (Uitvoeringsprogramma Convenant Bodem en Ondergrond) uitgevoerd. Voor deze kosten wordt een bijdrage van de provincie en waterschap ontvangen. Het tekort wordt gedekt door de reserve transitoria.	-54	41
Klimaat en energiebeleid		
Na aanmelding van het bedrag voor overheveling bij de najaarsbrief zijn er nog uitgaven geweest. Er is een lager bedrag toegevoegd aan de reserve transitoria.	-56	
Sanering Verkeerslawaaï		
In 2020 zijn kosten gemaakt om de Poelendaeleweg aan te passen naar een 30km zone. Daardoor hebben de woningen minder last van het verkeerslawaaï. Hiervoor wordt ook subsidie ontvangen. Raming was abusievelijk opgenomen bij het programma Verkeer.	-144	141
7.05.0 Begraafplaatsen en crematoria		
Begraven en cremeren		
Er zijn hogere uitgaven omdat er meer onderhoud aan de crematie-oven heeft plaatsgevonden, de stoffilters zijn vervangen.	-32	
De begroting is aangepast aan de inkomsten van het aantal uitgevoerde crematies tot en met augustus 2020. In het 4e kwartaal 2020 zijn het aantal crematies gestegen (geraamd 724 werkelijk 743). Hierdoor zijn meer opbrengsten ontvangen.		40
De leges en rechten begraven zijn hoger dan begroot, dit komt doordat tussentijds geen rekening is gehouden met verlengingen van grafrechten.		70
Overig	-5	47
Totaal	-83	530

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Inleiding

Het programma volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing richt zich op het planmatig inrichten van de leefruimte, waarbij rekening wordt gehouden met individuele en gemeenschappelijke belangen. Ook richt het programma zich op

het realiseren van een afgewogen woningbestand, zodat er altijd een woning is die past in ieders wooncarrière. Vanuit de Woonvisie willen we ons inzetten voor een vraaggerichte benadering vanuit de markt en voorzien in goede woningen voor iedereen en op een goede locatie. De gemeente heeft daarin de regiefunctie. Zowel in de bestaande- als in de nieuwbouw. Aansluitend richt het zich op het aanbieden van verschillende woonmilieus door stedelijke vernieuwing en een beperkt aantal nieuwbouwprojecten. Betrokkenheid van bewoners is wezenlijk omdat zij in de betreffende wijk of het dorp wonen en omdat zij waardevolle kennis en ervaring hebben over de behoeften ter plaatse en mogelijke veranderingen daarin.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

Kwaliteitsatlas 2030 (herzien)

Participeren Leren en Doen (2017)

Masterplan Mortiere 1998

Masterplan Stationsgebied 1998

Ruimtelijk plan stedelijk gebied Walcheren 2010

Woonvisie 2016-2020

Actieplan grondbedrijf 2015

Nota grondbeleid 2016

Vigerende bestemmingsplannen.

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect - Ruimtelijke Ordening

Een stad met een gezond en evenwichtig woonklimaat, met passende woonruimte voor alle doelgroepen en leeftijdscategorieën.

Doelstellingen

1. Zowel kwalitatief als kwantitatief monitoren van de woningmarkt. Dit om in te kunnen spelen op vraag en behoefte. En resulterend in vraaggericht bouwen, ontwikkelen en onderhouden.
2. Bestemmingsplannen tijdig herzien zodat (nieuw) beleid uitgevoerd kan worden.

Maatschappelijk effect - Grondexploitatie

Grondbeleid en grondexploitatie is dienstbaar aan het beleid voor wonen, werken en recreëren en is een middel om doelstellingen op deze terreinen te realiseren.

Doelstellingen

3. Het gaat om maatschappelijk gewenst ruimtegebruik, maatschappelijk rendement en de meest optimale prijs/kwaliteitsverhouding. Voor meer informatie over grondbeleid en

grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid in deze begroting.

Maatschappelijk effect - Wonen

Aanwezigheid van voldoende woningen en verschillende woonmilieus om de huidige en toekomstige huishoudens van Middelburg te huisvesten.

Doelstellingen

4. Middelburg ziet kans om door middel van bijzondere en aantrekkelijke woonmilieus inwoners van buiten te trekken en om bewoners te behouden voor de gemeente.
5. Het behouden van gelijke kansen in de huursector voor de doelgroepen waaronder jongeren, senioren en gezinnen.
6. Voorzien in voldoende huisvesting voor (toekomstige) studenten.
7. Het verkleinen van de stap naar de koopwoningmarkt met de regeling starterslening.
8. Middelburg wil voor jong en oud een levensloopvriendelijke gemeente zijn. We willen zorgen dat iedere bewoner van Middelburg zo lang mogelijk optimaal kan blijven functioneren in een zelfgekozen woning en woonomgeving.
9. Een kwalitatieve en energetische verbetering van de woningvoorraad. Zowel in de huur- als koopsector.
10. Het verduurzamen van monumenten.
11. Voldoen aan de taakstelling voor het huisvesten van statushouders.

Maatschappelijk effect - Woonomgeving

Het vergroten van de betrokkenheid van de bewoners bij het reilen en zeilen in de wijk/kern waarin zij wonen.

Doelstellingen

12. Betere afstemming gemeentelijke uitvoering op behoeften vanuit de wijken. Met wijkgericht werken beogen we een responsievere dienstverlening. Dit wil zeggen dat de dienstverlening van de gemeente en partners, die is gericht op de directe leefomgeving is afgestemd op de behoeften van bewoners en andere direct betrokkenen. Naast objectieve kwaliteitsnormen, speelt de subjectieve beleving van kwaliteit volgens wijkbewoners een rol.
13. Bewoners meer betrekken bij hun directe leefomgeving (de buurt, straat etc.). Met wijkgericht werken beogen we meer participatie van wijkbewoners.

14. Het verbeteren van de leefbaarheid in de wijken door de aanpak van bewonersoverlast.
15. Investeren in de sociale en fysieke infrastructuur van de wijk Dauwendaele.

Wat hebben we bereikt?

Maatschappelijk effect - Ruimtelijke ordening

Een stad met een gezond en evenwichtig woonklimaat, met passende woonruimte voor alle doelgroepen en leeftijdscategorieën. De woningcorporaties hebben met de verduurzaming, nieuwbouw en passend toewijzen van de woningen bijgedragen aan de realisatie van deze doelstelling.

Doelstelling 1: Zowel kwalitatief als kwantitatief monitoren van de woningmarkt teneinde te kunnen inspelen op vraag en behoefte, resulterend in vraaggericht bouwen, ontwikkelen en onderhouden.

In 2020 is het KWOZ-rapport van de provincie vertaald naar de Woonagenda met actielijnen om vraag en aanbod in evenwicht te brengen. In een gezamenlijke opdracht van Huurdersvereniging Middelburg, Woongoed Middelburg en de gemeente is een verdiepend woningmarktonderzoek uitgevoerd. Uit dit rapport is op Middelburgs niveau inzicht verkregen in de verhouding van vraag en aanbod per woningsegment, zowel kwalitatief als kwantitatief.

Doelstelling 2: Bestemmingsplannen tijdig herzien zodat (nieuw) beleid uitgevoerd kan worden

In 2020 is het bestemmingsplan voor Veersepoort fase 5 vastgesteld. Hiertegen loopt beroep bij de Raad van State. Het in 2020 voorbereide bestemmingsplan Sint Laurens fase 1 wordt in maart 2021 door de gemeenteraad vastgesteld.

Maatschappelijk effect - Grondexploitatie

Grondbeleid en grondexploitatie is dienstbaar aan het beleid voor wonen, werken en recreëren en is een middel om doelstellingen op deze terreinen te realiseren.

Doelstelling 3: Het gaat om maatschappelijk gewenst ruimtegebruik, maatschappelijk rendement en de meest optimale prijs/kwaliteitsverhouding. Voor meer informatie over grondbeleid en grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid in deze begroting.

Voor meer informatie over grondbeleid en grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid in dit verslag.

Maatschappelijk effect - Wonen

Aanwezigheid van voldoende woningen en verschillende woonmilieus om de huidige en toekomstige huishoudens van Middelburg te huisvesten.

Doelstelling 4: Middelburg ziet kans om door middel van bijzondere en aantrekkelijke woonmilieus inwoners van buiten te trekken en om bewoners te behouden voor de gemeente

De meest gewilde woonmilieus zijn stedelijk, randstedelijk en dorps. In het nieuwbouwprogramma is in deze vraag voorzien.

Doelstelling 5: Het behouden van gelijke kansen in de huursector voor de doelgroepen waaronder jongeren, senioren en gezinnen

Woongoed Middelburg maakt jaarlijks een woonmonitor. Deze is tijdens de opstelling van het verslag nog niet gereed. Bekend is dat de gemiddelde wachttijd voor een sociale huurwoning ten opzichte van 2019 iets is toegenomen tot 10 maanden is en iets langer (11,2 maanden) voor woningzoekenden die huurtoeslag ontvangen. In het midden en hogere huursegment is een woning snel gevonden. Jongeren komen snel aan een woning en grote gezinnen (meer dan 5 personen) zoeken lang. Instroom van elders (buiten Walcheren) neemt toe.

Doelstelling 6: Voorzien in voldoende huisvesting voor (toekomstige) studenten.

Als gevolg van de coronapandemie is de instroom van studenten uit het buitenland minder dan normaalgesproken het geval is. Om voldoende huisvesting te garanderen zijn diverse nieuwbouwplannen in ontwikkeling. De bouw van studentenwoningen aan de Kanaalweg is in 2020 gestart. Ook zijn woningen gerealiseerd in het voormalige kantoor van Delta. Meer informatie hierover vindt u in het programma Onderwijs.

Doelstelling 7: Het verkleinen van de stap naar de koopwoningmarkt met de regeling starterslening.

In 2020 vroegen 16 starters een lening via de gemeente aan. Twee van hen trokken de aanvraag in, omdat zij alsnog afzagen van de aankoop van een woning.

Doelstelling 8: Middelburg wil voor jong en oud een levensloopvriendelijke gemeente zijn. We willen zorgen dat iedere bewoner van Middelburg zo lang mogelijk optimaal kan blijven functioneren in een zelfgekozen woning en woonomgeving.

De woningvoorraad vraagt om een kwantitatieve en kwalitatieve match tussen vraag en aanbod. Woningen in de woonservicezones zijn voor senioren en zijn levensloopbestendig. Aangepast als de situatie erom vraagt. De voorzieningen in de welzijnsaccommodaties zijn gecontinueerd, zij het met beperkingen als gevolg van corona.

Doelstelling 9: Een kwalitatieve en energetische verbetering van de woningvoorraad. Zowel in de huur- als koopsector.

In de huursector heeft Woongoed Middelburg in 2020 het gemiddeld label B van de woningvoorraad behaald. Daarmee lopen zij vooruit op de planning van realisatie in 2021. In de nabije toekomst wordt een flink aantal woningen in Dauwendaele verduurzaamd. Voor de koopsector zijn, gezamenlijk met de andere Zeeuwse gemeenten, acties gehouden met waardebonnen voor kleine verduurzamingsacties. Voorbeelden hiervan zijn een gratis warmtescan, een bespaarbox of korting op het waterzijdig inregelen van de cv. Daarnaast zijn vanuit de gemeente en Duurzaam Bouwloket veel woningeigenaren zowel digitaal als telefonisch geholpen met verduurzamingsvragen. Ook hadden heeft in 2020 nog een aantal inwoners gebruik gemaakt van de regeling Nul-op-de-Meter.

Doelstelling 10: Het verduurzamen van monumenten.

De in 2019 opgestarte pilot met een Duurzame Monumenten Coach is in 2020 geëvalueerd. Het beoogde effect bij aanvang was dat bij 7 tot 16 monumenten 1 of meerdere energiebesparende maatregelen zouden worden getroffen. Uiteindelijk zijn er 22 maatregelen getroffen bij in totaal 17 monumenten. De pilot was onderdeel van het Europese project

VIOLET. Van elke euro die in de pilot is geïnvesteerd is het tienvoudige door de monumenteigenaren geïnvesteerd in verduurzamingsmaatregelen. Dankzij het Europese project VIOLET kon de pilot met de Dumo Coach eind 2020 verlengd worden tot 31-12-2021. Op 19 mei 2020 is de flitsvergunning voor isolatieglas in houten ramen geïntroduceerd.

Doelstelling 11: Voldoen aan de taakstelling huisvesting statushouders.

In 2020 hebben we de taakstelling van 38 personen gerealiseerd.

Maatschappelijk effect - Woonomgeving

Doelstelling 12: Betere afstemming gemeentelijke uitvoering op behoeften vanuit de wijken. Met wijkgericht werken beogen we een responsievere dienstverlening. Dit wil zeggen dat de dienstverlening van de gemeente en partners, die is gericht op de directe leefomgeving is afgestemd op de behoeften van bewoners en andere direct betrokkenen. Naast objectieve kwaliteitsnormen, speelt de subjectieve beleving van kwaliteit volgens wijkbewoners een rol.

Zie omtrent de bereikte resultaten op deze doelstelling het programma Bestuur en ondersteuning.

Doelstelling 13: Bewoners meer betrekken bij hun directe leefomgeving (de buurt, straat etc.). Met wijkgericht werken beogen we meer participatie van wijkbewoners.

Zie omtrent de bereikte resultaten op deze doelstelling het Programma Bestuur en ondersteuning.

Doelstelling 14: Het verbeteren van de leefbaarheid in de wijken door de aanpak van bewonersoverlast.

Zie omtrent de bereikte resultaten op deze doelstelling het Programma Bestuur en ondersteuning.

Doelstelling 15: Investeren in de sociale en fysieke infrastructuur van de wijk Dauwendaele.

Met betrekking tot de investeringen in de wijk Dauwendaele wordt in het programma Volksgezondheid en Milieu ingegaan op het uitgevoerde pilot Viltale Revolutie Dauwendaele. In deze wijk is ook de vernieuwing van de inrichting van De Overloper gerealiseerd en is vooruitgang geboekt in de renovatie van het winkelcentrum.

Aanpak bewonerslast

Prestatie	Status
Leefbaarometer, leefbaarheidssituatie	Volgens plan
Diverse leerateliers ontwikkeld, waaronder digitaal wijkplatform	Gedeeltelijk volgens plan
Sociale kaart per wijk opgesteld	Volgens plan
In iedere wijk of kern een wijkteam	Niet volgens plan
Participatiegraad verhoogd	Volgens plan
Minder woonoverlast ervaren	Volgens plan

Walcherse woningafspraken

Prestatie	Status
Omgevingsvisie en Omgevingsplan	Volgens plan
Verkoop bouwrijpe gronden	Gedeeltelijk volgens plan
Locaties voor de bouw van sociale huurwoningen	Volgens plan
25 startersleningen per jaar verstrekken	Gedeeltelijk volgens plan
Nieuwe Walcherse woningmarktafspraken	Volgens plan

Huisvesting statushouders

Prestatie	Status
Nieuwbouw energieneutrale woningen voor een eerlijke meerprijs	Gedeeltelijk volgens plan
In de sociale huursector hebben de woningen in 2020 een gemiddeld energielabel B	Gedeeltelijk volgens plan
In de sociale huursector hebben de woningen in 2025 een gemiddeld energielabel A	Gedeeltelijk volgens plan
Bouw van levensloopbestendige woningen verspreid over de gemeente	Gedeeltelijk volgens plan
Tien aanvragen Blijverslening	Gedeeltelijk volgens plan
Voldoen aan taakstelling huisvesting statushouders	Gedeeltelijk volgens plan

Wat hebben we ervoor gedaan?

Gevarieerd woonaanbod

Middelburg biedt een gevarieerd aanbod van woningen in verschillende woonmilieus voor starters, doorstromers en ouderen aan. Door de overspannen koopmarkt staat dit gevarieerde aanbod de laatste tijd wel onder druk. Om dit te bereiken plant de gemeente voor de komende jaren nieuwbouw, werkt de gemeente samen met Woongoed en Woningbouwvereniging Arnemuiden bij renovatie, nieuwbouw en verduurzaming van woningen en stimuleert de gemeente bewoners om hun huis levensloopbestendig te maken en te verduurzamen.

Omgevingswet

Op (naar verwachting) 1 januari 2022 wordt de nieuwe Omgevingswet van kracht. Voorsortierend daarop, zet het college in op het maken van een Omgevingsvisie in deze collegeperiode. Omdat er veel komt kijken bij de omschakeling naar de Omgevingswet, is in de zomer 2018 een kernteam Omgevingswet gevormd. In december 2018 is de Omgevingswet door de raad tot strategisch project benoemd en in januari 2019 de volgende projecten gestart: Omgevingsvisie; Omgevingsplan; Wet- en regelgeving en Digitaal stelsel. Bij zowel de Omgevingsvisie (dat de Kwaliteitsatlas vervangt) als het Omgevingsplan (dat alle bestemmingsplannen op termijn vervangt), staat de inwoner centraal. Visie en plan worden in co-creatie met andere overheden, maatschappelijke organisaties, inwoners en bedrijven opgesteld.

De verkoop van bouwrijpe gronden

In 2020 zijn verkopen gerealiseerd in de plannen Rittenburg, Mortiere, Sprenccklaan, Nieuwland zuid, Kanaalweg en Hazenburg noord.

Bouw- en woonrijp maken van gronden

In 2020 is het bouwrijp gemaakt van het plan Essenvelt gestart. In de plannen Rittenburg en Sprenccklaan is er woonrijp gemaakt.

Het verkleinen van de stap naar de koopwoningmarkt

In de verschillende wijken en kernen zijn de starters actief.

Nieuwbouw sociale woningvoorraad

Middelburg wil een goede mix in de wijken van goedkope en duurdere woningen en appartementen zowel koop als huur. Het hebben van voldoende sociale huurwoningen is belangrijk. De komende periode zal dit conform het actieplan grondbedrijf verder uitgewerkt worden. Hierbij zal in overleg met de corporaties ook worden gezocht naar mogelijkheden voor sociale woningbouw.

Walcherse woningmarktafspraken

In 2019 zijn de Walcherse woningmarktafspraken voor de periode 2016-2025 door de provincie goedgekeurd en vastgesteld. Met de nieuwe prognose zijn er meer mogelijkheden ontstaan voor woningbouw.

Aanpak bewonersoverlast

Inzet Buurtbemiddeling en inzet Welzijn Middelburg, het bouwen en uitbreiden van het OGGZ-netwerk en er is geanticipeerd op de in werking treding van de Verplichte Wet GGZ per 1 januari 2020. Met BBM en Welzijn Middelburg is gesproken over de reikwijdte van BBM en waar andere partijen, die bewoners begeleiden uit hoofde van hun beroep, zelf aan zet zijn.

Beleidsindicatoren

nbn = data nog niet bekend bij het CBS c.q. COELO

Beleidsindicatoren		2017	2018	2019	2020
Gemiddelde WOZ-waarde (in euro's)	Middelburg	176.000	182.000	190.000	nbn
	Nederland	216.000	nb	nb	nbn
Gemiddelde verkoopprijzen bestaande koopwoningen (in euro's)	Middelburg	232.814	228.579	257.953	nbn
	Nederland	263.295	287.267	307.978	nbn
Demografische druk (%)	Middelburg	78,5	79,1	79,6	nbn
	Nederland	69	69,6	nb	nbn
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (in euro's)	Middelburg	659	646	690	nbn
	Nederland	644	649	669	nbn
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (in euro's)	Middelburg	686	671	717	nbn
	Nederland	723	721	739	nbn
Leefbaarometer, leefbaarheidssituatie	Middelburg	nb	Goed	Goed	nbn
	Nederland	Ruim voldoende	nb	Ruim voldoende	nbn

Wat heeft het gekost?

Volkshuisvesting, RO en sted vern	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
8.01.0 Ruimtelijke ordening	1.068	1.056	914	142
8.02.0 Grondexploit (niet-bedr.terr)	10.092	10.092	7.947	2.144
8.03.0 Wonen en bouwen	2.113	2.092	1.998	94
Totale Lasten	13.273	13.239	10.859	2.380
Baten				
8.01.0 Ruimtelijke ordening	-7	-7	-7	0
8.02.0 Grondexploit (niet-bedr.terr)	-9.839	-10.336	-8.664	-1.672
8.03.0 Wonen en bouwen	-1.297	-1.243	-1.532	289
Totale Baten	-11.142	-11.585	-10.202	-1.383
Totaal Volkshuisvesting, RO en sted vern	2.131	1.653	657	997

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 25.000 of hoger

toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 25.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
8.01.0 Ruimtelijke ordening		
Omgevingswet		
Voor invoeringskosten Omgevingswet was € 300.000 beschikbaar. Door vertraging is in 2020 voor € 166.000,- aan kosten gemaakt. De invoeringskosten worden gedekt door een onttrekking aan de algemene reserve. Deze is daardoor eveneens lager. Het in 2020 niet uitgegeven bedrag blijft beschikbaar voor latere jaren.	124	
8.02.0 Grondexploit (niet-bedr.terr)		
Grondexploitatie wonen		
Grondbedrijf exploitaties kennen een lange doorlooptijd. Bij de begroting wordt per afzonderlijk project altijd voor het betreffende begrotingsjaar een inschatting gemaakt van de te verwachten kosten en baten voor dit specifieke begrotingsjaar. De afwijkingen worden hier dus veroorzaakt door vertraging dan wel versnelling in de fasering van de grondcomplexen. Per saldo zijn deze afwijkingen nihil omdat deze wordt opgevangen door de mutaties van de boekwaarde van het grondbedrijf.		
Vertraging in de ontwikkeling van Essenvelt, Mortiere en Veersepoort en Rittenburg III zijn de grootste mutaties.	2.144	-1672
8.03.0 Wonen en bouwen		
Algemene adviezen grondbank		
Dit is foutief aangemeld voor overheveling bij de najaarsbrief, daarom is er nu een afwijkend verschil bij de begroting. Voor de overheveling is wel het juiste bedrag meegenomen.	-77	167
Europees project Solarise		

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
Het Europese project Solarise loopt achter op de oorspronkelijke planning. Daardoor zijn er minder uitgaven geweest. Daardoor wordt ook de subsidie later ontvangen. Alle uitgaven passen wel binnen de totale projectraming.	269	-239
Automatisering BWT		
Er wordt voor functioneel beheer ondersteuning ingehuurd.	-52	
Welstandscommissie		
Welstandscommissie vergoedingen: is hoger doordat vergaderingen online plaatsvonden waardoor men voorbereiding meer individueel moest doen en online (niet ter plaatse), dus wat meer uren nodig van de commissie leden. Daarnaast grote hoeveelheid welstandsadviezen, waardoor ook meer uur benodigd was.	-33	
Leges bouwvergunningen		
Er zijn meer aanvragen voor bouwvergunningen geweest dan verwacht. Hier zaten ook een aantal grotere projecten tussen. Er was niet verwacht dat in 2020 de vergunningprocedure zou worden afgerond.		309
Verhuurde panden wonen en bouwen		
Voor de Noordmonsterweg 1 is huur ontvangen welke niet in de begroting was opgenomen. Dit object is uit het grondbedrijf over gekomen.		61
Overig	5	-9
Totaal	2.380	-1.383

Paragrafen

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

De gemeente Middelburg onderkent het belang van risicomanagement. Het gaat hierbij om het beheersen van risico's die de bedrijfsvoering kunnen belemmeren. In deze paragraaf worden de risico's in relatie tot de financiële weerstand gelegd.

Deze paragraaf is als rapportage een onderdeel van het risicomanagementproces. En geeft inzicht in het

weerstandsvermogen van de gemeente Middelburg. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de financiële draagkracht van de gemeente indien zich onvoorziene tegenvallers voordoen.

De paragraaf verwoordt in het kort uit welke componenten het weerstandsvermogen bestaat en waar de uitgangspunten van het risicomanagement zijn vastgelegd (beleid). Verder wordt inzicht gegeven in:

- de opbouw van het risicoprofiel (de gesignaleerde risico's)
- de opbouw van de weerstandscapaciteit (vrije middelen om de gesignaleerde risico's in financiële zin op te kunnen vangen)
- het weerstandsvermogen (koppeling van de risico's en de weerstandscapaciteit).

Beleidskader

Risicomanagementbeleid

Het beleid dat de gemeente voert ten aanzien van risicomanagement is vastgelegd in een risicomanagementbeleidsnotitie. In dit beleidsstuk is de werkwijze vastgelegd en zijn de uitgangspunten bepaald ten aanzien van het risicomanagementproces. Op basis van dit beleidsstuk is deze paragraaf weerstandsvermogen opgesteld.

De gemeente is verplicht zowel in de programmabegroting als in de programmarekening de risico's te vermelden die de financiële positie van de gemeente kunnen beïnvloeden.

Bij het opstellen van de programmabegroting en jaarrekening dient een zo goed mogelijk beeld van kwantificeerbare risico's aanwezig te zijn. Dat betekent evenwel niet dat in de gemeentelijke huishouding geen financiële risico's meer aanwezig zouden zijn. Net als iedere andere organisatie heeft ook de gemeente bij de uitvoering van haar taken te maken met onzekerheden die kunnen leiden tot financiële nadelen.

Wat is weerstandsvermogen?

Het weerstandsvermogen bestaat uit:

- De weerstandscapaciteit. Dit zijn de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.
- Alle risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd en die van materiële betekenis kunnen zijn.

Voorwaarden in een continu proces

Risicomanagement heeft op het niveau van de raad, het college en het ambtelijk management een structurele plek gekregen binnen de planning- en controlcyclus. Voor de raad betekent dit dat bij zowel de begroting als bij de jaarrekening gerapporteerd wordt over hoe risico's zich ontwikkelen en hoe deze zich verhouden tot de ontwikkeling van de weerstandscapaciteit.

Eén van de voorwaarden voor een adequaat risicomanagement is dat bestuurlijke doelstellingen voor programma's, strategische projecten en grondexploitaties helder zijn. Verder is het noodzakelijk dat zowel bestuur als management zich bewust zijn dat risicomanagement onderdeel is van het normaal besturen en managen van de gemeente. Dit betekent dat het inventariseren van risico's, het inschatten ervan en het treffen van maatregelen voortdurend in de praktijk wordt uitgevoerd.

Risico's

Uitkomsten inventarisatie

Het risicoprofiel is zeer divers van aard. Zowel grote als relatief kleinere risico's, risico's met interne of externe oorzaak en operationeel dan wel strategisch van aard zijn genoemd.

Om het risicoprofiel te structureren wordt gebruik gemaakt van risicocategorieën. Hierdoor kunnen risico's naar soort worden

gerangschikt. Verder is inzichtelijk wat de risicoscore (kans x gevolg) is, voor en na het implementeren van beheersmaatregelen. Om een risicoweging mogelijk te kunnen maken wordt elk risico gekwantificeerd op kans van voorkomen en geldelijk gevolg. Voor zowel kans als gevolg is een vijftal klassen gedefinieerd waardoor de uiteindelijke risicoscore ligt tussen de 0 (minimaal) en 25 (maximaal).

Beheersmaatregelen

Soms is het mogelijk om voor de geïdentificeerde risico's beheersmaatregelen te treffen. De getroffen maatregelen zijn bedoeld om óf de kans van een risico te verlagen óf de gevolgen te reduceren. Hierdoor neemt de risicoscore af en zal de totale impact van de risico's op de organisatie afnemen. Beheersmaatregelen zijn te onderscheiden in twee categorieën; financieringsmaatregelen en control-maatregelen. Een financieringsmaatregel is een maatregel waarbij het risico niet gereduceerd wordt, maar dat er financieel gezien dekking voorhanden is als het risico zich daadwerkelijk voordoet. Om risicomanagement effectief te laten zijn is het daarnaast wenselijk om bij het benoemen van beheersmaatregelen ook te kijken naar 'control-maatregelen'. Dit zijn maatregelen die de kans van optreden of de directe gevolgen van een risico kunnen reduceren.

De risicokaart

Om meer inzicht te krijgen in de spreiding van de risico's naar kans van optreden en gevolg, wordt gebruik gemaakt van de risicokaart (zie de figuur hieronder). De nummers in de risicokaart corresponderen met de aantallen risico's die zich in het desbetreffende vak van de risicokaart bevinden. Daarmee wordt direct inzichtelijk hoe de risico's zijn verdeeld over het groene, oranje en rode gebied.

Risicomatrix

Geld

Netto

$x > €1.000.000$

$€500.000 < x < €1.000.000$

$€200.000 < x < €500.000$

$€50.000 < x < €200.000$

$x < €50.000$

Geen geldgevolgen

1	1	4	1		
1	2	1	1		
1	1	2	1		
	2		1	1	
6	1	5			
	10%	30%	50%	70%	90%

Kans

Tabel: Risicokaart gemeente Middelburg na beheersmaatregelen

Een risicoscore in het groene gebied, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Risico's die in het oranje gebied zitten vragen om aandacht. Ze vormen individueel nog geen reëel gevaar voor de continuïteit van de organisatie, maar naarmate de tijd vordert, kan het risico wel een bedreiging gaan vormen. Voor deze risico's wordt het dan ook aangeraden niet lang te wachten met het uitvoeren van beheersmaatregelen.

In de risicokaart wordt duidelijk dat er zich relatief veel risico's in de groene en oranje zone bevinden, onder/midden in de risicokaart. Bij beheersing van deze risico's die veel voorkomen kan op de korte termijn kostenreductie gerealiseerd worden en op de langere termijn serieuze bedreigingen ten aanzien van de continuïteit van de bedrijfsvoering worden voorkomen.

Een risico dat zich bevindt tegen of in het rode gebied, vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie wordt bedreigd. De gemeente Middelburg kent een aantal van deze risico's. Dit zijn ook de risico's die een zware

weging hebben binnen de top 10 van de gesignaleerde risico's binnen onze gemeente, gelet op financiële impact op de organisatie.

Weerstandscapaciteit

Op basis van het geconsolideerde risicoprofiel van de gemeente Middelburg kan worden bepaald hoeveel geld benodigd is om alle risico's te kunnen financieren. De benodigde weerstandscapaciteit wordt berekend op basis van een risicosimulatie (Monte Carlo methode). Uitgangspunt hierbij is een statistische benadering die er van uit gaat dat nooit alle risico's zich én tegelijk, én in hun maximale omvang voordoen. Door deze benadering kan op een verantwoorde manier minder vermogen aan worden gehouden.

In totaal zijn er voor de gemeente 33 risico's geïdentificeerd en gekwantificeerd. Het onderdeel "wijzigingen in risicoprofiel" verderop in deze paragraaf, bevat een toelichting op de mutaties die binnen het risicoprofiel hebben plaatsgevonden.

Rekening houdend met de inschatting van kans op voorkomen en verwacht geldelijk gevolg, kan op basis van de Monte Carlo techniek bepaald worden dat in 90% van de simulaties het totale risicobedrag niet boven de € 17,4 miljoen uitstijgt.

Risico top 10

In de hiernavolgende tabel wordt de top 10 risico's van de gemeente Middelburg gerangschikt naar financiële impact weergegeven. Het percentage geeft in grote lijnen de weging van het betreffende risico aan ten opzichte van het totaal aan risico's. Hieruit is af te leiden dat de top 10 risico's een weging heeft van ruim 90% in het totaal van de geïnventariseerde risico's.

Top 10 risico's gemeente Middelburg

Belangrijkste risico's	Invloed (%)
De in het Herstelplan 2021-2024 opgenomen maatregelen ter invulling van de taakstelling op het Sociaal Domein (oplopend tot €7 mln in 2023) worden vertraagd of slechts gedeeltelijk gerealiseerd, wat leidt tot (incidentele en/of structurele) tekorten ten aanzien van de lopende begroting en het meerjarig financieel perspectief.	31%
Vertraging en lagere opbrengstontwikkeling van lopende en geplande grondexploitaties (woningen en bedrijventerrein) ten opzichte van de prognoses in het basisscenario Grondbedrijf waardoor het saldo van de reserve grondbedrijf nadelig beïnvloed wordt (scenario: Grondbedrijf risicoscenario).	22%
Het deels of in zijn geheel niet tot ontwikkeling brengen van reeds aangekochte gronden (als gevolg van onvoldoende draagvlak, politieke keuzes, duurzaamheidsladder) leidt tot een lager ontwikkelpotentieel binnen het Grondbedrijf waardoor enerzijds verliezen ontstaan doordat complexen (deels) afgewaardeerd moeten worden en anderzijds de rente over deze complexen niet meer aan het grondbedrijf mag worden toegerekend (scenario: Grondbedrijf specifieke risico's).	10%
Het niet realiseren van de verhangings van de aandelen Evides vanuit PZEM direct onder de aandeelhouders, onderdeel van het compensatiepakket Marinierskazerne, waardoor de geraamde dividendinkomsten vanaf 2022 niet worden gerealiseerd	7%
Indirecte gevolgen vanuit de Corona-crisis leiden tot hogere uitgaven en/of lagere inkomsten (bijvoorbeeld stijging bijstandsuitkeringen, niet door het Rijk gecompenseerde kosten en steunmaatregelen, korting Algemene uitkering als gevolg van Rijksbezuinigingen)	6%
De in de meerjarenraming opgenomen stelpost ("uitkomst onderzoek jeugdzorg") voor de verwachte hogere rijksbijdrage Sociaal Domein wordt niet gerealiseerd omdat het Rijk besluit om de incidenteel toegekende hogere rijksbijdrage Jeugd (t/m 2022) niet structureel te maken	5%
Het harder oplopen van volumegroei en prijsstijging ten aanzien van de activiteiten WMO/Jeugd dan waarmee nu in de meerjarenraming wordt gerekend	5%
Uitvoering van het overbruggingscontract en onderbrengen van (voormalig) Intervence-activiteiten bij een andere zorgpartij, leidt tot (incidentele) meerkosten.	4%
Op basis van het onderzoek naar de staat van de gevel van het Stadhuis dienen restauratiewerkzaamheden uitgevoerd te worden waarvoor momenteel nog geen middelen begroot zijn	1%
Een gedeelte van de personeelskosten (inclusief overhead) wordt gedekt door investeringsprojecten waardoor bij afname van het aantal projecten de dekking van deze kosten wegvalt en tot extra lasten in de reguliere exploitatie zal leiden.	1%

Wijzigingen in risicoprofiel ten opzichte van risicoprofiel Begroting 2021;

De omvang van het risicoprofiel is ten opzichte van de vorige rapportage (Begroting 2021) met € 3.7 miljoen afgenomen naar € 17.4 miljoen. Deze forse daling wordt nagenoeg volledig veroorzaakt door een lagere weging van het risico met betrekking tot de financiële impact van de coronacrisis en anderzijds het wegvallen van het risico in verband met de effecten vanuit de herverdeling van het gemeentefonds die per 1 januari 2022 ingevoerd wordt.

De uiteindelijke financiële impact van de coronacrisis voor de gemeente Middelburg laat zich lastig becijferen en is afhankelijk van veel factoren. De financiële schade zal zeer afhankelijk zijn van de duur en impact van de crisis op de reguliere gemeentelijke inkomsten en uitgaven, de omvang van het te verlenen pakket aan (steun)maatregelen en de bijdrage die hiervoor vanuit het Rijk beschikbaar wordt gesteld. Vooralsnog zien wij dat het Rijk haar verantwoordelijkheid neemt richting gemeenten in het compenseren van corona-gerelateerde inkomstenderving (bijvoorbeeld a.g.v. lagere parkeeropbrengsten en

toeristenbelasting). De financiële impact op de gemeentelijke begroting op de korte termijn valt vooralsnog mee, hetgeen goed af te lezen valt vanuit het rekeningresultaat 2020. Wel kunnen er op de middellange termijn negatieve effecten ontstaan die mogelijk doorwerken richting gemeenten. Deze effecten zullen zichtbaar worden op het moment als het Rijk de steunmaatregelen afbouwt. Te denken valt aan oplopende werkloosheidscijfers waardoor het aantal bijstandsklanten op kan lopen, aanvullende (financiële) steun vanuit de gemeente om het voorzieningenniveau in onze gemeenten in de lucht te houden en nadelige effecten op de algemene uitkering als het Rijk op enig moment het eigen financiële huishoudboekje weer op orde moet brengen (trap-op-trap-af systematiek). De weging van het corona-risico is neerwaarts bijgesteld omdat we zien dat de korte termijn-effecten vooralsnog door het Rijk worden gecompenseerd waardoor alleen het risico op de middellange termijn resteert. In de komende jaren zal blijken hoe dit risico zich verder gaat ontwikkelen.

Een andere factor die leidt tot de daling van het risicoprofiel is het wegvallen van het risico aangaande de herverdelingseffecten van het gemeentefonds. In de voorliggende periode heeft onderzoek plaatsgevonden naar de herverdeling van het gemeentefonds per 1 januari 2021. In het eerste kwartaal 2020 zijn de eerste onderzoeksresultaten gepresenteerd. Voor gemeenten met 20.000 - 50.000 inwoners zou het herverdeelt-effect (fors) nadelig uitpakken met een korting van € 53 per inwoner. Voor de gemeente Middelburg zou dit een korting betekenen van rond € 2.5 miljoen structureel. Vanwege de grote verschuivingen is nader onderzoek gedaan en eea heeft geleid tot een nieuw verdeelmodel, hetgeen in de decembercirculaire 2020 is gepresenteerd. Het eerder verwachte nadeel is nu omgeslagen naar een voordeel van € 7 per inwoner. Hoewel de gehanteerde maatstaven gebaseerd zijn op 2017 en nog geactualiseerd moeten worden, is de verwachting dat van een negatief herverdeeleffect geen sprake meer is. Het risico is hiermee komen te vervallen. In dezelfde circulaire is echter wel aangegeven dat het woonplaatsbeginsel in de jeugdwet wordt aangepast. Dit betekent een structurele korting voor Middelburg van 1.5 miljoen op het jeugdbudget. Dit betekent impliciet dat ook een groot deel van deze kosten zullen komen te vervallen. Binnen ons risicoprofiel houden we er vooralsnog rekening mee dat dit mogelijk niet helemaal budgetneutraal uitpakt voor onze gemeente.

De genoemde effecten hebben, naast een aantal minder significante wijzigingen, per saldo een positief effect op de omvang van het risicoprofiel met € 3.7 miljoen.

De risico's met betrekking tot het Sociaal Domein schatten wij onverminderd hoog in. Hoewel met de concretisering van de bezuinigingsmaatregelen Sociaal Domein (Herstelplan 2021-2024; opgave 2) meer zekerheid is ontstaan dat de geformuleerde taakstelling (oplopend tot € 7 miljoen structureel in 2023) daadwerkelijk ingevuld kan worden, zal de komende jaren moeten blijken of dit ook daadwerkelijk gaat lukken. Als onderdeel van de uitvoering van het actieplan Sociaal Domein zullen deze maatregelen in de komende periode geïmplementeerd worden en bij moeten dragen aan een lager kostenniveau op zowel de WMO- als Jeugdbudgetten. Risico hierbij is dat implementatie van de maatregelen minder snel of niet geheel kunnen worden doorgevoerd dan nu wordt aangenomen waardoor de taakstelling maar deels wordt ingevuld.

NB: Er is in mei j.l. bekend geworden dat er sprake is van tekorten bij GGD Zeeland in 2020, die mogelijk impact kunnen hebben voor de te betalen bijdragen aan de GGD in 2021. Na het opstellen van de Paragraaf weerstandsvormogen is duidelijk geworden dat dit risico speelt, en dit risico is dus niet financieel doorgerekend in de cijfers, zoals deze nu worden getoond in de Paragraaf. Bij de eerstvolgende update van de paragraaf (begroting 2022) zullen we dit risico kwantificeren en financieel vertalen in het risicoprofiel cq weerstandsratio.

Weerstandscapaciteit

Om de risico's te kunnen opvangen is het van belang dat de gemeente over een buffer beschikt die hiervoor voldoende is, de zogenaamde weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit kan gevonden worden in de navolgende componenten.

Onbenutte belastingcapaciteit

Hieronder wordt verstaan de mogelijkheid die de gemeente heeft om de belastingen te verhogen. Bij tarieven waar kostendekking een rol speelt is van onbenutte belastingcapaciteit sprake voor zover nog geen volledige kostendekking wordt gerealiseerd. Aan de hoogte van de overige tarieven is theoretisch geen bovengrens gesteld; de gemeente kan deze echter niet tot in het oneindige verhogen.

Onvoorziene uitgaven

Voor onvoorziene uitgaven is in de begroting jaarlijks een bedrag van € 200.000 voor handen. Dit bedrag is afgestemd met de provincie en akkoord bevonden.

Vrij besteedbare reserves

Als vrij besteedbare reserves beschouwen wij de algemene reserves en de bestemmingsreserves waarvoor nog geen verplichtingen zijn aangegaan.

Stille reserves

Van stille reserves is sprake wanneer de marktwaarde van bepaalde activa hoger is dan de op de balans opgenomen boekwaarde. De aanwezigheid van dergelijke stille reserves is een onvermijdelijk gevolg van het voorschrift dat de boekwaarde van de activa gebaseerd moet zijn op de historische kostprijs.

Een stille reserve kan tot de weerstandscapaciteit worden gerekend indien:

- Ontwikkeling
- Weerstandscapaciteit

- het desbetreffende actief vrij verhandelbaar is;
- de opbrengst bij verkoop uitgaat boven het bedrag dat nodig is om wegvallende inkomsten op te vangen.

De gemeentelijke aandelen in PZEM en de B.N.G., gewaardeerd tegen de nominale waarde, kunnen niet tot de weerstandscapaciteit gerekend worden zolang zij niet vrij verhandelbaar zijn. Wanneer dit wel het geval zal zijn, zal de eventuele opbrengst ter versteviging van de weerstandscapaciteit kunnen worden ingezet.

De gemeente beschikt daarnaast over een aantal panden waarvan de verwachte verkoopwaarde hoger is dan de huidige boekwaarde. Aangezien de meeste van deze panden door de gemeente verhuurd worden of in gebruik gegeven zijn, nemen wij voorzichtigheidshalve deze stille reserves niet mee in de berekening van de weerstandscapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit is als volgt bepaald:

Weerstandscapaciteit (x1000 €) per 1 januari	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Reserve Grondbedrijf (op basis van Basisscenario Grondbedrijf feb. 2021)	7.398	8.638	9.542	12.827	16.476	19.263
Reserve Strategische Projecten	10	0	0	0	0	0
Algemene Reserve	13.653	13.111	17.535	18.007	18.527	19.327
Reserve Rente Financiering Strategische Projecten	750	0	0	0	0	0
Onvoorzien	202	202	202	202	202	202
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit per 1 januari	22.013	21.951	27.279	31.036	35.205	38.792

Wijzigingen in weerstandscapaciteit t.o.v. projectie weerstandscapaciteit Begroting 2021;

In het overzicht hierboven wordt de meest recente prognose afgegeven voor wat betreft de ontwikkeling van de weerstandscapaciteit. Deze prognose ligt per 1 januari 2025 met € 38.8 mln ongeveer € 5.4 mln hoger dan de prognoses ten tijde van het opstellen van de begroting 2021 (€ 33.4 mln).

Deze forse stijging van de weerstandscapaciteit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een sterke stijging van de

algemene reserve (+4.5 mln), dit als gevolg van het gerealiseerde jaarrekeningresultaat 2020. Daarnaast draagt ook de ontwikkeling van de reserve grondbedrijf bij (+€ 0.9 mln) aan de toename van de beschikbare weerstandscapaciteit. De nieuwe doorrekening grondbedrijf die in februari 2021 is opgesteld toont een iets gunstiger beeld dan de doorrekening 2020. Dit mede als gevolg van een hoog verkoopvolume in 2020 waardoor de beginstand van de reserve per 1 januari 2021 al op een iets hoger niveau ligt dan waar vorig jaar vanuit werd gegaan.

Weerstandsvermogen

In het voorgaande is zowel de benodigde als de beschikbare weerstandscapaciteit bepaald. In deze paragraaf kan een relatie worden gelegd tussen deze twee componenten om het weerstandsvermogen van de gemeente Middelburg te bepalen en daarover een oordeel te vellen.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Ontwikkeling weerstandsratio

Weerstandsratio	2020	2021	2022	2023	2024
Gemiddelde weerstandscapaciteit	21.982	24.615	29.158	33.121	36.999
Risicoomvang per september 2020	17.400	17.400	17.400	17.400	17.400
Weerstandsratio	1,26	1,41	1,68	1,90	2,13

Beoordeling weerstandsvermogen

Waarderingstabel

Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	1,4 - 2	Ruim voldoende
C	1 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Gegeven de ratio van 1,41 per 2021 betekent dit voor Middelburg dat het weerstandsvermogen als “ruim voldoende” wordt gekwalificeerd. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2021 (september 2020) werd voor 2021 een weerstandsratio verwacht van 1.05. Deze sterke verbetering van de ratio wordt enerzijds veroorzaakt door de fors hogere ontwikkeling van de weerstandscapaciteit (+€5.5 miljoen; zie toelichting weerstandscapaciteit) en daarnaast is ook de totale risico-omvang met € 3.7 miljoen afgenomen (zie toelichting risico's). Om een goed beeld te verkrijgen van de financiële weerbaarheid van de organisatie is het van belang om ook de ontwikkeling van de ratio op de middellange termijn te bekijken. Op basis van de huidige aannames ten aanzien van het risicoprofiel en

Voor Middelburg betekent dit per maart 2021, gebaseerd op de gemiddelde weerstandscapaciteit in 2021, een ratio van 1.41 (€ 24,6 miljoen weerstandscapaciteit / € 17,4 miljoen risicoprofiel).

Indien de huidige omvang van het risicoprofiel afgezet wordt tegen de gemiddelde weerstandscapaciteit in de komende jaren zien we dat de ratio zich als volgt ontwikkelt:

Bij de waardering van het weerstandsvermogen wordt gebruik gemaakt van onderstaande waarderingstabel:

weerstandscapaciteit zien we de weerstandsratio in periode 2021-2024 geleidelijk stijgen tot 2,13; een ratio wat de kwalificatie “uitstekend” kent. De getroffen maatregelen in het Financieel Herstelplan 2020-2024 versterkt door de gunstige ontwikkeling van de weerstandscapaciteit en risicoprofiel zoals verwoord in deze paragraaf hebben een sterk fundament gelegd onder de financiële weerbaarheid van onze gemeente.

Rekening houdend met de inschattingen en aannames op dit moment kan gesteld worden dat in de periode 2021-2024 voldoende reserves (weerstandscapaciteit) beschikbaar zijn om de te verwachten financiële tegenvallers (risico's) op te kunnen vangen. Gelet op de huidige economische ontwikkelingen en

hiermee gepaard gaande onzekerheden zal de ontwikkeling van het weerstandsvermogen wel nadrukkelijk gevolgd moeten blijven worden. De ontwikkelingen ten aanzien van de coronacrisis, het Sociaal Domein en het Grondbedrijf zijn cruciale factoren die het weerstandsvermogen sterk kunnen beïnvloeden.

In eerste instantie dient het beheersen van de huidige risico's alle aandacht te krijgen en zal met het aangaan van nieuwe (risicovolle) projecten en activiteiten zeer terughoudend moeten worden omgegaan.

Financiële kengetallen

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeente (BBV) stelt een vijftal kengetallen verplicht. Doel hiervan is dat de gemeenteraad gemakkelijker inzicht krijgt in de financiële positie van hun gemeente. In de regeling van de minister is expliciet opgenomen de wijze waarop de kengetallen moeten worden berekend. Onderstaand de berekende kengetallen voor de gemeente Middelburg en een toelichting per kengetal.

Kengetallen:		Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
netto schuldquote		101%	115%	97%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen		95%	109%	91%
solvabiliteitsrisico		16%	15%	16%
structurele exploitatieruimte		-2%	-2%	0%
grondexploitatie		38%	40%	37%
belastingcapaciteit		99%	101%	95%

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De netto schuldquote neemt af met 14%, van 101% in 2019 naar 97% in 2020. De netto schuld is afgenomen met € 9,5 mln.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in inclusief als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Dit noemen we de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, op voorwaarde dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36 lid b en c BBV).

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen in 2020 is gedaald met 4% ten opzichte van 2019. Deze daling is gelijk aan de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio is in 2020 bedraagt 16%, dit is gelijk aan het jaar 2019.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, door de structurele baten en structurele lasten te vergelijken met de totale baten. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Door de tekorten in het Sociaal Domein is dit kengetal in de rekening 2019 en begroting 2020 negatief -2%. In de jaarrekening 2020 is de structurele exploitatieruimte 0%.

Grondexploitatie

Het kengetal geeft weer hoe de waarde van de grondexploitatie zich verhoudt tot de totale baten. Door verkoop van de gronden is het kengetal in 2020 t.o.v. 2019 gedaald met 1%, naar 37%.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Voor de jaarrekening 2020 komt het kengetal voor de belastingcapaciteit

uit op 95%. De belastingcapaciteit ligt onder het landelijk gemiddelde.

Lokale heffingen

Inleiding

Algemeen

De lokale lasten zijn een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente, betaald door burgers en bedrijven. Deze inkomsten worden verkregen op grond van publiekrechtelijke regels.

De lokale lasten kunnen worden onderverdeeld in heffingen waarvan de hoogte van de tarieven gekoppeld is aan de kosten, zoals de rioolheffing en de afvalstoffenheffing en heffingen waar dit niet het geval is, zoals de onroerendezaakbelastingen en toeristenbelasting.

Beleidskader

Het college heeft de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- De totale gemeentelijke lasten voor burger en bedrijfsleven worden trendmatig verhoogd en daarnaast wordt er stapsgewijs verhoogd naar het Zeeuwse gemiddelde.
- Indien er sprake is van meer dan trendmatige verhoging van lokale lasten, dan dient deze vergezeld te gaan van een heldere, acceptabele en verdedigbare verantwoording.

Overzicht belastingen en heffingen

Tarieven 2020

Het beleidsuitgangspunt bij alle heffingen is de jaarlijkse verhoging met de inflatiecorrectie en een stapsgewijze verhoging naar het Zeeuwse gemiddelde (op basis van 2010).

Voor 2020 betekent dit dat alle heffingen trendmatig zijn verhoogd (2,75%). Alleen bij de rioolheffing (1,0% extra verhoging), de OZB (aangepast aan de nieuwe WOZ waarden en 2,5% extra verhoging) en de reiningsheffingen (1,9% extra verhoging) worden de tarieven

anders berekend. In onderstaand overzicht zijn niet meegenomen de marktgelden en de scheepvaartrechten.

Overzicht belastingen en heffingen

(bedragen × € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lokale lasten				
OZB	-11.101	-11.364	-11.567	203
Rioolheffingen	-5.144	-5.284	-5.353	69
Reinigingsheffingen	-6.651	-6.651	-6.649	-2
Hondenbelasting	-231	-231	-225	-5
Overige heffingen				
Precariobelasting	-1.191	-1.309	-1.271	-38
Naheffing parkeerbelasting	-567	-247	-249	2
Forensenbelasting	-108	-168	-166	-2
Reclamebelasting	-162	-162	-142	-20
Toeristenbelasting	-750	-300	-860	560
Totaal lokale heffing	-25.904	-25.716	-26.482	766

Algemeen

In het resultaat per heffing zijn de verminderingen reeds verwerkt en indien van toepassing.

Reinigingsheffingen

De reinigingsheffingen bestaan uit de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht.

De afvalstoffenheffing levert in 2020 € 23.000 meer op dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door meer mutatiebijhouding (nieuwbouw/splitsing) en minder leegstand.

Over de oude jaren wordt nog een tekort van € 6.400 gemeld.

Het reinigingsrecht laat een tekort zien van € 21.000. Dit heeft te maken met gewijzigd beleid. De rolcontainers voor bedrijven in het buitengebied zijn vanaf 2021 afgeschaft. Een deel van deze bedrijven die gebruik maakten van deze dienst zijn daar in 2020 al mee gestopt.

Over de oude jaren wordt nog een overschot van € 1.300 gemeld.

Rioolheffingen

De rioolheffingen bestaan uit eigendom en gebruiksheffingen voor zowel woningen als niet-woningen.

De rioolheffing 2020 heeft een overschot ten opzichte van de raming van € 57.000. In de berekening van de tarieven is onvoldoende rekening gehouden met de mutatiebijhouding (nieuwbouw/splitsing) en de leegstand te hoog is ingeschat.

Daarnaast laat de Rioolheffing voorgaande jaren nog een positief resultaat van € 11.500 zien.

Onroerende-zaakbelastingen

De opbrengst van de OZB 2020 is € 192.000 hoger dan geraamd. De te lage inschatting van de WOZ waarden van de nieuwbouw/verbouw is de oorzaak van dit overschot.

Daarnaast laat de OZB voorgaande jaren nog een positief resultaat van € 9.300 zien.

Toeristenbelasting

De methodiek van de toeristenbelasting is dat er gedurende het seizoen een voorlopige aanslag wordt opgelegd die ± 80% van

het werkelijke aanslagbedrag betreft. Definitieve aanslag wordt eind maart van het daarop volgende jaar opgelegd. Door de COVID-19 pandemie is er in 2020 geen voorlopige aanslag opgelegd maar de definitieve aanslag 2020 wordt eind maart 2021 conform de planning opgelegd. Daarnaast is de raming van de toeristenbelasting teruggebracht van € 750.000 naar € 300.000.

In de huidige cijfers is een inschatting gemaakt van de definitieve aanslag grotendeels op basis van reeds ingediende aangiften. Het resultaat over 2020 inclusief de nog op te leggen definitieve aanslag wordt ingeschat op ± € 500.000. Dat betekent dat de gewijzigde raming ruimschoots wordt gerealiseerd.

De toeristenbelasting 2019 is € 125.000 hoger dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door de toename van het aantal overnachtingen als gevolg van een goed seizoen.

Over de oude jaren wordt nog een overschot gemeld van € 4.700.

Parkeerbelasting

De opbrengst van de naheffingen parkeerbelastingen 2020 laat een gering overschot zien van € 5.000.

Over de oude jaren wordt nog een voordeel van € 22.700 gemeld.

Gemeenten	OZB	AFV	RIO	TOTAAL
Veere	€ 279	€ 241	€ 176	€ 696
Goes	€ 265	€ 269	€ 202	€ 736
Middelburg	€ 323	€ 244	€ 172	€ 739
Noord Beveland	€ 251	€ 297	€ 201	€ 749
Terneuzen	€ 269	€ 319	€ 171	€ 759
Borsele	€ 229	€ 275	€ 265	€ 769
Sluis	€ 267	€ 271	€ 268	€ 806
Kapelle	€ 217	€ 357	€ 190	€ 764
Reimerswaal	€ 247	€ 262	€ 316	€ 825
Tholen	€ 292	€ 329	€ 217	€ 838
Hulst	€ 239	€ 310	€ 314	€ 863
Vlissingen	€ 259	€ 307	€ 305	€ 871
Schouwen/Duiveland	€ 353	€ 310	€ 248	€ 911

Het bedrag van de onroerende-zaakbelasting is gebaseerd op de door de Waarderingskamer aangegeven gemiddelde WOZ waarde van een woning per gemeente

Precariobelasting

De opbrengst van de precariobelasting 2020 levert een voordeel op € 15.000.

De aanslag voor de terrassen 2020 moet nog worden opgelegd maar is wel meegenomen in het resultaat.

Over de oude jaren wordt een overschot gemeld van € 6.500.

Reclamebelasting

De opbrengst van de reclamebelasting levert een nadeel op van € 20.000 ten opzichte van de raming.

Dit is conform de trend van de laatste jaren. Het aantal belastbare reclame uitingen neemt af.

Over de oude jaren wordt een gering overschot gemeld van € 300.

Lokale lastendruk

In onderstaande tabel wordt een overzicht getoond van de lokale lastendruk van een meerpersoonshuishouden in de Zeeuwse gemeenten.

Middelburg neemt de 3e plaats in als het gaat om de laagste gemeentelijke lasten voor een meerpersoonshuishouden in 2020.

Kengetallen

Vaststelling gemeentelijke belastingcapaciteit in %: Belastingcapaciteit (E/F) x 100%	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
A. OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	238	236	236
B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	196	201	201
C. Afvalstoffenheffing voor een gezin	284	297	297
D. Eventuele heffingskorting voor een gezin	0		
E. Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	718	734	734
F. Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in het voorafgaande begrotingsjaar	726	726	776
belastingcapaciteit	99%	101%	95%

In bovenstaand overzicht worden de kengetallen van de woonlasten van een gezin getoond. De woonlasten van 2020 zijn hoger t.o.v. 2019 omdat de rioolheffingen en de afvalstoffenheffing gestegen zijn. De onroerendezaakbelasting is daarentegen gedaald.

De benutte betalingscapaciteit is gedaald van 99% naar 95% omdat de woonlasten landelijk meer zijn gestegen.

Kwijtscheldingsbeleid

Gemeenten kunnen met inachtneming van de Invorderingswet 1990 kwijtschelding verlenen voor gemeentelijke heffingen, waarbij zij zelf kunnen beslissen voor welke heffingen kwijtschelding mogelijk is.

Kwijtschelding wordt de volgende heffingen verleend:

Bedragen x € 1.000	Begroting 2020	Begroting inclusief wijzigingen	verleend 2020	verleend oude jaren	Verschil
Afvalstoffenheffing	399	379	379	17	-17
Rioolheffingen uitsluitend voor gebruikersheffing	77	77	78	4	-5
TOTAAL	476	456	457	21	-22

Aanvullend zijn de volgende voorwaarden vastgesteld:

- Alle natuurlijke personen komen in aanmerking voor kwijtschelding
- Kleine ondernemers komen in aanmerking voor hun privé belastingen
- de normbedragen voor kwijtschelding worden gesteld op 100%

Sabewa Zeeland voert voor ons de toetsing van kwijtscheldingverzoeken uit. Sinds 2010 wordt deelgenomen aan de automatische beoordeling van een deel van de kwijtscheldingsaanvragen. Dit gebeurt bij de Stichting Inlichtingenbureau, opgericht door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Kwijtscheldingen 2020

Sabewa Zeeland heeft de verzoeken om kwijtschelding tijdig afgehandeld. Over 2020 zijn nog een beperkt aantal beroepschriften in behandeling.

Geautomatiseerde kwijtscheldingen

In 2020 is voor de afvalstoffenheffing in 861 gevallen geautomatiseerde kwijtschelding verleend. Voor de rioolheffing ligt dit aantal op 860.

Handmatig beoordeelde verzoeken om kwijtschelding

Daarnaast zijn door Sabewa Zeeland handmatig de kwijtscheldingsverzoeken beoordeeld die niet in aanmerking kwamen voor de geautomatiseerde afhandeling omdat er extra informatie moest worden verzameld.

Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing waren dit 726 verzoeken.

Over de oude jaren betrof dit een aantal van 108 verzoeken.

Kostenonderbouwing tarieven

Vanaf de begroting 2017 moet in de paragraaf lokale heffingen een overzicht van baten en lasten worden opgenomen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. Bij de hierna opgesomde heffingen is hiervan sprake. Bij deze heffingen is het toegestaan om maximaal 100% van de kosten te dekken. Dit is in de gemeente Middelburg uitgangspunt. In de onderstaande gegevens worden de totale gerealiseerde kosten en baten in 2020 met elkaar vergeleken en wordt het kostendeckingspercentage genoemd. Alle onderstaande heffingen voldoen aan het criterium, maximaal 100% dekking.

Reinigingsrechten

Omschrijving	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Kosten taakveld 7.3 Afval	5.355.643	5.471.302
Kosten taakveld 2.1 Verkeer en Wegen	272.451	258.172
Kosten taakveld 6.1 Inkomensregeling	399.173	396.584
Opbrengsten Taakveld 7.3 afval	-506.113	-635.153
Ontrekking voorziening afvalstoffenheffing		
Taakveld 7.3 afval	-333.643	-361.829
Netto kosten taakveld	5.187.511	5.129.076
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	446.360	510.727
BTW	874.841	889.708
Totale kosten	6.508.712	6.529.512
Opbrengsten heffingen	6.512.307	6.529.027
Kostendeckendheid	100%	100%

Marktgelden

Omschrijving	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Kosten taakveld	58.121	61.680
Opbrengsten Taakveld		0
Netto kosten taakveld	58.121	61.680
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	11.949	11.953
Totale kosten	70.070	73.633
Opbrengsten heffingen	68.594	54.203
Kostendeckendheid	98%	74%

Rioolheffing

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Kosten taakveld 7.1 Riool	3.783.466	4.080.747
Kosten taakveld 2.1 Verkeer en Wegen	288.798	273.663
Kosten taakveld 6.1 Inkomensregeling	76.840	82.357
Opbrengsten Taakveld 7.1 Riool	-30.590	-65.837
Netto kosten taakveld	4.118.513	4.370.930
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	288.678	279.940
BTW	737.190	702.741
Totale kosten	5.144.381	5.353.611
Opbrengsten heffingen	5.144.362	5.353.126
Kostendeckendheid	100%	100%

Begrafenisrechten

Omschrijving	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Kosten taakveld 7.5 begraven en crematoria	583.909	631.808
Opbrengsten Taakveld	0	0
Netto kosten taakveld	583.909	631.808
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	128.606	151.154
Totale kosten	712.514	782.962
Opbrengsten heffingen	668.726	739.483
Kostendeckendheid	94%	94%

Scheepvaartrechten

Omschrijving	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Kosten taakveld 2.04.0 Econ havens en waterwegen	135.007	109.491
Opbrengsten Taakveld		0
Netto kosten taakveld	135.007	109.491
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	1.057	772
Totale kosten	136.064	110.263
Opbrengsten heffingen	92.196	51.142
Kostendeckendheid	68%	46%

Leges Titel I, II en III

Omdat de leges over tal van producten wordt geheven is in onderstaande tabel de kostendekking per hoofdstuk in de legesverordening aangegeven. Tevens is het kostendeckingspercentage per titel weergegeven en vervolgens per hoofdstuk.

Per hoofdstuk wordt duidelijk dat bij een aantal producten de baten beduidend hoger zijn dan de kosten. Door kruissubsidiering toe te passen op de verschillende hoofdstukken per titel is er sprake van volledige kostendekking bij Titel 2. Voor Titel 1 geldt een kostendekking van 74%. Voor Titel 3 geldt een kostendekking van 5%.

Hoofdstuk		Totale kosten	Opbrengsten	Percentage
Totaal		1.984.977	1.895.607	95%
Titel I	Algemene Dienstverlening	854.396	632.890	74%
Hoofdstuk 1	Burgerlijke stand	92.932	45.890	49%
Hoofdstuk 2	Reisdocumenten	164.163	140.108	85%
	Naturalisaties (extra ingevoegd onderdeel)	87.259	74.223	85%
Hoofdstuk 3	Rijbewijzen	207.783	202.350	97%
Hoofdstuk 4	Verstrekingen uit de basisregistratie personen	17.207	10.206	59%
Hoofdstuk 5	Verstrekingen uit het Kiezersregister	0	0	-
Hoofdstuk 6	Verstrekingen op grond van Wet bescherming persoonsgegevens	0	0	-
Hoofdstuk 7	Overige publiekszaken	53.428	23.813	45%
Hoofdstuk 8	Vastgoedinformatie	8.013	0	0%
Hoofdstuk 9	Archief standskantoor	0	0	-
Hoofdstuk 10	Huisvestingswet (is verplaatst naar titel 3)	18.838	694	4%
Hoofdstuk 11	Leegstandswet			
Hoofdstuk 12	Gemeentegarantie	0	0	-
Hoofdstuk 13	Retributies	9.356	1.914	20%
Hoofdstuk 14	Winkeltijdenwet	9.419	347	4%
Hoofdstuk 15	Kansspelen	1.761	4.271	243%
Hoofdstuk 16	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren - AVOI	136.780	123.868	91%
Hoofdstuk 17	Verkeer en Vervoer	19.200	4.167	22%
Hoofdstuk 18	Diversen	28.257	1.041	4%
Titel 2	Dienstverlening inzake omgevingsvergunning	885.363	1.250.635	141%
Hoofdstuk 1	Begripsomschrijvingen			
Hoofdstuk 2	Vooroverleg/beoordeling conceptaanvraag	0	0	-
Hoofdstuk 3	Omgevingsvergunning	885.363	1.250.635	141%
Hoofdstuk 4	Vermindering			
Hoofdstuk 5	Gedeeltelijke legesbetaling en teruggaaf			
Hoofdstuk 6	Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project	0	0	-
Hoofdstuk 7	Wet Geluidhinder	0	0	-
Hoofdstuk 8	Wettelijk vereiste publicaties	0	0	-
Hoofdstuk 9	In deze titel niet benoemde beschikking	0	0	-
Titel 3	Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	245.218	12.082	5%
Hoofdstuk 1	Horeca	168.193	6.878	4%
Hoofdstuk 2	Organiseren evenementen of markten	77.025	5.204	7%
Hoofdstuk 3	Openbare orde	0	0	-
Hoofdstuk 4	Seksbedrijven	0	0	-

Hoofdstuk		Totale kosten	Opbrengsten	Percentage
Hoofdstuk 5	Brandbeveiligingsverordening	0	0	-
Hoofdstuk 6	Verstrekking van informatie middels aanvraagformulier taxatiegegevens	0	0	-
Hoofdstuk 7	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	0	0	-
Hoofdstuk 8	Huisvestingswet	0	0	-

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf wordt verantwoording afgelegd over het onderhoud van de kapitaalgoederen van de Gemeente Middelburg. Hierbij zijn de vastgestelde beleids- en/of beheerplannen leidend.

Beleidskader

De gemeenteraad en het college hebben in het verleden verschillende beleids- en beheerplannen vastgesteld. In onderstaande tabel worden de plannen benoemd waarbij een

koppeling met de programma's is gemaakt. De plannen hebben een meerjarig karakter. In de toelichtende tekst wordt beschreven op welke termijn een nieuw beleidsplan wordt opgesteld en met welke zaken rekening wordt gehouden.

Beleids- en beheerplannen

Kapitaalgoederen	Prog	Beleids-/beheerplan	Vastgesteld	Looptijd	Actualisatie
Begraafplaatsen en crematorium	VM	Beleidsplan begraafplaatsen en crematorium	2001	2001–2030	2031
Gebouwen en civiel-technische kunstwerken	div	Nota <i>Kaders onderhoud gebouwen, civieltechnische kunstwerken, kademuren en glooiingen</i> . Vertaald in een GBP en civiel plan.	2017	2018–2027	2028
Openbaar groen	SCR	Groenbeleidsplan Middelburg 2016–2026	2017	2016–2026	2027
Openbare verlichting	VVM	Beleidsplan Openbare verlichting 2010–2020	2010	2010–2020	2021
Riolering	VM	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan Middelburg	2015	2014–2018	2021
Speelplaatsen	SCR	Groenbeleidsplan Middelburg 2016–2026	2017	2016–2026	2027
Sportvelden	SCR	lokaal sportakkoord Middelburg 2020	2020	2020–2022	2022
Verkeersregelinstanties	VVM	Beheerplan verkeerslichten (o.b.v. programma 17-2-2016)	-	2015–2025	2026
Waterwegen	VVM	Waterplan Middelburg	2004	2005–2009	2019/2020
		Overeenkomst <i>Beheer en onderhoud van oppervlaktewater in Bebouwd gebied (BOB)</i>	2017	2017–2024	2025
Wegen	VVM	Beheerplan wegen 2016–2021	2016	2016–2021	2022

Programma's:

div = diverse

SCR= Sport, Cultuur en recreatie

VM= Volksgezondheid en Milieu

VVM = Verkeer, Vervoer en Waterstaat

aangegeven. Waarbij wordt gestreefd naar een kostendekkende exploitatie, in samenhang met de exploitatie van de begraafplaatsen.

Wat hebben we bereikt?

In alle kernen hebben naar behoefte begrafenissen plaatsgevonden. Het onderhoud op de begraafplaatsen is uitgevoerd.

Begraafplaatsen en crematorium

Wat wilden we bereiken?

In het Beleidsplan begraafplaatsen en crematorium (toekomstverkenning 2001–2030) is bepaald dat er mogelijkheden moet blijven bestaan voor begraven in alle kernen. En is een regionaal functionerend crematorium als doel

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Begraafplaatsen

Een groot aantal plechtigheden is verzorgd inclusief het uitvoeren van de begrafenissen.

Begravenissen per locatie per jaar

Locaties	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Westelijke Oude Havendijk	119	109	145	123	116	125	99
Noordweg Sint Laurens	27	18	19	20	17	28	29
Oude Dijk Nieuw- en Sint Joosland	13	9	7	10	7	10	12
Oude Rijksweg Nieuw- en Sint Joosland					2		
Radermacherstraat Arnhemuiden	1				1	2	1
Veerseweg Arnhemuiden	22	26	25	26	31	26	28
Kleverskerke	2		1	1	3		2
Joodse begraafplaats	1	1					
Aantal	185	163	197	180	177	191	171

Begravenissen per jaar

Jaar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal	185	163	197	180	177	191	171

In 2020 was het aantal begravenissen 20 minder dan 2019. Het aantal van 2020 past in de overwegend stabiele trend van de laatste 10 jaar. Totaal hebben 171 begravenissen plaatsgevonden. Verwacht wordt dat er in de toekomst een dalende lijn te zien zal zijn. De verklaring is dat nabestaanden vaker kiezen voor cremieren.

Crematorium

Diensten en aanvullende activiteiten zijn uitgevoerd. In 2020 zijn er 743 crematies uitgevoerd. Dat zijn er 15 meer dan in 2019, maar 195 minder dan in 2018. Die daling is toe te schrijven aan het openen van een particulier (DELA) crematorium in Goes in mei 2018.

Crematies per jaar

Jaar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal	981	1117	1075	1030	936	728	743

Het onderhoudsniveau van het crematorium is bepaald in de nota ‘Onderhoud gebouwen, civieltechnische kunstwerken, kademuren en glooiingen’ (januari 2017).

Voor het onderhoud aan het crematorium: zie het kapitaalgoed Gebouwen.

Gebouwen en civieltechnische kunstwerken

Gemeentelijke gebouwen

Wat wilden we bereiken?

Het onderhouden van de gemeentelijke gebouwen op het conditieniveau zoals vastgelegd in de nota ‘Kaders onderhoud gebouwen, civieltechnische kunstwerken, kademuren en glooiingen’ richt zich op het onderhouden van de gemeentelijke gebouwen en civieltechnische kunstwerken op conditieniveau 3 (redelijke conditie) voor de periode 2018–2027.

Wat hebben we bereikt?

Het onderhouden van de gemeentelijke gebouwen is grotendeels binnen de geraamde kosten uitgevoerd. Indien nodig zijn onderdelen voor uitvoering doorgeschoven naar 2021. De

budgettaire afwijkingen die hierdoor ontstaan, worden opgevangen door de voorziening onderhoud gebouwen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het planmatig onderhoud is uitgevoerd. De uitvoering is in samenhang met het huisvestingsbeleid, onderwijsbeleid, sportbeleid, wijkaanpak, parkeerbeleid en monumentenbeleid gepland. Ook niet-planmatig onderhoud (zoals vernielingen, klachtenonderhoud en onvoorziene zaken) is waar nodig uitgevoerd.

Civieltechnische kunstwerken

Wat wilden we bereiken?

De civieltechnische kunstwerken onderhouden op conditieniveau 3 (een redelijke conditie) zoals vastgelegd in de nota ‘Kaders onderhoud gebouwen, civieltechnische kunstwerken, kademuren en glooiingen’. Dit beleid is opgesteld voor het onderhouden van de gemeentelijke gebouwen en civieltechnische kunstwerken voor de periode 2018 tot en met 2027.

Bij sommige objecten bestaat op dit moment nog onduidelijkheid over het werkelijke conditieniveau. Deze onduidelijkheden willen we wegnemen door o.a. nadere inspecties/onderzoeken. Deze zijn grotendeels uitgevoerd maar nog niet gereed. De informatie die hieruit voortvloeit helpt bij het maken van een overzicht waarin we technische noodzaak en risico’s bepalend laten zijn voor de volgorde van uitvoering. Ook is hierin oog voor (toekomstige) ontwikkelingen/werkzaamheden. Het op peil brengen en houden van alle civieltechnische kunstwerken vraagt een langere termijn visie en aanpak. Er is onvoldoende budget beschikbaar om de achterstanden op korte termijn op te heffen.

Naar verwachting zijn we 2021 in staat om een overzicht te maken met een prioritering voor vervanging/renovatieopgaven.

Wat hebben we bereikt?

Het onderhoud van de civieltechnische kunstwerken is binnen het budget uitgevoerd. Er zijn forse stappen gezet om het overzicht op en het inzicht in het areaal en het conditieniveau te verbeteren. De kadeconstructie aan het Kleverskerksejaagpad is volledig vernieuwd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Bij verschillende objecten zijn onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Parallel hieraan is het gehele areaal geïnspecteerd. Acute gebreken die aan het licht kwamen tijdens de inspecties zijn direct hersteld, enkele bevindingen gaven aanleiding tot nader onderzoek wat deels is uitgevoerd maar deels ook een langere doorloop tijd kent. Daarnaast is er een bijdrage geleverd vanuit het onderhoudsbudget civieltechnische kunstwerken om de kadeconstructie aan het Kleverskerksejaagpad geheel te vernieuwen.

Openbaar groen

Wat wilden we bereiken?

In de raad van 30 januari 2017 is het groenbeleidsplan 'Middelburg 2016–2026, Milieubewust en functioneel openbaar groen' vastgesteld. Belangrijke dragers zijn:

1. Het huidige kwaliteitsniveau (CROW-schaallat 2013) van het openbaar groen te handhaven, dit betekent:
  - kwaliteit A op begraafplaatsen en in het stads- en winkelcentrum;
  - kwaliteit B voor wijkgroen en groen bij sportcomplexen, speelterreinen, en verkeersgroen;
  - kwaliteit C op industrieterreinen, recreatieparken, groenelangen en stadsranden, waterhuishouding en parken/bolwerken (beheer is nu nog op niveau B).
2. Met de uitvoering van het groenbeleidsplan de burger een grotere rol en meer verantwoordelijkheid te geven in beheer en onderhoud van de groene openbare ruimte. Hierin de modellen uit het groenbeleidsplan als uitgangspunt nemen en op zoek gaan naar maatwerk met de burger en wijkaanpak.
3. Beslispunt 1 en 2 te vertalen naar in ieder geval de volgende kaderstelling:
  - behouden en versterken van de hoofdgroenstructuur (randvoorwaarden bij ruimtelijke ontwikkelingen);
  - toegankelijkheid van de hoofdgroenstructuur (de groene buffers van de stad) bevorderen;
  - een groene inrichting van de wijken en speelplaatsen in stand houden en waar mogelijk verbeteren;
  - zorgvuldig omgaan met uitgifte van groen;
  - milieubewust beheren en differentiatie in de kwaliteitsniveaus van het groenbeheer van de verschillende gebieden aanhouden;
  - inspelen in de groeninrichting op klimaatverandering;
  - behoud van de beheerkwaliteit van het groen, ook op begraafplaatsen;

- bevorderen van biodiversiteit;
- het onderzoeken van de mogelijkheden voor het ontwikkelen van stadslandbouw;
- bij aanleg en inrichting kiezen voor duurzame concepten en beplantingen.

Wat hebben we bereikt?

Het nieuwe groenbeleid is deels een nieuwe start met nieuwe doelen. De doelen zullen geleidelijk gerealiseerd worden over de periode 2016–2026. Door externe en interne ontwikkelingen zal bijstelling van het beleid plaatsvinden in deze periode. In 2020 zijn vooral aan de orde geweest:

- het moeilijker en het duurder uitvoeren van onderhoudstaken door een krappere arbeidsmarkt;
- door langdurige droogte meer uitval van jonge beplantingen;
- door langdurige droogte een andere (duurdere) wijze van onkruidbestrijding op verhardingen. Daar staat tegenover dat de onkruiddruk door de droogte lager was.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het onderhoud is uitgevoerd volgens het groenbeheerplan, aan:

- 225 hectare openbaar groen met 25.096 bomen;
- 30 hectare groen op sportaccommodaties met 606 bomen;
- 11 hectare groen op de begraafplaatsen met 1458 bomen;
- 108 hectare waterlopen en oevers.

Dit is vergelijkbaar met 2019. Het onderhoud is deels uitgevoerd met eigen medewerkers en met een belangrijke inzet van Orionis, en incidenteel met aannemers.

Openbare verlichting

Wat wilden we bereiken?

Voor dit kapitaalgoed is in begin 2010 een beleidsplan openbare verlichting (2010–2020) vastgesteld. Sinds 1 januari 2008 wordt het beheer en onderhoud van de openbare verlichting uitgevoerd volgens het gezamenlijk contract van de Samenwerking openbare verlichting Zeeland. Het beheer en onderhoud wordt afgestemd met de overige Zeeuwse gemeenten. Binnen onze gemeentegrenzen worden de werkzaamheden afgestemd met overige onderhoudswerkzaamheden in de buitenruimte.

Wat hebben we bereikt?

In 2020 is de openbare verlichting op diverse plaatsen in Middelburg vernieuwd. Door het toepassen van energiezuinige lampen is een besparing van circa 70.000 kWh gerealiseerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In diverse woonstraten zijn lichtmasten en armaturen met conventionele lampen vervangen door dimbare LED-verlichting.

Riolering

Wat wilden we bereiken?

Het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan is in de raad van 26 januari 2015 vastgesteld (vGRP 2014–2018).

In dit rioleringsplan wordt weergegeven hoe de Gemeente Middelburg omgaat met haar gemeentelijke zorgplicht voor de rioleringen (afval-, hemel- en grondwater). In het plan staat omschreven hoe zo doeltreffend mogelijk en tegen zo laag mogelijke maatschappelijke lasten het rioolbeheer zal worden uitgevoerd.

Het rioleringsplan is in overeenstemming met het Stedelijk waterplan en het gemeentelijk Milieubeleidsplan. De uitvoering van werkzaamheden aan de rioleringen wordt zoveel mogelijk afgestemd met andere werkzaamheden in de buitenruimte, zoals

herstructureringswerkzaamheden van stadsdelen en onderhoud en reconstructies van wegen. Daarnaast vindt afstemming plaats met de wijktafels, de Provincie Zeeland en het Waterschap Scheldestromen. Speerpunt voor 2020 was de vervanging of renovatie van circa 3,9 km. riolering. Tevens zou 3 ha verhard oppervlak van de gemengde rioolstelsels worden afgekoppeld.

Het vGRP wordt geactualiseerd in 2021 en zal uiteindelijk als Stedelijk Waterprogramma (gecombineerd met het voormalig stedelijk waterplan) worden opgenomen in het Omgevingsprogramma van de gemeente. Een Omgevingsprogramma bevat de concrete uitwerkingen en acties die nodig zijn om de in de Omgevingsvisie afgesproken ambities te bereiken.

Wat hebben we bereikt?

Een goed beheer van de gemeentelijke riolering. Een groot deel van de geplande renovaties is uitgevoerd (totaal circa 2 km, inclusief het restant van 2019). Een groot renovatieproject van ca. 1,5 km is net over de jaarwisseling getild, en zal in januari 2021 worden uitgevoerd. Er is circa 2,7 ha verhard oppervlak afgekoppeld van de gemengde rioleringsstelsels.

Totaal zitten we met het afkoppelen ruimschoots op het schema van 1% per jaar (21% afgekoppeld in 20 jaar). Het benodigde onderhoud aan riolen en installaties is uitgevoerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er is conform de planning onderhoud gepleegd aan ongeveer 66 km riolering, alle (18.650) kolken, alle (85) gemalen/pomputten/tunnels in bebouwd gebied en alle (88) pomputten in het buitengebied. Het technisch onderhoud aan de installaties is in samenwerkingsverband uitgevoerd door het waterschap Scheldestromen.

Speelplaatsen

Wat wilden we bereiken?

In het Groenbeleidsplan Middelburg 2016–2026 (vastgesteld 30 januari 2017) is een actualisatie van het speelruimtebeleid opgenomen. De doelstelling is het realiseren of het in stand houden van speelruimte en speelvoorzieningen van voldoende kwaliteit voor alle leeftijdsgroepen, evenwichtig verspreid over de stad. In toenemende mate wordt hierbij ingespeeld op wensen en inbreng vanuit de verschillende wijken.

Wat hebben we bereikt?

Een fijnmazig netwerk van speelvoorzieningen over de stad. Afstemming op de wensen vanuit de wijken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Inspecties (4 keer), regulier onderhoud, calamiteitenonderhoud en vervangingen zijn uitgevoerd. In samenspraak met omwonenden en andere betrokkenen is een aantal initiatieven tot uitbreiding en verbetering van speelvoorzieningen uitgevoerd. De beschikbare middelen zijn voldoende om het bestaande areaal speelvoorzieningen in stand te houden, maar onvoldoende om wensen te vervullen.

Sportvelden

Wat wilden we bereiken?

Sportvoorzieningen van voldoende kwantiteit en kwaliteit voor de Middelburgse verenigingen.

Wat hebben we bereikt?

Sportvoorzieningen van voldoende kwantiteit en kwaliteit binnen de kaderstelling. Een structureel spanningsveld bestaat er echter tussen enerzijds de verwachtingen, wensen en behoeften van de sportverenigingen, en anderzijds de beschikbare middelen en de daaraan gekoppelde kwantiteit en kwaliteit van de voorzieningen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het areaal en het actuele beheer zijn vastgelegd in het groenbeleidsplan. Het gaat om 6 complexen (De Sprong, Kruitmolen, Nieuwland, Arnemuiden, Sint Laurens) en 31,7 ha aan areaal inclusief verhardingen.

Verkeersregelinstallaties

Wat wilden we bereiken?

We willen goed functionerende verkeerslichtenareaal door:

- uitvoering te geven aan het tijdig vervangen van afgeschreven verkeersregelinstallaties;
- adequaat reageren op storingen in de verkeersregelinstallatie (eerstelijnsonderhoud);
- jaarlijks preventief en correctief onderhoud aan de installaties uit te voeren (tweedelijnsonderhoud);
- bij het uitvoeren van verkeerskundig onderhoud de verkeerslichtenregeling af te stemmen op de verkeerssituatie en verkeersaanbod;
- geen verkeersregelinstallaties toe te passen op kruispunten waar een fysieke maatregel (bijvoorbeeld rotonde of voorrangskruising) een betere oplossing is. Bij vervanging hier vooraf een nut en noodzaakonderzoek uitvoeren.

Wat hebben we bereikt?

Alle nieuwe verkeersregelautomaten zijn voorbereid op automatische storingsmelding en kunnen via GPRS-verbinding maken met een Verkeers Management Systeem (VMS). Vanwege de belangstelling vanuit meerdere Zeeuwse wegbeheerders om hun VRI's aan te sluiten op een kwaliteitscentrale, is er 2018 een overleg gestart om de mogelijkheden te verkennen voor het aanschaffen van één kwaliteitssysteem waar de Zeeuwse

wegbeheerders op kunnen aansluiten. In 2019 zijn oriënterende gesprekken gevoerd met leveranciers van deze systemen. In 2020 zijn door de gezamenlijke wegbeheerders de gewenste systeemkenmerken en eisen van het VMS geformuleerd ten behoeve van een offerteuitvraag aan de markt. Deze zal naar verwachting in de eerste helft van 2021 uitgaan. Tevens zijn we gestart met het opstellen van de nota's ten behoeve van de bestuurlijke besluitvorming voor aanschaf van een VMS.

De verkeersregelininstallatie op de voetgangersoversteekplaats op de Turfkaai is uitgeschakeld. De volledige installatie is verwijderd in combinatie met de civiele werkzaamheden op de Turfkaai-Hoogstraat. De VRI Poelendaelesingel/Nieuwe Vlissingeweg/Poelendaeleweg/Vlissingesingel is vervangen.

In het kader van het onderhoud Klein Vlaanderen/Volderijlaagte is een ontwerp uitgewerkt voor het (conform het GVVP) afwaarderen van Klein Vlaanderen van 50 naar 30 km/uur. In dit ontwerp komt de verkeersregelininstallatie op het kruispunt Klein Vlaanderen/Volderijlaagte te vervallen. Het kruispunt zal hiervoor heringericht worden.

We hebben het eerste- en tweedelijns onderhoud voor 2020 uitbesteed aan de firma Istimewa.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het inrichtingsplan voor Klein Vlaanderen en de Volderijlaagte sluit aan op het Seisplein. De verkeersregelininstallaties op het Seisplein moeten de komende jaren vervangen worden. Hiervoor is een onderzoek gestart naar de mogelijkheden voor het niet-vervangen van de installatie en het Seisplein aan te passen met fysieke maatregelen. Het onderzoek naar een kruispuntoplossing zonder VRI's op het Seisplein is in 2020 afgerond. De uitkomst van het onderzoek is dat we de verkeersregelininstallatie een-op-een gaan vervangen.

In samenhang met de herinrichting Poelendaeleweg-Nieuwe Vlissingeweg-Poelendaelesingel-Vlissingesingel is in het najaar van 2020 de kruising gereconstrueerd en is de VRI vervangen. Naar aanleiding van klachten over het negeren van gesloten rijrichtingen op het kruispunt en de daaruit volgende gevaarstelling, hebben we samen met de politie de werking en het verkeersgedrag gemonitord. De politie heeft op meerdere momenten handhavend opgetreden. In januari 2021 onderzoeken

we nog eventuele aanvullende maatregelen om de verkeersveiligheid nog verder te verbeteren.

Het jaarlijkse preventieve en correctieve onderhoud is door Istimewa samen met de leverancier van de verkeersregelininstallaties uitgevoerd. Aandachts- en herstelpunten zijn uitgevoerd.

Waterwegen

Wat wilden we bereiken?

Met het zorgdragen voor waterlopen beogen we een goede kwaliteit en afvoer van het oppervlaktewater naar het Kanaal door Walcheren. Het belangrijkste document is het stedelijk waterplan (Waterplan Middelburg 2005–2009). Dit waterplan wordt geactualiseerd in 2021 en zal dan als Stedelijk Waterprogramma (gecombineerd met het voormalig gemeentelijk rioleringsplan) worden opgenomen in het Omgevingsprogramma van de gemeente. Een Omgevingsprogramma bevat de concrete uitwerkingen en acties die nodig zijn om de in de Omgevingsvisie afgesproken ambities te bereiken.

Wat hebben we bereikt?

- Oppervlaktewater *binnen* stedelijk gebied
Op basis van de overeenkomst Beheer Openbaar water Bebouwd gebied (BOB door college vastgesteld op 9 mei 2017 voor de periode 2017-2025 als vervolg op de eerdere overeenkomst) hebben we samen met het waterschap Scheldestromen zorggedragen voor het onderhoud van de waterlopen. Het areaal en het actuele beheer zijn vastgelegd in het groenbeleidsplan. Het gaat om wateroppervlak inclusief slootkanten/oeveren met een totale omvang van 108 ha aan areaal.
De in de beheerplannen beoogde kwaliteit is geleverd. Op dit moment is er geen achterstallig baggerwerk in de gemeente. In 2020 zijn voorbereidingen getroffen voor het baggeren van de watergangen in Magistraatwijk en Dauwendaele; deze zullen begin 2021 worden uitgevoerd. Door het baggerwerk op peil te houden, verbetert de kwaliteit van het oppervlaktewater en wordt een goede afvoer gegarandeerd.
- Oppervlaktewater *buiten* stedelijk gebied
Om de afvoer en berging van het oppervlaktewater klimaatbestendig te maken, heeft het waterschap de capaciteit ervan getoetst aan de Planvorming Wateropgave (PWO) Walcheren. Dit PWO is er een gekalibreerd watersysteemmodel

voor heel Walcheren, en vormt de basis voor de peilbesluiten van het waterschap.

- Oppervlaktewater en riolering in stedelijk gebied
Verder heeft de SAZ+ (Samenwerking Afvalwaterketen Zeeland, bestaande uit alle Zeeuwse gemeenten, het Waterschap Scheldestromen en Evides) in 2017 een stresstest uitgevoerd op het stedelijk water (oppervlaktewater en riolering). Het doel van deze stresstest was om locaties in beeld te brengen die gevoelig kunnen zijn voor extreem weer zoals korte hevige neerslag, langdurige neerslag en langdurige droogte. De resultaten van de stresstest zijn verder verfijnd en worden verwerkt in het nieuwe Stedelijk Waterprogramma, dat in het voorjaar van 2021 zal worden aangeboden aan de raad.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2020 is onderhoud volgens de BOB-overeenkomst (looptijd 2017 tot en met 2024) uitgevoerd aan oppervlaktewater in de stad en is de stresstest uitgevoerd op oppervlaktewater en riolering in stedelijk gebied. De aanbevelingen uit de PWO zijn door het waterschap gedeeltelijk al uitgevoerd (Dauwendaele) en andere zullen komende jaren volgen (Klarenbeek).

Wegen

Wat wilden we bereiken?

In 2016 is het Beheerplan wegen 2008–2011 geactualiseerd. In het plan staat aangegeven hoe de Gemeente Middelburg het onderhoud van het wegareaal wil uitvoeren, hoeveel financiële middelen er voor benodigd zijn en hoe de planning van de uit te voeren werkzaamheden zal worden opgesteld en uitgevoerd. Uitgangspunt van het plan is dat het wegenonderhoud over het hele wegareaal en in de gehele gemeente Middelburg zou worden opgepakt waarbij in eerste instantie het achterstallig onderhoud en de direct overlast gevende schades worden hersteld.

Het wegenonderhoud wordt afgestemd met andere werkzaamheden in de buitenruimte zoals bijvoorbeeld het onderhoud aan rioleringen en de onderhoudswerkzaamheden aan kabel- en leidingnetwerken van nutsbedrijven, maar ook maatregelen op het gebied van verkeer en klimaat. Daarnaast wordt het wegenonderhoud afgestemd met de bewoners. Sinds 2010 zijn we verder gegaan met een wijkgerichte aanpak van het wegenonderhoud.

Wat hebben we bereikt?

In 2020 zijn per project ook weer bewoners en belanghebbenden betrokken bij de onderhoudsprojecten. Steeds wordt een integrale afstemming van de projecten nagestreefd binnen de gemeentelijke beleid- en beheerprogramma's, en met externe partijen. Deze werkwijze zorgt enerzijds voor een kwalitatief beter en vollediger product en meer draagvlak van belanghebbenden. Anderzijds is het een intensieve werkwijze die de doorlooptijd van projecten aanzienlijk verlengt en meer inzet van medewerkers vraagt. Met name de afstemming met nutsbedrijf Delta is intensief doordat Delta de komende jaren grote vervangings- en onderhoudsprojecten uitvoert aan haar kabel- en leidingnetwerk. Ook wordt door afstemming met bewoners onderhoudsbudget ingezet voor herinrichting en nieuwe wensen. Door de nagestreefde werkwijze van integrale afstemming, wordt op straatniveau de kwaliteit van het product wegens verbeterd. Over het gehele wegareaal gezien, staat de kwaliteit van het wegareaal onder druk. Door de hogere voorbereidingskosten en de nieuwe wensen, wordt verder ingeteerd op de al gekorte onderhoudsbudgetten en daarmee op de kwaliteit van het wegareaal. Het percentage achterstallig onderhoud wegen is toegenomen.

In de raadsvergadering van 18 juli 2016 zijn de kaders voor het wegbeheer vastgesteld.

Het ambitieniveau voor de kwaliteit van de wegen is het voldoen aan de minimale eisen van verantwoord wegbeheer niveau C. De belangrijkste uitgangspunten zijn: integrale afstemming met bewoners en derden, integrale uitvoering met overige beleidsvelden (riolering en nutsbedrijven), anticiperen op vergrijzing en klimaatveranderingen, en nastreven van duurzaamheid.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2020 zijn de onderhoudsprojecten van 2019 afgerond, en een belangrijk deel van het programma van 2020. Een aantal projecten zal in 2021 worden afgerond. De oorzaak van de vertraging is de integrale afstemming van de werkzaamheden met andere disciplines en bewoners en Nutsbedrijven, waardoor de kwaliteit van het plan beter wordt en er minder overlast is, maar er ook afhankelijkheden ontstaan in de uitvoering. Ook worden door deze werkwijze de integrale doelen gerealiseerd van andere beleidsvelden zoals verkeer, groen, riolen en klimaatmaatregelen. Bij wegenonderhoud wordt waar mogelijk het verhardoppervlak

omgevormd naar bijvoorbeeld halfverharding en groen. Naast projectmatig onderhoud is een deel van het budget besteed aan kleinschalig onderhoud omdat schadebeelden van wegonderdelen

hier om vragen. De werkzaamheden zijn uitgevoerd binnen het beschikbare budget en voor een deel uit de reserve wegen.

Financiën kapitaalgoederen

Omschrijving	Programma		Begroting	Rekening
Begraafplaatsen en crematorium	Volksgezondheid en milieu	Kapitaallasten	245.836	245.836
		Jaarlijks onderhoud	836.002	887.518
		Subtotaal	1.081.839	1.133.354
Openbaar groen	Sport, cultuur en recreatie	Kapitaallasten	62.869	62.914
		Jaarlijks onderhoud	2.224.617	2.300.778
		Subtotaal	2.287.487	2.363.692
Openbare verlichting	Verkeer, vervoer en waterstaat	Kapitaallasten	69.760	69.760
		Jaarlijks onderhoud	419.156	556.329
		Subtotaal	488.916	626.089
Riolering	Volksgezondheid en milieu	Kapitaallasten	39.748	42.198
		Jaarlijks onderhoud	798.742	663.965
		Storting in voorziening	2.912.416	3.081.937
		Subtotaal	3.750.905	3.788.100
Speelplaatsen	Sport, cultuur en recreatie	Kapitaallasten	53.853	53.853
		Jaarlijks onderhoud	58.631	59.937
		Subtotaal	112.484	113.790
Sportvelden	Sport, cultuur en recreatie	Kapitaallasten	443.720	443.720
		Jaarlijks onderhoud	206.093	258.056
		Subtotaal	649.813	701.776
Verkeersregelinstallaties	Verkeer, vervoer en waterstaat	Kapitaallasten	141.792	141.792
		Jaarlijks onderhoud	166.102	121.583
		Subtotaal	307.895	263.375
Waterwegen	Verkeer, vervoer en waterstaat	Kapitaallasten	143.529	128.703
		Jaarlijks onderhoud	40.619	47.175
		Subtotaal	184.148	175.878
Wegen	Verkeer, vervoer en waterstaat	Kapitaallasten	582.834	582.834
		Jaarlijks onderhoud	2.567.980	3.304.832
		Onttrekking reserve	0	-651.785
		Subtotaal	3.150.814	3.235.880
		Totaal	12.014.300	12.401.934
Omschrijving	Programma		Begroting	Rekening
Gebouwen en civiel-technische kunstwerken (GBP)	Bestuur en ondersteuning	Storting in voorziening	1.942.064	1.942.064
	Verkeer, vervoer en waterstaat	Storting in voorziening	449.294	449.294
		Totaal	2.391.358	2.391.358

Financiering

de behoefte aan vreemd vermogen tegen zo laag mogelijke kosten en te beschermen tegen ongewenste financiële risico's.

Inleiding

De treasuryfunctie voert de taken financiering, cashmanagement en renterisicobeheer uit met als doel de organisatie te voorzien in

Beleidskader

Middelburg geeft uitvoering aan de treasuryfunctie binnen de normen van:

- Wet financiering decentrale overheden (kasgeldlimiet en renterisicobeheer)
- Financiële verordening
- Treasury statuut van de gemeente Middelburg

Renterisicobeheer

Het renterisico is het volume uitstaande schuld, dat in een jaar aan een renteherziening onderhevig is. In de wet FIDO zijn eisen gesteld aan het maximum renterisico, dit komt tot uitdrukking in de kasgeldlimiet (voor leningen met een looptijd tot 1 jaar) en de renterisiconorm (voor leningen met een looptijd vanaf 1 jaar). Deze normen bepalen de speelruimte voor de gemeente om verantwoord en goedkoop te financieren.

Kasgeldlimiet

Het hulpmiddel om renterisico's op korte financiering te beperken is de kasgeldlimiet. Als referentiekader voor de bepaling van de kasgeldlimiet geldt het begrotingstotaal en een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage voor gemeenten van 8,5%. Voor 2020 betekent dit een kasgeldlimiet van €14,4 miljoen.

In het 2020 is gebruik gemaakt van kasgeldleningen, omdat voor overschrijding van het kredietlimiet € 7 miljoen bij het rekening-courant saldo BNG een opslag van 2% in rekening wordt gebracht. In 2020 zijn er 9 kasgeldleningen afgesloten tegen tarieven die variëren van - 0.47% tot +0,25%.

Ontwikkeling kasgeldlimiet *€1.000.000	
Kasgeldlimiet v/h begrotingstotaal	14,4
1e kwartaal	9,1
2e kwartaal	7,4
3e kwartaal	8,1
4e kwartaal	3,1

Renterisiconorm

Deze renterisiconorm houdt in dat in een jaar niet meer dan 20% van het begrotingstotaal voor herfinanciering of renteherziening in aanmerking mag komen. Bij de gemeentelijke financiering is in 2020 aan deze norm voldaan.

Ontwikkeling renterisiconorm *€1.000.000	
Totale begrotingstotaal	169,4
Norm 20%	33,9
Aflossing	19,0
Renteherziening	0,0
Ruimte onder de renterisiconorm	14,9

Rente

De behoefte aan inzicht in de kosten op de taakvelden en de behoefte om de wijze van verantwoorden van rente in de begroting en jaarrekening te harmoniseren, hebben er toe geleid dat in het wijzigingsbesluit BBV is opgenomen, dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moet worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. Dit percentage wordt berekend door de totale boekwaarde van de bezittingen te delen door werkelijk betaalde rente. Het overzicht van deze begrote en werkelijke berekening voor 2020 is op de volgende pagina opgenomen. In de begroting was rekening gehouden met een (rente)omslag van 2%. Aangezien de werkelijke betaalde rente gemiddeld lager uitkomt dan de begrote rente, is in de najaarsnota de (rente)omslag neerwaarts bijgesteld naar 1,5%.

Berekening renteomslag	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Externe rentelasten korte en lange financiering	4.150.179	3.872.568
af: Externe rentebaten	216.215	367.477
Saldo rentelasten en rentebaten	3.933.964	3.505.091
Aan grondexploitatie toe te rekenen rente	-1.578.197	-1.264.430
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	2.355.767	2.240.661
Rente over voorzieningen tegen contante waarde	225.000	86.836
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	2.580.767	2.327.497
Berekend % omslagrente	1,51%	1,42%
Te hanteren omslagrente	2,00%	1,50%
Berekening renteresultaat		
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	2.580.767	2.327.497
Toe te rekenen rente	3.423.363	2.462.649
Renteresultaat	842.596	135.153

Leningportefeuille

Onderstaand een overzicht van de totale aangetrokken lang- en kortlopendegeldleningen, welke in totaliteit in 2020 is afgenomen ten opzichte van 2019.

Aangetrokken geldleningen * (€ 1.000.000)	2020	2019
Langlopende leningen t.b.v eigen financiering	158,3	169,2
Langlopende leningen t.b.v woningbouw	4,3	4,4
Kortlopende leningen en rekening courant saldo BNG	10,4	5,4

Verstrekte geldleningen

In het jaar 2020 zijn er geen nieuwe leningen verstrekt. Onderstaand een overzicht van de verstrekte geldleningen per 31 december. Een specificatie van de overige verstrekte geldleningen is opgenomen bij de toelichting van de balans, onderdeel Financiële vaste activa.

Verstrekte geldleningen * (€ 1.000.000)	2020	2019
Langlopende verstrekte leningen t.b.v. woningbouw	4,3	4,4
Overige verstrekte leningen minus voorziening voor oninbaarheid	6,1	6,1

Gewaarborgde geldleningen

Naast de meer reguliere financiering kent de gemeente ook de gewaarborgde geldleningen voor onder andere Woongoed. Deze leningen zijn ondergebracht bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Het waarborgfonds kent een getrappt garantieniveau. De gemeente loopt daarbij risico in derde aanleg.

Gewaarborgde geldleningen * (€ 1.000.000)	2020	2019
Woningbouw	174,0	163,3
Overige verstrekte leningen	14,3	15,3

Een specificatie van de gewaarborgde geldleningen is opgenomen bij de toelichting op de balans. Hierin zijn de geldnemers van de overige verstrekte gewaarborgde geldleningen vermeld.

Schatkistbankieren

In de wet Houdbare overheidsfinanciën (wet HOF) is verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden ingevoerd. Dit houdt in dat gemeenten hun overtollige middelen bij het rijk moeten uitzetten. Hiemee wordt beoogd dat de staat minder geld leent op de financiële markten en de staatsschuld daalt. In het jaar 2020 heeft de gemeente Middelburg geen gelden buiten de schatkist

gezet. Een overzicht van het gemiddeld BNG-saldo per kwartaal is opgenomen bij de toelichting op de liquide middelen.

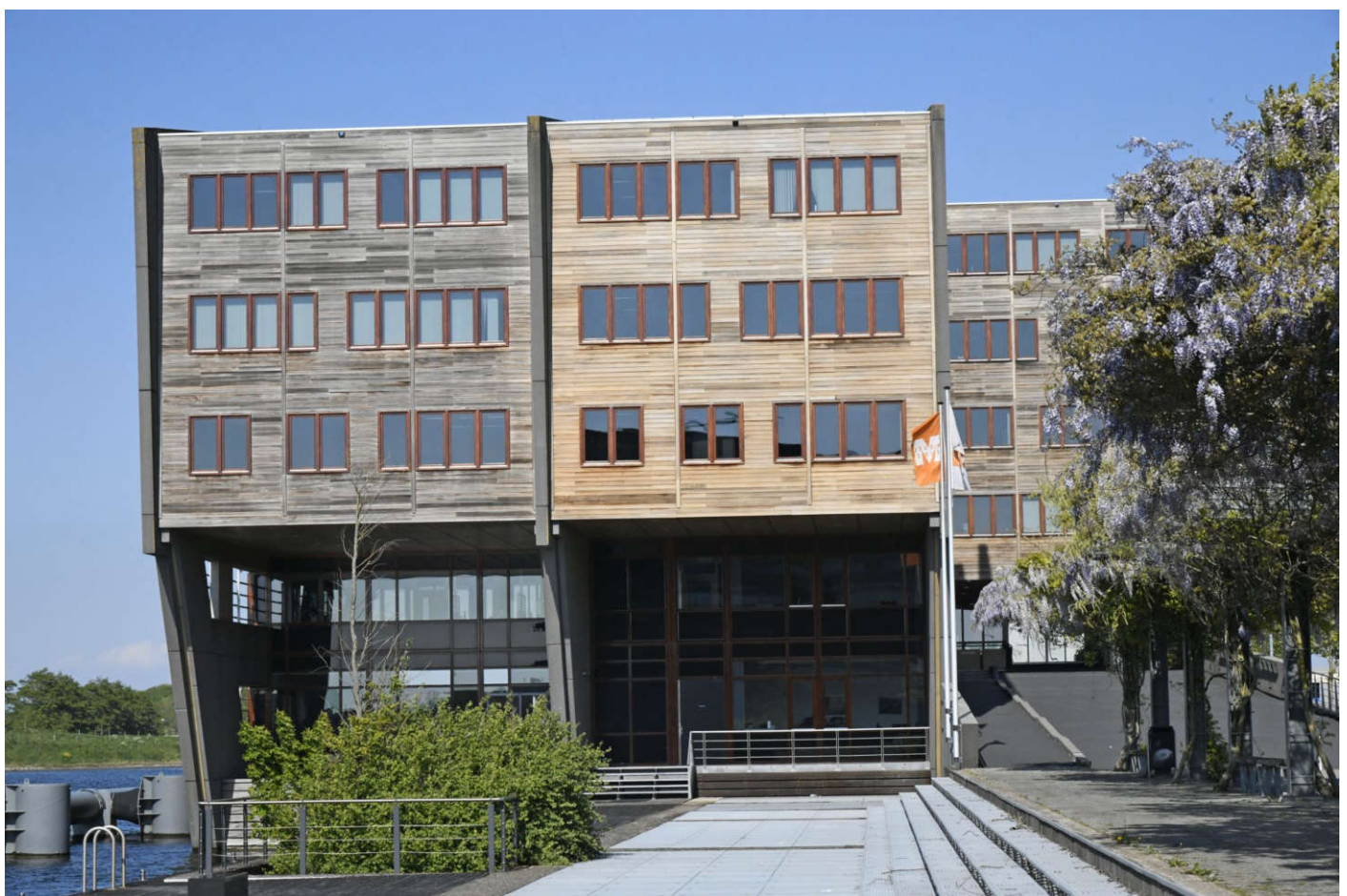

Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op de bedrijfsvoering van de Gemeente Middelburg. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren. Het betreft beleidsmatige (primaire) processen, ondersteunende (secundaire) processen en de sturing en beheersing ervan. Over de volgende onderdelen wordt in de paragraaf Bedrijfsvoering inzicht gegeven in de uitvoering over het jaar 2020:

- Personeel en organisatie
- Dienstverlening
- Communicatie
- Juridische Zaken
- Informatie en Automatisering
- Documentaire/Digitale informatievoorziening
- Inkoop
- Informatiebeveiliging
- Privacybescherming
- Financieel Beleid/Beheer
- AO/IC

Personeel en Organisatie

Uiteraard heeft ook voor P&O 2020 grotendeels in het teken gestaan van de coronacrisis en de hieraan verbonden maatregelen. Ineens moest een groot deel van onze medewerkers thuis gaan werken. En zijn er maatregelen getroffen om veilig buiten en binnen het kantoor te kunnen werken. De

Preventiemedewerker heeft hier vanuit P&O een belangrijke rol in gespeeld.

Organisatieontwikkeling

In 2019 is het project functiehuis opgestart in het kader van organisatieontwikkeling. Het doel hiervan was om te toetsen of onze medewerkers nog in de juiste functie zaten op basis van de

werkzaamheden die worden uitgevoerd. De planning was om dit project in 2020 af te ronden. Vanwege corona is hierin vertraging opgelopen en wordt de eerste fase van dit project afgerond in 2021. De tweede fase waar in de doorontwikkeling van het functiehuis aan bod komt, staat gepland voor later in 2021.

Strategische personeelsplanning wordt steeds beter toegepast binnen de organisatie. Ondanks de coronacrisis heeft strategische personeelsplanning toch een belangrijke rol kunnen spelen. Zo zijn er in 2020 25 medewerkers doorgestroomd naar een andere functie die hen een nieuwe uitdaging en werkplezier biedt en de organisatie helpt. We zorgen zo dat we de juiste persoon op de juiste plek hebben.

Als gevolg van de coronamaatregelen is een groot deel van de medewerkers thuis gaan werken. Dit heeft ertoe geleid dat er in 2020 een projectgroep is opgezet die onderzoekt en voorstellen gaat doen over hoe we omgaan met thuiswerken na de coronamaatregelen. Dit zal leiden tot een herijkte visie op werken.

Als gevolg van de thuiswerksituatie en het feit dat veel cursussen en/of opleidingen niet door konden gaan, is in 2020 een pilot opgezet voor een online leeromgeving waar alle medewerkers toegang toe hadden. Op deze manier konden medewerkers vanuit huis online trainingen volgen. In 2021 wordt bekeken of hier een structureel vervolg aan wordt gegeven en of zo onderdeel wordt van het opleidingsbeleid.

Arbeidsvoorwaarden

Per 1-1-2020 is de 'Wet normalisering rechtspositie ambtenaren' ingegaan. Deze wet regelt dat de rechtspositie van ambtenaren vanaf dat moment wordt geregeld in het Burgerlijk Wetboek, de Cao Gemeenten 2020-2021, de arbeidsovereenkomst en het personeelshandboek, net zoals bij werknemers in andere sectoren. Deze wetswijziging heeft verder geen veranderingen aan de arbeidsvoorwaarden van medewerkers met zich meegebracht. Een nieuwe cao kan wel wijzigingen in de arbeidsvoorwaarden met zich meebrengen. Als gevolg van corona is bijvoorbeeld een thuiswerkvergoeding ook onderdeel van cao onderhandelingen geworden. De cao was tot en met 31-12-2020 van toepassing. De onderhandelingen voor een nieuwe cao worden voortgezet in 2021.

Dienstverlening

De Visie op Dienstverlening 2017-2020 met bijbehorende meerjarige uitvoeringsagenda wordt stapsgewijs uitgevoerd. In het vierde kwartaal van 2020 heeft de gemeenteraad een tussentijdse evaluatie ontvangen.

In 2020 hebben we een nieuw midoffice systeem (onder andere een zaakstelsel en een content management systeem) uitgerold.

Het onlineteam heeft daarnaast voor verdere verbetering van onze dienstverlening via de website en social media-kanalen gezorgd. Eind 2020 heeft het onlineteam onze nieuwe website opgeleverd.

De gemeenteraad heeft op 10 december 2020 een geamendeerd raadsvoorstel aangenomen voor het verlengen van de visie op dienstverlening. Deze visie, met het bijbehorende budget, wordt verlengd tot en met 2023. Het besluit houdt ook in dat de gemeenteraad in december 2021 en 2022 geïnformeerd wordt over de stand van zaken rondom de uitvoering van de visie. En in het eerste kwartaal van 2023 wordt de visie participatief geëvalueerd en de uitkomsten daarvan dienen als input voor een nieuwe visie op dienstverlening.

Communicatie

In de programmabegroting 2020 stond: "Wat we in 2020 daadwerkelijk kunnen oppakken en uitvoeren van de gemaakte plannen is afhankelijk van het aantal dossiers en projecten waar het cluster communicatie een bijdrage aan levert". Het is een open deur om te zeggen dat het niet het aantal projecten was. Corona bepaalde ook bij communicatie een groot deel van het werk. Dit onder andere door de langdurige inzet van communicatieadviseurs en -medewerkers voor de crisisorganisatie bij de VRZ.

Maar natuurlijk veranderde ook het werk. Informatiebijeenkomsten konden niet doorgaan in de vorm zoals we gewend waren. Grotere groepen mensen mochten niet bij elkaar komen. We stapten over op digitale informatiebijeenkomsten. Of we organiseerden bijeenkomsten op een heel andere, kleinschalige manier. De wijktafel Klarenbeek / Veersepoort had afgelopen najaar de primeur als eerste digitale Middelburgse wijktafel.

Website

Maar er gebeurde meer. Zo hebben we onze online communicatie verbeterd. Dit onder andere met onze nieuwe website. Deze is verbeterd op het gebied van toegankelijkheid én gebruiksvriendelijkheid. Ook werkt de nieuwe website beter op de mobiele telefoon. Daarmee slaan we een grote slag. Want vandaag de dag bezoekt ruim de helft van de mensen onze website met hun mobiele telefoon.

We willen digitaal zo toegankelijk mogelijk zijn. Daarom houdt de nieuwe website rekening met bezoekers met een beperking. Voor een deel is dat techniek, maar inhoud speelt daarin ook zeker een rol. Korte teksten bijvoorbeeld zijn voor verschillende bezoekersgroepen handig. Denk daarbij aan laaggeletterden. Of mensen die voorleessoftware gebruiken omdat zij een visuele beperking hebben.

Als het gaat om toegankelijkheid, hebben we het ook over gemakkelijk taalgebruik. Onze 10 meest-bezochte pagina's hebben we herschreven. Hierdoor zijn ze beter leesbaar. Tien lijkt niet veel, maar het effect is groot. Ongeveer 25% van de bezoekers komt voor deze 10 pagina's naar onze website.

Bij het inrichten van de nieuwe website hebben ook inwoners meegedacht. Nu de website in de lucht is, blijven we bekijken hoe bezoekers de website gebruiken. Deze informatie kunnen we gebruiken om www.middelburg.nl steeds verder te verbeteren.

Doemee.middelburgers.nl

In 2020 zijn we verder gegaan op de ingeslagen weg van participatie. Doemee.middelburgers.nl zag het levenslicht. De digitale plek waar inwoners en andere betrokkenen bij Middelburg mee kunnen praten, denken en doen. We zijn met dit platform begonnen voor het opstellen van de Omgevingsvisie. Welke keuzes maken we zodat Middelburg in 2050 nog steeds mooi en leefbaar is? In 2020 bereidden we dialoogtafels voor die input opleveren voor de omgevingsvisie. De dialoogtafels vinden plaats in januari 2021.

Evaluatie participatie

Afgelopen jaar startten we met de evaluatie van een aantal participatietrajecten. In 2017 heeft de raad het rapport 'Participeren: doen en leren!' vastgesteld. In het werkprogramma 2018-2022 'Toekomstbestendig Middelburg', is een aparte paragraaf gewijd aan participatie. Inmiddels heeft de gemeente

Middelburg diverse participatietrajecten doorlopen. In 2019 nam de raad de motie 'Burgerparticipatie' van het CDA unaniem aan. Opdracht aan het college: voer de evaluatie van het participatiebeleid versneld uit en doe de raad voorstellen tot verbetering. De evaluatie levert input voor het inrichten en doorlopen van participatietrajecten. Ook moet het handvatten bieden voor het uitvoeren van evaluaties van participatietrajecten die daarna plaatsvinden. Dit laatste is in lijn met het rapport Participeren: doen en leren!

De evaluatie gaat over de Trekdijs, de Cleene Hooge en de Cultuurnota. De Trekdijs voert Berenschot uit als onafhankelijk onderzoek. De evaluaties van de Cleene Hooge en de Cultuurnota worden ambtelijk uitgevoerd onder begeleiding van Berenschot. Op basis van de drie evaluaties schrijft Berenschot een adviesnota over participatie in de gemeente Middelburg. Ook de Rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar participatie. In april 2021 staan beide rapporten op de agenda van de gemeenteraad.

Beeldbrieven

We zijn in het afgelopen jaar begonnen met de voorbereidingen om meer te gaan werken met beeldbrieven. Door corona is het er helaas niet nog van gekomen om dit verder uit te werken. We gaan daar volgend jaar zeker mee aan de slag.

Overige projecten en dossiers

Verder waren er afgelopen jaar veel werkzaamheden voor grotere dossiers en projecten. Denk aan Sociaal Domein, invoering Diftar, Essenvelt, waterpark Veerse Meer, de Vitale Revolutie, jaarwisseling i.c.m. met vuurwerkverbod, diverse demonstraties en manifestaties en voorbereiding voor aanbesteding Touristinfo (samen met Leefomgeving / Toerisme – Stadspromotie).

Juridische zaken

Bezwaarschriften

Door de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren is de kamer Personele Aangelegenheden van de Commissie bezwaarschriften per 1 januari 2020 komen te vervallen. Voor het behandelen van individuele geschillen tussen gemeente en werknemer is een regionale geschillencommissie ingesteld. De tijdelijke geschillencommissie heeft in 2020 geen geschillen behandeld. In 2020 heeft de kamer Algemene Zaken van de Commissie bezwaarschriften 10 keer vergaderd en over 42 bezwaarschriften adviezen uitgebracht.

Klachten

De informele behandeling van klachten in 2020 laat ook dit jaar zien dat vlot en persoonlijk contact gelegd door de klachtbehandelaar bijzonder op prijs wordt gesteld door de klager. Deze persoonlijke contacten zorgden ervoor dat de meeste klachten snel naar tevredenheid van klager werd opgelost. In 2020 zijn 39 klachten behandeld. Vijf daarvan zijn ter behandeling aan de klachtencommissie voorgelegd. De klachtencommissie heeft alle klachten ongegrond geadviseerd. Vier van deze klachten zijn voorgelegd aan de Zeeuwse Ombudsman. De Zeeuwse Ombudsman heeft één klacht gegrond en één klacht ongegrond verklaard. De andere twee klachten zijn nog in behandeling.

Verzekeringen

In 2019 heeft een nieuwe Europese aanbesteding plaatsgevonden ten behoeve van de aansprakelijkheidsverzekering. Het resultaat van de aanbesteding is dat Middelburg verder gaat met Melior verzekeringen. Vanaf 1 januari 2020 is de premie van de aansprakelijkheidsverzekering verlaagd met € 10.000 per jaar.

Informatie en Automatisering

2020 heeft in het teken gestaan van het verder professionaliseren van onze organisatie op informatievoorzieningsgebied. Dit betekende dat we investeerden 'aan de achterkant' in zaken die randvoorwaardelijk waren voor het op een goede manier kunnen organiseren van de informatievoorziening.

Conform de afspraken in o.a. het organisatieplan 'Middelburgs beknopt' heeft het College in juni 2020 de I-Visie vastgesteld. Met behulp van de I-Visie maken we de gemeente Middelburg klaar voor de toekomst. Op het gebied van informatievoorziening en ICT is de wereld om ons heen in beweging. We moeten als organisatie moeten kiezen in hoeverre we mee willen en kunnen bewegen, de I-visie helpt daarbij.

In dat kader zijn de eerste stappen gezet naar het verder professionaliseren van het functioneel beheer, is de systematiek rondom de projectenplanning verbeterd en is er een start gemaakt met het optimaliseren van het gegevensbeheer. Daarnaast zijn de eerste voorbereidingen gestart rondom het opzetten van een datawarehouse van de gemeente en is in 2020 de technische infrastructuur vernieuwd door I&A.

Documentaire / Digitale informatievoorziening

In de eerste helft van 2020 is midoffice suite Djuma geïmplementeerd. Met dit nieuwe pakket kan de gemeente Middelburg nog meer expliciet zaaksgewijs werken.

Het bestuurlijk besluitvormingsproces voor het college en het MT heeft in 2020 in Djuma vorm gekregen, maar verdient wat gebruikersvriendelijkheid betreft nog de nodige aandacht.

De overzetting van data vanuit Docman naar Access is in 2020 echt afgerond. Informatie- en archiefbeheer van deze data kan in Access verder vorm krijgen. Verder is in 2020 een start gemaakt met de uitfasering van het zaakstelsel Green Valley. Voordat migratie van data in Green Valley naar Djuma plaatsvindt zal eerst vernietiging moeten plaatsvinden van data in een 'geschoond' Green Valley.

In samenwerking met I&A, DIV en het Zeeuws Archief (Toezichthouder) wordt onderzocht, welke maatregelen er moeten worden genomen om de toegankelijkheid en raadpleegbaarheid van bestaande data uit oude systemen te kunnen blijven waarborgen. Een toekomstige overdracht naar een e-Depot voorziening wordt serieus overwogen. Tijdens het uitfaseren van Docman is bij de cluster DIV gestart met het afsluiten en verplaatsen van fysieke dossiers uit de paternosterkasten naar het depot. Deze dossiers worden te zijner tijd (uit)geplaatst naar het Zeeuws Archief.

In 2020 is gestart met de voorbereiding op het KPI onderzoek binnen de gemeente Middelburg, door het Zeeuws Archief. Het is de bedoeling dat dit onderzoek eens per 2 jaar plaatsvindt, zodat er beter (bij)gestuurd kan worden met behulp van vooraf benoemde KPI's.

In 2020 is deelgenomen aan projecten als Omgevingswet en Sturingsconcept om ook via deze weg 'Informatie en Archief' duidelijker neer te zetten en de archief issues tijdig op de agenda te zetten.

Inkoop

TopDesk

Het contractbeheersysteem van TOPdesk is geactualiseerd. Budgethouders ontvangen tijdig signalen om vervolgens actie te kunnen ondernemen met betrekking tot de contracten waarvoor zij verantwoordelijk zijn.

Zeeuwse inkoop netwerk-samenwerking

Deze unieke Zeeuwse inkoop netwerk -samenwerking is gecontinueerd.

Aanbestedingen

Vanuit inkoop bestond er continue aandacht voor borging van de rechtmatigheid van inkoop en aanbesteden binnen de organisatie. Gemeenten moeten opdrachten die gelijk zijn aan of boven de Europese drempelwaarden uitkomen op TenderNed plaatsen. Dit is het online marktplaats waarop ondernemers alle opdrachten van Nederlandse overheidsorganisaties op één plek kunnen vinden.

Gemeente Middelburg heeft in 2020 drie Europese openbare, twee Europese niet-openbare en 24 meervoudig onderhandse aanbestedingen via TenderNed georganiseerd.

Intern doelmatigheidsonderzoek naar het inkoop- en aanbestedingsproces

In het voorjaar van 2020 is het onderzoeksrapport van het interne doelmatigheidsonderzoek naar het inkoop- en aanbestedingsproces voltooid. Aanleiding hiervoor betreft de plicht tot het periodiek uitvoeren van doelmatigheidsonderzoeken, zoals opgenomen in de *Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid*. Hierdoor is inzicht verkregen in het verloop van het inkoop- en aanbestedingsproces. Gebaseerd op deze inzichten zijn aanbevelingen gevormd ter overweging en verbetering van het proces.

Informatiebeveiliging

De gemeente Middelburg is al geruime tijd bezig met het vergroten van informatieveiligheid en de verdere professionalisering van de organisatie op het gebied van informatieveiligheid. Een betrouwbare informatievoorziening is noodzakelijk voor het goed functioneren van de gemeente en is de basis voor het beschermen van rechten van burgers en bedrijven. Dit vereist een integrale

aanpak, goed opdrachtgeverschap en risicobewustzijn. Ieder organisatieonderdeel is hier bij betrokken.

Het proces van informatiebeveiliging is primair gericht op bescherming van gemeentelijke informatie, maar maakt tegelijkertijd ook dingen mogelijk; bijvoorbeeld op verantwoorde wijze inzetten van elektronische dienstverlening, evenals nieuwe en innovatieve manieren van werken. De focus is informatie uitwisselen in alle verschijningsvormen, zoals elektronisch, op papier en mondeling. Het gaat niet alleen over bescherming van privacy, maar ook over bescherming van vitale maatschappelijke functies die worden ondersteund met informatie (verkeer, vervoer, openbare orde en veiligheid, etc.). Het gaat ook niet alleen over ICT; verantwoord en bewust gedrag van medewerkers is essentieel voor informatieveiligheid.

Op hoofdlijnen zijn de volgende activiteiten uitgevoerd in 2020:

- De Chief Information Security Officer (CISO) zorgt ervoor om informatieveiligheid een structurele plek te geven in de gemeentelijke organisatie. Het gaat dan zowel om (ICT-)technische en organisatorische aanpassingen, die gericht zijn op informatieveiligheid.
- Er wordt momenteel gewerkt met het Gemeentelijk Informatiebeveiligingsbeleid Gemeente Middelburg 2019 tot 2023. Dit betekent dat er nog meer de aandacht is gevestigd op risicomanagement. De verantwoording is bij de juiste managementlaag gelegd en deze werkt actief mee met de uitvoering van dit beleid.
- In 2020 zijn er weer grote stappen gemaakt met GGI-veilig (GGI = Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur). In 2020 zou een Security Information & Event Management (SIEM) ingericht en belegd worden in een Security Operations Center (SOC). Maar door verschuivingen staat dit in 2021 op de planning
- De verantwoording over informatiebeveiliging 2019 is succesvol afgelegd met gebruik van ENSIA. En er is een start gemaakt met de verantwoording over 2020. Dit is een continu proces om de informatiebeveiliging van de gemeente te verbeteren.
- Samen met de Privacy Officer is er een begin gemaakt om de bewustwording van de medewerkers te verhogen en is er op actualiteiten gereageerd. In 2021 wordt deze campagne voortgezet en verder geprofessionaliseerd.

Privacybescherming

De gemeente Middelburg beschikt over een Functionaris gegevensbescherming (FG) in het kader van de privacybescherming. We zijn is op grond van de AVG verplicht om een FG-functie te hebben. Ook beschikt Middelburg over een Privacy Officer (PO). De FG is toezichthouder, in het verlengde van de Autoriteit Persoonsgegevens. De PO richt zich op concrete verbeteracties voor de bescherming van de privacy.

In 2020 zijn diverse activiteiten uitgevoerd. Advies en informatie is gegeven door zowel de PO als door de FG. Daarnaast is ondersteuning geboden bij de uitvoering van Gegevens-effectbeoordelingen (DPIA) over diverse onderwerpen.

Bij een grotere impact zijn deze datalekken geanalyseerd en de bevindingen zijn voorgelegd aan management en college. Ook zijn enkele DPIA's uitgevoerd waarmee de risico's in kaart gebracht kunnen worden inzake de inbreuken op de bescherming van persoonsgegevens. Met behulp van de DPIA's wordt bij besluitvorming voldoende rekening gehouden met de privacyaspecten.

Sinds 2018 is een algemeen privacybeleid van kracht. In 2020 is de aandacht vooral uitgegaan naar incidenten (datalekken) en advisering op het sociaal domein.

Meer en meer wordt de privacy officer verzocht om te adviseren. Advies en informatie betroffen o.a. SmartSpace apparatuur, inkoop Jeugdzorg, gebruik gegevens uit de BRP. Daarnaast zijn enkele datalekken behandeld. Deze zijn door de organisatie, de PO en FG adequaat afgehandeld. Het betrof o.a. de Samenwerking Belastingen, en geregeld werden persoonsgegevens onbedoeld verzonden door medewerkers. Denk hierbij aan verzending in CC i.p.v. BCC of het verzenden van niet-geanonimiseerde bijlagen.

Gedurende het verslagjaar zijn enkele DPIA's uitgevoerd (o.a. cameratoezicht Dauwendaele, SmartSpace apparatuur t.b.v. passantentelling) waarmee de risico's in kaart zijn gebracht inzake de inbreuken op de bescherming van persoonsgegevens. Tevens zijn nieuwe verwerkingsovereenkomsten afgesloten. COVID-19 heeft onder meer geleid tot een analyse van het gebruik van persoonsgegevens door o.a. boa's. En tegelijk reduceerde COVID de mogelijkheden om het toezicht op de privacy adequaat toe te

passen. Dit betreft dan de rondgang over de verschillende afdelingen en het actualiseren van het register van verwerkingen.

In 2020 is een communicatieplan bewustwording voor de korte en middellange termijn opgesteld. De communicatieactiviteiten dienen ertoe bij te dragen dat de individuele medewerker zich bewust is van de privacy en informatiebeveiliging en kan vertalen in het gewenste gedrag. Ook is ingezet op het bestuderen en adviseren over digitaal bellen en online vergaderen. Veilig gebruik van digi-communicatie, apps en bewustwording daaromtrent is belangrijk. In het najaar is samen met de FG en de CISO een lijst van tips voor veilig thuiswerken en privacy in het zaaksysteem opgesteld en via @M bekend gemaakt.

Financieel Beleid/Beheer

Bedrijfsvoering gaat over Financiën, P&O en Informatievoorziening. In die combinatie kunnen we de bedrijfsvoeringsaspecten in onze organisatie versterken. Het organisatiebelang staat centraal en de inzet van mensen, geld en informatie wordt daar optimaal op afgestemd. Bedrijfsvoering wordt steeds meer beschouwd als de logische partner van de vakafdelingen om samen te werken aan het beste resultaat. Daarbij kiezen we voor een integrale benadering met respect voor ieders rol, positie en verantwoordelijkheid. De bijdrage van Bedrijfsvoering beperkt zich dan niet tot het geven van adviezen aan het eind van de voorbereiding van een besluit, maar er wordt vanaf het begin samengewerkt. Medewerkers van Bedrijfsvoering werken bij interne klanten op de afdeling, bieden actief ondersteuning aan, coördineren zelf intern de vragen voor interne klanten en werken continu aan onze meerwaarde.

Belangrijke onderwerpen die voor 2020 op de agenda stonden waren:

- In het kader van het financieel toezicht heeft de provincie voorwaarden gesteld om te komen tot een structureel sluitende meerjarenbegroting en de financiële positie van de gemeente te verbeteren. In juni heeft de gemeenteraad daarom besloten om een financieel herstelplan door het college te laten op te stellen. Het cluster financiën heeft in nauwe samenwerking met de vakafdelingen in de zomer van 2020 dit herstelplan opgesteld.
Het herstelplan kende 4 opgaven:
  1. Een sluitende begroting 2020
  2. De realisatie van het Actieplan sociaal domein

3. Een sluitende meerjarenbegroting 2021 – 2024

4. Het versterken van het weerstandsvermogen

Op 30 september heeft besluitvorming plaatsgevonden in de gemeenteraad en is de begroting 2021 met dit kader opgesteld. In het najaar heeft het college van GS ingestemd met het financieel herstelplan en de begroting 2021. Hierdoor vallen wij weer onder het reguliere repressieve toezicht.

- De SPP-analyse is in 2019 afgerond. Financieel Beleid richt zich vooral op advisering en consultering van financiële vraagstukken, rekening houdend met bovenstaande voorwaarden. Hierbij staat de vakafdeling/budgethouder centraal waarbij de monitoring van de budgetten via een digitaal portal wordt aangeboden. Het was de bedoeling dat per 1 januari 2020 de financieel consultants dichterbij de vakafdeling geïntegreerd werden. Echter COVID-19 heeft hieraan een andere wending gegeven, toch blijft dit ons uitgangspunt.
- Financieel Beheer richt zich op administratieve verwerking van begrotingswijzigingen, crediteuren, banken, kas en Btw-aangiften. Per 1 januari 2020 is onze administratie anders georganiseerd. Generalistisch werken is hierbij het uitgangspunt. Op deze manier worden wij kwalitatief beter en minder kwetsbaar in de uit te voeren taken. In de huidige COVID-19 periode zorgt de vergaande digitalisering ervoor dat de te verrichten werkzaamheden gewoon doorlopen en vanuit huis worden georganiseerd. Dit laatste is niet specifiek voor dit cluster maar voor de gehele gemeentelijke organisatie.
- In 2018 is een begin gemaakt met het realiseren en het beheren van een kwalitatief hoogwaardig managementinformatiesysteem waarbij begroting, jaarstukken, bestuursrapportages worden gedigitaliseerd. Een interactieve web-versie van de begroting 2021 is nu beschikbaar op een P&C portaal. Via dit portaal zijn de Kaderbrief, Programmabegroting, Tussenrapportages en de Jaarstukken van de gemeente Middelburg digitaal te raadplegen. De inhoud van de digitale versies is identiek aan de beschikbare PDF-versies. Daarnaast bieden de digitale versies een aantal verdiepingsmogelijkheden.
- Bij de jaarrekening en de begroting hebben wij een jaarrekening en begroting in één oogopslag laten maken (Infographic). Via een visuele en beknopte samenvatting proberen we onze inwoners, raadsleden, collega's en overige belangstellenden op een laagdrempelige manier te informeren.

AO/IC

Jaarlijks vinden controles plaats op de goede werking van de administratieve organisatie, voor zover financieel van belang. De uit te voeren controles worden beschreven in een controleplan dat jaarlijks door het college wordt vastgesteld. De controles die betrekking hebben op 2020 zijn uitgevoerd in de periode april 2020 tot en met maart 2021. De bevindingen en aanbevelingen uit deze controles worden vastgelegd in controleverslagen. De inhoud hiervan wordt besproken met de betrokken afdelingen. Een samenvattend controlerapport over 2020 wordt ter kennis gebracht van het college, de auditcommissie en de accountant. Voor de accountant zijn de controleverslagen van belang om inzicht te krijgen in de werking van de administratieve organisatie en interne controle.

Uit de interne controle op de verleende subsidies zijn enkele onvolkomenheden bij drie subsidieontvangers geconstateerd omdat in de accountantsverklaring bij de subsidieverantwoording niet expliciet verwezen is naar de gemeentelijke subsidieverordening. Door deze onvolkomenheid is de rechtmatigheid van deze subsidies onzeker. Het college heeft op grond van artikel 64 van de Algemene Subsidieverordening besloten om de hardheidsclausule van toepassing te verklaren op deze subsidieverantwoordingen waardoor deze subsidieverantwoordingen alsnog rechtmatig konden worden beoordeeld.

De aanbevelingen die voortkomen uit de interne controles en de rapportages van de accountant (jaarrekeningverslag en managementletter) worden verzameld in een actiepuntenlijst. De voortgang op de uitvoering van de actiepunten wordt bewaakt door de controllers.

In 2018 is een doelmatigheidsonderzoek afgerond dat betrekking heeft op risicomanagement. De aanbevelingen uit dit onderzoek zijn in 2019 en 2020 opgepakt. Meer medewerkers zijn nu betrokken bij het inventariseren van risico's en ontwikkelen van beheermaatregelen. In 2020 is een nieuwe nota Risicomanagement geschreven. Hierin komen aan de orde de verschillende aspecten van risicomanagement, de processen die hierin worden gevolgd en de daarbij betrokken functionarissen. De nota Risicomanagement wordt in het 2^e kwartaal van 2021 aan het college en de raad aangeboden.

In 2020 is een doelmatigheidsonderzoek naar het proces inkoop en aanbesteding afgerond. Naar aanleiding van het onderzoek zijn aanbevelingen gedaan om het proces sterker te beheren: o.a. het versterken van de centrale regie op inkoop. Het college heeft ingestemd met de uitvoering van de aanbevelingen. Uitvoering van de maatregelen is gepland in 2021.

Eind 2020 is gestart met een doelmatigheidsonderzoek naar het functioneel- en applicatiebeheer. Dit onderzoek wordt afgerond in het 2^e kwartaal van 2021.

Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente is bestuurlijk en financieel betrokken bij vele partijen, de zogenaamde verbonden partijen. Onder verbonden partijen wordt verstaan Gemeenschappelijke regelingen (GR-en), stichtingen en deelnemingen in vennootschappen. In de meeste gevallen voeren deze partijen taken uit voor de gemeente.

Het begrip verbonden partij is vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en is als volgt gedefinieerd:

“Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft”.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een verbonden partij of het hebben van stemrecht. Met een

financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Deze paragraaf dient volgens het Besluit Begroting en Verantwoording ten minste te bevatten de visie op de verbonden partij in relatie tot de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen en de beleidsvoornemens van de verbonden partij.

In deze paragraaf wordt kort ingegaan op de Verbonden Partijen waarin de gemeente participeert. Het cijfermatig overzicht, zoals hieronder gepresenteerd, is gebaseerd op de cijfers uit de jaarrekening 2019. Bij het opstellen van deze paragraaf zijn de gegevens van onze gelieerde partijen over 2020 nog niet voorhanden. Deze cijfers worden opgenomen in de geactualiseerde paragraaf verbonden partijen die we in de begroting 2022 opnemen.

Bedragen x € 1.000	Bijdrage RekeningBegroot		Eigen vermogen		Vreemd vermogen lang		Vreemd vermogen kort		
	Begroot	Resultaatresultaat	01/01	31/12	01/01	31/12	01/01	31/12	
	2021	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	
Gemeenschappelijke Regeling									
Veiligheidsregio	3.087	891	0	3.242	3.671	31.701	31.695	7.314	6.568
GGD ¹	2.173	621	0	5.005	5.448	271	131	22.160	18.637
Zeeuwse Muziekschool	426	412	0	78	490	344	172	783	724
Stadsgewestelijke Brandweer	447	162	0	445	363	10.059	9.650	602	426
Zeeuws Archief	472	31	0	1.465	1.952	417	1363	412	613
Orionis Walcheren ²	5983	707	0	940	707	19.837	19.089	15.014	9.897
RUD	214	490	116	1.559	1.439	144	224	2.817	1.526
OLAZ	2.453	52	0	361	412	5.100	5.100	5.147	4.873
Vennootschappen/stichtingen									
Monumentenbeheer Middelburg	0	-1	0	1.488	1.487	10	17	358	37
Stadsgewestelijk Zwembad Vastgoed	487	0	0	277	277	10.990	10.160	1.176	1.568
GVC	250	-50	0	278	228	223	221	1503	1662
Impuls Zeeland	48	54	0	3.866	3.945	85	106	1.281	1.369
PZEM	Dividend 2021: 0								
BNG ³	Dividend 2021: 63								
SRAF	Lening 2 mln								

1 Bijdrage is excl. Jeugdhulpkosten

2 Betreft de Exploitatiebijdrage (dus niet de extra bijdrage, doorbet WSW, BUIG etc)

3 Uitbetaling dividend over 2019 voorlopig opgeschort (ECB) tot 31 december 2020

Gemeenschappelijke regelingen

De gemeenschappelijke regelingen voeren in de meeste gevallen een gemeentelijke taak uit, soms op het gebied van beleid, soms op het gebied van beheer en in een aantal gevallen zowel op het gebied van beleid en beheer. Er is dus sprake van verlengd lokaal bestuur. Het onderbrengen van gemeentelijke taken in een gemeenschappelijke regeling gebeurt meestal als de gemeente die taak niet alleen kan uitvoeren of als het niet doelmatig of doeltreffend is om deze taak alleen uit te voeren. In onderstaand overzicht worden de gemeenschappelijke regelingen weergegeven waarin de gemeente Middelburg participeert.

Overzicht Gemeenschappelijke Regelingen

GR Veiligheidsregio

GR Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)

GR De Zeeuwse Muziekschool

GR Stadsgewestelijke Brandweer Vlissingen/Middelburg

GR Zeeuws Archief

GR Orionis

GR Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland

Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)

De betrokkenheid bij de regelingen varieert sterk. Middelburg heeft wel in alle bovengenoemde regelingen een vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur. Bij een aantal regelingen is de Middelburgse vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur tevens lid van het Dagelijks Bestuur. De financiële betrokkenheid bij de gemeenschappelijke regelingen bestaat meestal uit een jaarlijkse bijdrage.

Deelname aan een gemeenschappelijke regeling brengt ook risico's met zich mee. Behalve de in de begroting opgenomen jaarlijkse bijdrage is de gemeente naar rato verantwoordelijk voor eventuele tekorten. Het is daarom belangrijk om de gang van zaken bij een gemeenschappelijke regeling goed te volgen om zo nodig tijdig te kunnen anticiperen op ongewenste ontwikkelingen. Risico's bij de gemeenschappelijke regelingen kunnen zich uiteindelijk vertalen naar (financiële) risico's bij de deelnemende gemeenten. Vaak openbaren deze risico's zich in financiële zin, namelijk in de vorm van een extra financiële bijdrage aan de betreffende GR, maar daarnaast dient ook rekening gehouden te worden met politieke risico's. In de paragraaf weerstandsvermogen wordt op basis van de aanwezige informatie een vertaalslag gemaakt van deze risico's.

Veiligheidsregio

Vestigingsplaats: Middelburg

Doel: het openbaar lichaam heeft tot doel het behartigen van de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van (a) Brandweerzorg, (b) Geneeskundig hulpverlening bij ongevallen en rampen, (c) Rampenbestrijding en crisisbeheersing en (d) het beheer van een centrale gemeenschappelijke meldkamer voor politie, brandweer en ambulancezorg.

Programma: Veiligheid

Partijen: alle 13 Zeeuwse gemeenten

Bestuurlijk belang: vertegenwoordiging in Dagelijks bestuur en Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen: 2020 stond grotendeels in het teken van de covid-19 crisis. De crisisorganisatie is sinds 12 maart operationeel onder een GRIP-4 structuur en per 1 december onder de Tijdelijk Wet Maatregelen Covid-19 (TWM Covid-19). De Covid-19 crisis heeft de bedrijfsvoering van de veiligheidsregio in de brede zin aanzienlijk beïnvloed. Enerzijds door de rol die de veiligheidsregio heeft bij het bestrijden van deze crisis en anderzijds door de kabinetsmaatregelen die zijn uitgevaardigd op basis van de adviezen van het RIVM. VRZ heeft, net als vele andere organisaties de werkzaamheden aan moeten passen aan de ontstane situatie. In 2020 is vorm en inhoud gegeven aan het thuiswerken en zijn werkzaamheden voor 2021 voorbereid. Voorbeeld zijn digitale opleidingen/oefeningen en controles. Daarnaast is capaciteit vrijgemaakt ter ondersteuning van de crisisorganisatie.

In het afgelopen jaar is op diverse manieren aandacht besteed aan de ontwikkelingen met betrekking tot de brandweer. De komende jaren wordt ingezet om na te denken over wat nodig is om op regionaal niveau de gewenste brandveiligheidszorg in stand te houden, waarbij toekomstbestendig en toekomstgericht kernwoorden zijn. Dit zal onderdeel zijn van het beleidsplan 2022-2025 van VRZ.

De beoogde planning (afronding in 2020) van het meerjarenbeleidsplan 2020-2023 is niet gehaald. VRZ hecht er grote waarde aan dat het nieuwe beleidsplan breed wordt

gedragen door de interne organisatie, het bestuur, de gemeenteraden en de externe netwerkpartners. Dit heeft ertoe geleid dat in het Algemeen Bestuur van 9 juli 2020 besloten is om het meerjarenbeleidsplan 2016-2019 voor een periode van twee jaar te verlengen tot en met 2021 en het nieuwe meerjarenbeleidsplan vast te stellen voor de periode 2022-2025.

In de nieuwe beleidsperiode zet VRZ in op de diverse ontwikkelingen. Voor de brandweezorg staan we aan de vooravond van veranderingen. Deze zijn mede ingegeven door de op handen zijnde landelijke introductie van gebiedsgerichte opkomsttijden en het programma vrijwilligheid. Op het gebied van Crisisbeheersing speelt onder andere de verstoring van de continuïteit van de samenleving door cybercriminaliteit en terrorismegevolgbestrijding. De nieuwe Omgevingswet vraagt een andere opgave van Risicobeheersing. De verbinding tussen de dertien Zeeuwse gemeenten en VRZ groeit gestaag. VRZ heeft een lijn ingezet om zichtbaarder te worden voor gemeente. Deze lijn wordt voortgezet, met duidelijke informatie over wat VRZ voor haar inwoners doet. VRZ investeert tevens in een nauwere samenwerking met GGD Zeeland en RUD Zeeland om de kwetsbaarheid van de organisatie te reduceren en de robuustheid daar waar mogelijk te vergroten. Het (her)huisvestingsvraagstuk maakt hier onderdeel van uit.

Risico's: de VRZ vermeldt in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing dat de beschikbare weerstandscapaciteit (reserves) voldoende is om de impact van gesignaleerde risico's op te kunnen vangen. Wel is in de begroting 2021 en verder een taakstelling opgenomen oplopend tot 0.7 mln in 2023. Het later of niet invullen van de opgenomen taakstelling 2021 in de VRZ begroting kan op termijn leiden tot aanvullende gemeentelijke bijdragen.

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland

Vestigingsplaats: Goes

Doel: de Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland voert taken uit conform bepalingen in de Wet publieke gezondheidszorg (WPG).

Programma: Volksgezondheid en Milieu

Partijen: alle 13 Zeeuwse gemeenten

Bestuurlijk belang: vertegenwoordiging in Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen: in 2019 heeft GGD een nieuwe visie vastgesteld en hebben gemeenten ingestemd met het wijzigen van de Gemeenschappelijke regeling. Deze zijn ook in 2020 van kracht.

De nadruk bij GGD lag de afgelopen jaren vooral op het goed uitvoeren van de taken zelf. Met de programmabegroting 2020 is een begin gemaakt met een omslag naar het opnieuw formuleren van de te behalen doelen, het benoemen van resultaten en prestatie-indicatoren. Hierdoor zou voor gemeenten meer grip en sturing mogelijk worden. Het scherp stellen van doelen en indicatoren zal komende tijd nog worden doorontwikkeld.

Verder is in navolging van Inkoop Jeugdhulp ook Veilig Thuis toegevoegd aan de GR GGD Zeeland. Door de aanscherping van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling zijn aanpassingen gedaan in de werkprocessen van Veilig Thuis. Door de aanscherping van de Meldcode die op 1 januari 2019 is ingegaan is het aantal meldingen en adviesvragen toegenomen. De vraag is hoe het aantal adviesvragen en meldingen aan Veilig Thuis zich hierdoor zal ontwikkelen. Volgens de landelijke analyse wordt een jaarlijkse toename in het aantal adviesvragen en meldingen verwacht tussen de vijf en vijftwintig procent. Hiervoor zijn structurele middelen beschikbaar gesteld vanuit het Rijk. Deze lijken evenwel onvoldoende om de werkelijke stijging van het aantal meldingen in Zeeland in behandeling te nemen. Voor 2020 is dan ook een beroep gedaan op aanvullende gemeentelijke middelen.

Risico's: later of niet invullen van de opgenomen taakstelling 2021 in de GGD begroting. Onvoldoende rijksmiddelen voor de bekostiging van Veilig Thuis waardoor een beroep wordt gedaan op extra gemeentelijke bijdragen.

De Zeeuwse muziekschool

Vestigingsplaats: Middelburg

Doel: de Gemeenschappelijke Regeling Zeeuwse Muziekschool heeft tot doel bestuurlijke en organisatorische samenwerking waarbinnen het geven van instrumentaal en vocaal muziekonderwijs en van muzikale vorming in de ruimste zin ten behoeve leerlingen woonachtig in de deelnemende gemeenten.

Programma: Sport, Cultuur en Recreatie

Partijen: alle Zeeuwse gemeenten met uitzondering van Sluis, Terneuzen en Vlissingen.

Bestuurlijk belang: vertegenwoordiging in Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen: de gemeente heeft aangegeven om waar mogelijk mede gebruik te willen maken van accommodaties van derden. Bijvoorbeeld scholen, welzijnsruimten of accommodaties van culturele instellingen. Daar waar mogelijk wordt hier actief op ingezet. De Zeeuwse Muziekschool is een GR van 10 Zeeuwse gemeenten. Terneuzen heeft er nooit deel van uitgemaakt en de gemeenten Sluis en Vlissingen hebben de GR met ingang van 2018 verlaten. Er is overeenstemming bereikt over de hoogte van de uittreedsommen. Met de uittreedsommen koopt de Zeeuwse Muziekschool tijd om zich organisatorisch en financieel aan te passen aan de nieuwe situatie met 10 gemeenten.

Risico's: Het risico is dat bovengenoemde aanpassing niet, onvoldoende of te langzaam gerealiseerd wordt.

Stadsgewestelijke Brandweer Vlissingen/Middelburg

Vestigingsplaats: Middelburg

Doel: het beheer, onderhoud en instandhouding van de brandweerkazernes binnen het stadsgewest.

Programma: Veiligheid

Partijen: Gemeente Vlissingen en Gemeente Middelburg

Bestuurlijk belang: vertegenwoordiging in Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen: per 1 januari 2014 is de Stadsgewestelijke Brandweer (SGB) overgegaan naar de VRZ, inclusief alle personeel, voertuigen en materieel. Alleen het beheer en onderhoud van de gebouwen (kazernes) en brandkranen en de financiering van de FLO-regeling van de oud-medewerkers (nu VRZ) vallen nog onder de verantwoordelijkheid van de SGB. Vanuit de deelnemende gemeenten worden met betrekking tot de SGB de volgende taken uitgevoerd:

1. Financieel beheer (gemeente Middelburg),
2. Bestuursondersteuning (gemeente Middelburg),

3. Technisch beheer (gemeente Vlissingen) en

4. Archiefvoering (gemeente Vlissingen).

Risico's: op dit moment zijn binnen de SGB geen risico's aanwezig waarvan wordt verwacht dat de impact uitstijgt boven de aanwezige reserves.

Zeeuws Archief

Vestigingsplaats: Middelburg

Doel: het Zeeuws Archief beheert en bewaart belangrijke bronnen over de Zeeuwse geschiedenis in het algemeen en Middelburg in het bijzonder. Het ZA maakt dit cultureel erfgoed zichtbaar en toegankelijk voor iedereen die in het verleden van Zeeland en haar bewoners is geïnteresseerd. Onderdeel van het programma Sport, Cultuur en Recreatie van de programmabegroting is het vergroten van de aandacht voor het cultureel erfgoed en de historie van Middelburg. Het ZA speelt hierin een belangrijke rol.

Kerntaken: (1) Beheer en behoud: het op een geordende en toegankelijke manier bewaren en beheren van de collectie en (2) Beschikbaarstelling: het bevorderen van een zo groot mogelijk publieksbereik en een zo groot mogelijk gebruik van de collectie.

Programma: Sport, Cultuur en Recreatie.

Partijen: Rijk (min VWS), gemeenten Middelburg en Veere, Provincie (in de vorm van DVO)

Bestuurlijk belang: veregenwoordiging in Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen: de situatie ten aanzien van de uiteenlopende indexering van de rijksbijdragen en de indexering van de huur blijft onveranderd. Gelet op de in verhouding grote huurcomponent vormt dit een risico op uitputting van de reserve (egalisatiefonds). Het Rijk heeft tot nu toe het verschil aangevuld. Het Rijk heeft aangegeven na te denken over een mogelijke stelsel herziening ten aanzien van de RHC's. Dit zou kunnen leiden tot uittreding van Rijk uit de GR. Het Rijk heeft daarvoor een programmamanager aangesteld. Een blauwdruk voor het toekomstige bestel is er nog niet. Partners zijn in gesprek over de ontwikkelingen. De gezamenlijke RHC's hebben een visie opgesteld waarin het belang van de randvoorwaarde dat het Rijk de verbinding houdt met de RHC's wordt benadrukt en wordt gewezen op de gezamenlijke

verantwoordelijkheid. Of dat genoeg is voor het Rijk om de bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid te blijven nemen moeten gesprekken met de programmamanager uitwijzen. De gemeente Vlissingen heeft besloten het archief te laten verzorgen door het Zeeuws Archief middels een

dienstverleningsovereenkomst. Deze uitbreiding zal de organisatie versterken.

Risico's: er zijn geen bijzondere risico's te benoemen

Orionis Walcheren

Vestigingsplaats: Vlissingen

Doel: Orionis Walcheren geeft uitvoering aan de Participatiewet (inclusief de Wsw-wetgeving). Daarnaast voert Orionis Walcheren ook bijzondere bijstand, minimabeleid en gemeentelijke schuldhulpverlening uit. Het uitvoering geven aan de Participatiewet betreft meer dan alleen het verstrekken van de bijstandsuitkering. Deelnemen aan de samenleving staat centraal. Zoveel mogelijk door een reguliere baan bij een werkgever. En als dit niet mogelijk is door maatschappelijke participatie.

Orionis Walcheren ondersteunt en start activiteiten op het gebied van scholing en werkervaring die leiden tot herintreding van

mensen op de arbeidsmarkt dan wel het aanbieden van passend werk of passende activiteiten in het kader van de Participatiewet.

Uitgangspunt is dat werk boven inkomen gaat. Alle inspanningen zijn gericht op arbeidsinschakeling, waarbij iedereen naar vermogen participeert. Als inwoners niet zelf voldoende inkomsten genereren, wordt dit door Orionis Walcheren aangevuld met een inkomensvoorziening volgens de Participatiewet. Daarnaast voert Orionis Walcheren wettelijk verplichte taken voor de schuldhulpverlening integraal uit.

Aan verbonden partij zijn alle taken en bevoegdheden die bij of krachtens de wet – regelgeving van de WWB en de Wsw en de daarbij behorende/aanverwante algemeen verbindende voorschriften aan de raad, het college of de burgemeester zijn

opgedragen inclusief het vaststellen van verordeningen aan de raden en colleges, voor zover bovengenoemde wetgeving toelaat, overgedragen aan Orionis Walcheren. Uitzondering hierop is het gemeentelijk armoedebeleid (inclusief individuele en categoriale bijzondere bijstand). De deelnemende gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor het beleid, maar de uitvoering hiervan en kinderopvang is opgedragen aan Orionis Walcheren.

Programma: Sociaal Domein

Partijen: Gemeenten Middelburg, Veere en Vlissingen

Bestuurlijk belang: vertegenwoordiging in Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen: het in 2017 gestarte Plan van Aanpak loopt door in de (meerjaren)begroting van Orionis Walcheren. Hierbij ligt de focus op een verdere vermindering van het verschil tussen de bijstandslasten en de Rijksvergoeding hiervoor. Een tweede focus ligt op rendementsverbetering in het Werkleerbedrijf.

De benodigde investeringen zijn daarbij gesplitst in structurele en incidentele formatie. Structurele formatie die nodig is om de macro ontwikkeling van het klantenbestand bij te houden. Incidentele formatie om daarbovenop extra resultaten te halen. De incidentele formatie wordt daarbij afgebouwd in 3 jaar.

In het meerjarenperspectief is het tekort op de uitkeringslasten deels weggewerkt. In het komende beleidskader kunnen afspraken worden gemaakt in welke mate extra incidentele inzet na 2020 nodig is en welke resultaten daarmee worden behaald.

De in 2017/2018 doorgevoerde mutaties in het Werkleerbedrijf hebben geleid tot een beter rendement. Verdere rendementsverbeteringen 2020 en verder worden onderzocht.

In 2019 is een Walcherse kadernota Orionis Walcheren voorgelegd ter besluitvorming.

Risico's: bestandsontwikkeling bijstand op Walcheren ongunstiger dan landelijk gemiddelde (gevolgen voor uitkering Participatiewet). Achterblijvende omzet Werk-leerbedrijf (productie- en/of detacheringssomzet).

Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland

Vestigingsplaats: Terneuzen

Doel: primair richt de RUD zich op het verlenen van milieuvergunningen en behandeling van meldingen in het kader van de Wabo, de Wet milieubeheer en het activiteiten-besluit. Tevens worden vergunningen, meldingen en ontheffingen behandeld in het kader van Vuurwerkbesluit, de Wet luchtvaart, de Wet bodembescherming, de Ontgrondingen-wet en de Waterwet. Daarnaast is ook het toezicht op en de handhaving van alle andere binnen de RUD Zeeland ondergebrachte wetgevingen georganiseerd, zoals het toezicht op bodemsaneringen, grondstromen en ontgrondingen alsmede het toezicht op de natuurwetgeving, zwembaden en zwemplaatsen, luchtvaarten vuurwerktaken en op provinciale verordeningen.

Programma: Volksgezondheid en Milieu

Partijen: Provincie Zeeland; alle 13 Zeeuwse gemeenten, Waterschap Scheldestromen

Bestuurlijk belang: vertegenwoordiging in Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen: vanaf 2014 heeft de gemeente Middelburg het basistakenpakket (milieu) van vergunningverlening, toezicht en handhaving bij de RUD Zeeland onder gebracht.

Op 1 juli 2017 is het Besluit tot wijziging van het Besluit omgevingsrecht (verbetering Vergunning/Toezicht/Handhaving) in werking getreden. Dit had onder andere tot gevolg dat Gedeputeerde Staten de Brzo-taken (Besluit Risico's Zware Ongevallen) per 1 oktober 2019 onder verantwoordelijkheid van de DCMR (Milieudienst Rijnmond) heeft moeten brengen. Dit leidt onder andere tot onttrekking van 17 fte aan de RUD Zeeland en het ontstaan van incidentele en structurele frictiekosten. Dit heeft geleid tot schaalgrootte-nadelen van € 595.000. De Provincie Zeeland betaalt gedurende 5 jaar een afbouwende vergoeding welke de organisatie in staat stelt zich aan te passen aan de nieuwe situatie.

Implementatie van PxQ op stuksniveau (uurtje factuurtje) staat nog steeds onder druk. Eerst moet de evaluatie PxQ nog worden uitgevoerd en de PDC aangepast.

Vermeldingswaardig is dat, hetzij nog heel pril, een verkenning samenwerking VRZ-GGD-RUD is gestart.

Verder vergt de geplande inwerkingtreding van de Omgevingswet (1 januari 2021) een substantiële inzet van de organisatie.

Risico's: aanpassingen van de organisatie na overdracht van de Brzo-taken komen niet, onvoldoende of te langzaam van de grond waardoor de deelnemers geconfronteerd worden met extra bijdragen. Overgang van "lumpsum" financiering naar financiering gebaseerd op prestatieafspraken (PxQ). Als Q (aantallen) afwijkt van begroting leidt dit tot tekorten bij de RUD. De zorgvuldige en correcte uitvoering van de Omgevingswet vergt mogelijk meer capaciteit dan op dit moment voorzien.

Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland

Vestigingsplaats: Kapelle

Doel: het openbaar lichaam heeft tot doel de behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers op het gebied van de afvalstoffenverwijdering.

Ter uitvoering van het hierboven omschreven doel heeft het openbaar lichaam de volgende taken: (a) de zorg voor de verwijdering van afvalstoffen, (b) het desgevraagd adviseren van de deelnemers over het uitvoeren van relevante bepalingen van de Wet milieubeheer en de daaruit voortvloeiende voorschriften, (c) het vaststellen van de tarieven voor de verwijdering van afvalstoffen, (d) het uitvoeren of doen uitvoeren van andere taken op het gebied van de afvalstoffenverwijdering, zo het algemeen bestuur daartoe besluit, met dien verstande dat aldus aan deelnemers zonder hun instemming geen andere verplichtingen kunnen worden opgelegd dan die voort vloeien uit deze regeling, (e) het geven van voorlichting op het gebied van afvalpreventie en -verwijdering en (f) het op verzoek van een of meerdere deelnemers uitvoeren of doen uitvoeren van een andere taak op het gebied van afvalstoffenverwijdering.

Programma: Volksgezondheid en Milieu

Partijen: Alle 13 Zeeuwse gemeenten

Bestuurlijk belang: vertegenwoordiging in Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen: per 1 januari 2016 is de Zeeuwse Reinigingsdienst door OLAZ overgenomen van Indaver. In het kader van het traject heroriëntatie gemeentelijke taken is in onderzoek of het interessant is voor de gemeente Middelburg om dienstverleningsovereenkomsten met de ZRD te sluiten. Het college heeft op basis van de onderzoeken en de interactie hierover tussen gemeente en ZRD besloten om eerst het afvalbeleid in Middelburg volledig uit te rollen en dan pas de afweging tot het sluiten van een DVO te maken.

Risico's: geen bijzondere risico's.

Vennootschappen

Hieronder volgen de deelnemingen in vennootschappen waarin de gemeente een bestuurlijk (of stemrecht) en financieel belang heeft. De aan de gemeente gelieerde BV's/NV's zijn:

Overzicht Vennootschappen

BV Monumentenbeheer Middelburg

Beheers- en Exploitatiemaatschappij Middelburg B.V. (leeg)

Stadsgewestelijk Zwembad Vastgoed B.V.

Gemeentelijke Vervoerscentrale Zeeland B.V.

PZEM

BNG

BV Monumentenbeheer Middelburg

Vestigingsplaats: Middelburg

Doel: het doel van de vennootschap is restauratie, onderhoud en beheer van monumenten of gebouwen die vanwege hun historie of architectuur belangrijk zijn of voor het stadsbeeld karakteristiek zijn. Speciale aandacht gaat uit naar gebouwen die verloren dreigen te gaan. Het werkgebied van de BV is de gemeente Middelburg. Een BV kan sneller opereren dan een gemeente en kan bovendien vaak meer subsidie krijgen. Mede door de activiteiten van de BV MM weet de gemeente haar positie als een aantrekkelijke woon-, werk- en verblijfsgemeente te versterken.

Programma: Sport, Cultuur en Recreatie

Partijen: Gemeente Middelburg

Bestuurlijk belang: lid van de Raad van Commissarissen

Ontwikkelingen: Ontwikkelingen: omstandigheden hebben er toe geleid dat de activiteiten zich in het verslagjaar hebben beperkt tot de beheerstaken ten aanzien van het eigen onroerend goed zoals onderhoud en verhuur. Zo is het bedrijf van de huurder van de Koepoort verkocht met een beoordeling en uitwerking van de huurindeplaatsstelling als gevolg. Indien er nieuwe projecten of uitdagingen zich aandienen ten aanzien van de Middelburgse monumenten zal de B.V. Monumentenbeheer beoordelen of, en zo ja in hoeverre, de BV daarin kan participeren.

Risico's: geen bijzondere risico's.

Beheers- en Exploitatiemaatschappij Middelburg B.V

Vestigingsplaats: Middelburg

Doel: BEM BV is oorspronkelijk opgericht ter realisatie van museum 13-IX, later is de doelstelling verbreed: beheren en exploiteren van onroerend goed in de ruimste zin des woords.

Programma: BEM BV kan aan alle programma's een bijdrage leveren, zolang het vastgoed betreft.

Partijen: Gemeente Middelburg

Bestuurlijk belang: de portefeuillehouder Economische Zaken is namens de aandeelhouder enig commissaris in de AvA. Een beleidsmedewerker Economische Zaken is directeur/bestuurder van de BV

Ontwikkelingen: op dit moment geen. De bezittingen zijn overgedragen aan de Gemeente Middelburg. In 2020 is er een collegebesluit om de BV op te heven. Per 1-1-2021 is de BV uitgeschreven uit het handelsregister bij de Kamer van Koophandel.

Risico's: geen risico's.

Stadsgewestelijk Zwembad Vastgoed B.V.

Vestigingsplaats: Vlissingen

Doel: de vennootschap heeft ten doel het beheren en (doen) exploiteren van het Vrijburgbad (Stadsgewestelijk Zwembad). Insteek is dat alle inwoners tegen betaalbare tarieven moeten kunnen deelnemen aan activiteiten in het Stadsgewestelijk Zwembad. Fitness, verenigingen, schoolzwemmen en

instructiezwemmen zijn de belangrijkste vormen van activiteiten die momenteel in het Vrijburgbad tot uitvoering worden gebracht. De gemeente ondersteunt op deze wijze het Middelburgs sportbeleid.

Programma: Sport, Cultuur en Recreatie

Partijen: Gemeente Middelburg en Vlissingen beide voor 50% aandeelhouder, Optisport Exploitaties BV (exploitant).

Bestuurlijk belang: aandeelhouder, lid van directie

Ontwikkelingen: de werkzaamheden in 2020 stonden met name in het teken van de uitvoering van het onderhouds- en investeringsplan 2020.

Risico's: de verruiming van de BTW-vrijstelling op sportactiviteiten kan mogelijk consequenties hebben voor de exploitatie van de BV. Dit is met name afhankelijk of de exploitant van de BV (Optisport) kan opteren voor BTW-belaste verhuur. In 2021 hopen we van de Belastingdienst duidelijkheid te krijgen op dit dossier.

Gemeentelijke Vervoerscentrale Zeeland B.V.

Vestigingsplaats: Terneuzen

Doel: de Gemeentelijke Vervoerscentrale verzorgt de planning en regie van voertuigen voor doelgroepenvervoer dat onder verantwoording van de gemeente valt.

Programma: Sociaal Domein / Onderwijs

Partijen: de gemeenten in de regio Zeeuws Vlaanderen, Oosterschelderegio, Walcheren en de Provincie Zeeland zijn aandeelhouder

Bestuurlijk belang: iedere zes weken vindt een bestuurlijk overleg plaats. Hierin zijn de Walcherse gemeenten niet vertegenwoordigd. Er is sprake van een toezichthoudende rol. Jaarlijks wordt in de aandeelhoudersvergadering de begroting vastgesteld.

Ontwikkelingen: er loopt op dit moment een aanbestedingsprocedure Leerlingenvervoer voor de periode 1 augustus 2021 tot en met 31 juli 2023. Deze procedure is v.w.b.

het onderdeel Kleinschalig vervoer afgerond. De procedure voor het Grootschalig vervoer loopt nog.

Risico's: geen bijzondere risico's.

PZEM

Vestigingsplaats: Middelburg

Doel: PZEM richt zich op productie, handel en levering van energieproducten en diensten aan de zakelijke markt.

Programma: Bestuur en Ondersteuning

Partijen: alle Zeeuwse gemeenten, gemeente Bergen op Zoom, Woensdrecht, Dirksland, Goedereede, Middelharnis, Oostflakkee en de Provincies Zeeland, Noord Brabant en Zuid Holland.

Bestuurlijk belang: de gemeente heeft zeggenschap in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter grootte van het aandeel in het geplaatste aandelenkapitaal (5,78%).

Ontwikkelingen: na verkoop van de onderdelen Indaver, Delta Retail en Enduris (netwerkbedrijf) blijft de gemeente aandeelhouder van de overblijvende activiteiten op het gebied van productie, handel en levering van energie en het aandelenbelang in waterbedrijf Evides. In 2018 is gestart met een onderzoek naar de mogelijkheden om het aandeel Evides direct onder te brengen bij de huidige aandeelhouders van PZEM. Dit omdat drinkwater een publiek belang is en geen onderdeel uit zou moeten maken van een commercieel bedrijf. In 2019 zijn verschillende scenario's uitgewerkt hoe "verhanging" van het aandelenbezit Evides zou kunnen plaatsvinden. Gedacht wordt een scenario waarbij splitsing van het juridische- en economische eigendom wordt doorgevoerd. Daarnaast wordt ook binnen het compensatiepakket voor de Marinierskazerne bekeken of het Rijk een rol kan spelen in de verhanging van de aandelen. In 2021 hopen wij op dit moment meer duidelijkheid te krijgen.

Risico's: na verkoop van de hierboven genoemde bedrijfsonderdelen is de kernactiviteit van PZEM beperkt tot productie en levering van energie. Dit bedrijfsonderdeel is de laatste jaren verlieslatend gebleken. De marktsituatie voor PZEM lijkt zich de afgelopen periode echter te hebben verbeterd waardoor het risico op faillissement met als gevolg afwaardering van ons aandelenbezit in PZEM sterk is afgenomen.

Bank Nederlandse Gemeenten

Vestigingsplaats: Den Haag

Doel: BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is deze bank essentieel voor de publieke taak.

Kerntaak van de BNG is om tegen lage tarieven te voorzien in lange kredietverlening aan decentrale overheden en in kredietverlening onder garantie van overheden. BNG vertaalt haar missie in de volgende doelstellingen, (1) het behoud van substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sector en het semi-publieke domein en (2) het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders.

Programma: Bestuur en Ondersteuning

Partijen: Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Nederland.

Bestuurlijk belang: de gemeente heeft zeggenschap in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter grootte van het aandeel in het geplaatste aandelenkapitaal (€ 0.1 mln)

Ontwikkelingen: reguliere uitvoering kerntaken.

Risico's: geen.

Stichtingen

Hieronder de stichting waarmee de gemeente zowel bestuurlijk als financieel verbonden is.

Overzicht Stichtingen

Stichting Roosevelt Academy Fonds

Stichting Roosevelt Academy Fonds

Vestigingsplaats: Middelburg

Doel: genereren van rendement op belegd vermogen ten behoeve van de Roosevelt Academy

Programma: Onderwijs

Partijen: de gemeente Middelburg / Provincie Zeeland / PZEM

Bestuurlijk belang: ambtelijke vertegenwoordiging in stichtingsbestuur.

Ontwikkelingen: beleggen en beheer hoofdsom met als doel het behaalde rendement aan te wenden voor de exploitatie UCR.

Risico's: geen bijzondere risico's.

Grondbeleid

Inleiding

In de Nota grondbeleid 2021 is vastgelegd dat voor de bestaande grondposities van de gemeente per definitie sprake blijft van een actief grondbeleid en dat voor nieuwe ontwikkelingen per situatie zal worden beoordeeld welke vorm van grondbeleid de voorkeur heeft. Voor het huidige grondbezit blijft actief grondbeleid dus een gegeven; de functieverandering en verkoop van in bezit van de gemeente zijnde grond wordt in eigen hand gehouden. Diverse andere plannen worden door de gemeente gefaciliteerd.

Een actief grondbeleid betekent dus dat de exploitatie ten behoeve van de functieverandering of herontwikkeling van gronden in eigen

hand wordt gehouden. De verwerving van de gronden en de nodige bewerkingen zijn of worden door en onder regie van de gemeente uitgevoerd. Daarna kunnen de gronden bouwrijp voor een marktconforme prijs (in principe gebaseerd op residuele waarde) worden verkocht. In het verleden zijn in dit kader diverse gronden verworven, waardoor het accent de laatste jaren vooral ligt op planontwikkeling, (tijdelijk) beheer en verkoop van deze gronden. Nieuwe strategische verwervingen zullen in principe niet meer plaatsvinden, tenzij gemotiveerd kan worden waarom dit toch gewenst of noodzakelijk is.

In deze paragraaf wordt het jaar 2020 verantwoord en wordt vooruitgeblikt naar de toekomst.

Beleidskader

Het grondbeleid is geen doel op zich maar dienstbaar aan algemene en specifieke beleidsdoelstellingen van de gemeente.

De belangrijkste leidraad wordt gevormd door de Kwaliteitsatlas Middelburg 2030 en de in 2010 vastgestelde herziene versie hiervan. Op termijn zal dit vervangen worden door de Omgevingsvisie, waaraan inmiddels wordt gewerkt.

De volgende programma's worden mede door het gevoerde grondbeleid gerealiseerd:

Programma	
Verkeer, vervoer en waterstaat	Aanleg van nieuwe infrastructuur en parkeervoorzieningen ten behoeve van (nieuwbouw)locaties voor woningen, kantoren, voorzieningen en bedrijventerreinen
Onderwijs	Nieuwe locaties voor onderwijsdoeleinden.
Sport, cultuur en recreatie	Nieuwe locaties voor sport, recreatie, evenementen et cetera
Sociaal domein	Woon-zorgcomplexen gecombineerd met welzijnsvoorzieningen in de verschillende woonservicezones
Volksgesondheid en milieu	Groenvoorzieningen, water en milieudoelstellingen op nieuwbouwlocaties
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Woningbouw op nieuwe locaties evenals herstructurering in bestaande wijken
Economie	Aanleg van nieuwe bedrijventerreinen, kantorenlocaties, gebieden voor toerisme en herstructurering van bestaande bedrijventerreinen
Algemene dekkingsmiddelen	Gerealiseerde winsten op grondexploitaties kunnen, als zij niet meer nodig zijn voor afdekking van risico's in het grondbedrijf, ingezet worden als dekkingsmiddel voor andere publieke doeleinden

Financiële positie grondbedrijf

In het grondbedrijf wordt het verschil tussen investeringen en opbrengsten in een bepaald jaar in principe niet als verlies of winst genomen, maar bijgeschreven op de boekwaarde van een plan. De boekwaarde van een plan bestaat uit het gecumuleerde verschil tussen investeringen en opbrengsten. Bij het afsluiten van een plan vormt het op dat moment resterende positieve of negatieve saldo een winst of verlies. Ook kan er tussentijds winst worden genomen. Tegenover de boekwaarden van de bouwgrond in exploitatie staan de voorziening grondbedrijf (als correctie op deze boekwaarde) en de reserve grondbedrijf.

Per peildatum februari 2021 is opnieuw een complete doorrekening en risicoanalyse gemaakt van het grondbedrijf voor de komende twintig jaar in de vertrouwelijke nota 'Grondbedrijf 2020-2040, doorrekening en risicoanalyse februari 2021'. Deze is ter kennis gebracht van de gemeenteraad en vormt de basis voor deze paragraaf.

Hierna volgt een toelichting op het resultaat van het grondbedrijf over 2020, gevolgd door een toelichting op de ontwikkeling van de boekwaarde en de stand van de voorziening en de reserve grondbedrijf.

Resultaat 2020 grondbedrijf

In 2020 heeft het grondbedrijf een postief resultaat behaald. Hieronder is opgenomen hoe het resultaat is bepaald. De

verschillende bedragen worden daaronder toegelicht. Er kan sprake zijn van kleine afrondingsverschillen.

Resultaat grondbedrijf 2020 (x € 1.000)	
Winst afgesloten complexen ⁽¹⁾	1.025
Tussentijdse winstneming op bouwgrond in exploitatie ⁽²⁾	536
Overige exploitatiewinsten ⁽³⁾	50
Renteresultaat over reserve en voorziening	213
	1.824
Verlies afgesloten complexen ⁽⁴⁾	-38
Overige exploitatieverliezen ⁽⁵⁾	0
	-38
Mutatie voorziening lopende complexen ⁽⁷⁾	-546
	-546
Resultaat grondbedrijf 2020	1.240

Reserve grondbedrijf (x € 1.000)	
Saldo reserve grondbedrijf per 01/01	7.398
Verrekening resultaat over 2020	1.240
Saldo reserve grondbedrijf per 31/12	8.638

Voorziening grondbedrijf (x € 1.000)	
Saldo voorziening grondbedrijf per 01/01	5.108
Vrijval afgesloten plannen ⁽⁶⁾	-924
Mutatie overige plannen ⁽⁷⁾	546
Geboekt ten laste van in 2020 afgesloten plannen ⁽⁸⁾	437
Saldo voorziening grondbedrijf per 31/12	5.167

De verschillende bovenstaande bedragen worden hieronder toegelicht:

(1) Winst afgesloten complexen (x € 1.000)	
Kleverskerkseweg 27	92
Stationsgebied Kanaalweg west	515
Krooneveldweg	230
Private exploitaties en diversen	188
Totaal	1.025

Op private exploitaties wordt in principe geen winst gemaakt (er wordt een bijdrage in rekening gebracht om de gemeentelijke kosten te dekken, er kunnen wel kleinere verschillen zijn tussen begroting en werkelijke kosten), maar doordat niet alle kosten binnen het grondbedrijf zijn geboekt maar ook een deel ten laste van de reguliere begroting, kan binnen het grondbedrijf toch een winst ontstaan. Het gaat in dit geval om de particuliere ontwikkelingen Singelweg, Oude Veerseweg, JCRZ, Veerseweg AVV en om een nagekomen opbrengst binnen het complex Churchillaan.

(2) Winst tussentijds op bouwgrond in exploitatie (x € 1.000)	
Walcherseweg	24
Rittenburg (correctie eerdere winstneming)	-134
Mortiere SOK	228
Hazenburg noord	418
Totaal	536

Voor deze complexen (bouwgrond in exploitatie) geldt dat op basis van de BBV-voorschriften tussentijds winst genomen dient te worden naar rato van de gerealiseerde opbrengsten en gemaakte kosten. Voor Rittenburg heeft een correctie plaatsgevonden voor winstneming in eerdere jaren.

(3) Overige exploitatiewinsten (x € 1.000)	
Cleene Hooge agrarische gronden	38
Ramsburg oost	3
Sint Laurens oost	9
Totaal	50

Voor enkele strategische gronden geldt dat er in 2020 sprake was van een positief saldo tussen ontvangen pacht enerzijds en rentelasten en kosten van beheer en onderhoud anderzijds.

(4) Verlies afgesloten complexen (x € 1.000)	
Kruitmolenlaan (verlies € 4, vrijval voorziening € 4)	0
Restkavels Veldzigt (verlies € 3, vrijval voorziening € 3)	0
Ramsburg Oostperkweg west (verlies € 22, vrijval voorziening € 10)	-12
Piet Heinstraat (verlies € 30, vrijval voorziening € 45)	15
Sprencklaan (verlies € 832, vrijval voorziening € 821)	-11
Restkavels Arnestein (verlies € 1, vrijval voorziening € 1)	0
Waterpark Veerse Meer (verlies € 28, vrijval voorziening € 5)	-23
Mortiere Bluesroute 128 (verlies € 3, vrijval voorziening € 5)	2
Rotterdamsekaai (verlies € 3)	-3
Veerseweg zuid (verlies € 26, vrijval voorziening € 30)	4
Koningsstraat (verlies € 10)	-10
Totaal	-38

Voor verwachte verliezen wordt het verlies meteen genomen zodra dit verwacht wordt door een bedrag aan de voorziening toe te voegen. Tevens wordt bij complexen die worden afgesloten indien daar sprake van is een bedrag opgenomen voor nakomende kosten. Uit bovenstaande tabel blijkt het in 2020 gebleken eventuele overschot of tekort ten opzichte van het bedrag dat in de voorziening was opgenomen. In 2020 was dat een verlies van per saldo € 38.000.

(5) Overige exploitatieverliezen (x € 1.000)	
Hazenburg noord fase 2	0
Totaal	0

Voor de strategische gronden Hazenburg noord fase 2 geldt dat er in 2020 sprake was van een beperkt negatief saldo tussen ontvangen pacht enerzijds en rentelasten en kosten van beheer en onderhoud anderzijds. Omdat dit bedrag lager is dan € 500 is dit afgerond nul.

(6) Vrijval voorziening afgesloten plannen (x € 1.000)	
Veerseweg zuid	-30
Restkavels Veldzigt	-3
Kruitmolenlaan	-4
Waterpark Veerse Meer	-5
Mortiere Bluesroute 128	-5
Restkavels Arnestein	-1
Ramsburg Oostperkweg west	-10
Piet Heinstraat	-45
Sprencklaan	-821
Totaal	-924

⁽⁷⁾ Mutatie voorziening lopende exploitaties (x € 1.000)	
Mortiere Bedrijventerrein zuid	-162
Herstructurering Arnestein	546
Punt Arnestein	259
Rittenburg fase III	216
Trekdiijk	-275
Ramsburg Dampoorthof	-6
Ramsburg Watergang	-32
Totaal	546

In deze tabel is weergegeven met welke bedragen de voorziening grondbedrijf is aangepast voor de lopende exploitaties waarop een verlies wordt verwacht. Omdat de voorziening voor deze plannen op contante waarde wordt gevormd is, als er geen andere wijzigingen zijn, jaarlijks een toevoeging nodig ter grootte van de rente waarmee het verwachte verlies contant is gemaakt. Daarnaast kunnen er ontwikkelingen zijn in de exploitaties waardoor de hoogte van de voorziening in positieve (vrijval) of negatieve (toevoeging) moet worden bijgesteld. Voor nieuwe verliesgevendende plannen moet ook meteen een bedrag in de voorziening worden opgenomen. In 2020 zijn de verliesgevendende plannen Herstructurering Arnestein en Punt Arnestein in exploitatie genomen. Het verwachte verlies op de plannen Mortiere bedrijven Zuid, Trekdiijk, Ramsburg Dampoorthof en Ramsburg Watergang is afgenomen. Het verwachte verlies op het plan Rittenburg 3 is groter geworden.

⁽⁸⁾ Geboekt ten laste van in 2020 afgesloten complexen (x € 1.000)	
Sprecklaan	115
Koningstraat	2
Krooneveldweg	5
Rotterdamsekaai	15
Kanaalweg west	300
Totaal	437

In deze tabel wordt weergegeven welke bedragen aan nakomende kosten rechtstreeks ten laste van de exploitaties zijn geboekt en naar de voorziening grondbedrijf zijn gebracht. Bij de bepaling van het resultaat is dus met deze nakomende kosten rekening gehouden. Door deze handelswijze wordt het resultaat op deze exploitaties juist weergegeven.

Boekwaarde grondbedrijf

De doelstelling van het eind 2015 vastgestelde actieplan grondbedrijf is het verlagen van de boekwaarde van het grondbedrijf. Uiterlijk in 2030 zou een situatie moeten worden bereikt waarin de reserve grondbedrijf gelijk is aan de dan nog resterende boekwaarde. Mede door de aantrekkende verkopen vanaf 2016 is er inderdaad sprake van een afnemende boekwaarde, waarbij de verwachting is dat deze lijn de komende jaren verder doorgetrokken kan worden. In 2026 zou de doelstelling vanuit het actieplan dan bereikt kunnen zijn.

Naar verwachting neemt de boekwaarde in 2021 eenmalig iets toe, wat te maken heeft met het bouwrijp maken van enkele locaties waarvoor pas in de jaren erna opbrengsten worden verwacht. Omdat het aanbod van woningbouwlocaties momenteel erg gering is, worden deze kosten in 2021 niet voldoende gecompenseerd door grondopbrengsten elders.

Ontwikkeling boekwaarde grondbedrijf x € 1.000			
Jaar	Bruto boekwaarde complexen	af: voorziening grondbedrijf	Netto boekwaarde complexen
31-12-2019	79.981	5.108	74.873
31-12-2020	76.638	5.167	71.471
31-12-2021 (verwacht)	77.644	4.869	72.775
31-12-2022 (verwacht)	67.224	4.306	62.918
31-12-2023 (verwacht)	49.861	3.526	46.335

De boekwaarde is in 2020 met circa € 4 miljoen afgenomen, doordat er meer opbrengsten zijn gerealiseerd dan dat er kosten zijn gemaakt.

Voorziening grondbedrijf

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet de gemeente voor verwachte verliezen op grondexploitaties een voorziening vormen. In de Nota grondbeleid 2021 is als uitgangspunt genomen dat de voorziening gevormd wordt:

- voor onvermijdbare verliezen;
- op basis van door de gemeenteraad vastgestelde exploitatieopzetten;
- op basis van contante waarde (waarbij conform de BBV-voorschriften momenteel wordt gerekend met 2,0%);
- ten laste van het jaarresultaat c.q. de reserve grondbedrijf.

De voorziening grondbedrijf wordt dus, op contante waarde, gevormd ten laste van de reserve grondbedrijf. Zodra de verlieslatende plannen worden afgesloten kan het negatieve resultaat worden verrekend met het daarvoor beschikbare bedrag in de voorziening grondbedrijf. Daarnaast worden ook bedragen aan de voorziening grondbedrijf toegevoegd voor verwachte nakomende kosten van plannen die inmiddels afgesloten zijn (dat gebeurt normaliter als de laatste verkopen hebben plaatsgevonden). De omvang van de voorziening grondbedrijf is per 1 januari 2021 op het vereiste niveau gebracht van € 5.167.000, met daarbij de volgende specificatie:

Voorziening grondbedrijf in verband met onvermijdbaar geachte verliezen (x € 1.000)	
Restkavels Veldzigt (nakomende kosten)	272
Kruitmolenlaan (nakomende kosten)	6
Waterpark Veerse Meer (nakomende kosten)	30
Mortiere Bedrijventerrein zuid (verwacht verlies)	1586
Restkavels Arnestein (nakomende kosten)	19
Herstructurering Arnestein (verwacht verlies)	546
Punt Arnestein (verwacht verlies)	259
Ramsburg Oostperkweg west (nakomende kosten)	5
Sprencklaan (nakomende kosten)	115
Koningstraat (nakomende kosten)	2
Krooneveldweg (nakomende kosten)	5
Rotterdamsekaai (nakomende kosten)	15
Kanaalweg west (nakomende kosten)	300
Rittenburg III (verwacht verlies)	729
Trekdiijk (verwacht verlies)	643
Ramsburg Dampoorthof (verwacht verlies)	270
Ramsburg Watergang (verwacht verlies)	365
Totaal	5.167

Een deel van de bedragen is gereserveerd voor nakomende kosten voor eerder afgesloten complexen, waarin alle verkopen zijn gerealiseerd. Voor de plannen met een verwacht verlies is het opgenomen bedrag gebaseerd op de vastgestelde exploitatieopzet, eventueel herrekend naar de laatste stand van zaken.

Reserve grondbedrijf

Voor de risico's moet een buffer aanwezig zijn c.q. gevormd worden. Deze buffer is de reserve grondbedrijf. In de Nota Grondbeleid 2021 zijn voor deze buffer de volgende normen vastgesteld:

- Op eindwaarde is het saldo van de reserve positief;
- Bij doorberekening van een risicoscenario is het saldo eveneens positief op eindwaarde;
- Bij doorberekening van een risicoscenario wordt de reserve de eerstkomende vijf jaar niet negatief;
- De reserve grondbedrijf dient minimaal 10% van de netto boekwaarde van de bouwgrond in exploitatie + 10% van de nog te maken kosten voor deze bouwgrond in exploitatie te zijn. Bij een hogere reserve kan desgewenst afgewogen worden om het meerdere in te zetten voor andere doeleinden door dit meerdere saldo of een deel daarvan toe te voegen aan de algemene reserve van de gemeente.
- De reserve grondbedrijf is maximaal gelijk aan de boekwaarde van de bouwgrond in exploitatie (doelstelling actieplan grondbedrijf) plus de nog te maken kosten voor deze bouwgrond in exploitatie. Als de reserve boven deze norm komt vindt in elk geval afdracht plaats aan de algemene reserve van de gemeente.

Ontwikkeling boekwaarde grondbedrijf x € 1.000				Norm op basis van doorrek
Jaar	Netto boekwaarde	saldo reserve grondbedrijf	Percentage	
31-12-2019	74.873	7.398	9,9%	
31-12-2020	71.471	8.638	12,1%	12.029
31-12-2021 (verwacht)	72.775	9.542	13,1%	11.399
31-12-2022 (verwacht)	62.918	12.827	20,4%	9.503
31-12-2023 (verwacht)	46.335	16.476	35,6%	7.154

De reserve grondbedrijf wordt in principe gevormd uit de winsten op grondexploitaties. Op winstgevende plannen wordt een systeem van tussentijdse winstneming toegepast.

Per eind 2020 bedraagt het saldo van de reserve grondbedrijf € 8,6 miljoen. Daarmee wordt bijna voldaan aan de normen vanuit de Nota grondbeleid. De nieuwe norm dat de reserve minimaal 10% van de netto boekwaarde plus 10% van de nog te maken kosten voor bouwgrond in exploitatie dient te zijn wordt in 2022

behaald. De komende jaren zal het saldo van de reserve naar verwachting jaarlijks stijgen, ook in het risicoscenario.

Risico's grondbedrijf

Jaarlijks wordt een doorrekening met enkele scenario's gemaakt om te bepalen of de reserve aan de eisen voldoet. Kort samengevat zijn nu de volgende scenario's doorgerekend:

- Basisscenario: een scenario gebaseerd op de woningmarkt afspraken 2016-2025 en het door de Stec Groep eind 2019, begin 2020 uitgevoerde Locatieonderzoek Walcheren. Voorzichtigheidshalve zijn niet alle mogelijkheden die op basis van het onderzoek en de afspraken ontstaan ook benut. In dit scenario worden 2.300 woningen gerealiseerd in de periode tot en met 2041 en wordt in dezelfde periode 20,3 hectare bedrijventerrein verkocht. Het zwaartepunt van de gerealiseerde woningen ligt in de periode 2022-2026, en de verwachte opbrengsten in de periode 2022-2025. Voor 2021 worden wat lagere opbrengsten verwacht omdat diverse ontwikkelingen vertraging hebben opgelopen en er momenteel dus weinig aanbod is.
- Risicoscenario: in het risicoscenario is als input opgenomen dat zich in de periode 2023-2026 een nieuwe crisis voordoet. Het scenario kent hetzelfde aantal woningen en hectaren bedrijventerrein, maar het zal langer duren eer dit gerealiseerd wordt. Voor de periode 2022-2026 wordt in dit scenario uitgegaan van een halvering van de productie en tevens dat het pas vanaf 2025 weer mogelijk zal zijn om grondprijzen te verhogen.

Ook is voor enkele specifieke locaties een extra risico doorberekend: Voor de locaties Trekdijk, Cleene Hooge, Sint Laurens, Walcherseweg en Oranjepolder is als risico opgenomen dat hier niet ontwikkeld kan worden, omdat deze locaties buiten het bestaand bebouwd gebied zijn gelegen.

De doorberekende scenario's vormen input voor de paragraaf Weerstandsvermogen van jaarrekening en begroting:

- Het basisscenario in de eerdergenoemde doorrekening van het grondbedrijf wordt gebruikt om de verwachte ontwikkeling van de reserve grondbedrijf, als onderdeel van de weerstandscapaciteit van de gemeente, in te schatten.

- Het verschil tussen basisscenario en risicoscenario is als risico vertaald in de paragraaf Weerstandsvermogen.
- Daarnaast is ten aanzien van de genoemde specifieke locaties een risico opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen, waarbij de mogelijkheid bestaat dat (een deel van) de genoemde locaties niet tot ontwikkeling kan komen.

Uit de gemaakte doorrekening blijkt dat de reserve grondbedrijf per 31 december 2020 voldoet aan de meeste van de in de Nota Grondbeleid 2021 gestelde normen. Op eindwaarde is de reserve zowel in het basisscenario als in het risicoscenario positief en tevens is in het risicoscenario de reserve de eerste vijf jaar niet negatief. Uitsluitend de meest recent toegevoegde norm (10% boekwaarde + 10% nog te maken kosten) wordt in 2020 nog niet gehaald. De verwachting is dat dat vanaf 2022 wel het geval zal zijn. In het basisscenario worden tevens de doelstellingen uit het actieplan grondbedrijf gerealiseerd. In 2026 is het saldo van de reserve hoger dan de netto boekwaarde van de dan nog resterende complexen, terwijl de doelstelling is om deze situatie in 2030 te bereiken. In het risicoscenario wordt de doelstelling in 2031 behaald.

Actuele prognose grondbedrijf

Zoals eerder aangegeven voldoet de reserve grondbedrijf volgens de doorrekening van februari 2021 goeddeels aan de in de Nota grondbeleid 2021 gestelde eisen. Hieronder is de stand van zaken weergegeven voor eind 2020 en wordt de vergelijking gemaakt met het voorgaande jaar.

Ontwikkeling boekwaarde grondbedrijf x € 1.000				Norm op basis van doorrek
Jaar	Netto boekwaarde	saldo reserve grondbedrijf	Percentage	
31-12-2019	74.873	7.398	9,9%	
31-12-2020	71.471	8.638	12,1%	12.029
31-12-2021 (verwacht)	72.775	9.542	13,1%	11.399
31-12-2022 (verwacht)	62.918	12.827	20,4%	9.503
31-12-2023 (verwacht)	46.335	16.476	35,6%	7.154

Op alle in exploitatie genomen plannen wordt op basis van het basisscenario eind 2020 per saldo een resterende nog te nemen winst verwacht van circa € 13,3 miljoen op contante waarde per 1 januari 2021. Nog te nemen winst of een sluitende opzet wordt verwacht op de complexen Walcherseweg, Stromenpoort, Rittenburg, Oranjepolder, Sint Laurens zuid, Sint Laurens noord, Veersepoort fase 5, Ramsburg kantorenstrook, Nieuwland zuid, Mortiere SOK, Mortiere Ensemble, Hazenburg, Sportlaan, Cleene Hooge en Essenvelt. Verliezen worden verwacht op de complexen Mortiere bedrijven zuid, Ramsburg Dampoorthof, Ramsburg watergang, Rittenburg III, Punt Arnestein, Herstructurering Arnestein en Trekdijk. Voor deze verliezen zijn, op basis van de vastgestelde exploitatieopzetten en de herrekening per 1 januari 2021 toereikende bedragen in de voorziening grondbedrijf opgenomen (deze verliezen zijn dus al genomen).

Van de boekwaarde en resultaatsverwachting op de bouwgrond in exploitatie (bie) per 1 januari 2021 kan conform artikel 52d van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) de volgende opstelling worden gemaakt:

OVERZICHT CF ART. 52d BBV	bedragen x € 1.000
a. Boekwaarde in exploitatie genomen gronden per 1-1-2020	€ 73.048
b. Vermeerderingen in het begrotingsjaar	€ 7.605
c. Verminderingen in het begrotingsjaar	€ 9.380
d. Boekwaarde aan het eind van het begrotingsjaar	€ 71.273
e. Geraamde nog te maken kosten	€ 49.017
f. Geraamde nog te realiseren opbrengsten	€ 134.584
g. Het geraamde nog te realiseren eindresultaat (op nominale waarde)	€ 15.508
h. Gevormde voorziening voor verliesgevende complexen (op nominale waarde)	€ 5.070
Per saldo nog te realiseren winst (op nominale waarde)	€ 20.578

Uit de toelichting van de commissie BBV in haar vraag en antwoord rubriek blijkt dat onder 'nominale' waarde de eindwaarde verstaan moet worden, dus inclusief rentelasten en posten voor prijs en opbrengststijgingen. De per saldo nog te realiseren winst op bouwgrond in exploitatie, zonder rekening te houden met opbrengsten na tien jaar, op nominale waarde is dus € 20,6 miljoen. De onderbouwing van de nog te maken kosten (e) en te realiseren opbrengsten (f) is te vinden in de vastgestelde exploitatieopzetten en de nota 'Grondbedrijf Middelburg 2020-2040, doorrekening en risicoanalyse februari 2021'.

De bruto boekwaarde van alle in exploitatie genomen gronden en plannen in het grondbedrijf bedraagt per 1 januari 2021 € 71,3 miljoen. Ten opzichte van de boekwaarde begin 2020 is dit per saldo een afname met € 1,8 miljoen.

De verwachting is dat de boekwaarde van zowel de plannen die exploitatie genomen zijn als van het hele grondbedrijf in 2021 nog licht zal stijgen, omdat in 2021 vanwege het bouwrijp maken van een aantal locaties meer kosten gemaakt zullen worden dan dat er opbrengsten zijn. Vanaf 2022 zal de boekwaarde volgens verwachting dan gestaag dalen. Als het risicoscenario zich zou voordoen zet de daling ook in 2022 in.

In de volgende tabel is globaal aangegeven hoe de reserve grondbedrijf zich naar verwachting de eerstkomende jaren (basisscenario) zal ontwikkelen en hoe deze ontwikkeling tot stand komt. Door afronding kunnen er afrondingsverschillen ontstaan.

Tabel verwachte resultaten grondbedrijf (in miljoenen €)						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Saldo reserve grondbedrijf per						
01/01	€ 8,6	€ 9,5	€ 12,8	€ 16,5	€ 19,3	€ 21,8
Plannen per 01/2021 in						
exploitatie*	€ 0,3	€ 2,4	€ 2,5	€ 1,7	€ 2,1	€ 2,0
Strategische gronden**	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 0,1	€ 0,8
Overige gronden en panden	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Mutatie voorziening	€ 0,3	€ 0,6	€ 0,8	€ 0,7	€ -0,1	€ -0,1
Rente voorziening/reserves	€ 0,2	€ 0,3	€ 0,3	€ 0,4	€ 0,4	€ 0,4
Saldo reserve grondbedrijf per 31/12	€ 9,5	€ 12,8	€ 16,5	€ 19,3	€ 21,8	€ 25,0

* Hazenburg noord, Essenvelt, Mortiere bedrijventerrein zuid, Mortiere Ensemble, Mortiere SOK, Nieuwland zuid, Ramsburg kantorenstrook, Rittenburg, Stromenpoort, Veersepoort fase 5, Oranjepolder, Sint Laurens zuid, Sint Laurens noord, Rittenburg fase 3, Trekdijk, Walcherseweg, Ramsburg Dampoorthof, Ramsburg watergang, Cleene Hooge, Sportlaan, Punt Arnestein, Herstructurering Arnestein

** Sint Laurens oost, Cleene Hooge ruilgronden, Ramsburg oost, Hazenburg noord fase 2 en Schenge 6-8

Toelichting per complex

Binnen het grondbedrijf valt vanaf 2016 de volgende indeling de maken:

1. Bouwgrond in exploitatie (bie). Dit zijn gronden waarvoor een exploitatieopzet is vastgesteld.
2. Materiële vaste activa (mva) c.q. strategische gronden. Volgens het BBV zijn dit 'overige gronden zonder vaste bestemming, die [op dit moment] geen onderdeel zijn van een transformatieproces'. Uitgangspunt hierbij is dus dat op termijn een bouwgrondexploitatie wordt vastgesteld. Tot en met 2015 was dit de categorie niet in exploitatie genomen gronden (niegg). Voor alle locaties binnen deze categorie geldt dat ze strategisch worden aangehouden voor toekomstige ontwikkelingen (of ruilingen).
3. Voorraden. Dit zijn gronden zonder voornemen tot bebouwing en diverse panden. Ook facilitaire plannen worden onder deze categorie verantwoord. Deze zullen echter niet op de balans voorkomen, omdat in het geval er kosten gemaakt zijn voordat de opbrengst is ontvangen er een post nog te ontvangen opbrengsten zal worden opgenomen en indien de geboekte

opbrengst hoger is dan de tot dan toe gemaakte kosten zal het verschil als vooruit ontvangen opbrengsten worden geboekt.

Alle complexen worden hierna per categorie toegelicht.

Bouwgrond in exploitatie (bie)

Afgesloten complexen

Dit betreft de complexen Restkavels Veldzicht, Kruitmolenlaan, Waterpark Veerse Meer (afwikkeling faillissement), Kruitmolenlaan, Restkavels Arnestein, Oostperkweg West, Krooneveldweg, Rotterdamsekaai, Kanaalweg West, Koningstraat en Sprencklaan. Nagenoeg alle gronden in deze plannen zijn verkocht. Er zijn in de voorziening grondbedrijf bedragen opgenomen voor resterende kosten woonrijp maken. Voor Waterpark Veerse Meer geldt dat een bedrag is opgenomen voor de nog te maken kosten in verband met de afwikkeling van het faillissement.

Nieuwland Zuid

Er resteren nog twee te verkopen kavels in het plan, waarvoor voor één kavel een koopovereenkomst wordt opgesteld. Het woonrijp maken is, met uitzondering van het stukje waar nog kavels verkocht moeten worden, inmiddels afgerond. Op 19 december 2016 is de laatste herziene exploitatieopzet voor het plan vastgesteld, in 2021 volgt een herziening, tenzij beide kavels dit jaar worden verkocht.

Essenvelt

In 2010 heeft de gemeenteraad voor Essenvelt en de Groenboulevards Essenvelt en Reijershove in totaal drie exploitatieopzetten vastgesteld. Deze zijn inmiddels samengevoegd; in april 2020 is de meest recente herziening

vastgesteld. Na een lang traject via de Raad van State is het bestemmingsplan in 2019 onherroepelijk geworden. Er is inmiddels gestart met het bouwrijp maken van de locatie. Na afronding van het bouwrijp maken in het voorjaar van 2021 worden de eerste grondtransacties verwacht. Met ontwikkelaars zijn overeenkomsten gesloten voor de realisatie van het plan en de verkoop van woningen en bouw kavels is in voorbereiding.

Rittenburg

In 2015 is de verkoop van start gegaan. In de eerste fase resteert nog de verkoop van één bouw kavel, waarvoor inmiddels een betaalde optie loopt. Fase 1 is inmiddels woonrijp gemaakt, later dit jaar zal ook fase 2 afgerond worden. Op 16 april 2018 is de laatste herziene exploitatieopzet vastgesteld. De verwachting is dat eind 2021 ook de laatste kavel verkocht zal zijn en dat het plan dan ook afgesloten kan worden.

Hazenburg noord fase 1

Het gebied Hazenburg noord wordt in twee hoofdfasen ontwikkeld. Voor de eerste fase is een bestemmingsplan vastgesteld. De grond voor een eventuele tweede fase is opgenomen onder de materiële vaste activa. Binnen fase 1 is de grond in twee fasen bouwrijp gemaakt. De grond in fase 1a is vrijwel allemaal verkocht. Voor het projectmatige deel van fase 1b wordt momenteel een aangepast plan gemaakt, wat beter aansluit bij de huidige markt. Later dit jaar volgt daarvoor een bestemmingsplanprocedure (enkel een ontwerp bestemmingsplan), wordt het resterende bouwrijp gemaakt en gaan woningen en het restant van de vrije kavels in verkoop. De laatste herziene exploitatieopzet voor dit gebied is op 10 september 2018 door de gemeenteraad vastgesteld. Een nieuwe herziening is in voorbereiding.

Mortiere SOK-gebied

De grond in dit plan wordt in delen doorverkocht aan een consortium dat ook voor het aanleggen en afbouwen van het gehele gebied zorg draagt. De verkopen lopen hier goed. In 2020 is meer grond verkocht dan aan het begin van het jaar gedacht en ook voor dit jaar staan diverse transacties gepland. De meest recent vastgestelde exploitatieopzet dateert van december 2020.

Mortiere bedrijventerrein zuid

De vraag naar grotere kavels voor hoogwaardig bedrijventerrein is op dit moment groeiend. We merken een toenemende belangstelling, deels ook voor recreatieve functies en voor meer traditionele bedrijven, die eigenlijk niet passen binnen de opzet van

Mortiere. De politie heeft in 2019 bijna een hectare afgenomen, begin 2021 volgt een transactie voor nog eens 0,4 hectare. Verder lopen er nog enkele reserveringen en zijn er koopovereenkomsten gesloten. In december 2020 is een laatste herziene exploitatieberekening voor dit plan vastgesteld. Er wordt rekening gehouden met een verlies, waarvoor in de voorziening grondbedrijf een bedrag is opgenomen.

Mortiere Ensemble

Het plan is gericht op bijzondere doeleinden. In 2017 is dit gebied bouwrijp gemaakt. Verwacht werd dat, na het openen van de ontsluitingsweg naar de N57 de belangstelling zou toenemen. Dat is (met enige vertraging) ook het geval, want er is een koopovereenkomst in de maak. In december 2020 is de laatste herziene exploitatieopzet door de gemeenteraad vastgesteld.

Ramsburg kantorenstrook

Dit is het gebied dat tussen de Oostperkweg en de Heerlijkheidsweg ligt, aangevuld met een perceel grond uit het vroegere bedrijventerrein Ramsburg dat nooit is uitgegeven. Het gebied is grotendeels ingevuld. Er zijn nog twee kavels te koop, die beide zijn gereserveerd. Op 18 september 2017 is de laatste herziene exploitatieopzet vastgesteld.

Stromenpoort

Een locatie voor bijzondere voorzieningen. Er is nog 0,8 hectare grond uit te geven, waarvoor twee belangstellenden zijn. De laatste herziene exploitatieopzet is op 14 maart 2016 vastgesteld. Deze wordt enkel herzien als er concrete aanleidingen zijn.

Veersepoort fase vijf

Het bestemmingsplan is eind 2020 door de raad vastgesteld. Het wachten is nu op de afhandeling van het ingestelde beroep door de Raad van State. De koopovereenkomst met Stevast is gesloten. De laatste herziene exploitatieopzet is in januari 2021 door de gemeenteraad vastgesteld.

Walcherseweg

Vooruitlopend op de exploitatieopzet, die in oktober 2018 is vastgesteld, is hier in 2016 al grond uitgegeven ten behoeve van een tandartsenpraktijk. Eind 2019 is grond verkocht aan De Ontmoeting, die hier haar nieuwe kerk zal realiseren ter vervanging van de huidige locatie in de Stromenwijk. Daarnaast is er nog

ruimte voor twee kavels voor woningbouw. Hiervoor moet het bestemmingsplan nog gewijzigd worden.

Ramsburg Dampoorthof

Dit is een deelgebied van Ramsburg waarvoor op 17 december 2018 een exploitatieopzet is vastgesteld. In 2019 is de eerste kavel verkocht. Er loopt daarnaast nog een reservering.

Rittenburg III

De vroegere locatie van Orionis en van het ROC aan de Grevelingenstraat. De laatste herziene exploitatieopzet is in januari 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. Na het faillissement van ontwikkelaar Sprangers is gezocht naar een nieuwe partij, waarmee nu ook een samenwerkingsovereenkomst is gesloten. Het bestemmingsplan wordt gereed gemaakt voor de procedure.

Trekdiik

Op 22 januari 2018 heeft de gemeenteraad een exploitatieopzet vastgesteld om deze locatie als bedrijventerrein te ontwikkelen. Na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018 is besloten om tijd uit te trekken voor een participatieproject waarbij ook alternatieve mogelijkheden worden onderzocht. Eind 2019 heeft dit geleid tot een keuze voor een ontwikkelvariant. Op basis hiervan is een nieuwe exploitatieopzet opgesteld, die in mei 2020 is vastgesteld. Het bestemmingsplan voor fase 1 gaat op korte termijn in procedure.

Sint Laurens zuid

Op 12 september 2019 is een eerste exploitatieopzet voor Sint Laurens zuid vastgesteld. Het plan zal gefaseerd ontwikkeld worden. Het bestemmingsplan voor de eerste fase is begin 2021 vastgesteld, maar is op dit moment (april 2021) nog niet onherroepelijk. Met Woongood lopen gesprekken voor de realisatie van sociale woningbouw in het gebied. Ook is een uitvraag gedaan bij enkele ontwikkelaars.

Sint Laurens noord

Op 12 september 2019 is een eerste exploitatieopzet voor Sint Laurens noord vastgesteld. Ook dit plan zal gefaseerd ontwikkeld worden. Een aantal vrije kavels is meegenomen in het bestemmingsplan voor de eerste fase. In dit plandeel is ook ruimte voor een locatie met maximaal zeven tiny houses. De eerste vergunningen worden op korte termijn verleend, waarna het bouwrijp maken hiervoor van start kan gaan.

Cleene Hooge

In 2019 is door de gemeenteraad een ontwikkelingsvisie voor dit gebied opgesteld. Die visie gaat uit van een bescheiden ontwikkeling, passend bij het landschap. Het grootste deel van het gebied houdt de agrarische functie. In participatie zal gewerkt gaan worden naar de verdere uitwerking van de visie naar een concreet plan. Op 12 september 2019 is een eerste exploitatieopzet vastgesteld.

Ramsburg watergang

Op dit deel van Ramsburg vinden tot nu toe nog geen ontwikkelingen plaats. Deze locatie is bij uitstek geschikt voor grotere initiatieven. Op 12 december 2019 is een eerste exploitatieopzet vastgesteld.

Oranjepolder

Op het moment dat in het plan Hazenburg de laatste van zes landhuiskavels verkocht is (en dat is inmiddels het geval), kan aan de Veerseweg ten noordoosten van Arnhemuiden nieuw aanbod gecreëerd worden. Op 14 november 2019 is een eerste exploitatieopzet vastgesteld.

Sportlaan

Door Woongood wordt een plan met appartementen in de sociale huursector voorbereid. In september 2020 is een exploitatieopzet vastgesteld.

Punt Arnestein

In december 2020 is hiervoor een exploitatieopzet vastgesteld. Het gaat om sloop en heruitgifte van één kavel (voormalig Utopia), die per inschrijving zal worden verkocht. De sloop heeft inmiddels plaatsgevonden, de inschrijving start binnenkort.

Herstructurering Arnestein

In juli 2020 is hiervoor een exploitatieopzet vastgesteld. De voormalige CZAV-locatie wordt, voor zover in het verleden niet al verkocht en opgeknapt, met zoveel mogelijk behoud van bestaande panden opnieuw uitgegeven. Voor de kavel van de voedselbank wordt een apart plan voorbereid.

Materiële vaste activa (mva)

Sint Laurens oost

Het uitgangspunt is dat ontwikkeling van het gebied ten oosten van het dorp voor het grootste deel na de ontwikkeling van Sint Laurens zuid en noord komt.

Ramsburg oost

Vanwege de ligging wordt deze locatie strategisch aangehouden. Een deel van de locatie (in alle voorgaande plannen zou dit agrarisch blijven) is een voormalige vuilstort die de komende jaren afgedekt moet worden. Omdat tevens behoefte was aan een depot voor baggerslib (om afvoerkosten te voorkomen) wordt werk met werk gemaakt en wordt het uitgedroogde slib hiervoor gebruikt. Vervolgens is het de bedoeling dat daarbovenop zonnepanelen worden geplaatst, waardoor ook een bijdrage kan worden geleverd aan de milieudoelstellingen van de gemeente.

Hazenburg noord fase 2

Deze gronden worden aangehouden, zodat hier eventueel een uitbreiding van de wijk Hazenburg noord op gerealiseerd kan worden.

Schenge 6-8

Op deze plek stond voorheen de groenloods van Orionis. Aansluitend op de ontwikkeling van de derde fase van Rittenburg zou ook hier op kleine schaal een ontwikkeling kunnen plaatsvinden.

Cleene Hooge ruilgronden

Dit zijn de gronden in dit gebied die niet zijn opgenomen in de exploitatieopzet voor de woningbouwlocatie en die de agrarische bestemming zullen behouden. Mogelijk kunnen deze gronden ingezet worden als ruilgrond. Als daar geen behoefte aan is kunnen ze verkocht worden.

Overige gronden

Nieuwlandse Dreef

Deze locatie is in 2014 om niet aangekocht van het woonwagenschap, met bijbetaling door het woonwagenschap ten behoeve van in de toekomst mogelijk noodzakelijke sanering. Sanering is pas aan de orde als een bestemming voor deze gronden is gevonden

Sociaal warenhuis/voedselbank

Voor het pand waarin de voedselbank is gevestigd wordt, los van de ontwikkelingen in het kader van het complex Herstructurering Arnestein een separaat plan ontwikkeld. Hiervoor zijn in het kader van Europese subsidietrajecten ook middelen beschikbaar gesteld

Private ontwikkelingen

Voor diverse private ontwikkelingen (facilitair grondbeleid) zijn anterieure overeenkomsten gesloten, waarmee wordt voorzien in dekking van gemeentelijke plankosten:

- Doorontwikkeling Waterpark Veerse Meer
- Morgenster (twintig woningen door Bogor)
- Noordweg 516 (dressuurstal Nijpjes)
- Van 't Hoffweg 7 (bedrijfsloods Brasser)

Voor verschillende locaties lopen trajecten waarvoor anterieure overeenkomsten worden voorbereid.

COVID-19

Inleiding

Naast de programma's moeten gemeenten minimaal zeven programma overstijgende paragrafen in de begroting en jaarrekening opnemen (BBV-verplichting). In de paragrafen staat belangrijke informatie voor raadsleden waarmee zij inzicht krijgen in de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's. Het staat de decentrale overheid echter vrij om naast deze verplichte paragrafen zelf paragrafen aan de begroting of jaarstukken toe te voegen.

Binnenlandse Zaken heeft de gemeenten geadviseerd om in hun jaarrekening een speciale corona-paragraaf te maken. Op die manier kunnen raadsleden in één oogopslag zien welke gevolgen COVID-19 op hun begroting heeft gehad en welke maatregelen er zijn genomen.

Maatschappelijke gevolgen

Naast het persoonlijke leed dat Covid-19 bij veel inwoners en hun familieleden en vrienden met zich mee heeft gebracht, heeft dit virus ook geleid tot een andere wijze van omgaan met elkaar. De 1,5 meter samenleving maakt dat veel van wat inwoners en bedrijven gewend waren om te doen niet mogelijk. De zomermaanden van 2020 gaf even wat ruimte maar inmiddels zitten we midden in de derde corona golf. De vraag is dan ook wat dit alles voor structurele gevolgen voor de inwoners en de ondernemers zal hebben. Zonder uitputtend te zijn worden hierna een aantal maatschappelijke gevolgen van de Covid-19 pandemie genoemd.

Veel evenementen zijn door Covid-19 niet doorgegaan en veel ondernemers hebben het, ook met de aangeboden steun vanuit de Rijksoverheid, lastig om het hoofd boven water te houden. Naar verwachting zullen vooral zelfstandigen met een middeninkomen, maar zonder vermogensbuffer, door de inkomensval in de knel komen. Hopelijk trekt de economie tegen de zomer van 2021 sterk aan als het vaccinatieprogramma voor een belangrijk deel is uitgerold en houden veel ondernemers het tot die tijd vol. Waar bedrijven noodgedwongen afscheid van personeelsleden hebben moeten nemen zijn het veelal eerst de flexkrachten die worden

ontslagen, De vraag is dan ook of zij bij het aantrekken van de economie weer snel een andere baan kunnen vinden.

De vervagende scheiding tussen werk en privé ten gevolge van het thuiswerken leidt tot soms spanning in de thuissituatie zich uitend in stress, prikkelbaarheid en uiteindelijk mogelijk tot depressies en burn-out. Het wegvallen van reistijd kan stressverminderend werken, maar ontnemt voor ov-forenzen bijna dagelijkse beweging. Mensen die met de auto naar het werk gaan, krijgen er tijd om te bewegen bij.

De Covid-19 pandemie heeft een enorme claim gelegd op de capaciteit in de gezondheidssector. Verwacht wordt dat na behandeling veel patiënten nog langdurig klachten zullen overhouden aan de Covid besmetting. Dit beperkt niet alleen de individuele mogelijkheden van de betreffende inwoners maar leidt ook tot een toename van de zorgvraag. De ziekenhuizen en GGZ instellingen zullen naar verwachting de zorgproductie zien toenemen. Hoe langer de maatregelen gaan duren, hoe eenzamer bewoners van bijvoorbeeld verzorgingshuizen zich gaan voelen en hoe zwaarder ook de mantelzorgers van mensen met psychische problemen zullen worden belast.

Op het terrein van de vrije tijd zijn tal van maatregelen van kracht geworden die gevolgen hebben voor de inwoners. Veel burgers nemen deel aan dit maatschappelijke leven en worden dus in de door hen gewenste deelname beperkt. Dit zet de mogelijkheden tot ontspanning, ontplooiing, ontmoeting, ondersteuning en onderscheiding onder druk. De oproep om zoveel mogelijk thuis te blijven en thuis te werken kan betekenen dat de vrije tijd minder 'vrij' voelt en dat alleenstaanden, mensen met een kwetsbare gezondheid en ouderen meer eenzaamheid ervaren. De sluiting van voorzieningen en het verbod op evenementen betekent een grote inperking van de vrijheid om de uithuizige vrije tijd naar eigen voorkeur te besteden, inclusief sport- en de kunstbeoefening. De maatregelen hebben mogelijk ook gevolgen voor de cohesieve en verbindende functie tussen verschillende bevolkingsgroepen die aan de sport- en cultuursector wordt toegeschreven. De coronamaatregelen beperken eveneens het zinvol meedoen via vrijwilligerswerk.

De coronamaatregelen hebben ook grote gevolgen voor alle betrokkenen in het onderwijs: leerkrachten, ouders en leerlingen. Vooral kinderen uit kwetsbare groepen lopen mogelijk leerachterstanden, sociale achterstanden en een kleinere kans op

passende doorstroming naar vervolgonderwijs op. Bij ouders neemt de draagkracht mogelijk af, terwijl de draaglast toeneemt, terwijl leerkrachten (nog) meer werkdruk ervaren. De sluiting van de middelbare scholen kan een negatieve uitwerking hebben op dat wat geleerd wordt. Dit negatieve effect lijkt sterker voor leerlingen uit sociaaleconomisch kwetsbare gezinnen. Voor hen kan daardoor een 'stapeling' van achterstanden ontstaan, doordat zij vaker op een lager onderwijsniveau vanuit het basisonderwijs instromen dan kinderen van hogeropgeleide ouders. Mogelijk valt de sluiting leerlingen in een kwetsbare thuissituatie, die normaal meer steun op school krijgen, extra zwaar en pakt dat nadelig uit voor hun toekomstige mogelijkheden. De maatregel van het sluiten van de mbo scholen betekent een verhoogd risico op studievertraging, minder inkomen, dalende motivatie en een lastigere aansluiting van mbo op hbo. Deze risico's betreffen alle studenten, maar zijn mogelijk groter voor mbo-studenten met een minder gunstige thuissituatie. Perspectief op stages en behoud van leerwerkplekken houdt de studenten mogelijk beter gemotiveerd. De arbeidsmarktpositie van mbo'ers is conjunctuurgevoelig. Wanneer er sprake is van een economische crisis die volgt op deze coronacrisis zullen veel mbo studenten geen goede start kunnen maken op de arbeidsmarkt. Op dit moment staan er ondanks de coronacrisis nog steeds vacatures in de Zeeland voor mbo-ers open. De instroom van internationale studenten bij de HZ en de UCR zal volgend leerjaar mogelijk lager uitvallen met financiële gevolgen van dien voor de bekostiging van de opleidingen. Het is niet duidelijk of de sluiting van het hoger onderwijs leidt tot studievertraging. Het op afstand voortzetten van het onderwijs heeft voor studenten met een niet-westerse migratieachtergrond mogelijk eerder negatieve gevolgen voor de kans op studiesucces. Aanpalende maatregelen zorgen ervoor dat er stageplekken en bijbaantjes mogelijk onder druk komen te staan, met eventueel negatieve gevolgen voor de hoogte van de studieschuld of de duur van de studie.

De VNG-commissie Sociale impact COVID-19 roept gemeenten en Rijk op om te werken aan een lange-termijnagenda zodat de samenleving versterkt uit de coronacrisis kan komen. Het is belangrijk deze deels onbekende situatie de komende tijd goed onder ogen te zien. Dat vraagt kennis van wat we al weten, evenals nieuwsgierigheid, alertheid en veerkracht om ons aan te passen aan nieuwe omstandigheden en onvoorziene n-a-ijleffecten. Dit vraagt dan ook van de gemeente Middelburg om veerkracht en om passende maatregelen de komende tijd te nemen om de negatieve maatschappelijke gevolgen van Covid-19 zoveel mogelijk te

beperken en inwoners en ondernemers weer perspectief te geven. Voor een deel betreft dit intensivering van maatregelen waar de gemeente al mee bezig is c.q. voorbereidingen voor aan het treffen is, zoals de vitaliteitsversterkende activiteiten in de wijken in het kader van het programma positieve gezondheid, en voor een ander deel kunnen dit nieuwe activiteiten zijn die de gemeente in samenwerking met inwoners en ondernemers gaat oppakken.

Monitoring Covid-19 gevolgen

Het COVID-19 heeft ervoor gezorgd dat we onze werkzaamheden anders hebben moeten oppakken. Het college heeft vroegtijdig actie ondernomen om de gevolgen voor alle partijen zoveel als mogelijk op te vangen en om de noodzakelijk dienstverlening voldoende te waarborgen. Deze bijzondere situatie zorgt ervoor dat op sommige onderdelen hogere kosten worden gemaakt, daarnaast zien we ook een terugloop aan inkomsten. Bij aanvang van deze crisis is een overzicht bijgehouden waarop de begroting tussentijds aangepast is.

Op 8 april zijn het kabinet en de VNG in overleg gegaan om de financiële impact van de coronacrisis voor decentrale overheden te bespreken. De VNG heeft hierbij ingezet op een reële compensatie voor alle extra kosten die door gemeenten zijn gemaakt. 'Gemeenten mogen er niet op achteruit gaan', dat was de boodschap van de VNG aan het kabinet.

Informerende raad

Het college heeft medio april de raad een eerste inzicht gegeven in bovenstaande ontwikkeling. Eind mei is een update verzonden. Na de zomervakantie kregen we steeds meer zicht op compensatie als gevolg van COVID-19. Begin december heeft een 3de actieve informatie plaatsgevonden waarin ook de compensatiemiddelen inzichtelijk zijn gemaakt.

Onderzoek naar coronacompensatie

Medio 2020 is een onderzoek gedaan naar de financiële consequenties van het coronavirus voor gemeenten. Dit onderzoek is in opdracht van de VNG door AEF (Andersson Elffers Felix) uitgevoerd. Het college heeft veel waarde gehecht aan een onderbouwde en gedegen compensatie voor de financiële gevolgen van COVID-19. Daarom heeft onze gemeente actief meegedaan in het inzichtelijk maken van deze consequenties. AEF heeft bij vijftien gemeenten (w.o. Middelburg) een dieptestudie gedaan waarin ze de financiële effecten van het coronavirus per

beleidsveld hebben onderzocht. Enkele effecten zijn niet meegenomen omdat reeds compensatieafspraken gemaakt of, bijvoorbeeld in het geval van het sociaal domein, deze in een apart onderzoek worden onderzocht. Om te toetsen of de uitkomsten uit de dieptestudie breed herkenbaar waren, zijn de resultaten gevalideerd middels een online uitvraag onder alle gemeenten.

Voor de gevolgen voor 2021 is eenzelfde onderzoek geweest en heeft gemeente Middelburg alleen geparticipeerd in de online uitvraag die eind maart is verzonden.

Coronacompensatie van het rijk

Coronacompensatie via algemene uitkering

De gemeenten hebben in drie tranches (juni, september en december) via de algemene uitkering compensatie ontvangen voor extra kosten en gederfde inkomsten als gevolg van de coronamaatregelen. Deze compensatiebedragen zijn verwerkt in de jaarstukken 2020. Van een deel van het ontvangen bedrag wordt bij de resultaatbestemming voorgesteld dit te reserveren voor besteding in 2021. Dit betreft compensatiebedragen waarop derden (cultuurorganisaties, wijkcentra etc.) een beroep kunnen doen. Deze regelingen konden niet al in 2020 worden afgewikkeld.

Naast de al ontvangen bedragen heeft het Rijk in december 2020 aanvullende afspraken gemaakt over compensatie voor inkomstenderving voor de periode na 1 juni, extra kosten afvalinzameling, ondersteuning sportverenigingen en ondersteuning zwembaden en ijsbanen. De compensatie voor inkomstenderving wordt bepaald op basis van de vastgestelde jaarrekeningcijfers 2020. Ook voor de andere onderdelen moet de regeling nog nader worden uitgewerkt. Het Rijk heeft ook nog geen (voorlopige) verdeelsleutels bekend gemaakt. Verder is nog niet exact duidelijk voor welke gederfde inkomsten een bijdrage wordt ontvangen en of de compensatie 100% zal zijn. Als de door het Rijk gereserveerde bedragen als “plafond” worden gehanteerd, kan het zijn dat gemeenten naar rato worden gecompenseerd. Duidelijkheid over het totaalpakket aan compensatie zal naar verwachting pas in de septembercirculaire 2021 ontstaan.

Gezien het bovenstaande is het college daarom van mening dat in de jaarstukken 2020 nog geen rekening met deze bedragen kan worden gehouden. Om dat te kunnen doen is het immers noodzakelijk om te beschikken over een voldoende nauwkeurige en betrouwbare schatting of berekening van het bedrag waarop

wij alsnog over 2020 aanspraak kunnen maken. Met de informatie die nu beschikbaar is, is dat onmogelijk.

Specifieke compensatie Rijk

Naast bovenstaande compensatie middelen hebben we ook nog een aantal specifieke middelen gekregen.

De Tijdelijke Ondersteuning Zelfstandig Ondernemers (Tozo) regeling is door Orionis uitgevoerd. De middelen die niet worden besteed vloeien terug naar het Rijk. De verantwoording hiervan is opgenomen in de jaarrekening van deze Gemeenschappelijke Regeling.

Het Rijk heeft een Steunpakket Sportverenigingen gevolgen COVID-19 maatregelen afgekondigd. Deze tegemoetkoming was bestemd voor verhuurders van sportaccommodaties die de huur ten laste van amateursportorganisaties over de periode 1 maart 2020 tot 1 juni 2020 daadwerkelijk hebben kwijtgescholden.

Deze regeling zal gelijk aan de andere specifieke regeling in de Sisa-bijlage bij de jaarrekening worden verantwoord. Op dit moment wordt aanvraag gedaan of een rijksplafond in deze specifieke uitkering van toepassing is. Afhankelijk hiervan kan worden bepaald of wij voor het gehele bedrag aan minder opbrengsten zullen worden gecompenseerd. Inmiddels is een vergelijkbare vorm voor 2021 aangekondigd.

Financiële gevolgen COVID-19

In de tabel hieronder worden de financiële gevolgen van COVID-19 weergegeven en nader toegelicht.

Omschrijving	Afwijking corona t.o.v. primaire begroting	Saldo Compensatie via de algemene uitkering	Toelichting
Bestuur en ondersteuning			
<i>0.01.0 Bestuur</i>			
Overig (1) ¹	5.700	-	- Betreft extra kosten online vergaderen Teams.
<i>0.02.0 Burgerzaken</i>			
Coronaproof verkiezingen maart 2021 (zie voor aanvulling ook 2021)	-	-	77.069 Is compensatie voor extra kosten verkiezingen (briefstemmen etc.) Deze middelen zijn bij de bestuursrapportage overgeheveld en hierdoor gereserveerd voor 2021.
Overig (1)	25.000	-	- Minder huwelijken agv coronamaatregelen
<i>0.04.0 Overhead</i>			
Overig (1)	168.000	-	- Door uitstel van invorderingsmaatregelen zijn er minder kosten aanmaningen en dwangbevelen opgelegd. Verder extra kosten faciliteren thuiswerken.
<i>0.06.3 Parkeerbelasting</i>			
Parkeerbelasting	1.370.000	-	715.000 Minder parkeeropbrengsten (inclusief parkeergarages) en - naheffingen over periode maart t / m dec. Bij de jaarstukken bleek het nadeel iets lager uit te vallen.
<i>0.06.4 Belastingen overig</i>			
Inkomstenderving Precariobelasting/leges markt en evenementen (2) ²	70.000	-	54.880 Minder opbrengst precario door uitstalling en sluiting terrassen over periode maart, april, mei.
Veiligheid			
<i>1.02.0 Openbare orde en veiligheid</i>			
Extra toezichts- en handhavingstaken	88.500	-	137.308 Betreft de inzet van stewards in het kernwinkelgebied, verkeersregelaars en tijdelijke coördinator / boa's.
Inkomstenderving Precariobelasting/leges markt en evenementen (2)	2.000	-	- Minder opbrengst leges vergunning doordat er geen evenementen konden plaatsvinden.
Quarantainekosten	-	-	11.231 Compensatie voor begeleiden personen die door verplichte quarantainemaatregelen in de problemen zijn gekomen.
Verkeer, vervoer en waterstaat			
<i>2.04.0 Econ havens en waterwegen</i>			
Overig (1)	70.000	-	- De havengelden (cruiseboten Loskade) en de daaraan gerelateerde opbrengsten op de posten waterverkoop aan schippers zijn op nul ingeschat. Het seizoen voor cruiseboten is na 1 september afgelopen.
Economie			
<i>3.04.0 Economische promotie</i>			

Omschrijving	Afwijking corona t.o.v. primaire begroting	Saldo bestemming resultaat	Compensatie via de algemene uitkering	Toelichting
Toeristenbelasting	450.000	-	183.000	Corona heeft geen remmende werking gehad op het aantal toeristen dat onze stad heeft bezocht. Sterker we hebben meer bezoekers mogen ontvangen.
Inkomstenderving	90.000	-	-	Dit jaar is er geen kermis geweest
Precariobelasting/leges markt en evenementen (2)				
Onderwijs				
<i>4.01.0 Openbaar basisonderwijs</i>				
Overig (1)	22.500	-	-	Kosten ten behoeve van onderzoek en aanpassen ventilatie vastgoed (gymzalen)
<i>4.03.0 Onderwijsbel en leerlingzaken</i>				
Voorschoolse opvang	-	22.717	22.717	Compensatie voor de gedeerde inkomsten ouderbijdrage tijdens de periode dat de kinderopvang was gesloten.
Noodopvang kinderen ouders cruciaal beroep	21.000	43.888	64.888	Tijdens de periode van sluiting kinderopvang en basisonderwijs was er de mogelijkheid van noodopvang voor kinderen van ouders met een cruciaal beroep. Voor de extra kosten wordt de gemeente gecompenseerd.
Sport, cultuur en recreatie				
<i>5.02.0 Sportaccommodaties</i>				
Overig (1)	45.000	-	-	Betreft gemiste opbrengsten verhuur scholen en particulieren sporthallen en sportvelden.
<i>5.03.0 Cultuurpresentatie,-prod-part</i>				
Lokale culturele infrastructuur 2020	383.199	383.199	383.199	Door het laat beschikbaar komen van deze middelen loopt de mogelijkheid om hierop een beroep te doen door tot in 2021. Ook binnen deze regeling is sprake van een budgetplafond ter voorkoming van het feit dat gemeenten meer geld kwijt zijn dan dat zij zelf gecompenseerd krijgen vanuit het Rijk. Omdat de aanvragen integraal en gelijktijdig afgewogen worden, wordt voorgesteld het gehele bedrag middels saldobestemming beschikbaar te houden voor 2021.
Sociaal domein				
<i>6.01.0 Samenkracht en burgerpart</i>				
Extra uitgaven buurt- en dorpshuizen	10.000	48.099	48.099	Betreft de gemiste inkomsten van verhuur van diverse wijkcentra.
Instandhouden lokale vrijwilligersorganisaties	20.743	20.743	20.743	Het Rijk stelt gemeenten in staat om lokale vrijwilligersorganisaties die als gevolg van COVID 19 in financiële problemen komen of dreigen te komen te compenseren.
<i>6.03.0 Inkomensregelingen</i>				
Gemeentelijk schuldenbeleid	-	48.679	48.679	zie 6.04.0 Begeleide participatie
Bijzondere bijstand	-	16.904	16.904	zie 6.04.0 Begeleide participatie
<i>6.04.0 Begeleide participatie</i>				
Exploitatietekort WSW bedrijven	430.621	-	430.621	Verwerkt in 2de begrotingswijziging Orionis die in onze jaarrekening 2020 is opgenomen.

Omschrijving	Afwijking corona t.o.v. primaire begroting	Saldo bestemming resultaat	Compensatie via de algemene uitkering	Toelichting
<i>6.05.0 Arbeidsparticipatie</i>				
Re-integratie bijstandsgerechtigden	-	-	134.813	zie 6.04.0 Begeleide participatie
<i>6.07.1 Maatwerkdienstverlening 18+</i>				
Meerkosten en Inhaalzorg WMO	74.330	18.582	92.912	De meerkostenregeling Jeugdwet en Wmo worden centraal gecoördineerd en zorgt zo voor een administratieve lastenverlichting bij aanbieders en gemeenten. Ter voorkoming van een open einde regeling zijn de ontvangen rijksmiddelen gereserveerd voor uitvoering van de meerkostenregeling Wmo en Jeugdwet, zodat dit als budgetplafond kan dienen. Daarmee wordt voorkomen dat gemeenten meer geld kwijt zijn dan dat zij zelf gecompenseerd krijgen vanuit het Rijk. 80% van het budget wordt op Zeeuws niveau ingezet. De overige 20% van de rijksbijdrage blijft beschikbaar voor eventuele extra kosten voor zorg die door uitstel op een later moment moet worden ingehaald.
Geen eigen bijdrage WMO april en mei 2020	30.000	-	20.338	Minder abonnementstarief (EB) WMO-klienten. Minister De Jonge van VWS heeft besloten dat (vanwege het coronavirus) de eigen bijdrage voor in ieder geval de maanden april en mei niet zal worden geïnd door het CAK. Ondanks dit gegeven vertoont deze post in de jaarrekening toch een plus maar dat kent een andere reden omdat het minimumtarief niet meer van toepassing is op het inkomensniveau van het abonnementstarief.
<i>6.07.2 Maatwerkdienstverlening 18-</i>				
Meerkosten en Inhaalzorg Jeugd	82.607	20.652	103.259	zie 6.07.1 Maatwerkdienstverlening 18+
Volksgesondheid en milieu				
<i>7.03.0 Afval</i>				
Overig (1)	127.700	-	-	- Betreft hier de kosten van de milieustraat. Tijdens de corona periode hebben we gezien dat veel burgers hun 'zolders' zijn gaan opruimen. Dit heeft geresulteerd in lang wachtrijen bij de milieustraat omdat veel afval werd aangeboden. Dit levert eenmalig extra kosten op.
<i>7.05.0 Begraafplaatsen en crematoria</i>				
Overig (1)	130.000	-	-	- Lagere opbrengsten crematorium agv meer technische crematies en minder opbrengsten koffiekamer ivm max. groepsgrootte. Maar aan de andere kant zijn er ook minder lasten koffiekamer.
Volkshuisvesting, RO en sted vern				
<i>8.02.0 Grondexploit (niet-bedr.terr)</i>				
Overig (1)	14.500	-	-	- Betreft extra rentelasten wegens uitstel verkoop grond.
Eindtotaal	3.731.400	623.463	2.565.660	

1 (1) hiervoor zijn geen compensatiemiddelen beschikbaar gesteld

2 (2) Compensatie geldt voor alle onder dit nummer genoemde gerelateerde kosten

JARREKENING

Overzicht van lasten en baten

Omschrijving	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten	5.341	5.240	5.163	78
Baten	-7.376	-5.926	-6.002	76
Totaal Bestuur en Ondersteuning	-2.035	-686	-839	153
Lasten	5.508	5.439	5.435	4
Baten	-55	-55	-66	11
Totaal Veiligheid	5.453	5.384	5.370	15
Lasten	12.611	12.433	13.108	-675
Baten	-1.646	-1.881	-1.737	-144
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	10.965	10.552	11.371	-819
Lasten	2.072	822	1.898	-1.075
Baten	-2.221	78	-2.555	2.633
Totaal Economie	-150	901	-657	1.558
Lasten	7.663	7.151	7.135	16
Baten	-2.423	-1.933	-1.960	26
Totaal Onderwijs	5.239	5.217	5.175	42
Lasten	14.786	15.639	14.605	1.034
Baten	-1.742	-1.827	-2.011	184
Totaal Sport, cultuur en recreatie	13.044	13.812	12.594	1.218
Lasten	75.208	88.608	86.923	1.685
Baten	-19.014	-26.588	-27.468	880
Totaal Sociaal domein	56.194	62.020	59.454	2.565
Lasten	13.812	14.810	14.894	-83
Baten	-14.647	-14.988	-15.518	530
Totaal Volksgezondheid en milieu	-835	-178	-624	447
Lasten	13.273	13.239	10.859	2.380
Baten	-11.142	-11.585	-10.202	-1.383
Totaal Volkshuisvesting, RO en sted vern	2.131	1.653	657	997
Lasten	150.275	163.383	160.019	3.363
Baten	-60.268	-64.707	-67.520	2.813
Saldo uitvoering programma's	90.007	98.676	92.500	6.176
Lasten	4.027	5.271	5.219	52
Baten	-103.555	-108.285	-108.841	556
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	-99.528	-103.014	-103.622	608
Lasten	2.183	-115	372	-488
Baten	0	-39	-98	59
Totaal Overige baten en lasten	2.183	-154	274	-428

Omschrijving	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten	12.079	12.769	11.778	991
Baten	-1.019	-970	-1.001	31
Totaal Overhead	11.060	11.799	10.777	1.022
Lasten	370	2	-6	8
Totaal Vennootschapsbelasting	370	2	-6	8
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten				
Lasten	168.934	181.310	177.383	3.927
Baten	-164.842	-174.001	-177.460	3.459
Saldo uitvoering programma's	4.092	7.309	-77	7.386
Toevoeging reserves	436	12.337	13.760	-1.422
Onttrekking reserves	-1.106	-19.646	-18.838	-808
Totaal Mutaties reserves	-670	-7.309	-5.078	-2.231
Resultaat	-3.422	0	5.155	5.155

Toelichting op lasten en baten

Toelichting afwijkingen lasten en baten

jaar 2020 is er sprake van een totaal nadelig saldo van € 1.822.000 voor resultaatbestemming, zie onderstaand:

Tussentijds is de raad geïnformeerd via de bestuurlijke rapportage, financieel herstelplan en de najaarsnota. Voor het hele

Omschrijving	Bedrag * € 1.000	
Enmalige dekking voor sluitend maken begroting 2020	-3.923	nadeel
Bestuursrapportage 2020	-3.775	nadeel
Financieel Herstelplan opgave 1	1.143	voordeel
Najaarsnota 2020	-422	nadeel
Totaal tekort verwerkt in begroting 2020	-6.977	nadeel
Afwijking bij jaarstukken 2020 t.o.v. bijgestelde begroting (zie onderstaande toelichtingen van afwijkingen > € 100.000)	5.155	voordeel
Totaal 2020 nadeel voor resultaatbestemming	-1.822	nadeel

Analyse resultaat op hoofdlijnen

Hieronder is het resultaat over 2020 weergegeven waarbij de belangrijkste afwijkingen t.o.v. de najaarsnota zijn opgenomen in deze jaarrekening.

Voordelen

Programma /Taakveld	Omschrijving	Bedrag * € 1.000
Bestuur en ondersteuning		
0.04.0 Overhead	Samenwerking I&A/ ICT Middelburg	155
	De kosten van de samenwerking I&A zijn €101.000 lager dan begroot. Bij de bestuursrapportage 2020 is het budget verhoogd met € 29.000 agv een nieuwe verdeling van de accounts over de deelnemende gemeenten. Het positieve saldo wordt veroorzaakt doordat eenmalige middelen beschikbaar zijn gekomen vanwege langdurig verzuim (personeel). Daarnaast is vanwege Corona een project uitgesteld tot 2021 en zijn de kosten van contracten met een langere looptijd te laste gebracht van de betreffende jaren. Bij de bestuursrapportage is het budget van ICT Middelburg verhoogd met € 39.000 zijnde de te verwachten extra kosten agv het thuiswerken door Corona. Dit budget blijkt achteraf niet nodig, voordeel € 54.000.	
0.04.0 Overhead	Documentaire Informatievoorziening	100
	Voor de kosten van een E-depot bij het Zeeuws Archief is vanaf 2020 met de kadernota een bedrag van € 82.000 beschikbaar gesteld. De eerste factuur wordt verwacht in 2021. De kosten van abonnementen van kranten en tijdschriften zijn € 18.000 lager, nu steeds meer abonnementen digitaal zijn.	
0.04.0 Overhead	Huisvesting en facilitaire zaken	118
	Het budget van de schoonmaakonderhoud is met ingang van 2020 verhoogd met de komst van het cluster Tim. Dit blijkt achteraf niet nodig omdat het schoonmaakcontract voor het hele gebouw geldt (bezet of onbezet). Door de coronamaatregelen is de personele bezetting op het stadskantoor beperkt, de kosten van de catering en de kosten van de warme drankenautomaat zijn hierdoor lager.	

Programma /Taakveld	Omschrijving	Bedrag * € 1.000
0.06.2 OZB niet woningen	Baten WOZ niet woningen gebruikers/eigenaren Er is sprake van een toename van het aantal objecten waarover deze belasting wordt opgelegd.	172
0.06.3 Parkeerbelasting	Baten parkeren Voor 2020 was rekening gehouden met een lagere parkeeropbrengst a.g.v. corona en was een bedrag van € 1.370.000 afgeraad. De werkelijke opbrengst valt nu toch hoger uit dan verwacht. De ontvangsten van bezoekerskaarten is € 33.000 hoger dan in de begroting is opgenomen.	125
0.07.0 Algemene uitkering	Baten algemene uitkering In december is nog een circulaire verschenen die niet meer tijdig in een begrotingswijziging 2020 kon worden verwerkt. De algemene uitkering 2020 in december is alsnog verhoogd voor ontvangen aanvullende coronacompensatie.	267
0.08.0 Overige baten en lasten	coronacrisis budgetafwijkingen Er moet nog worden vastgesteld in welke mate op deze gelden aanspraak kan worden gemaakt in 2021. Voor nu kan dit bedrag in het jaarrekeningsaldo vloeien. De raad moet bij de resultaatbestemming beslissen welk deel van het saldo bestemd is voor relevante zaken.	474
Economie		
3.04.0 Economische promotie	Toeristenbelasting Ondanks de coronamaatregelen hebben er in de drukke zomerperiode veel overnachtingen plaatsgevonden. De primitieve begroting was bij de bestuursrapportage met € 450.000 naar beneden bijgesteld, deze bijstelling is te voorzichtig geweest.	560
Sociaal Domein		
6.01.0 Samenkracht en burgerparticipatie	Pand ravensteinweg De planning was om het pand aan de Ravensteinweg 1 in 2020 te verkopen. De begrote huur was daarop naar beneden bijgesteld. De verkoop is uitgesteld en zal waarschijnlijk in 2021 plaatsvinden. Daarom is over heel 2020 nog huur ontvangen.	110
6.03.0 Inkomensregelingen	Orionis De voorlopige jaarcijfers van Orionis laten een positief resultaat zien. Hiervan is een deel toe te rekenen aan de bedrijfsvoering. De kosten zijn onder andere door corona lager dan verwacht, €186.000. Door een gunstige ontwikkeling van het klantenbestand zijn (met name in het laatste kwartaal) de uitkeringslasten lager dan verwacht, € 460.000.	646
6.05.0 Arbeidsparticipatie	Re-integratie Als gevolg van corona zijn minder re-integratietrajecten ingezet en hierdoor minder kosten gemaakt.	211
6.06.0 Maatwerkvoorziening WMO	Woningaanpassingen Dit budget wordt ingezet voor huur- en koopvoorzieningen woningaanpassingen, de kosten hiervan kennen een constant verloop. Daarnaast kunnen er eenmalig duurdere woningaanpassingen worden betaald, deze kosten zijn moeilijker voorspelbaar. Dit jaar zijn er op het laatste onderdeel minder kosten gemaakt.	238

Programma /Taakveld	Omschrijving	Bedrag * € 1.000
6.7.1		
Maatwerkdienstverlening 18+ natura		
	Eigen bijdrage HH WMO	261
	Voordeel kent 2 onderdelen waarvan de eerste de belangrijkste is:	
	1. het niet meer van toepassing verklaren van het minimale tarief op het innen van het abonnementstarief.	
	2. het strikter hanteren op het innen van het abonnementstarief.	
	Huishoudelijke hulp en zorg, dagbesteding en begeleiding	1.093
	In de 4de kwartaalrapportage Sociaal Domein is gemeld dat op de onderdelen die via het berichtenverkeer (huishoudelijke hulp en zorg, dagbesteding, begeleiding) verlopen, de harde groei van de kosten van de Wmo zich niet in 2020 heeft doorgezet. Er is hier sprake van een trendbreuk. Corona speelt hier wel een grote rol in.	
	WMO vervoer	155
	De gevolgen van corona op het vervoer zijn groot, vervoer is afgeschaald en alleen voor noodzakelijke ritten ingezet.	
Volksgesondheid en milieu		
7.04.0 Milieubeheer	Europese projecten	416
	Meerdere Europese projecten zoals Terts en Shiffert zijn later gestart dan gepland. Daardoor vinden de uitgaven later plaats dan waarmee bij het opstellen van de begroting rekening is gehouden. Hierdoor wordt ook de subsidie later ontvangen. De kosten vallen wel binnen het totale projectbudget.	
7.05.0 Begraafplaatsen en crematoria	Leges begraven en inkomsten crematorium	110
	De begroting was aangepast aan de ontvangst van leges en rechten op basis van de uitgevoerde crematies t/m augustus 2020. In het 4e kw 2020 zijn het aantal crematies gestegen. Hierdoor zijn meer leges ontvangen (geraamd 724 werkelijk 743), € 40.000.	
	De ontvangsten van leges en rechten is hoger dan begroot uitgevallen. Dit komt doordat tussentijds geen rekening is gehouden met verlengingen van grafrechten, € 70.000	
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwingen		
8.03.0 Wonen en bouwen	Leges bouwvergunningen	309
	Er zijn meer aanvragen voor bouwvergunningen geweest dan verwacht. Hier zaten ook een aantal grotere projecten tussen. Er was niet verwacht dat ze in 2020 de vergunningprocedure zou worden afgerond.	
Totaal voordelen		5.520

Nadelen

Programma	Omschrijving	Bedrag * € 1.000
Bestuur en ondersteuning		
0.08.0 Overige baten en lasten		
	Lagere doorbelasting van interne uren naar de (investerings)projecten	-309
	Er is bij het opstellen van de resourceplanning een inschatting gemaakt van het aantal uren op (investerings)projecten. In werkelijkheid zijn er minder uren toegerekend op de (investerings)projecten, dit leidt tot een hogere personeelslast op de exploitatie.	
0.04.0 Overhead		
	Lagere doorbelasting van Overheadkosten	-161
	In de begroting is er een vergoeding opgenomen voor de overheadkosten op basis van de begrote aantal uren op de (investerings)projecten. Aangezien er in werkelijkheid minder uren zijn toegerekend aan de (investerings)projecten betekent dit een lagere vergoeding van overheadkosten.	
Verkeer, Vervoer en Waterstaat		
2.01.0 Verkeer en vervoer		
	Openbare verlichting	-145
	De vervanging van lichtmasten gaat vanaf dit jaar per wijk in plaats van per straat, zoals Klarenbeek en Reijershove. Dit heeft eenmalig geleid tot hogere kosten.	
Sociaal Domein		
6.01.0 Samenkracht en burgerparticipatie		
	Wijkcentra Palet (Terts)	-164
	Er is bijdrage vanuit het gebouwenbeheerplan begroot als (gedeeltelijke) dekking voor het Europese project Terts (Transitie Energie Rol Tertiare Sector) bij het wijkcentrum 'Het Palet'. De investeringen voor dit project zijn uitgesteld tot 2021.	
6.04.0 Begeleide participatie		
	Wet sociale werkvoorziening	-317
	De rijksvergoeding wsw is onderdeel van de algemene uitkering. De laatste mutatie kon niet meer tijdig verwerkt worden in de begroting.	
Totaal nadelen		-1.096
Overige posten		731
Saldo jaarrekening 2020 (voordeel)		5.155

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
0.07.0 Alg uitk en ov uitk gem.fonds	6	6	6	-0
0.06.1 OZB woningen	1.628	1.892	1.734	158
0.06.2 OZB niet woningen	1.135	1.135	1.254	-119
0.06.4 Belastingen overig	1.732	1.920	1.883	37
0.05.0 Treasury	-474	318	343	-24
Totale Lasten	4.027	5.271	5.219	52
Baten				
0.07.0 Alg uitk en ov uitk gem.fonds	-87.295	-91.488	-91.814	327
0.06.1 OZB woningen	-7.017	-7.162	-7.219	57
0.06.2 OZB niet woningen	-6.313	-6.431	-6.740	309
0.06.4 Belastingen overig	-2.604	-2.782	-2.627	-155
0.05.0 Treasury	-326	-423	-441	18
Totale Baten	-103.555	-108.285	-108.841	556
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	-99.528	-103.014	-103.622	608

Hieronder lichten we de afwijkingen van de diverse posten toe.

Algemene uitkering gemeentefonds

Baten algemene uitkering 2020

In december is nog een circulaire verschenen die niet meer tijdig in een begrotingswijziging 2020 kon worden verwerkt. De algemene uitkering 2020 is in december alsnog met € 280.000 verhoogd voor ontvangen aanvullende coronacompensatie. Dit betreft een bijdrage in de kosten voor onder meer continuïteit van zorg WMO, re-integratie bijstandsgerechtigden, gemeentelijk schuldenbeleid en bijzondere bijstand. Een paar andere mutaties (aantallen, uitname voor kosten BRP, Mijn Overheid etc.) leiden tot een verlaging van de uitkering met € 13.000. Per saldo resteert een voordelig verschil van €267.000.

Baten algemene uitkering voorgaande jaren

Na verwerking van de uitkomsten van de septembercirculaire heeft er zowel voor 2018 als voor 2019 nog een nabetalings plaatsgevonden. Voor 2018 is de uitkering nu definitief vastgesteld en afgerekend. De uitkeringsfactor is 1 punt verhoogd en dat zorgt voor een bedrag van €52.000. Voor 2019 is de maatstaf Medicijngebruikers verhoogd, extra uitkering € 8.000.

Onroerende zaakbelasting

Er is sprake van een toename van het aantal objecten waarover deze belasting wordt opgelegd, waardoor de onroerendzaakbelasting is toegenomen.

Overige belastingen

Baten precariobelasting

Als gevolg van de coronacrisis is er € 77.000 minder opbrengsten ontvangen voor de precariobelasting van de terrassen, voor de periode maart, april en mei is kwijtschelding verleend en het tarief is voor de overige periode voor 50% in rekening gebracht. Tevens is er € 39.000 meer eenmalige precariobelasting in rekening gebracht dan begroot. Dit is vooraf moeilijk in te schatten, omdat dit afhankelijk is van de vergunningaanvragen.

Inkomsten samenwerking belastingen

Er zijn € 80.000 minder baten aan invorderingkosten omdat er binnen de betalingstermijn is betaald, dit omdat uitstel van betaling was verleend vanwege corona.

Overzicht onvoorziene uitgaven

De post onvoorzien ramen we in totaal en dus niet per programma.

In de begroting 2020 namen we hiervoor een bedrag van € 202.000 op. Hoe we dit geld gebruikten leest u hieronder.

Datum raadsvergadering	Onderwerp		bedrag
	Primaire Begroting 2020		202.000
01-07-2020	duurzaam accommodatiebeleid	-40.000	
17-9-2020	instandhoudingssubs St. de Oostkerk	-33.000	
01-10-2020	Financieel herstelplan 2020-2024	-100.000	
			-173.000
Restant			29.000

Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele lasten per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Rekening 2020	Reserve
Lasten			
Programma Bestuur en Ondersteuning			
Dotatie Algemene Reserve Precario Kabels en Leidingen	271	280	ja
Dotatie voorziening Precario Kabels en Leidingen	696	881	nee
Toev res transitoria smart space	18	53	ja
Bijdrage Regiobureau Zeeland	48	50	nee
Programma Veiligheid			
Bekostiging zorgcoördinator mensenhandel	12	12	nee
Capaciteit vergunningverlening evenementen	25	25	nee
Extra kosten toezicht en handhaving agv Covid-19.		88	nee
Programma Verkeer en Vervoer			
Europees project Move looptijd februari 2022	188	50	nee
Europees project Smart space looptijd juli 2021	97	74	nee
Programma Economie			
Europees project Cherish looptijd mei 2023	105	55	nee
Europees project Cupido looptijd februari 2022	220	83	nee
Programma Onderwijs			
Tijdelijke huisvesting Nehalennia	115	115	ja
Tijdelijke middelen regionale aanpak voortijdig schoolverlaten RMC-extra	141	130	nee
Programma Sport, Cultuur en Recreatie			
instandhoudingssubs St. de Oostkerk	33	33	nee
Programma Sociaal Domein			
Europees Project Siree looptijd december 2021	299	139	nee
Bijdrage Talenthuis en Resto van Harte	100	100	ja
Beleidsvoorbereiding Sociaal Domein	11	9	ja
Overgang taken Porthosorganisatie	188	182	ja
Tijdelijke bijdrage LBHT	20	20	nee
Bijdrage taalniveau statushouders	56	60	ja
Extra kosten agv Covid-19.		716	nee
Programma Volksgezondheid en Milieu			
Europees Project Rhedcoop looptijd maart 2020	32	0	nee
Europees project Cooltowns looptijd september 2022	85	84	nee
Europees project Solarise looptijd september 2021	375	106	nee
Duurzaam accommodatiebeleid	40	5	nee

Incidentele lasten per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Rekening 2020	Reserve
Programma Volkshuisvesting RO en sted vern			
Invoeringskosten omgevingswet	300	176	nee
Digitalisering bouwdoossiers	15	15	ja
Totaal	3.490	3.541	

Incidentele baten per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Rekening 2020	Reserve
Programma Bestuur en Ondersteuning			
Onttr. alg. reserve voor invoeringskosten omgevingswet	300	176	ja
Onttr. alg. reserve voor Cool Towns europ project	31	0	nee
Ontvangst precario kabels en leidingen (looptijd t/m 2021)	967	1.161	nee
Dekking beleidsvoorbereiding Sociaal Domein	11	9	ja
Onttr res transitoria Europees project Siree, Move en Solarise	147	18	ja
Onttr res transitoria dekking Nehalennia en bouwdoossiers	130	130	ja
Tijdelijke rijksbijdrage jeugdzorg	945	945	nee
Compensatie covid-19 via algemene uitkering		2.566	nee
Programma Verkeer en Vervoer			
Europees project Move looptijd december 2021	132	13	nee
Europees project Smart space looptijd juli 2021	62	53	nee
Programma Economie			
Europees project Cherish looptijd mei 2023	89	32	nee
Europees project Cupido looptijd augustus 2021	141	59	nee
Programma Onderwijs			
Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaters extra middelen	141	130	nee
Programma Sport, Cultuur en Recreatie			
-			
Programma Sociaal Domein			
dekking bijdrag Talenthuis en Resto van Harte	100	100	ja
Europees Project Siree looptijd juni 2021	173	92	nee
Compensatie Covid-19 extra zorgkosten		196	nee
Programma Volksgezondheid en Milieu			
Europees project Cooltowns looptijd september 2022	51	81	nee
Europees project Solarise looptijd september 2021	303	64	nee
Europees project Shiftt looptijd september 2022		57	nee
Totaal	3.723	3.443	
Saldo lasten en baten	-233	98	

Overzicht toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Toevoeging aan de reserves * €1.000	Begroting incl.wzg.	Waarvan structureel	Rekening	Waarvan structureel	Vershil begr. Incl. wyz tov rekening
afschrijvingsreserve	350		450		-100
algemene reserve	6.364		5.555		809
reserve transitoria	2.178		2.248		-70
reserve verkeersregelinstallaties					0
reserve grondbedrijf	141		2.202		-2.061
reserve zeeuwse bibliotheek					0
Rente tbv reserve Zeeuwse bibliotheek	5		5	5	0
res klimaatgelden	3.300		3.300		0
Totaal	12.338		5	13.760	5
					-1.422

Onttrekking aan de reserves * €1.000	Begroting incl.wzg.	Waarvan structureel	Rekening	Waarvan structureel	Vershil begr. Incl. wyz tov rekening
afschrijvingsreserve	1.039		45		-994
algemene reserve	6.078		5.632		-446
reserve decentralisaties	781		582		-199
reserve Molenwaterpark	150		210		60
reserve participatiefonds					
Ter dekking geraamde uitgaven participatiefonds	633	15	631	13	-2
reserve transitoria	7.805		7.575		-230
reserve N 57	91		91		0
reserve verkeersregelinstallaties	687		687		0
res. strategische proj. 2e fase	10		10		0
res. egalisatie rente strategische proj.	750		750		0
reserve grondbedrijf	285		962		677
reserve MIC	85		85		0
reserve reconstructie wegen	1.200		1.525		325
reserve zeeuwse bibliotheek					
Ter dekking kapitaallasten zeeuwse bibliotheek	29	29	29	29	0
reserve stadspromotie	24		24		0
Totaal	19.647	44	18.838	42	-808
Saldo	-7.309	-39	-5.078	-37	-2.230

Toelichting financiële afwijking op de reserves (+ = voordeel / - = nadeel)

Toelichting afwijking mutaties reserves	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Totaal Afwijking
Mutatie reserve transitoria en mutatie afschrijvingsreserve			
Vanuit de afschrijvingsreserve is in 2019 dit bedrag ten onrechte onttrokken ter dekking van UCR doorontwikkeling-ondersteuning in opzetten van een departement Engineering and Innovation.	-100		
Met de Najaarsbrief 2020 is begroot dat vanuit de afschrijvingsreserve dit bedrag ter dekking van de bijdrage doorontwikkeling UCR departmentengineering and Innovation zou worden onttrokken. Het bedrag is echter niet uitbetaald in 2020.		-1.000	
De kosten van de Europese projecten Siree en Move worden deels gedekt uit de reserve transitoria. De projecten lopen achter op de planning, vandaar dat er minder is onttrokken dan begroot.		-230	
Mutatie algemene reserve			
Bij de 2e begrotingswijziging van Orionis is abusievelijk geen rekening gehouden met het reeds begrote voordeel ToZo-regeling in het financieel herstelplan 20-24.	200		
In het financieel herstelplan 20-24 is een toevoeging aan de algemene reserve vanuit de reserve reconstructie wegen begroot. Dit bedrag is niet aanwezig. Daarom een lagere toevoeging aan de algemene reserve	327		
Het voordeel op de agv analyse van de kapitaallasten is bij de Najaarsbrief begroot als toevoeging aan de algemene reserve. Echter het totaal de Najaarsbrief kende een tekort welke is begroot als onttrekking aan de algemene reserve.	291	-291	
de werkelijke uitgaven aan de Omgevingswet zijn minder dan begroot. Daarom ook minder onttrekking dan begroot		-124	
Mutatie reserve decentralisaties			
De onttrekking aan de reserve decentralisaties is op basis van de werkelijk gemaakte kosten. In 2020 zijn minder kosten omdat er soms later is opgestart.		-199	
Mutatie reserve grondbedrijf			
Dit betreft de winstneming 2020 voor de grondcomplexen van bedrijven en woningen.	-2.061		
Dit betreft de verliezen van het grondbedrijf over 2020 van bedrijven en woningen.		677	
Mutatie reserve constructie wegen			
In het financieel herstelplan 20-24 is een toevoeging aan de algemene reserve vanuit de reserve reconstructie wegen begroot. Dit bedrag is niet aanwezig. Daarom een lagere onttrekking uit de reserve constructie wegen.		-327	
Conform het raadsbesluit 07-116 worden het verschil van het begrote bedrag en de werkelijke uitgaven op de kostenplaats reconstructies wegen onttrokken dan wel toegevoegd aan de reserve reconstructie wegen.		652	
Overig posten < €100.000	-79	34	
Totaal Mutaties Reserves	-1.422	-808	-2.230

Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen (semi)publieke sector van kracht geworden, kortweg WNT. Deze wet verbiedt dat bestuurders en andere topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in de (semi)publieke sector meer verdienen dan 100 procent van het ministersalaris. Deze grens is de zogenoemde WNT-norm. Voor 2020 bedraagt deze € 201.000,00 inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdrage werkgever. De WNT-norm is tot stand gekomen nadat er in de voorafgaande jaren een toenemende maatschappelijke verontwaardiging was ontstaan over de hoge salarissen (en ontslagvergoedingen) voor openbare bestuurders, vooral indien ook nog sprake was van slecht functionerende bestuurders.

De WNT definieert het begrip topfunctionaris voor instellingen in de (semi)publieke sector als:

1. de leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen;
2. de hoogste ondergeschikte of de leden van de groep hoogste ondergeschikten aan dat orgaan en;
3. degene of degenen belast met de dagelijkse leiding.

Als gevolg van deze wet publiceren wij de volgende salarissen:

Topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen en toezichthouders

Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen (WNT)

bedragen x € 1	A. van den Brink	M. Wisse – Roelse	A.A.A. Rijpert
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Raadsgriffier	Raadsgriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2020	[01/01] – [31/12]	[01/01] – [29/02]	[01/03] – [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 128.408	€ 12.314	€ 72.482
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.610	€ 2.613	€ 11.778
<i>Subtotaal</i>	€ 149.018	€ 14.927	€ 84.260
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 201.000	€ 32.950	€ 168.049
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 149.018	€ 14.927	€ 84.260
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2019			
bedragen x € 1	A. van den Brink	M. Wisse - Roelse	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Raadsgriffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2019	[01/01] – [31/12]	[01/01] – [31/12]	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 121.436	€ 82.758	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.792	€ 13.760	
<i>Subtotaal</i>	€ 141.228	€ 96.518	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 194.000	€ 194.000	
Totale bezoldiging	€ 141.228	€ 96.518	

De regels worden ontleent aan het Besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 29 oktober 2019, nr. 2019-00000473424, houdende vaststelling van beleidsregels inzake de toepassing van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector met ingang van 1 januari 2020 (Beleidsregels WNT 2020).

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als:

“Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma’s (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn.”

Lasten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de werkelijke lasten ten opzichte van de begroting 2020. De kolom overschrijding geeft de overschrijding per programma weer. Daar waar staat ‘niet van toepassing’ (n.v.t.) heeft geen overschrijding plaatsgevonden.

Omschrijving	Begroting Realisatie		Over- schrijding 2020
	2020 incl. wzg.	2020	
Bestuur en Ondersteuning	5.240	5.163	n.v.t
Veiligheid	5.439	5.435	n.v.t
Verkeer, Vervoer en waterstaat	12.433	13.108	-675
Economie	822	1.898	-1.075
Onderwijs	7.151	7.135	n.v.t
Sport, cultuur en recreatie	15.639	14.605	n.v.t
Sociaal Domein	88.608	86.923	n.v.t
Volksgesondheid en milieu	14.810	14.894	-83
Volkshuisvesting, RO en sted. Vern.	13.239	10.859	n.v.t
Subtotaal programma's	163.383	160.019	3.363
Algemene dekkingsmiddelen	5.271	5.219	n.v.t
Overige baten en lasten	-115	372	-488
Overhead	12.769	11.778	n.v.t
Vennootschapsbelasting	2	-6	n.v.t
Gerealiseerde totaal van saldo lasten	181.310	177.383	3.927

Onderstaand een analyse van de overschrijdingen per programma:

Programma Verkeer, vervoer en waterstaat

In 2020 heeft er een inhaalslag van eerder uitgestelde projecten bij de reconstructies wegen plaatsgevonden. De afgelopen jaren was er sprake van een onderbesteding. Het totale nadeel van de lasten wordt gecompenseerd door de ontrekking uit de reserve Reconstructie wegen.

Programma Economie

Het verschil op zowel baten als de lasten houdt verband met de herziening van de grondexploitaties inclusief de tussentijdse winstneming en het verlagen van de verliesvoorziening. In totaal wordt het nadeel van de lasten gecompenseerd door het voordeel op de baten en de ontrekking aan de reserve.

Programma Volksgezondheid en milieu

In 2020 is de Poelendaeleweg aangepast naar een 30km zone, met als doel de beperking van het geluidsniveau binnen de woningen. Van het Rijk ontvangt de gemeente daarvoor een subsidie sanering verkeerslawaaai.

Overige baten en lasten

Op het taakveld overige baten en lasten komen de lasten hoger uit dan geraamd. Dit wordt dit veroorzaakt door verschuivingen vanuit andere taakvelden. Tegenover die hogere kosten staan lagere lasten op het taakveld 0.4 Taakveld Overhead. Verder is er bij het opstellen van de resourceplanning een inschatting gemaakt van het aantal uren op (investerings)projecten. In werkelijkheid zijn er minder uren toegerekend op de (investerings)projecten, dit leidt tot een hogere personeelslast op de exploitatie. Bij het opstellen van de najaarsnota was de omvang van deze afwijking nog onvoldoende in beeld.

Conclusie

Bovengenoemde overschrijdingen passen binnen het bestaande door de raad vastgestelde beleid c.q. binnen wettelijke kaders of worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten. Met het vaststellen van de jaarrekening autoriseert de raad deze uitgaven.

Kredieten

In onderstaande tabel geeft een overzicht van de kredieten waarbij er sprake is van een budgetoverschrijding.

Omschrijving	Krediet	Werkelijk	Tekort
Volksgezondheid en Milieu			
Milieumaatregelen riolen	733	1.632	-899
Onderwijs			
molenwater 4a uitbreiding/ inrichting	60	65	-5
Verkeer, Vervoer en Waterstaat			
120 parkeerplaatsen theater	515	532	-17
Sport, Cultuur en Recreatie			
schrobzuigmachine de sprong loopm	15	18	-3
Volkshuisvesting, RO en sted. Vern.			
knipper (herder)	12	16	-4

Onderstaand een analyse van de kredietoverschrijdingen:

Milieumaatregelen riolen

In 2020 is een aantal rioolwerkzaamheden uitgevoerd dat eerst gepland was voor 2019. Dat jaar was er sprake van een onderbesteding. Omdat de kredieten Riolering jaarlijks worden afgesloten zijn de kosten van die projecten van planning 2019 nu op het krediet van 2020 verantwoord. De hogere lasten van de milieumaatregelen riolen 2020 worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten, te weten de rioolheffing.

120 parkeerplaatsen theater

Door extra werkzaamheden straatwerk en het meer vergroenen van het plein Molenwater is er sprake van een bedrag aan meerkosten.

Overige kredieten met een overschrijding < € 10.000

In de financiële verordening is opgenomen dat overschrijdingen van meer dan € 10.000 van kredieten vooraf aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Deze afwijkingen waren bij het opstellen van de najaarsnota nog niet van die omvang dat ze gemeld konden worden. De hogere lasten van diverse kredieten betreffen een lichte overschrijding.

Conclusie

Bovengenoemde kredietoverschrijdingen passen binnen het bestaande door de raad vastgestelde beleid c.q. binnen wettelijke kaders of worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten. Met het vaststellen van de jaarrekening autoriseert de raad deze uitgaven.

Balans

Activa

Activa (bedragen × € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Vaste Activa		
Immateriele vaste activa	558	630
Bijdrage in activa aan derden	558	630
Kosten onderzoek en ontwikkeling	0	0
Materiele vaste activa	151.398	155.796
Investeringen met een economisch nut	125.360	130.013
Materiele vaste activa econ nut heffingen	3.077	3.296
Investeringen met een maatschappelijk nut	19.296	18.984
In erfpacht uitgegeven gronden	3.665	3.503
Financiële vaste activa	12.292	12.385
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	1.897	1.897
Leningen aan woningbouwcoöperaties	4.340	4.388
Overige langlopende leningen	6.055	6.101
Totaal Vaste Activa	164.248	168.811
Vlottende activa		
Voorraden	66.127	69.346
Onderhanden werk grondexploitatie	66.105	67.941
Grond en hulpstoffen	22	1.405
Uitzetting kleiner dan 1jaar	2.924	2.779
Overige vorderingen	2.924	2.779
Liquide middelen	21	1.606
Banksaldi	0	1.584
Kassaldi	21	22
Overlopende activa	13.240	11.603
De ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel		
- Europese overheidslichamen	528	1.572
- Overige Nederlandse overheidslichamen	0	132
- het Rijk	141	0
Overige nog te ontvangen bedragen	12.571	9.899
Totaal Vlottende activa	82.313	85.334
Totaal activa	246.561	254.145

Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op vennootschapsbelating 1969

0

780

Passiva

Passiva (bedragen × € 1.000)	31-12-2020		31-12-2019	
Vaste passiva				
Eigen vermogen		40.419		40.342
Algemene reserve	13.111		13.653	
Bestemmingsreserves	22.153		26.503	
Gerealiseerd resultaat	5.155		186	
Voorzieningen		17.334		16.236
Voorzieningen verplicht., verliezen, risico's	10.465		9.529	
Voorzieningen ter egalisatie van kosten	3.260		3.223	
Voorzieningen v bijdr aan toekomstige verv.inv	3.408		2.921	
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is.	201		563	
Vaste schulden		162.727		173.710
Binnenlandse banken en ov fin instellingen	162.627		173.607	
Waarborgsommen	100		103	
Totaal Vaste passiva		220.480		230.288
Vlottende passiva				
Netto vlottende passiva		14.107		9.486
Kortlopende schulden	3.707		2.486	
Banksaldi	5.400		0	
Kasgeldlening	5.000		7.000	
Overlopende passiva		11.974		14.371
Verplichtingen die het jaar zijn opgebouwd	7.939		11.426	
De ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren ontvangen van:				
- het Rijk	1.200		930	
- overige Nederlandse overheidslichamen	1.405		1.392	
Overige vooruitontvangen bedr vlg begr.jaar	1.429		622	
Totaal Vlottende passiva		26.081		23.857
Totaal passiva		246.561		254.145
Gewaarborgde geldleningen		188.255		178.640

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor opstellen jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividenden zijn verantwoordt in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene vergadering van de vennootschap is genomen.

De algemene uitkering is opgenomen conform de laatste accresmededelingen, die in december 2020 is gepubliceerd.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het dienstjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt, te denken valt aan overlopende verlofaanspraken.

De wetgever heeft bepaald dat het Centraal Administratie Kantoor (CAK) de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdragen

in het kader van de WMO uitvoert. Als gevolg van privacy redenen hebben de gemeenten niet direct inzicht in de individueel door het CAK berekende eigen bijdrage van de client en kunnen daarom de juistheid en volledigheid van de eigen bijdrage niet vaststellen. Door de systematiek te kiezen van de eigen bijdrage door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdrage geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeente geen zekerheden over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen krijgen.

Balans

De waarderingsgrondslagen worden per balansonderdeel nader toegelicht.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Bijdrage aan activa in eigendom van derden

Deze zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdrage, verminderd met de afschrijvingen.

Materiële vaste activa

Algemeen

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, inclusief de direct te relateren salariskosten. In de vervaardigingsprijs zijn een deel van de indirecte kosten toegerekend. De afschrijving van de materiële vaste activa vindt plaats op basis van een vast percentage of op basis van annuïteiten gebaseerd op de levensduur. Onderstaande de gehanteerde afschrijvingstermijnen:

Materiële vaste activa	Afschrijvingstermijn in jaren
Riolering	
Aanleg	70
Elektrische installaties en pompen	15
Gebouwen nieuwbouw	
Woonruimten	40
Scholen	40

Materiële vaste activa	Afschrijvingstermijn in jaren
Overige bedrijfsgebouwen	40
Gebouwen niet van steen	15
Liften	20
Gebouwen aankoop/renovatie/restauratie	
Woonruimten	25
Scholen	25
Bedrijfsgebouwen	25
Begraafplaatsen	
aanleg	40
algemene akker	40
eigen graven akker	40
Volkstuinen	
aanleg, paden, parkeerplaatsen	25
watervoorziening	10
Inrichtingen/installaties	
Openbare verlichting	25
Technische installaties in bedrijfsgebouwen	15
Verkeerslichten	15
Parkeerverwijssysteem	10-15
Veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen	10
Telefooninstallaties	10
Kantoor-, school en kantine meubilair	10
1 ^e inrichting onderwijs	10
Metalen hekwerken	20
Afrasteringen/ballenvangers	10
Aanleg en uitbreiding telefooninstallaties	10
Verkeersaanduidingen	10
Stemcomputers	10
Software	5
Hardware	3 - 5
Computerapparatuur en –programmatuur tbv raads- en collegeleden (gekoppeld aan raadsperiode)	4
Parkeermeters en –automaten	5
Roodlicht camera	5
Kantine- en keukeninventaris	5
Tijdregistratieapparatuur	5

Materiële vaste activa	Afschrijvingstermijn in jaren
Materieel	
Hoogwerkers	10
Trilmachines	10
Tractoren en transportmachines	10
Auto's	10
Aanhangwagens	10
Containers	10
Grafdelfmachines	10
Riooljets	8
Maaimachines	5
Versnipperaars	5
Huisvuilauto's	8
Veegmachines	7
Materieel gladheidsbestrijding	10
Laadschop	10
Minikraan	10
Autokraan civiele techniek	12
Rolsteigers, ladders en loopbruggen	10
Hogedrukreiniger	10
Noodstroomaggregaat	10
Machines timmerwerkplaats	20

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Conform de notitie grondbeleid worden gronden die zijn verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, opgenomen onder de materiële vaste activa. De gronden met voornemen tot bebouwing/strategische gronden zijn tegen de marktwaarde opgenomen.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Dit betreffen investeringen die gedaan zijn voor riolering en het inzamelen van huishoudelijk afval. Op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden deze kosten bestreden door belasting te heffen.

Investerings in openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2018 worden gedaan.

In erfpacht uitgegeven gronden

Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan woningbouwcorporaties en overige leningen, zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor de verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Flottende activa

Vorraden

Grond -en hulpstoffen

Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Onderhanden werk, grond in exploitatie

De onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken). De toegerekende rente is gebaseerd op de daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen, 1,7%. Indien een verlies op een exploitatie wordt verwacht, vindt correctie plaats door middel van vorming van een voorziening die wordt gevormd op contante waarde waarbij de disconteringsvoet gelijk is aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone. Dit is 2%.

Bij het stelsel van baten en lasten zoals geformuleerd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn het toerekeningbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel essentiële uitgangspunten. Baten en lasten – en het daaruit vloeiende resultaat – moeten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. (Percentage of Completion-methode). Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten. Om de risico's die samenhangen met de zeer lang lopende projecten te beperken is het uitgangspunt dat de looptijd van de grondexploitatie in beginsel maximaal 10 jaar bedraagt.

Uiteenzetting met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders en de voorziening wachtgelden zijn echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudssegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De kortlopende schulden en de overige vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Toelichting op de balans

Immateriele vaste activa

Immateriele vaste activa

(Bedragen x €1.000)

Omschrijving	1-1-2020	Invest- eringen	Desinves- teringen	Bijdrage van derden	Interne over- boeking	Afschrijving	31-12-2020
Immateriele vaste activa							
Kosten onderzoek en ontwikkeling							
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0	0
Bijdrage in activa aan derden							
Bijdrage aan act.in eigendom v.derden	630	0	0	0	0	-72	558
Totaal	630	0	0	0	0	-72	558
Boekwaarde per 31 december	630	0	0	0	0	-72	558

Materiele vaste activa

Omschrijving	1-1-2020	Investeringen	Desinvesteringen	Bijdrage van derden	Interne overboeking	Afschrijving	31-12-2020
Materiele vaste activa							
Investerings met een economisch nut							
Bedrijfsgebouwen economisch nut	93.999	872	0	0	0	3.773	91.097
Grond en terreinen economisch nut	13.184	0	37	0	-49	0	13.098
Grond, weg, waterbouwkundige werken economisch nut	8.382	222	0	0	0	521	8.083
Machines, apparaten en installaties economisch nut	7.881	114	0	0	0	1.142	6.853
Overige materiele vaste activa economisch nut	4.911	143	0	0	0	495	4.559
Vervoermiddelen economisch nut	635	352	0	0	0	175	812
Woonruimte economisch nut	1.021	0	122	0	0	40	859
Totaal	130.013	1.702	159	0	-49	6.147	125.360
Materiele vaste activa econ nut heffingen							
Grond weg waterbouwkundige werken economisch heffingen	1.671	2.718	0	2.632	0	191	1.565
Machines apparaten en installaties economisch heffingen	274	0	0	0	0	47	227
Overige materiele vaste activa economisch heffingen	917	149	0	0	0	102	963
Vervoermiddelen economisch heffingen	434	7	0	0	0	120	321
Totaal	3.296	2.874	0	2.632	0	460	3.077
Investerings met een maatschappelijk nut							
Grond, weg, waterbouwkundige werken maatschappelijk nut	17.165	1.078	0	52	0	783	17.408
Machines apparaten en installaties maatschappelijk nut	1.757	168	0	0	0	147	1.779
Overige materiele vaste activa maatschappelijk nut	61	69	0	0	0	21	108
Totaal	18.984	1.315	0	52	0	951	19.296
In erfpacht uitgegeven gronden							
In erfpacht uitgegeven gronden	3.503	0	0	0	163	1	3.665
Totaal	3.503	0	0	0	163	1	3.665
Boekwaarde per 31 december	155.796	5.891	159	2.684	114	7.560	151.398

Specificatie investeringsuitgaven

Economisch nut	
Aanpassing schoolgebouwen	823
Hekken sportpark Veerse Poort	220
Volvo bakwagen met laadkraan	222
Modernisering GBA	53
Diversen	385
Totaal	1.703
Economisch nut heffingen	
Renovatie- en milieulasten riolen	2.595
Ondergrondse afvalinzameling	243
Diversen	36
Totaal	2.874
Maatschappelijk nut	
Stadspark Molenwater	323
Parkeerplaatsen theater	119
Betonrenovatie Poelendaelebrug	102
Aanleg Silokade	439
Vervanging verkeeslichten	137
Diversen	194
Totaal	1.315
Totaal investeringen	5.891

Specificatie desinvesteringen

Economisch nut	
Oosterse Lageweg	37
Koningstraat 26	122
Totaal	
Totaal desinvesteringen	159

Specificatie bijdragen van derden

Economisch nut heffingen	
Riolen	2.595
verbetering ondergr.afvalinzameling	38
Totaal	2.632
Maatschappelijk nut	
herinrichting parkeerterrein Dauwendael	17
Stadspark Molenwater	20
herinrichting stationsplein	15
Totaal	52
Totaal bijdragen van derden	2.684

Gronden met voornemen tot bebouwing/strategische gronden (mva)

Omschrijving	Boekwaarde 31/12/2019	Gronden naar BIE	Invest- eringen	Bijdrage van derden	Afwaar- dering	Boekwaarde 31/12/2020	Eigendom 31/12/2020	m ² per/m ²
1. Sint Laurens Oost	1.441	0	0	0	0	1.441		
Totaal Sint Laurens Oost	1.441	0	0	0	0	1.441	240.164	m ² € 6,00
2. Cleene Hooge	2.843	0	0	0	0	2.843		
Totaal Cleene Hooge	2.843	0	0	0	0	2.843	376.968	m ² € 7,54
3. Ramsburg Oost	793	0	0	0	0	793		
Totaal Ramsburg Oost	793	0	0	0	0	793	132.241	m ² € 6,00
4. Hazenburg Noord 2e fase	291	0	0	0	0	291		
Totaal Hazenburg Noord 2e fase	291	0	0	0	0	291	48.450	m ² € 6,01
5. Schenge 6-8	39	0	0	0	0	39	5.610	m ² € 6,95
6. Reservering Trekdijsk 2*	197	197	0	0	0	0		
Totaal	5.604	197	0	0	0	5.408	803.433	m²

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa	1-1- 2020	Investing	Desinvestering	31-12- 2020
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen				
Deelnemingen				
aandelen bank nederlandse gemeenten	123	0	0	123
deeln. PZEM	401	0	0	401
deelneming bem	681	0	0	681
deelneming bv monumentenbeheer	681	0	0	681
deelneming dataland	2	0	0	2
deelneming vastgoed stadgew zwembad	9	0	0	9
Totaal Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	1.897	0	0	1.897
Leningen aan woningbouwcoöperaties				
Verstrekte leningen woningcoöperaties				
lening 1 woongoed middelburg	98	0	48	50
lening 2 woongoed middelburg	4.290	0	0	4.290
Totaal Leningen aan woningbouwcoöperaties	4.388	0	48	4.340
Overige langlopende leningen				
Overige verstrekte langlopende leningen				
stimulering energiemaatr bedrijven	20	0	20	0
blijversleningen volkshuisvesting	159	0	0	159
lening mburgse zaterd voetbalclub	150	0	6	144
lening st roosevelt acadamy fonds	2.000	0	0	2.000
lening vereniging zeewind	15	0	15	0
lening voetbalv.zeelandia-middelb	111	0	4	106
starterslening	3.290	0	0	3.290
waterpark veerse meer	2.017	0	0	2.017
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico				
voorziening waterpark veerse meer	-1.662	0	0	-1.662
Totaal Overige langlopende leningen	6.101	0	46	6.055
Totaal FVA minus voorziening	12.385	0	94	12.292

Vorraden

Vorraden	31-12-2020	31-12-2019
Onderhanden werk grondexploitatie	66.105	67.941
Onderhanden werk grondexploitatie	71.272	73.049
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico	-5.167	-5.108
Grond en hulpstoffen	22	1.405
Onderhanden werk grondexploitatie	-43	1.329
Overige grond- en hulpstoffen	0	11
Voorraad gereed product	65	65
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico	0	0
Stand per 31 december minus voorziening	66.127	69.346

Voorraad onderhanden werk grondexploitatie

In onderstaand overzicht een specificatie van de onderhanden werk (gronden in exploitatie) per complex. Een nadere toelichting van de complexen is opgenomen in de Paragraaf Grondbeleid.

Complex	Boekwaarde 31-12-2019	Interne over- boeking	Investe- ringen	Opbreng- sten	Winst- uitname	Afwaar- dering	Boekwaarde 31-12-2020	Voorziening verlieslatend complex
walcherseweg 0-fase	-208	0	33	-1	24	0	-152	0
waterpark veerse meer	0	0	28	0	0	-28	0	30
doorontw waterpark veerse meer dries	0	0	269	-269	0	0	0	0
voorfin verl baan vliegveld								
driestar	0	0	57	-57	0	0	0	0
stromenpoort 2e fase	489	0	8	0	0	0	498	0
ontw jaarplaatsen locatie								
kruitmolen	0	0	6	-6	0	0	0	0
kruitmolenlaan	0	0	4	0	0	-4	0	6
rittenburg	-59	0	270	-132	0	-134	-54	0
rittenburg III	2.487	0	242	0	0	0	2.729	729
essenvelt	14.971	-37	1.892	0	0	0	16.826	0
restkavels veldzigt	0	0	3	0	0	-3	0	272
hazenburger noord	3.391	0	184	-2.080	418	0	1.914	0
oranjepolder landhuiskavels	1.195	0	20	-3	0	0	1.213	0
sint laurens - zuid	5.171	0	186	-9	0	0	5.348	0
sint laurens - noord	3.620	0	116	-387	0	0	3.348	0
cleene hooge	5.919	0	105	-2	0	0	6.023	0
piet heinstraat	0	0	30	0	0	-30	0	0
veerse poort 5e fase	1.608	0	245	0	0	0	1.853	0
sportlaan 25	0	0	12	0	0	0	12	0
nieuwland - zuid	339	0	20	-293	0	0	66	0
sprecklaan	954	0	144	-265	0	-832	0	115

Complex	Boekwaarde 31-12-2019	Interne over- boeking	Investe- ringen	Opbreng- sten	Winst- uitname	Afwaar- dering	Boekwaarde 31-12-2020	Voorziening verlieslatend complex
restkavels arnestein	0	0	1	1	0	-1	0	19
mortiere samenwerkingsovk	10.961	0	515	-3.543	228	0	8.161	0
mortiere ensemble	1.931	0	-138	0	0	0	1.793	0
mortiere bedrijventerrein zuid	8.237	0	184	0	0	0	8.421	1.586
mortiere - bluesroute 128	0	0	3	0	0	-3	0	0
herstructurering arnestein	0	623	140	-132	0	0	632	546
trekdijk nieuwanland	9.466	197	416	-21	0	0	10.058	643
ramsburg kantorenstrook	160	0	47	-1	0	0	207	0
punt arnestein	0	214	23	-12	0	0	225	259
Ramsburg Watergang	1.347	0	29	-4	0	0	1.371	365
Ramsburg Dampoorthof	755	0	25	0	0	0	780	270
ramsburg oostperkweg west	0	0	22	0	0	-22	0	5
stationsgebied kanaalweg- west	376	0	309	-1.200	515	0	0	300
krooneveldweg	-106	0	217	-341	230	0	0	5
Veerseweg Zuid	0	0	26	0	0	-26	0	0
Veerseweg (AVV)	0	0	0	-128	127	0	0	0
rotterdamsekaai	44	0	24	-65	0	-3	0	15
Totaal	73.049	998	5.718	-8.948	1.542	-1.088	71.272	5.165

In onderstaand overzicht een specificatie van de onderhanden werk (overige gronden) per complex. Een nadere toelichting van de complexen is opgenomen in de Paragraaf Grondbeleid.

(Bedragen x €1.000)

Complex	Boekwaarde 31-12-2019	Interne over- boeking	Investe- ringen	Opbreng- sten	Winst- uitname	Afwaar- dering	Boekwaarde 31-12-2020	Voorziening verlieslatend complex
herstructurering arnestein	805	-805	0	0	0	0	0	
punt arnestein	488	-488	0	0	0	0	0	
kleverskerkseweg 27	257	0	13	361	92	0	0	
nieuwanlandse dreef	-221	0	-4	0	0	0	-224	
singelweg grb	0	0	2	14	12	0	0	
oude veerseweg grb	0	0	2	23	20	0	0	
jrcz grb	0	0	2	25	23	0	0	
sociaal warehouse/ voedselbank	0	182	0	0	0	0	182	
(hart van) ramsburg grondbedr	0	0	36	36	0	0	0	
morgenster	0	0	2	2	0	0	0	
Totaal	1.329	-1.111	53	461	147	0	-43	

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overige vorderingen	31-12-2020	31-12-2019
Overige vorderingen		
Debiteuren	3.862	3.686
Voorzeningen voor verplichtingen, verliezen en risico	-938	-907
Totaal	2.924	2.779

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht.

De voorziening wordt bepaald op basis van geschatte inningskansen.

Liquide middelen

Liquide middelen	31-12-2020	31-12-2019
Bank	0	1.584
Kasgeld	21	22
Stand per 31 december	21	1.606

Deze worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Schatkistbankieren

In de wet Houdbare overheidsfinanciën (wet HOF) is verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden ingevoerd. Dit houdt in dat gemeenten hun overtollige middelen bij het rijk moeten uitzetten. Hiemee wordt beoogd dat de staat minder geld leent op de financiële markten en de staatsschuld daalt. In het jaar 2020

heeft de gemeente Middelburg geen gelden buiten de schatkist gezet.

Voor de gemeente betekent dit dat er per kwartaal €1,3 miljoen per dag (0,75% van het begrotingstotaal) buiten de schatkist gehouden mag worden. In onderstaande tabel is te zien welk bedrag er gemiddeld buiten de schatkist gehouden is.

Schatkistbankieren	2020
Drempelbedrag schatkistbankieren van het begrotingstotaal	1.270.275
Gemiddeld buiten de schatkist	
1e kwartaal	106.938
2e kwartaal	94.654
3e kwartaal	0
4e kwartaal	265.681

Overlopende activa

Overlopende activa	31-12-2020	31-12-2019
- Europese overheidslichamen	528	1.572
- Overige Nederlandse overheidslichamen	0	132
- het Rijk	141	0
Overige nog te ontvangen bedragen	12.571	9.899
Stand per 31 december	13.240	11.603

(bedragen × € 1.000)	1-1-2020	Toevoegingen	Onttrekkingen	31-12- 2020
- het Rijk				
geluid	0	141	0	141
Totaal - het Rijk	0	141	0	141
- Overige Nederlandse overheidslichamen				
nul op de meter	132	0	132	0
Totaal - Overige Nederlandse overheidslichamen	132	0	132	0
- Europese overheidslichamen				
cherish	52	20	52	20
cool towns	47	3	0	49
cupido	105	68	105	68
move	43	13	21	35
scape	573	19	573	19
shifft	18	36	18	36
siree	101	92	101	92
smart space	80	53	80	53
solarise	26	35	26	35
terts	5	47	5	47
violet	89	28	89	28
wrc	434	45	434	45
Totaal - Europese overheidslichamen	1.572	460	1.504	528
Totaal	1.704	601	1.636	669

De nog te ontvangen bedragen betreffen voornamelijk Europese subsidieregelingen. De ontvangsten komen pas na goedkeuring door het betreffende Europese secretariaat.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de gemeente wordt gevormd door de reserves en het rekeningsaldo.

Nog te bestemmen resultaat

Voor het boekjaar bedraagt het rekeningsaldo, € 5.155.267,75.
Bij de jaarstukken ontvangt de raad een voorstel voor uiteindelijke bestemming van het rekeningsaldo.

Reserves

Reserves	1-1- 2020	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming positief resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	31-12- 2020
Algemene reserve						
algemene reserve	13.653	5.555	5.632	-465	0	13.111
Totaal Algemene reserve	13.653	5.555	5.632	-465	0	13.111
Bestemmingsreserves						
afschrijvingsreserve	3.012	450	0	0	45	3.417
reserve decentralisaties	1.178	0	582	0	0	596
reserve egalisatie rente strat.proj.	750	0	750	0	0	0
reserve grondbedrijf	7.398	2.202	962	0	0	8.638
reserve klimaatgelden	0	3.300	0	651	0	3.951
reserve middelburg in contact	85	0	85	0	0	0
reserve molenwaterpark	1.279	0	150	0	60	1.069
reserve n57	91	0	91	0	0	0
reserve nieuwbouw bibliotheek	60	5	29	0	0	36
reserve participatiefonds	657	0	631	0	0	26
reserve reconstructie wegen	1.783	0	1.525	0	0	258
reserve stadspromotie	24	0	24	0	0	0
reserve strategische proj. 2e fase	10	0	10	0	0	0
reserve transitoria	9.488	2.248	7.575	0	0	4.162
reserve verv verkeersregelininstall.	687	0	687	0	0	0
Totaal Bestemmingsreserves	26.503	8.205	13.100	651	105	22.153
Totaal reserves	40.156	13.760	18.733	186	105	35.264

Algemene Reserve

Dient als algemene buffer voor calamiteiten en het opvangen van tegenvallers.

Algemene reserve

Toevoegingen zijn:	Bedrag x € 1.000	Onttrekkingen zijn:	Bedrag x € 1.000
Precario kabels en leidingen 2020	279	Tekort jaarrekening 2019	465
Financieel herstelplan versterken weerstandsvermogen	4337	Dekking uitgaven omgevingswet	176
Afbouw reserve participatiefonds	511	Tekort najaarsbrief 2020	422
Saldo 2e begrotingswijziging Orionis	428	Begrotingstekort 2020 dekking eenmalige middelen	2.401
		Saldo bestuursrapportage 2020 minus resultaat financieel herstelplan	2.633
Totaal	5.555	Totaal	6.097

Bestemmingsreserve

Afschrijvingsreserve

Dekking van de kapitaallasten van een aantal investeringen waarvoor eenmalige dekkingsmiddelen beschikbaar zijn, maar waarvoor het om uiteenlopende redenen gewenst is de boekwaarde en jaarlijkse lasten binnen de exploitatie zichtbaar te houden. De kapitaallasten van deze investeringen worden jaarlijks aan deze reserve onttrokken. In 2020 is er € 44.885,- onttrokken ten behoeve van afschrijvingen. Er is € 450.000,- toegevoegd voor de afschrijvingslasten van de renovatie dakvoetconstructie concertzaal en de kade Kleverskerks Jaagpad.

Reserve Molenwaterpark

Reservering ter dekking van een deel van de investering voor plan Schouwborg en Molenwaterpark. In 2020 is er € 150.000,- onttrokken voor het versterken van het weerstandsvermogen (financieel herstelplan nr. 55) en € 60.454,- als dekking voor de kapitaallasten Molenwaterpark.

Reserve Grondbedrijf

Beschikken over vrij besteedbare middelen die voortkomen uit de winst van de grondexploitaties. Hierbij is rekening gehouden met de gewenste omvang van de risicovoorziening lopende grondexploitaties. Bij voorkeur vindt aanwending van de middelen plaats gerelateerd aan nieuwe en lopende grondexploitaties. De toevoegingen betreffen € 1.611.327,- winstneming en € 464.743,- komt uit de voorziening grondbedrijf. Er is € 962.001,- onttrokken voor de verliezen van het grondbedrijf.

Reserve Klimaatgelden

Conform raadsvoorstel 20-91 is een nieuwe bestemmingsreserve ingesteld voor de gelden die ontvangen worden voor klimaatdoeleinden.

Reserve N57

Het saldo van deze reserve is toegevoegd aan de algemene reserve voor het versterken van het weerstandsvermogen (financieel herstelplan).

Reserve Nieuwbouw bibliotheek

Dekking van het in de subsidie aan de Zeeuwse Bibliotheek opgenomen component voor kapitaallasten van het gebouw.

Reserve Participatiefonds

Conform raadvoorstel 20-47 wordt deze reserve afgebouwd. De onttrekking van € 510.788 is toegevoegd aan de algemene reserve en er is € 107.081 onttrokken voor de bijdrage aan Woongoed. Het resterende saldo dient als dekking voor de jaarlijkse verstrekking van bijdragen aan bewoners van woon-zorgcomplexen.

Reserve Reconstructies wegen

Dekking van de investering bij reconstructie van wegen. De onttrekking van € 651.785,- is ter dekking van de extra uitgaven. De onttrekking van € 873.247,- dient ter versterking van het weerstandsvermogen en is toegevoegd aan de algemene reserve (financieel herstelplan nr. 50).

Reserve Stadspromotieplan

Het saldo van deze reserve is toegevoegd aan de algemene reserve voor het versterken van het weerstandsvermogen (financieel herstelplan).

Reserve Strategische projecten 2de fase

Het saldo van deze reserve is toegevoegd aan de algemene reserve voor het versterken van het weerstandsvermogen (financieel herstelplan).

Reserve Transitoria

Reserve ter overheveling van bedragen uit voorgaand jaar ter dekking van in dat jaar aangegane verplichtingen. Er is € 1.600.000,- onttrokken en toegevoegd aan de algemene reserve voor het versterken van het weerstandsvermogen (financieel herstelplan). De onttrekking van € 3.299.600,- is toegevoegd aan de reserve klimaatgelden.

Reserve Verkeerregelininstallaties

Het saldo van deze reserve is toegevoegd aan de algemene reserve voor het versterken van het weerstandsvermogen (financieel herstelplan).

Reserve Decentralisaties

De reserve Decentralisatie wordt ingezet voor de kosten van uitvoering actieplan sociaal domein.. In 2020 is er € 200.000,- onttrokken ter dekking van de eenmalige kosten TIM. Verder zijn kosten gemaakt voor de uitvoering van het actieplan sociaal domein.

Reserve Middelburg in Contact

Het saldo van deze reserve is toegevoegd aan de algemene reserve voor het versterken van het weerstandsvermogen (financieel herstelplan).

Reserve Egalisatie rente strategische projecten

Het saldo van deze reserve is toegevoegd aan de algemene reserve voor het versterken van het weerstandsvermogen (financieel herstelplan).

Voorzoningen

Voorzoningen (bedragen × € 1.000)	1-1- 2020	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	31-12- 2020
Voorzoningen verplicht., verliezen, risico's					
voorziening familiegraf polak	5	0	0	0	5
voorziening precario enduris	3.333	881	0	0	4.214
voorziening spaarverlof	49	0	0	0	49
voorziening wachtgeld	302	0	0	88	215
voorziening wethouderspensioenen	5.839	264	0	121	5.982
Totaal Voorzoningen verplicht., verliezen, risico's	9.529	1.144	0	209	10.465
Voorzoningen ter egalisatie van kosten					
onderhoudsvoorziening civiel	1.251	350	0	370	1.231
voorziening gebouwenbeheersplan	1.972	1.878	0	1.821	2.029
Totaal Voorzoningen ter egalisatie van kosten	3.223	2.228	0	2.191	3.260
Voorzoningen v bijdr aan toekomstige verv.inv					
voorziening rioolbeheer	2.921	3.082	0	2.595	3.408
Totaal Voorzoningen v bijdr aan toekomstige verv.inv	2.921	3.082	0	2.595	3.408
voorziening tariefst afvalstoffenhef	563	0	0	362	201
Totaal Voorzoningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is.	563	0	0	362	201
Totaal voorzieningen	16.236	6.454	0	5.357	17.334

Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's:

Voorziening Wethouderspensioenen

Deze voorziening dient ter dekking van de te betalen pensioenlasten van gewezen wethouders of hun partners.

Voorziening Wachtgelden

Deze voorzieningen dienen ter dekking van de wachtgeldverplichtingen van degenen die vervroegd zijn uitgetreden in verband met reorganisatie, voortijdig vertrek en herindeling.

Voorziening Spaarverlof

Deze voorziening is gevormd ter dekking voor nog openstaande verlofrechten.

Voorziening Familiegraf Polak

Dit betreft een ontvangen afkoopsom ter dekking van het onderhoud van het familiegraf.

Voorziening precario Enduris

Deze voorziening is gevormd ter dekking voor mogelijke oninbaarheid van precariobelasting van Enduris. In 2020 is er € 881.000,- toegevoegd.

Voorziening ter egalisatie van kosten:

Voorziening Gebouwenbeheersplan

Doel is het beschikbaar hebben van middelen voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen op basis van het beheerplan. De voorziening dient om over een reeks van jaren een gelijkmatige verdeling van lasten te houden.

Voorziening Civielbeheersplan

Doel is het beschikbaar hebben van middelen voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen op basis van het beheerplan. De voorziening dient om over een reeks van jaren een gelijkmatige verdeling van lasten te houden.

Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven:

Voorziening rioolbeheer

De voorziening is bestemd voor rioleringsaanpassing als gevolg van nieuwe investering of voor het groot onderhoud. De dotatie is het verschil tussen de ontvangen rioolheffing en de exploitatie uitgaven.

Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is:

Voorziening Tariefstelling afvalstoffenheffing

Het gedurende een aantal jaren matigen van de tariefstijging afvalstoffenheffing die voortvloeit uit de kostenstijging.

Vaste schulden

Omschrijving	31-12-2020	31-12-2019
Stand per 1 januari	173.607	185.386
In dienstjaar opgenomen geldleningen	8.000	0
Af: aflossingen lopend jaar	18.980	11.779
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	162.627	173.607
Waarborgsommen	100	103
Totaal vaste schulden met een looptijd van één jaar en langer	162.727	173.710

Alle langlopende schulden betreffen onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen. De rentepercentages van de leningen variëren van 0,36% tot en met 4,65%. Met uitzondering van de rolloverlening waarbij de rentepercentage variëren van - 0,239% tot - 0,483%. De totale rentelast bedroeg in 2020 € 3,7 miljoen.

Gedurende het jaar 2020 is er voor een totaal bedrag van € 19,0 mln afgelost. In januari 2020 is de langlopende lening gestort van € 8 mln., welke forward is afgesloten in 2019 tegen een rentepercentage van 0,52% met een looptijd van 15 jaar.

Vlottende schulden

Netto vlottende schulden (bedragen × € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Banksaldi	5.400	0
Kasgeldlening	5.000	7.000
Kortlopende schulden	3.707	2.486
Totaal	14.107	9.486

In december 2020 is er een kasgeldlening aangetrokken van €5 mln. tegen een percentage van 0,25%. Deze kasgeldlening is afgelost in januari 2021.

Overlopende passiva

Overlopende passiva (bedragen × € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Verplichtingen die het jaar zijn opgebouwd	7.939	11.426
De ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren ontvangen van:		
- overige Nederlandse overheidslichamen	1.405	1.392
- het Rijk	1.200	930
overige Nederlandse overheidslichamen	0	0
Overige vooruitontvangen bedr vlg begr.jaar	1.429	622
Totaal	11.974	14.371

(bedragen × € 1.000)	1-1- 2020	Toevoegingen	Onttrekkingen	31-12- 2020
- overige Nederlandse overheidslichamen				
Energiebesparing monumenten	121	0	0	121
ctc	38	0	38	0
investeringsbudget sted.vern	850	0	0	850
kick project arbeidsmarktregio	0	75	0	75
provinciale impuls wonen	274	0	44	230
subsidie afval	32	33	16	49
veilige recreatieparken	77	0	0	77
walchers archeologiebeleid	0	3	0	3
Totaal - overige Nederlandse overheidslichamen	1.392	111	97	1.405
- het Rijk				
Spuk toeslagenaffaire	0	18	0	18
ext adv warmtetransitie	0	21	0	21
geluid	200	0	0	200
inburgering nieuwkomers	6	0	6	0
oab/oke	607	287	148	746
rgsvh	13	0	13	0
rmc walcheren extra middelen 2016-20	0	27	0	27
slim laadplein	47	0	0	47
spuk sportakkoord	0	0	0	0
stim spec uitkering sport	48	29	48	29
verkeersveilmtr20-21	0	112	0	112
wet inburgering (wi)	9	0	9	0
Totaal - het Rijk	930	494	224	1.200
Totaal	2.323	605	322	2.606

Gewaarborgde geldleningen

Geldnemer	Borg	Hoofdsom	31-12-2019	Opname	Aflossing	31-12-2020
Woongoed Middelburg	50%	162.806.119	135.324.627	25.000.000	13.892.102	146.432.525
Woningbouw Arnhemuiden	50%	6.000.000	3.802.196	0	233.329	3.568.867
Stichting woonzorg Nederland	50%	25.340.000	24.248.400	0	272.900	23.975.500
Totaal woongoed		194.146.119	163.375.223	25.000.000	14.398.331	173.976.892
St. Zorgstroom Walcheren	100%	2.810.729	728.708	0	104.101	624.607
Zwse Bibliotheek	33%	1.320.000	1.037.143	0	94.286	942.857
Middelburgse Turnvereniging	100%	181.512	34.903	0	11.362	23.541
St Beheer Schoolgebouwen voor reformatorisch onderwijs	100%	4.000.000	6.195.000	0	210.000	5.985.000
St."M.A.S."	100%	115.714	115.714	0	0	115.714
Vereniging Kinderzorg	100%	2.000.000	1.500.000	0	100.000	1.400.000
Vereniging Club Jeu de Boules	100%	85.000	28.924	0	28.924	0
Zwembad vastgoed B.V	50%	4.000.000	166.337	0	166.337	0
Zwembad vastgoed B.V	50%	16.000.000	5.328.759	0	248.893	5.079.866
Stichting "de Veste"	100%	350.000	14.000	0	14.000	0
FC Dauwendaele	100%	15.000	1.125	0	1.125	0
KV Top	100%	47.500	24.796	0	3.168	21.628
St. Jong Ambon	100%	60.000	60.000	0	0	60.000
Verbouw lange Noordstraat tot societeit	100%	50.000	30.000	0	5.000	25.000
Totaal overige rechtspersonen		31.035.455	15.265.408	0	987.195	14.278.213
Totaal		225.181.574	178.640.631	25.000.000	15.385.527	188.255.105

EMU-saldo

EMU-saldo	Rekening 2020
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	77
Mutatie (im)materiële vaste activa	-4.470
Mutatie voorzieningen	1.098
Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-3.219
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0
Berekend EMU-saldo	8.864

Het positieve EMU-saldo over 2020 geeft aan dat we als gemeente via reële transacties afgelopen jaar € 8,0 mln meer ontvangen hebben dan dat we hebben uitgegeven.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

In de jaarstukken wordt als toelichting bij de balans een overzicht opgenomen van de niet in de balans opgenomen belangrijke

financiële verplichtingen, voor zover die verplichtingen consequenties hebben voor toekomstige jaren. Alleen verplichtingen waarvan de financiële omvang per jaar € 100.000 of meer bedraagt worden vermeld.

Contracten

Dienstverlening	Einddatum contract	Geschatte waarde per jaar
Centrale reproactiviteiten	31-dec-21	€ 186.000
Schoonmaak	1-sep-23	€ 290.000
Beheer sportcomplexen	30-aug-21	€ 350.000
Postbezorging	31-dec-21	€ 350.000
Beveiliging	31-maa-21	€ 130.000
Catering	1-maa-22	€ 100.000
Levering elektriciteit	31-dec-21	€ 580.000
Aardgas	31-dec-21	€ 270.000
WOZ dienstverlening	31-dec-22	€ 100.000
Brandverzekering	31-dec-23	€ 350.000
Aansprakelijkheidsverzekering	31-dec-21	€ 100.000
Inhuur personeel	1-maa-22	€ 1.300.000
Accountantsdiensten	1-aug-21	€ 100.000
Youforce	31-dec-22	€ 60.000
Lease elektrische voertuigen	31-aug-22	€ 500.000
Levering brandstoffen	31-jan-25	€ 150.000
Levering brandstoffen	31-jan-25	€ 50.000
Onkruidbestrijding verharding	31-dec-21	€ 530.000
VTH applicatie	1-apr-25	€ 100.000
Civision applicatie	31-dec-21	€ 100.000
Hulpmiddelen	1-jun-23	€ 907.000
Wmo, leerlingen en zwem vervoer	1-aug-23	€ 2.463.228
Huishoudelijke hulp	31-dec-22	€ 10.530.000
Rioolreiniging	1-feb-21	€ 250.000

Garanties- direct gegarandeerde kredietfaciliteit

Product	Geldnemer	Aanvang	Huidig bedrag
Krediet in rekening-courant	B.V. Monumentenbeheer Middelburg	dec-96	1.361.341
Krediet in rekening-courant	Stichting Woongoed Middelburg	okt-02	15.700.000

Financiële derivaten

De gemeente hanteert 3 derivaten welke allen zijn afgesloten ter dekking van een rolloverlening met een 3- maands euribor karakter en een caprate van 5%.

- Een nominaal bedrag van € 10.000.000 met een looptijd eindigend op 26 november 2022. Deze is afgesloten bij de Rabobank welke op het moment van afsluiten beschikte over een AAA-rating.

- Een nominaal bedrag van € 18.000.000 met een looptijd eindigend op 27 februari 2023. Deze is afgesloten bij de SNS bank (nu Volksbank) welke op het moment van afsluiten beschikte over een BBB-rating.
- Een nominaal bedrag van € 9.000.000 met een looptijd eindigend op 26 november 2024. Deze is afgesloten bij de BNG welke op het moment van afsluiten beschikte over een AAA-rating.

Gebeurtenissen na balansdatum

Geen

Overzicht kredieten

In onderstaande tabellen is per programma, geclusterd per taakveld, de kredieten weergegeven. Hierbij wordt inzicht gegeven

in het beschikbare krediet, de werkelijke uitgaven, de vrijval en het restant van het krediet. Het restant krediet is voldoende om de resterende werkzaamheden uit te voeren. Kredieten van meer dan € 100.000 zijn afzonderlijk toegelicht.

Programma Bestuur en Ondersteuning

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2020	Vrijval krediet	Restant krediet
0.01.0 Bestuur				
geluidsinstallatie raadszaal	25			25
0.02.0 Burgerzaken				
modernisering gba	60	53		7
software	20			20
0.03.0 Beheer ov gebouwen en gronden				
Renault T 30 Master 30-BN-GZ	42			42
steigers en loopbruggen	14	7		6
0.04.0 Overhead				
smartphones 2018	194	184	10	
lpad raadsleden 2018	46	31	15	
meubilair (excl stoelen)	371			371
paternosterkasten	88			88
meubilair agv ontvlechting porthos	55	33	22	
Diverse software	40	30		10
Kantoorapparatuur	66			66
Laadpalen waldammeweg/stadskantoor	40	25		15
Diversen	84	7		77
Totaal	1.145	371	47	727

Toelichting

Smartphones 2018

Smartphones zijn aangeschaft.

Meubilair (excl stoelen)

Dit krediet wordt mogelijk ingezet voor het Integrale Faciliteiten Plan en/of het project nieuwe visie op werken.

Programma Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2020	Vrijval krediet	Restant krediet
2.01.0 Verkeer en vervoer				
Materieel gladheidsbestrijding	89	54		35
vervanging verkeerslichten	500	158		342
Vervanging openbare verlichting	47	47		
verkeersmodel	42			42
wiellaadschop atlas 2018	70			70

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2020	Vrijval krediet	Restant krediet
wisselbare opbouw met laadkraan	230	222	8	
Kippers 2 stuks	99		99	
camera's kernwinkelgebied	245			245
inzinkbare palen kernwinkelgebied	74			74
Poelendaelebrug betonrenovatie midde herinr.park.terr.Dauwendaele	107	102	5	
bouwplan/herstraten zuidsingel e.o	350		350	
aanleg silokade	193	177	16	
park gar fase 3 deurlez.hard/software	477	474	3	
	100			100
2.02.0 Parkeren				
120 parkeerplaatsen theater	515	532		-17
parkeergarages fase 2a terminals	177			177
parkeerverwijssyst sof hardw 2018	75			75
Speedgate parkeergarages	162			162
Diversen	78	54		23
2.04.0 Econ havens en waterwegen				
walstroomkasten loskade	100			100
Totaal	3.728	1.820	481	1.427

Toelichting

Vervanging verkeerslichten

Er is een vervangingsschema verkeersregelinginstallatie, volgens dit schema wordt de vervanging uitgevoerd.

Wisselbare opbouw met laadkraan

De laadkraan is aangeschaft en in gebruik.

Camera's kernwinkelgebied

Door prioritering van werkzaamheden binnen de afdeling Informatie & Automatisering kan de gevraagde input voor het bestek nog niet worden geleverd. Dit levert vertraging op in het project.

Poelendaelebrug betonrenovatie

Het middendeel van de Poelendaelebrug is constructief in orde gebracht en het krediet wordt afgesloten.

Herinrichting parkeerterrein Dauwendaele

Omdat de herstructurering van het winkelcentrum Dauwendaele niet doorgaat, kan dit krediet vervallen.

Bouwplan/herstraten zuidsingel e.o

Omdat onzeker is wanneer er gebouwd gaat worden is besloten om het krediet af te sluiten.

Aanleg silokade

Met de aanleg van de Silokade is begin 2020 gestart en is afgerond.

Parkeergarage fase 3 deurlezers hard/software

Dit betreft het vernieuwen van de parkeerinstallaties van de parkeergarages. Aanvang werkzaamheden medio juni 2021.

120 parkeerplaatsen theater

De aanleg is gereed in het voorjaar 2020, krediet kan worden afgesloten.

Parkeergarages fase 2a terminals

Dit betreft het vernieuwen van de parkeerinstallaties van de parkeergarages. Aanvang werkzaamheden medio juni 2021.

Speedgate parkeergarages

Dit betreft het vernieuwen van de parkeerinstallaties van de parkeergarages. Aanvang werkzaamheden medio juni 2021.

Walstroomkasten Loskade

Dit project heeft vertraging opgelopen doordat er geen capaciteit beschikbaar om de project te begeleiden en wordt nu uitgevoerd in 2021.

Programma Onderwijs

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2020	Vrijval krediet	Restant krediet
4.02.0 Onderwijshuisvesting				
Grevelingenstraat aanpassing + uitbreiding/ Korczakstr (vso 12+) uitbreiding	2.061	1.577		484
molenwater 4a uitbreiding/inrichting	60	65		-5
gh smithlaan 9 uitbreiding/inrichting	311	8		304
Diversen	42			42
Totaal	2.474	1.650		824

Toelichting**Grevelingenstraat aanpassing + uitbreiding en Korczakstr (vso 12+) uitbreiding**

De gemeente Middelburg en de scholen (Respont en de Korre) dragen bij aan de verbouwing van de scholen aan de Korczakstraat en de Grevelingenstraat. Gemeente Middelburg heeft voor de verbouwing van de beide scholen 3 kredieten beschikbaar geteld voor een totaalbedrag van € 2.060.000. Eventuele meerkosten komen voor rekening van de schoolbesturen van Respont en de Korre.

De verbouwing aan de Korczakstraat is gereed en in juni 2020 opgeleverd.

De verbouwing aan de Grevelingenstraat is gereed en in maart 2021 opgeleverd.

Generaal Hakewill Smithlaan

De verbouwing moet nog starten. Er is een tijdelijke unit geplaatst.

Programma Sport, cultuur en recreatie

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2020	Vrijval krediet	Restant krediet
5.02.0 Sportaccommodaties				
Materieel sportvelden	66	48		18
hekken sportpark veerse poort	220	220		
Inventaris div. sporthallen	54	46		9
voorz opstallen accommodaties	87	6	33	48
schrobzuigmachine de sprong loopm	15	18		-3
kruitmolenlaan veld 5	75			75
Diversen	28			28
5.03.0 Cultuurpresentatie,-prod-part				
Schouwburg	7.858	7.720	138	
renovatie dak concertzaal	200			200
5.05.0 Cultureel erfgoed				
Diversen	21			21
5.07.0 Openbaar groen en (openl)recre				
Stadspark Molenwater	1.195	1.181	14	
Inrichting en aanleg speelterreinen	100	98		2
Electrische voertuigen openbaar groen 4 stuks	156			156
Open laadbak 4 stuks	90			90
hoogwerker BN-XX-65	95			95
Trekker + toebehoren	100			100
Trekker	78			78
cirkelmaaier	85			85
Diversen	85			85
Totaal	10.608	9.337	185	1.086

Toelichting

Hekken Sportpark Veerse Poort

De hekken zijn in 2020 vervangen.

Schouwburg

De werkzaamheden zijn afgerond.

Renovatie dak Concertzaal

De renovatie van het dak van de concertzaal staat gepland in 2021.

Stadspark Molenwater

De aanleg van het park is klaar.

Inrichting en aanleg speelterreinen

Er zijn diverse speeltoestellen aangeschaft. Er moet nog wat nazorg plaatsvinden.

Electrische voertuigen openbaar groen 4 stuks

Deze zijn nog niet aangeschaft in verband met de verduurzaming van het wagenpark. De aanschaf staat gepland in 2021.

Trekker + toebehoren

Vervanging was nog niet nodig.

Programma Sociaal Domein

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2020	Vrijval krediet	Restant krediet
6.01.0 Samenkracht en burgerpart				
vl bolwerk geluidwerende maatr	8	8		
Totaal	8	8		

Programma Volksgezondheid en Milieu

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2020	Vrijval krediet	Restant krediet
7.02.0 Riolering				
Renovatielasten riolen	1.703	958	745	
Milieumaatregelen riolen	733	1.632		-899
Diversen	36			36
7.03.0 Afval				
auto BR-JF-59 ondergrondse container	250			250
huisvuilauto BX-HB-98 2018	200			200
afleesapp.inzamelauto's	75	75		
Rolcontainers	80	48	32	
diftar chips rolcontainer GFT	203	179	24	
Investerings Diftar in ondergrondse containers	1.942	1.911	31	
veegmachine (ravo 2014)	175			
collectors onderg afvalcontainers	83			
perscontainers	100	100		
Diversen	88	43		45
7.04.0 Milieubeheer				
aardgasvrije wijk dauwendaele	3.300	69		3.231
herinrichting zusterplein	244			244
herinrichting stationsplein	405	10		395
Diversen	49			49
7.05.0 Begraafplaatsen en crematoria				
Inrichting crematorium	35	22		13
Open laadbak 81-BV-JD	26			26
Totaal	9.725	5.046	832	3.590

Toelichting

Renovatielasten riolen

In 2020 is een aantal rioolwerkzaamheden uitgevoerd dat eerst gepland was voor 2019. Dat jaar was er sprake van een onderbesteding. Omdat de kredieten Riolering jaarlijks worden

afgesloten zijn de kosten van die projecten van planning 2019 nu op het krediet van 2020 verantwoord. De hogere lasten van de milieumaatregelen riolen 2020 worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten, te weten de rioolheffing.

Milieumaatregelen riolen

Dit krediet wordt gedekt uit de voorziening Rioolbeheer.

Auto BR-JF-59 ondergrondse container

Dit voertuig wordt momenteel gehuurd. Er wordt gekeken of het mogelijk om deze huisvuilauto over te nemen van de verhuurder.

Huisvuilauto BX-HB-98 2018

Dit wordt in 2021 of begin 2022 samen met andere vrachtwagen aanbesteed.

Diftar chips rolcontainer GFT

Voor de invoering van Diftar worden de rolcontainers voorzien van een chip voor registratie van ledigingen. Diftar is per 2021 ingevoerd.

Investerings Diftar in ondergrondse containers

Voor de invoering van Diftar zijn meer ondergrondse containers geplaatst. Diftar is per 2021 ingevoerd.

Veegmachine Ravo

Deze veegmachine is besteld en wordt in 2021 geleverd.

Perscontainers

Op het Iosperron wordt het restafval eerst in open containers gestort. Dit had overlast van stank en meeuwen tot gevolg. Met de aanschaf van perscontainers wordt deze overlast voorkomen.

Aardgasvrije wijk Dauwendaele

Het project verloopt moeizaam omdat partijen verschil van inzicht hebben over de (financiële) haalbaarheid. Momenteel wordt onderzocht of het project haalbaar kan zijn als er naast private middelen ook publieke middelen worden ingebracht.

Herinrichting Zusterplein

Er wordt gewerkt aan een plan voor vergroening van het Zusterplein.

Herinrichting Stationsplein

Het is de bedoeling om een gedeelte van de Kanaalweg in 2021 te herinrichten.

Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2020	Vrijval krediet	Restant krediet
8.01.0 Ruimtelijke ordening				
software DSO omgevingswet	500			500
Software	36			36
8.03.0 Wonen en bouwen				
vicrea (software)	17	12		6
trekker john deere	76			76
knipper (herder)	12	16		-4
kiepkar langzaamverkeer	11			11
Totaal	652	28		625

Software DSO omgevingswet

Deze software is noodzakelijk om de omgevingswet uit te kunnen voeren en wordt in 2021 aangeschaft.

Overzicht lasten en baten per taakveld

Om de vergelijkbaarheid tussen gemeenten mogelijk te maken is een vaste indeling voorgeschreven: de taakvelden. De geraamde

en gerealiseerde baten en lasten per taakveld leest u in deze overzichten.

Als verdelingsprincipe is ieder subproduct gekoppeld aan enerzijds een product en anderzijds een taakveld. Een product kan uit meerdere producten en daarmee ook taakvelden bestaan. De producten zijn toebedeeld aan de programma's.

Bestuur en Ondersteuning	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
0.01.0 Bestuur	2.397	2.423	2.414	9
0.02.0 Burgerzaken	1.871	1.801	1.764	37
0.03.0 Beheer ov gebouwen en gronden	978	921	937	-16
0.06.3 Parkeerbelasting	95	95	48	47
Totale Lasten	5.341	5.240	5.163	78
Baten				
0.01.0 Bestuur	-189	-196	-202	6
0.02.0 Burgerzaken	-766	-766	-734	-32
0.03.0 Beheer ov gebouwen en gronden	-596	-510	-486	-24
0.06.3 Parkeerbelasting	-5.825	-4.455	-4.580	125
Totale Baten	-7.376	-5.926	-6.002	76
Totaal Bestuur en Ondersteuning	-2.035	-686	-839	153

Veiligheid	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
1.01.0 Crisisbeheersing en brandweer	3.455	3.375	3.379	-4
1.02.0 Openbare orde en veiligheid	2.053	2.064	2.057	8
Totale Lasten	5.508	5.439	5.435	4
Baten				
1.01.0 Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	0
1.02.0 Openbare orde en veiligheid	-55	-55	-66	11
Totale Baten	-55	-55	-66	11
Totaal Veiligheid	5.453	5.384	5.370	15

Verkeer, vervoer en waterstaat	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
2.01.0 Verkeer en vervoer	9.504	9.532	10.297	-764
2.02.0 Parkeren	2.711	2.601	2.519	82
2.03.0 Recreatieve havens	0	0	0	0
2.04.0 Econ havens en waterwegen	396	300	292	8
Totale Lasten	12.611	12.433	13.108	-675
Baten				
2.01.0 Verkeer en vervoer	-1.458	-1.758	-1.615	-143
2.02.0 Parkeren	0	-5	-8	3
2.03.0 Recreatieve havens	-62	-62	-60	-1
2.04.0 Econ havens en waterwegen	-127	-57	-54	-3
Totale Baten	-1.646	-1.881	-1.737	-144
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	10.965	10.552	11.371	-819

Economie	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
3.01.0 Economische ontwikkeling	314	314	159	155
3.02.0 Fysieke bedrijfsinfrastruct	960	-357	996	-1.353
3.03.0 Bedrijvenloket en bedrijfsreg	102	102	106	-4
3.04.0 Economische promotie	695	763	636	126
Totale Lasten	2.072	822	1.898	-1.075
Baten				
3.01.0 Economische ontwikkeling	-141	-141	-59	-82
3.02.0 Fysieke bedrijfsinfrastruct	-903	900	-1.296	2.196
3.03.0 Bedrijvenloket en bedrijfsreg	-69	-69	-54	-14
3.04.0 Economische promotie	-1.109	-612	-1.146	534
Totale Baten	-2.221	78	-2.555	2.633
Totaal Economie	-150	901	-657	1.558

Onderwijs	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
4.01.0 Openbaar basisonderwijs	728	722	713	9
4.02.0 Onderwijshuisvesting	3.440	3.376	3.421	-45
4.03.0 Onderwijsbel en leerlingzaken	3.494	3.052	3.000	52
Totale Lasten	7.663	7.151	7.135	16
Baten				
4.01.0 Openbaar basisonderwijs	-115	-115	-86	-28
4.02.0 Onderwijshuisvesting	-40	-40	-92	51

Onderwijs	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
4.03.0 Onderwijsbel en leerlingzaken	-2.269	-1.779	-1.782	3
Totale Baten	-2.423	-1.933	-1.960	26
Totaal Onderwijs	5.239	5.217	5.175	42

Sport, cultuur en recreatie	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
5.01.0 Sportbeleid en activering	168	188	165	23
5.02.0 Sportaccommodaties	3.907	3.727	3.751	-24
5.03.0 Cultuurpresentatie,-prod-part	3.613	3.634	3.529	106
5.04.0 Musea	1.165	1.163	1.129	34
5.05.0 Cultureel erfgoed	817	1.830	836	995
5.06.0 Media	1.744	1.744	1.744	-0
5.07.0 Openbaar groen en (openl)recr	3.371	3.353	3.451	-98
Totale Lasten	14.786	15.639	14.605	1.034
Baten				
5.01.0 Sportbeleid en activering	0	-30	-30	-0
5.02.0 Sportaccommodaties	-649	-704	-794	89
5.03.0 Cultuurpresentatie,-prod-part	-572	-572	-590	18
5.04.0 Musea	-225	-225	-241	16
5.05.0 Cultureel erfgoed	-231	-231	-265	34
5.06.0 Media	0	0	0	0
5.07.0 Openbaar groen en (openl)recr	-64	-64	-92	28
Totale Baten	-1.742	-1.827	-2.011	184
Totaal Sport, cultuur en recreatie	13.044	13.812	12.594	1.218

Sociaal domein	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
6.01.0 Samenkracht en burgerpart	5.349	5.693	5.435	258
6.02.0 Wijkteams	3.838	3.936	3.962	-25
6.03.0 Inkomensregelingen	28.052	35.098	35.282	-184
6.04.0 Begeleide participatie	5.362	5.722	6.039	-317
6.05.0 Arbeidsparticipatie	2.249	2.373	2.162	211
6.06.0 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.295	1.583	1.343	240
6.07.1 Maatwerkdienstverlening 18+	11.032	15.407	13.935	1.473
6.07.2 Maatwerkdienstverlening 18-	150	14.211	14.222	-11
6.08.1 Geescaleerde zorg 18+	383	460	438	22
6.08.2 Geescaleerde zorg 18-	17.496	4.124	4.106	18
Totale Lasten	75.208	88.608	86.923	1.685

Sociaal domein	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Baten				
6.01.0 Samenkracht en burgerpart	-1.059	-1.240	-1.044	-195
6.02.0 Wijkteams	0	0	-32	32
6.03.0 Inkomensregelingen	-17.897	-25.297	-26.071	774
6.04.0 Begeleide participatie	0	0	0	0
6.05.0 Arbeidsparticipatie	0	0	0	0
6.06.0 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	-8	8
6.07.1 Maatwerkdienstverlening 18+	-58	-51	-313	261
6.07.2 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0
6.08.1 Geescaleerde zorg 18+	0	0	0	0
6.08.2 Geescaleerde zorg 18-	0	0	0	0
Totale Baten	-19.014	-26.588	-27.468	880
Totaal Sociaal domein	56.194	62.020	59.454	2.565

Volksgesondheid en milieu	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
7.01.0 Volksgezondheid	2.034	1.947	1.859	88
7.02.0 Riolering	3.840	4.026	4.253	-227
7.03.0 Afval	5.484	5.629	5.606	23
7.04.0 Milieubeheer	1.074	1.744	1.680	64
7.05.0 Begraafplaatsen en crematoria	1.379	1.465	1.495	-31
Totale Lasten	13.812	14.810	14.894	-83
Baten				
7.01.0 Volksgezondheid	0	0	0	0
7.02.0 Riolering	-5.175	-5.315	-5.428	112
7.03.0 Afval	-7.492	-7.629	-7.648	18
7.04.0 Milieubeheer	-91	-460	-734	274
7.05.0 Begraafplaatsen en crematoria	-1.888	-1.583	-1.709	125
Totale Baten	-14.647	-14.988	-15.518	530
Totaal Volksgezondheid en milieu	-835	-178	-624	447

Volkshuisvesting, RO en sted vern	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
8.01.0 Ruimtelijke ordening	1.068	1.056	914	142
8.02.0 Grondexploit (niet-bedr.terr)	10.092	10.092	7.947	2.144
8.03.0 Wonen en bouwen	2.113	2.092	1.998	94
Totale Lasten	13.273	13.239	10.859	2.380

Volkshuisvesting, RO en sted vern	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Baten				
8.01.0 Ruimtelijke ordening	-7	-7	-7	0
8.02.0 Grondexploit (niet-bedr.terr)	-9.839	-10.336	-8.664	-1.672
8.03.0 Wonen en bouwen	-1.297	-1.243	-1.532	289
Totale Baten	-11.142	-11.585	-10.202	-1.383
Totaal Volkshuisvesting, RO en sted vern	2.131	1.653	657	997
A. Saldo uitvoering programmas	90.007	98.676	92.499	6.177

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
0.05.0 Treasury	-474	318	343	-24
0.06.1 OZB woningen	1.628	1.892	1.734	158
0.06.2 OZB niet woningen	1.135	1.135	1.254	-119
0.06.4 Belastingen overig	1.732	1.920	1.883	37
0.07.0 Alg uitk en ov uitk gem.fonds	6	6	6	-0
Totale Lasten	4.027	5.271	5.219	52
Baten				
0.05.0 Treasury	-326	-423	-441	18
0.06.1 OZB woningen	-7.017	-7.162	-7.219	57
0.06.2 OZB niet woningen	-6.313	-6.431	-6.740	309
0.06.4 Belastingen overig	-2.604	-2.782	-2.627	-155
0.07.0 Alg uitk en ov uitk gem.fonds	-87.295	-91.488	-91.814	327
Totale Baten	-103.555	-108.285	-108.841	556
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	-99.528	-103.014	-103.622	608

Overige baten en lasten	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
0.08.0 Overige baten en lasten	2.183	-115	372	-488
Totale Lasten	2.183	-115	372	-488
Baten				
0.08.0 Overige baten en lasten	0	-39	-98	59
Totale Baten	0	-39	-98	59
Totaal Overige baten en lasten	2.183	-154	274	-428

Overhead	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
0.04.0 Overhead	12.079	12.769	11.778	991
Totale Lasten	12.079	12.769	11.778	991
Baten				
0.04.0 Overhead	-1.019	-970	-1.001	31
Totale Baten	-1.019	-970	-1.001	31
Totaal Overhead	11.060	11.799	10.777	1.022

Vennootschapsbelasting	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
0.09.0 Vennootschapsbelasting	370	2	-6	8
Totale Lasten	370	2	-6	8
Baten				
0.09.0 Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Totale Baten				
Totaal Vennootschapsbelasting	370	2	-6	8
B. Gerealiseerde totaal van saldo baten en lasten	-85.914	-91.367	-92.576	1.209

Mutaties reserves	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Vershil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Toevoeging reserves				
0.10.0 Mutaties reserves	436	12.337	13.760	-1.422
Totale Toevoeging reserves	436	12.337	13.760	-1.422
Onttrekking reserves				
0.10.0 Mutaties reserves	-1.087	-19.646	-18.838	-808
Totale Onttrekking reserves	-1.087	-19.646	-18.838	-808
Totaal Mutaties reserves	-651	-7.309	-5.078	-2.231
C. Mutaties reserves	-651	-7.309	-5.078	-2.231

Resultaat rek baten-lasten	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020	Verschil 2020 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten				
0.11.0 Resultaat rek baten-lasten	-3.422	0	5.155	-5.155
Totale Lasten	-3.422	0	5.155	-5.155
Baten				
0.11.0 Resultaat rek baten-lasten	0	0	0	0
Totale Baten				
Totaal Resultaat rek baten-lasten	-3.422	0	5.155	-5.155
D. Gerealiseerd resultaat	-3.422	0	5.155	-5.155
Totaal rapport	19	0	0	0

SISA tabel

Definitief SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021									
FIN	B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen)	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3)	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
		Gemeenten		Aard controle R Indicator: B1/01	Aard controle R Indicator: B1/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B1/03	Aard controle R Indicator: B1/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B1/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B1/06
			0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
OCW	D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Contactgemeenten	Besteding (jaar T)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: D1/01	Aard controle R Indicator: D1/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D1/03				
			€ 516.000	€ 0	Nee				
OCW	D1A	Regionale maatregelen voortijdig schoolverlaten 2016-2021 Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Contactgemeenten	Besteding (jaar T)	Besteding aan contactschool (jaar T)	Totale besteding (jaar T) van educatie (automatisch)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: D1A/01	Aard controle R Indicator: D1A/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D1A/03	Aard controle R Indicator: D1A/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D1A/05		
			€ 137.421	€ 0	€ 137.421	€ 0	Nee		
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04			
			€ 84.076	€ 429.563	€ 435.479	€ 467.894			
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08			
			1						
OCW	D11	Regeling specifieke uitkering extra financiële middelen RMC-functie Contactgemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: D11/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D11/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D11/03				
			€ 0	€ 0	Nee				
OCW	D12	Regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2020-2024 Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Contactgemeenten	Besteding (jaar T)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: D12/01	Aard controle R Indicator: D12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D12/03				
			€ 0	€ 0	Nee				
OCW	D12A	Regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2020-2024 Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Contactgemeenten	Besteding (jaar T)	Besteding aan contactschool (jaar T)	Totale besteding (jaar T) van educatie (automatisch)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: D12A/01	Aard controle R Indicator: D12A/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D12A/03	Aard controle R Indicator: D12A/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D12A/05		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		

lenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen er naast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
		Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle R Indicator: E3/02	Aard controle R Indicator: E3/03	Aard controle R Indicator: E3/04	Aard controle R Indicator: E3/05	Aard controle R Indicator: E3/06
		1 57721903 Nieuwe Vlissingseweg	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2 lenW/BSK-2020/22690 Walcherseweg e.o.	€ 142.450	€ 159.611	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie			
		Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/04	Aard controle R Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12	
		1 57721903 Nieuwe Vlissingseweg	€ 540.523	€ 10.598	€ 0	€ 0	Nee	
		2 lenW/BSK-2020/22690 Walcherseweg e.o.	€ 142.450	€ 159.611	€ 0	€ 0	Ja	
lenW	E13	Slimme laadpleinen	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T)	Project afgerond in (jaar T) (Ja/Nee)?	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige tekeningen?	Toelichting op niet-afgeronde projecten	
		Toekenningsbeschikking Gemeenten en provincies	Aard controle n.v.t. Indicator: E13/01	Aard controle R Indicator: E13/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E13/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E13/05	
		1 5000004108LAADPL	€ 0	Nee	Nee	Wordt in 2021 uitgevoerd.		
lenW	E20	Regeling stimulerende verkeersmaatregelen 2020-2021	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
		Provincies en Gemeenten	Aard controle R Indicator: E20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02	Aard controle R Indicator: E20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04		
		€ 53.462	€ 53.462	€ 32.002	Nee			
		Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Da hoeveelheid van de op te leveren en de opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (m1, m2, aantallen)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk			
		Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08			
		1 IENW/BSK-2020/222960 Poelendaesingel	Ja		Fietsoversteek (middenland) aangebracht			
		2 IENW/BSK-2020/222960 Spinhuysweg	Nee					
		3 IENW/BSK-2020/222960 50 km/uur naar 30 km/uur	Nee					
EZK	F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Toelichting	
			Aard controle R Indicator: F9/01	Aard controle R Indicator: F9/02	Aard controle n.v.t. Indicator: F9/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F9/04	Aard controle n.v.t. Indicator: F9/05	
		1 EAW-20-00406168	€ 0	€ 0	Nee	Wordt in 2021 uitgevoerd.		
		Eindverantwoording (Ja/Nee)						
		Aard controle n.v.t. Indicator: F9/05						
		Nee						
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2020	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
		Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06	
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	€ 0	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
		Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004) (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werk en inkomens kunstenaars (WWIK)	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/12
		Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/12	
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	

G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet totaal 2019	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen naast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAW	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAZ
		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/01</i>	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2A/02</i>	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2A/03</i>	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicator: G2A/04</i>	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicator: G2A/05</i>	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicator: G2A/06</i>
	1 060687 Gemeente Middelburg	€ 17.724.327	€ 472.763	€ 839.696	€ 2.999	€ 62.190	
	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/07</i>	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2A/08</i>	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2A/09</i>	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R Indicator: G2A/11</i>	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2A/12</i>	
	1 060687 Gemeente Middelburg	€ 0	€ 53.862	€ 26.004	€ 23	€ 291.681	
	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/13</i>					
	1 060687 Gemeente Middelburg	€ 0					
G3	Bestuurlijk besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2020 Bestuurlijk besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking <i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	Besteding (jaar T) Bob <i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/07</i>						
	Nee						

G3A	<p>Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2019</p> <p>Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordt hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)</p>	<p>Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen</p>	<p>Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)</p> <p>Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam</p>	<p>Besteding (jaar T-1) kapitaalverstreking (exclusief Bob)</p> <p>Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam</p>	<p>Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)</p> <p>Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam</p>	<p>Baten (jaar T-1) kapitaalverstreking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)</p> <p>Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam</p>	<p>Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)</p> <p>Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam</p>
		Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/01	Aard controle R Indicator: G3A/02	Aard controle R Indicator: G3A/03	Aard controle R Indicator: G3A/04	Aard controle R Indicator: G3A/05	Aard controle R Indicator: G3A/06
	1	060687 Gemeente Middelburg	€ 84.268	€ 99.984	€ 40.787	€ 21.732	€ 55.832
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) Bob Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
		Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/07	Aard controle R Indicator: G3A/08	Aard controle R Indicator: G3A/09	Aard controle R Indicator: G3A/10		
	1	060687 Gemeente Middelburg	€ 0	€ 0	€ 0		
G4	<p>Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2020</p> <p>Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr</p>	<p>Welke regeling betreft het?</p>	<p>Besteding (jaar T) levensonderhoud</p>	<p>Besteding (jaar T) kapitaalverstreking</p>	<p>Baten (jaar T) levensonderhoud</p>	<p>Baten (jaar T) kapitaalverstreking (aflossing)</p>	<p>Baten (jaar T) kapitaalverstreking (overig)</p>
		Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
	1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstreking (jaar T)	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
		Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle R Indicator: G4/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	
	1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	€ 0	Nee	
	2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0		Nee	
	3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	0	0		Nee	
		Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
		Aard controle n.v.t. Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15	Aard controle R Indicator: G4/16	
	1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
	2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
	3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)					

H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld				
		<i>Aard controle R Indicator: H4/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02</i>				
		€ 356.640	€ 29.252				
		Projectnaam/nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen	Toelichting
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08</i>		
1	SPUK20-802985	€ 327.388	€ 199.007	€ 11.273	€ 117.108	Investerings nog niet uitgegeven.	
	Kopie projectnaam/nummer	Totale besteding (jaar T) per project ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)				
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/11</i>				
1	SPUK20-802985	€ 327.388	92%				
H8	Regeling Sportakkoord	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
		<i>Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/01</i>	<i>Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/02</i>	<i>Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/03</i>	<i>Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05</i>	
		€ 0	€ 29.524	€ 0	€ 29.524	Nee	
L5B	Regiodeals 3 ^e tranche SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/beschikkingnummer	Betreeft pijler	Besteding per pijler (Jaar T)	Cofinanciering per pijler (jaar T)	
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: L5B/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: L5B/05</i>	
		1	030009 Provincie Zeeland	20009164	Regiodeal Zeeland	€ 39.000	€ 0
		Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator L5B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T)	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting		
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/09</i>		
1	030009 Provincie Zeeland	€ 39.000	€ 0	Subsidieperiode is verlengd.			
	Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: L5B/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L5B/12</i>					
€ 0	€ 8.190	Nee					

OVERIG

Bijlage Europese Projecten

Project	Begindatum	Einddatum	Projectbudget	Totaal toegekende subsidie	Werkelijk ontvangen via de bank t/m subsidiebedrag 2020	Restant toegekend subsidiebedrag
Cooltowns						
Tegengaan van hittestress in middelgrote steden door aanpassingen in de openbare ruimte	1-9-2018	30-9-2022	€ 1.362.163	€ 794.498	€ 116.608	€ 677.890
Solarise						
Faciliteren van de productie van zonne-energie op publieke (historische) gebouwen	1-3-2018	30-9-2021	€ 614.695	€ 359.817	€ 69.810	€ 290.007
Siree						
Sociale intergratie van statushouders door onderwijs en zelfstandig ondernemersschap	1-3-2018	30-6-2021	€ 898.482	€ 539.089	€ 267.055	€ 272.034
Scope						
Ontwikkelen van oplossingen voor problematiek rond waterbeheersing als gevolg van klimaatverandering	1-9-2016	31-8-2020	€ 1.143.297	€ 685.978	€ 637.005	€ 48.973
Water Resilient Cities						
Opvangen gevolgen klimaatverandering, zoals extreme regenbuien, door verbetering van het stedelijk waterbeheer	25-11-2016	31-3-2020	€ 1.179.200	€ 707.520	€ 677.772	€ 29.748
SHIFFT						
Toepassen van alternatieve technieken voor fossiele brandstoffen	1-2-2019	30-9-2022	€ 918.233	€ 540.889	€ 39.898	€ 500.991
Violet						
Behoud van monumenten door verduurzaming	1-1-2017	31-12-2021	€ 231.545	€ 196.813	€ 160.207	€ 36.606
CHERISH						
Ontwikkelen cultureel erfgoed "Visserij" als economische drager	1-6-2018	30-5-2023	€ 407.980	€ 346.783	€ 148.327	€ 198.455
MOVE						
Het ontwikkelen van vervoersconcepten welke bijdragen aan een meer efficiënte wijze van vervoer ten behoeve van de bereikbaarheid en duurzaamheid.	1-9-2018	31-12-2021	€ 514.450	€ 257.225	€ 46.752	€ 210.474
CUPIDO						
Plattelandsgebieden met krimpende bevolking een economische injectie geven door het creëren van economische kansen.	1-9-2018	31-8-2021	€ 677.544	€ 338.750	€ 95.164	€ 243.586
SMART- SPACE						

Project	Begindatum	Einddatum	Projectbudget	Totaal toegekende subsidie	Werkelijk ontvangen via de bank t/m subsidiebedrag 2020	Restant toegekend
SMART-SPACE streeft om slimme lantaarnpalen te implementeren, om zo de overgang naar energie-efficiënte en duurzame NWE-gemeenten te maken. Door slimme sensoren aan lantaarnpalen te bevestigen, kan de straatverlichting worden aangepast aan de werkelijke lokale behoeften, waarbij een reductie tot 60% in het lichtenergieverbruik wordt behaald	31-5-2018	30-7-2021	€ 622.464	€ 373.478	€ 79.700	€ 293.778
Rhedcoop * ¹						
Energieservice in Dauwendaele te ontwikkelen met cooperaties voor een duurzaam warmtenet aldaar.	1-5-2018	30-4-2021	€ 180.635	€ 90.317	€ 36.942	€ 53.375
Terts						
Stimuleren van reductie CO2 uitstoot door Midden- en Kleinbedrijf	1-10-2018	30-9-2021	€ 541.043	€ 270.522	€ 8.978	€ 261.544
Nul op de Meter						
Het renoveren van max 43 bestaande particuliere woningen tot NoM.	1-12-2015	1-9-2019	€ 1.207.600	€ 1.033.800	€ 711.100	€ 322.700

¹ * In 2020 is nog € 7.077 ontvangen. Middelburg heeft begin 2020 de deelname aan het project beëindigd.